

IBERYSTYKA WROCŁAWSKA

(1967–2007)

ILUSTROWANY PRZEWODNIK RETROSPEKTYWNY

Piotr Sawicki, Marta Minkiewicz, Anna Olchówka

IBERYSTYKA WROCŁAWSKA
(1967–2007)

Piotr Sawicki, Marta Minkiewicz, Anna Olchówka

IBERYSTYKA WROCŁAWSKA **(1967–2007)**

ILUSTROWANY PRZEWODNIK RETROSPEKTYWNY

Wrocław 2017

Recenzenci

prof. Florian Śmieja, dr h.c. Uniwersytetu Wrocławskiego
dr hab. Justyna Ziarkowska, prof. UWr

Redakcja wydawnicza

Maria Zebrany

Korekta

Anna Olchówka, Piotr Sawicki

Projekt okładki

Agnieszka August-Zarębska

DTP

Bartosz Harlender

Fotografie

Alojzy Kajzer, Piotr Sawicki, Pilar Gil Cánovas, zbiory prywatne

Rysunki

Barbara Kędzierska, Andrzej Zazoniuk

Na okładce wykorzystano ilustrację autorstwa

Agnieszki August-Zarębskiej

Wyd. I (nakładem własnym): listopad 2012 – na prawach rękopisu

Wyd. II, poszerzone (nakładem Instytutu Filologii Romańskiej): kwiecień 2015
– na prawach rękopisu

Książka dofinansowana ze środków

Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Wrocławskiego

© Copyright by Piotr Sawicki, Marta Minkiewicz, Anna Olchówka
and Oficyna Wydawnicza ATUT – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe,
Wrocław 2017

ISBN 978-83-7977-277-3

Oficyna Wydawnicza ATUT – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe
ul. Kościuszki 51a, 50-011 Wrocław, tel. 71 342 20 56...58,
www.atut.ig.pl, e-mail: oficyna@atut.ig.pl

Naszym studentom
– byłym, obecnym i przyszłym
Autorzy

Spis treści

Słowo wstępne	9
Do Czytelnika	11
KALENDARIUM	15
Okres prenatalny (1967–1975)	17
1967	19
1968	23
1969	26
1970	28
1971	30
1972	32
1973	34
1974	35
1975	37
Iberystyka w natarciu (1976–1979)	41
1976	43
1977	48
1978	50
1979	54
„Point de rêveries!” (1980–1985)	57
1980	59
1981	60
1982	62
1983	63
1984	64
1985	67
Ofensywa iberystyczna: od specjalizacji dydaktycznej do własnego Zakładu (1986–1990)...	69
1986	71
1987	75

1988	79
1989	83
1990	85
Bój o iberystykę. Porażki i sukcesy (1991–1996)	89
1991	91
1992	96
1993	107
1994	130
1995	137
1996	148
Młodzi i starsi. Iberystyka w nowej odsłonie (1997–2007)	155
1997	156
1998	158
1999	161
2000	173
2001	193
2002	198
2003	211
2004	235
2005	247
2006	267
2007	284
WSPOMNIENIA	305
Piotr Sawicki Dawnych wspomnień czart, czyli niezapomniane lata siedemdziesiąte.	307
Piotr Sawicki Miłe złego początki, czyli iberystyka wrocławska wczoraj i przedwczoraj.	325
<i>Per aspera ad astra</i> . Iberystyczne doktoraty i habilitacje absolwentów, doktorantów i pracowników Uniwersytetu Wrocławskiego	337
Indeks nazwisk	347

Słowo wstępne

Książka, którą wzięliście Państwo do ręki, ma szczególny charakter. Opowiada historię powstawania, rozwijania się i dojrzewania na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego badań i kształcenia w zakresie iberystyki. I w tytule książki, i tutaj, pojawia się właśnie określenie „iberystyka”, choć nie znajdziemy go w formalnym nazewnictwie uczelnianym. Pozwala ono jednak rozpoznać i przedmiot badań, i ludzi zajmujących się w badaniach i dydaktyce Półwyspem Iberyjskim, jego krajami, narodami, językami w nich używanymi, ich literaturą. Stanowi jednocześnie określenie umożliwiający rozpoznawanie przedmiotu zainteresowania, nieformalną nazwę dyscypliny oraz postulat, wyraz nadziei na rozwijanie i pogłębianie zainteresowań, badań, prac dydaktycznych i popularyzatorskich.

O tym wszystkim mówi *Kalendarium iberystyki wrocławskiej 1967-2007*, dokumentujące czterdzieści lat jej istnienia. Dziś, w roku 2017, obchodzimy już jej pięćdziesięciolecie. Trzeba dystansu, żeby od codzienności przejść do dokumentu, do uporządkowania wspomnień, do ułożenia ich w porządku chronologicznym, ale także w perspektywie znaczenia wydarzeń, konsekwencji pewnych decyzji, pomysłów i pracy ludzi.

W taki sposób można czytać *Kalendarium iberystyki wrocławskiej*. Dokumenty, zdjęcia, świadectwa, wycinki są w nim ułożone w porządku chronologicznym. Pierwsze pochodzą jeszcze z roku 1967, kiedy to wrocławska iberystyka zastanawiała się dopiero, jaką przybrać postać. Ostatnie z 2007 roku, kiedy wiele było już wiadomo, ale wciąż wydawało się, że jest więcej obszarów do zagospodarowania niż pozwalają na to możliwości. Dziś (widzimy to z perspektywy dziesięciu kolejnych lat) coraz więcej dróg jest przed iberystami otwartych, jednocześnie wyliczanie ich dokonania zajmowałoby coraz więcej miejsca.

Kalendarium ukazuje, jak z niewielkich wydarzeń, referatów, wystąpień, zaczynało się formować działanie wyraźnie ukierunkowane. Ukazuje, w jaki sposób pola dociekań rozszerzały się, jak formowały się nowe osobowości badawcze, jak następowała transmisja iberystycznych fascynacji na kolejne pokolenia studentów. Widać, jak pomysły i inicjatywy procentowały, przynosiły efekty, jak następowało gromadzenie iberystycznego

kapitału – dziś bardzo znacznego. Ale zobaczyć też można, jak wiele po drodze pojawiało się problemów, ile przeszkód trzeba było pokonać, by osiągnąć sukcesy – i jak ciężkiej pracy one wymagały.

Autorzy *Kalendarium* włożyli wiele starań, by obraz czterdziestu lat wrocławskiej iberystyki ukazywał różne jej oblicza – i poważne, związane z badaniami, naukowymi publikacjami, akademickimi uroczystościami, świętami, i codzienne – systematycznej pracy w bibliotekach, na zajęciach dydaktycznych, i wyraźnie żartobliwe – pojawiające się podczas nieoficjalnych spotkań, w kręgu towarzyskim. Za ten dokumentacyjny trud i inwencję w opracowaniu książki należą się prof. Piotrowi Sawickiemu, dr Marcie Minkiewicz i mgr Annie Olchówce słowa wielkiej wdzięczności. Szczególne podziękowania skierować tu trzeba do Profesora Piotra Sawickiego, którego niestrudzona pasja dokumentowania iberystycznych wydarzeń pozwoliła na zebranie materiałów będących podstawą *Kalendarium*.

Te działania dokumentacyjne zajmują eksponowane miejsce wśród zasług Profesora Piotra Sawickiego dla wrocławskiej iberystyki, ale z pewnością nie najważniejsze. Dzisiejszy Profesor-Jubilat jest bowiem – jeśli spojrzymy na pięćdziesięciolecie wrocławskiej iberystyki – jej pierwszym Adeptem, jej Twórcą i Mistrzem dla kolejnych pokoleń. Towarzyszy jej przez dziesięciolecia z niestrudzoną energią, dzięki której powstało wiele książek, artykułów, prac różnego rodzaju, ale przede wszystkim dzięki niej – i dzięki wiedzy Profesora Sawickiego i jego umiejętności dzielenia się nią z uczniami – powstało iberystyczne środowisko. Ma ono swoje ważne miejsce na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego, jest dobrze widoczne we Wrocławiu. Wdzięczność dla Profesora Piotra Sawickiego za te dokonania jest w pełni uzasadniona, tu mogę ją wyrazić jako – nawiązując do łacińskiej formuły – w obecnym czasie dziekan tego Wydziału.

W *Kalendarium iberystyki wrocławskiej* odbijają się splecione losy indywidualne i instytucjonalne, historia badań i działań Profesora Piotra Sawickiego, jego uczniów, następców, badaczy i studentów z kręgu wrocławskiej iberystyki, jej przyjaciół i sympatyków. Wyrosła z wątego ziarna hispanistycznego zainteresowania sprzed pięćdziesięciu lat, dziś jest ona jednym z ważnych filarów prowadzonych na Wydziale badań i dydaktyki. Podczas lektury *Kalendarium* uznanie dla dokonań wrocławskiej iberystyki łączy się z najlepszymi życzeniami i uzasadnionymi nadziejami na jej znakomitą przyszłość.

dr hab. Marcin Cieński, prof. UWr
Dziekan Wydziału Filologicznego

Do Czytelnika

Jestem z wykształcenia romanistą. Do podjęcia studiów romanistycznych w Uniwersytecie Wrocławskim przekonał mnie w 1965 roku mój niezapomniany nauczyciel języka francuskiego z LO im. Marii Konopnickiej w Suwałkach, pan Franciszek Smagacz. Nigdy nie zapomnę tego, co zawdzięczam swoim wykładowcom i mistrzom, profesorom Józefowi Heisteinowi, Annie Nikliborc, Mieczysławie Sekreckiej, Leonowi Zawadowskiemu, Krystynie i Jerzemu Falickim. Formą częściowej przynajmniej spłaty ciążącego na mnie długu wdzięczności wobec środowiska akademickiego, które mnie ukształtowało, jest opublikowany przed dwudziestoma laty artykuł *Z romanistycznego sztambucha*, rodzaj romanistycznej *silva rerum*, której ozdobą są niepublikowane wcześniej wspomnienia Anny Nikliborc zatytułowane *Plotki nie do druku o wrocławskiej romanistyce* (1985)¹.

Tak się jednak złożyło, że już we wczesnym etapie moich studiów, dzięki sugestii doktora Jerzego Falickiego, na pierwszy plan, przed języki francuski i włoski, wysunął się hiszpański. Hispanistyka, zrodzona – jak w szeregu innych polskich uczelni, od Krakowa po Poznań, Łódź czy Lublin – ze wspólnego, romanistycznego pnia², okazała się z czasem moim prawdziwym powołaniem. Wspomniana wyżej publikacja z roku 1995 kończyła się zapowiedzią następnej – przechowywanego „w kałamarzu”, na wyciągnięcie ręki, szkicu roboczo zatytułowanego *Hispanistyczne początki, romanistyczne ostatki* („ostatki” w skali własnej, indywidualnej, nie zaś zbiorowej, co na wszelki wypadek zaznaczam). Materiały do niej zbierałem, z zamiarem ich upublicznienia w sprzyjających okolicznościach, a przynajmniej zabezpieczenia

¹ P. Sawicki, *Z romanistycznego sztambucha*, „Studia i materiały z dziejów Uniwersytetu Wrocławskiego”, t. IV, 1995, s. 219–249. Zob. też Sawicki, *Gdy pułkownik Heistein „zmienił szablę na pióro”*. Pamięć i fotografie, w: K. Biernacka-Licznar, J. Łukaszewicz (red.), *Z Jaworowa w świat daleki. Profesorowi Józefowi Heisteinowi na 90. Urodziny*, Toruń 2014, Wydawnictwo Adam Marszałek, s. 113–119.

² Temat ten rozwijam szerzej w artykule *Hispanistyka polska. Rys historyczny*, czekającym na publikację w materiałach z konferencji *Polska Iberystyka: skąd pochodzimy, kim jesteśmy, dokąd zmierzamy?*, która odbyła się w dniach 20–21 listopada 2015 w Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie.

w prywatnym archiwum, od kilkudziesięciu lat, odkładając do umownej „szuflady” pisma urzędowe, protokoły i sprawozdania, plakaty, rysunki, osobiste zapiski, fotografie robione przy okazji koleżeńskich spotkań i oficjalnych uroczystości oraz pojawiające się coraz częściej wycinki prasowe.

Realizację wstępnie zarysowanego projektu badawczego o informacyjno-popularyzatorskim nastawieniu, dokumentującego obiecujące początki iberystyki wrocławskiej i jej zmienne losy w kolejnych dekadach, rozpocząłem wraz z moją współpracowniczką, dr Martą Minkiewicz, w 2008 roku. Jego pierwszym owocem był roboczy wydruk części pierwszej naszego opracowania, zatytułowanego *Iberystyka wrocławska 1967–2007. Przewodnik retrospektywny*³. Obejmowała ona, w formie chronologicznego kalendarium, okres trzydziestu lat, od fazy „prenatalnej” (1967–1975) po rok 1990, a więc od studenckich inicjatyw, w tym lektoratu języka hiszpańskiego, podejmowanych w ramach Koła Naukowego Romanistów do utworzenia na filologii romańskiej specjalności hispanistycznej, powstania Zakładu Iberystyki i pierwszych lat jego istnienia, naznaczonych intensywną działalnością naukową i popularyzatorską.

W poprzednim (kwiecień 2015) wznowieniu *Przewodnika* nakładem Instytutu Filologii Romańskiej⁴ kalendarium to zostało uzupełnione o opis ważnych dla iberystyki wydarzeń z kolejnych lat, po rok 1996. Jednocześnie doszły dwa archiwalne teksty okolicznościowe – referaty wygłoszone w latach 1993 i 2003, przy okazji obchodów 15-lecia, a następnie 25-lecia pierwszej formy edukacji hispanistycznej w Uniwersytecie Wrocławskim, jaką były indywidualne programy studiów dla kilkunastu osób, które w ramach romanistyki, utożsamianej wówczas z filologią francuską, zdecydowały się podjąć trud przygotowania prac magisterskich z literaturoznawstwa hiszpańskiego. Datę obrony tych prac (rok 1978) przyjęliśmy jako punkt startowy wrocławskiej iberystyki, która wydała wówczas swój pierwszy plon.

Dopełnieniem *Ilustrowanego przewodnika retrospektywnego* był, już w jego pierwszym wydruku, opracowany przez Martę Minkiewicz dział pod nazwą *Drzewo rodzi owoc*, zawierający wykaz prac magisterskich z zakresu szeroko rozumianej iberystyki, przygotowanych przez studentów Instytutu Filologii Romańskiej w latach 1978–2014. W najnowszej wersji (2015) owo zestawienie, ukazujące wymierne owoce naszego zbiorowego trudu dydaktycznego, obejmowało już 450 tytułów⁵.

³ P. Sawicki, *Iberystyka wrocławska 1967–2007. Przewodnik retrospektywny. Część pierwsza*, Wrocław 2012, nakładem własnym autora.

⁴ P. Sawicki, *Iberystyka wrocławska. Przewodnik retrospektywny. Część pierwsza (1967–1996)*, Wrocław 2015, Uniwersytet Wrocławski, Instytut Filologii Romańskiej (materiał roboczy).

⁵ Niniejsze wydanie nie zawiera tej części, rozrastającej się o około 30 tytułów kolejnych prac magisterskich rocznie. Przybierze ona formę odrębnego, stale uzupełnianego suplementu, dostępnego zainteresowanym wykładowcom i studentom.

W ostatnich miesiącach praca nad *Przewodnikiem* uległa przyspieszeniu, dzięki włączeniu do opracowującego go zespołu trzeciej osoby, mgr Anny Olchówki, która zajęła się opracowaniem graficznym materiału z lat 1997–2007 oraz zredagowała wspólnie z piszącym te słowa nowy, zapowiadany wcześniej dział, *Per aspera ad astra*, zestawienie tytułów iberystycznych rozpraw doktorskich i habilitacyjnych naszych byłych studentów i absolwentów, pracowników Instytutu, a także innych osób związanych w trakcie swych studiów bądź kariery zawodowej z Uniwersytetem Wrocławskim.

W przededniu profesjonalnej edycji (publikacja książkowa oraz e-book) naszego przewodnika po blisko 50 latach historii uniwersyteckiej hispanistyki we Wrocławiu (z wliczeniem wspomnianego wyżej okresu „prenatalnego”, kiedy miała ona jedynie kształt lektoratu) – edycji możliwej dzięki wsparciu Instytutu Filologii Romańskiej i Wydziału Filologicznego – chciałbym podziękować władzom Instytutu i Wydziału za życzliwość wobec naszego kronikarskiego trudu i docenienie jego finalnych owoców, dokumentujących dorobek wrocławskiej iberystyki, dyscypliny uznanej niegdyś za „zaniedbaną dziedzinę humanistyki”⁶ i przez dłuższy czas nieśmiało kiełkującej powoli na obrzeżach studiów romanistycznych. Dziękuję też wszystkim koleżankom i kolegom, byłym i aktualnym pracownikom Zakładu Iberystyki oraz dawnym działaczkom Studenckiego Koła Naukowego Iberystów za wszelkie udzielone mi informacje i udostępnione do wykorzystania materiały ikonograficzne.

Piotr Sawicki

Wrocław, styczeń 2017

⁶ Zob. S. Wędkiewicz, *Zaniedbana dziedzina humanistyki. Znajomość języków i literatur iberyjskich za granicą a w Polsce*, „Przegląd Współczesny” 1928, nr 73, 74 i 76 (tu część trzecia, „Polska a kultury iberyjskie”, s. 274–319).

KALENDARIVM

Okres prenatalny (1967–1975)

Bez słów (Piotr Sawicki i Anna Nikliborc)

...oprócz filologii francuskiej i włoskiej wykluwa się nieśmiało jeszcze iberystyka. Pedro, od czasu jak przyjechał z polskiego bieguna północnego, zawsze dążył do słońca i cel swój osiągnął.

Anna Nikliborc

1967

Rok akademicki 1966/67

Z inspiracji dra Jerzego Falickiego student II roku filologii romańskiej Piotr Sawicki podejmuje samodzielną naukę języka hiszpańskiego, korzystając z podręczników polskich (Oskar Perlin) i francuskich (kurs dla samouków *L'espagnol sans peine*).

marzec

Wieczór poezji Federica Garcíi Lorki, podczas pierwszego wyjazdowego sympozjum Studenckiego Koła Naukowego Romanistów w Karpaczu⁷, powtórzony w Klubie „Simplex” (Wyższa Szkoła Ekonomiczna), w Piwnicy Świdnickiej (w ramach „Wieczoru jazzu i poezji

hiszpańskiej”) oraz w Domu Studenckim „ItD”.

⁷ Zorganizowane z inicjatywy dra Józefa Heisteina i dra Jerzego Falickiego, odbyło się w dniach 9–12 marca 1967, a o jego naukowym charakterze zaświadcza wybrany przez naszych opiekunów temat („Pirandello i pirandellizm w literaturze włoskiej i francuskiej”). W sympozjum wzięło udział 39 osób, w tym delegacja polonistów (Janusz Anusiewicz, Stefan Bednarek, Jerzy Jastrzębski – przyszli profesorowie naszej uczelni)

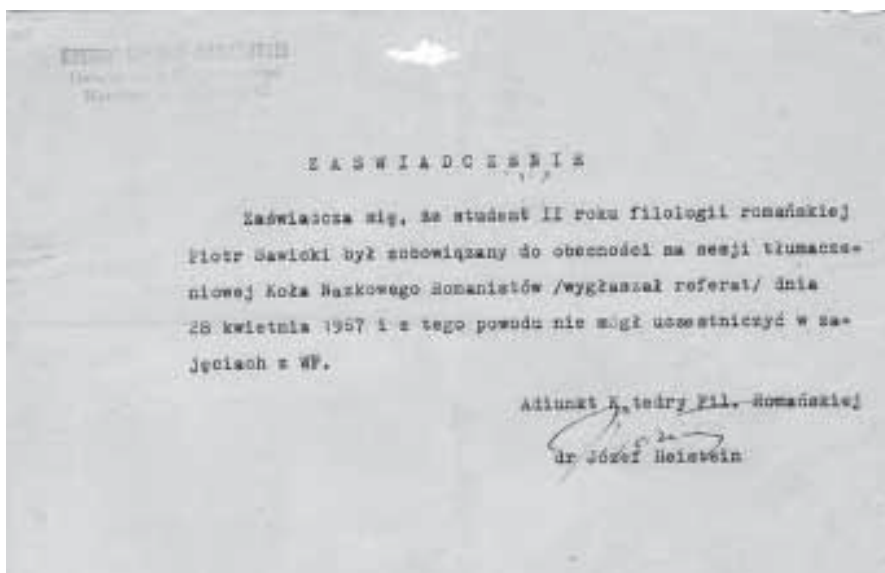
◆ W programie artystycznym sympozjum nie zabrakło też dalszych akcentów hiszpańskich. Na pierwszej z fotografii scenka z pantomimy *Granda española* (Grand – Zenon Kulej, Grandessa – Agnieszka Geiger)...

◆...na drugiej niezapowiedziana wizyta Rycerza z La Manczy i jego niemniej słynnego Giermka (Don Kichot – Piotr Sawicki, Sancio Pansa – Ewa Bieńczycka)

kwiecień

Współczesna literatura hiszpańska w Polsce (referat P. Sawickiego, wygłoszony w trakcie Sesji Tłumaczeniowej Studenckiego Koła Naukowego Romanistów).

maj

Zamówiony przez Studenckie Koło Naukowe Romanistów odczyt dr Anny Nikliborc o teatrze Garcíi Lorki.

październik

W Instytucie Geograficznym Uniwersytetu Wrocławskiego prof. Gabriela Makowiecka, polska hispanistka i slawistka z Uniwersytetu Madryckiego, wygłasza ilustrowaną przeźroczami prelekcję *Kordoba, miasto Seneki*. Na prośbę niżej podpisanego obiecuje umożliwić mu korespondencyjny kontakt z którymś ze swych hiszpańskich studentów. Pani profesor w latach 60. i 70. regularnie odwiedzała polskie uczelnie z serią wykładów, a na trasie jej corocznych jesiennych podróży do kraju zwykle pojawiał się Wrocław, w którym mieszkała jej koleżanka z lat szkolnych, pisarka Emilia Kunawicz.

◆ Prof. Makowiecka prezentuje kopię swego młodzieńczego portretu autorstwa S.I. Witkiewicza (zdjęcie wykonane w jej madryckim mieszkaniu w roku 1994)⁸

⁸ Zob. P. Sawicki, „Hiszpańskie lata” *Pani Gabrieli*, „Dekada Literacka” 2003, nr 7/8, s. 115–118.

Uczą się języka hiszpańskiego

Językiem, którym studenci zdo-
legli romanickiej posługują się na-
co dzień, jest francuski. Program
zakreślony przez ministerstwo
przewiduje również lekcje dru-

giego języka romanickiego — do
wybitu. Jednakże katedra romanis-
tyki we Wrocławiu dysponuje tyl-
ko wykładowcami tej wielkiej.
Z tego też powodu studenci nie
mogą uczyć się innych języków
romanickich.

Z pomocą przyszło im Studen-
ckie Koło Naukowe Romanistów.
Zorganizowali ono kurs języka hi-
szpańskiego. Zapisali się 25 osób,
brakujące studentów I i II roku.
Nauka prowadzona jest w oparciu
o najnowszy podręcznik z
Francji. Przewidzane są zajęcia
pogłębiające wiedzę o kulturze
hiszpańskiej.

Zajęcia prowadzi student III ro-
ku, prezes Koła Romanistów, Piotr
Sawicki. Jest on stypendystą nau-
kowym i w przyszłości zamierza
pewnie się hiszpańczyk. Mimo
młodego wieku, P. Sawicki ma już
język hiszpański na tyle, aby mógł
uczyć innych.

SKŁ.

Powstaje sekcja hispanistyczna Studenckiego Koła Naukowego Romanistów (przewodniczy jej P. Sawicki, sprawujący zarazem funkcję prezesa Koła od 30 listopada 1966). Pierwszy punkt planu pracy: „Nauka języka hiszpańskiego” (wymiar: 1 godz. tygodniowo). Zajęcia odbywają się w każdej środę w czytelni Katedry Filologii Romańskiej przy ul. Grodzkiej 12 (dziś mieści się tam Dziekanat Wydziału Filologicznego). Obok — wycinek prasowy z „Gazety Robotniczej” (20 października 1967).

1968

luty

Prelekcja *Nowele*⁹ i „*nivole*” Unamuna (P. Sawicki).

⁹ Właściwie „powieści” od hiszp. *novelas*.

kwiecień

W programie drugiego już wyjazdowego sympozjum naukowego Studenckiego Koła Naukowego Romanistów w Karpaczu¹⁰ nie zabrakło referatu z zakresu literatury hiszpańskiej (P. Sawicki). W części artystycznej przedstawiono m. in. recital poetycki oparty na tekstach średniowiecznych romanc, w przekładach i imitacjach Jarosława Marka Rymkiewicza.

◆ Piotr Sawicki odczytuje referat o wpływie naturalizmu na literaturę hiszpańską. Po lewej, Józef Heistein; po prawej, Anna Nikliborc

kwiecień

Wieczór poezji Antonia Machado, z recytacjami w języku hiszpańskim i polskim, poprzedzony prelekcją zatytułowaną *Antonio Machado – największy poeta hiszpański naszej doby* (P. Sawicki)¹¹.

¹⁰ *Naturalizm i weryzm [w literaturach romańskich]* (4–7 kwietnia 1968); opieka naukowa: doc. dr hab. A. Nikliborc, dr J. Heistein.

¹¹ Druk: „Agora” 1968, nr 24, s. 86–92. Tamże – przekłady poezji (s. 101–104); zob. też „Estudios Hispánicos” (2007), t. XV, s. 318–323.

czerwiec–sierpień

*Gdy rozstroili się hiszpańskie gitary*¹² – oparty na hiszpańskiej prasie studenckiej („Gaceta Universitaria”) artykuł P. Sawickiego o zamieszkach i starciach z policją na Universidad Complutense w Madrycie, swoistym preludium do burzliwych wydarzeń z Wiosny 1968 w innych krajach europejskich (polski Marzec ’68, paryski Maj).

◆ Paryski Maj... Uliczne rozruchy francuskich studentów zorganizował podobno przebywający w tym czasie na stypendium naukowym w Paryżu dr Jerzy Falicki – za co nasze Koło udekorowało go na kolejnym Wieczorze Romanistów (jesień 1968) symbolicznym czerwonym goździkiem (stosowny dyplom odczytuje Alojzy Kajzerek)

¹² Zob. „Konfrontacje”, jednodniówka Rady Okręgowej ZSP, czerwiec–sierpień 1968, s. 4–5.

1969

◆ Czterech prezesów Kół Romanistów za jednym stołem. Od lewej: Bolesław Borzycki (Poznań), Andrzej Siemek (Warszawa), Piotr Sawicki (Wrocław) i Janusz Major (Kraków)

marzec

Nieliczne akcenty hiszpańskie (referat P. Sawickiego) w programie trzeciego, a zarazem pierwszego ogólnopolskiego sympozjum naukowego Studenckiego Koła Naukowego Romanistów (Karpacz, 27–30 marca 1969)¹³, które zgromadziło ponad 50 uczestników, w tym delegację Kół z Krakowa, Poznania i Warszawy.

¹³ Temat zgłoszony oficjalnie to „Problemy młodzieżowe w literaturze powojennej krajów romańskich”. Był to kamuflaż, niezbędny do otrzymania dotacji finansowej, chodziło bowiem o jeden tylko problem: wolność i jej ograniczenia. Opiekunem naukowym Sympozjum (a zarazem, od niedawna, całego Koła) był doc. dr J. Heistein, wspomagany przez trójkę asystentów Katedry (Janina Jakubowicz, Aleksander Labuda, Teresa Szymańska).

◆ Zakończenie Dni Kultury Krajów Romańskich: ośle uszy czy wieniec laurowy? Wątpliwość tę wyjaśnić mógłby dr Jerzy Falicki, ale na fotografii jest do nas odwrócony tyłem

kwiecień

Przygotowywane z rozmachem przez kilka miesięcy Dni Kultury Krajów Romańskich (13–19 kwietnia 1969)¹⁴ obejmują także – obok Dni Francuskich, Dnia Włoskiego i Dnia Rumuńskiego – Dzień Hiszpanii i Ameryki Łacińskiej, na który składają się m.in. prelekcja o sztuce hiszpańskiej, projekcja filmu (dokument o wojnie domowej 1936–1939, *Mourir à Madrid*) i montaż poezji hispanoamerykańskiej pod niewątpliwie zachęcającym tytułem *Poemat o każdej z dziewczyc*.

¹⁴ O genezie i przebiegu tej imprezy piszę obszerniej w przywoływanym już tu (patrz przypis 1) opracowaniu *Z romanistycznego sztabucha*; zob. fragment zatytułowany „Złote lata Koła Romanistów”, w szczególności s. 238–240.

1970

czerwiec

W odpowiedzi na nadesłany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego kwestionariusz Instytutu Hiszpańskiego Uniwersytetu w Strasburgu na temat nauczania hiszpańskiego w Europie kierownik Katedry, doc. Heistein, komunikuje dziekanowi: „Katedra Filologii Romańskiej nie prowadzi nauki języka hiszpańskiego i nie posiada żadnych informacji, które umożliwiłyby odpowiedź na ankietę”.

sierpień

Pierwszy wakacyjny wyjazd do Hiszpanii niżej podpisanego. Zdjęcie z madryckiej Plaza de España daje okazję do przypomnienia osoby kolumbijskiego aktora Felipe Solano, który jako stażysta w Teatrze Laboratorium Jerzego Grotowskiego przez blisko dwa lata wspomagał konwersacją w języku Garcíi Márqueza przyszłego hispanistę, poznającego narzędzie swej pracy z podręczników dla samouków i okazjonalnych lektur.

Rok akademicki 1969/70

Po przejęciu steru rządów w Kole jesienią 1969 przez Zofię Łatę (później Smyk) hispanistyczna część jego działalności całkowicie zamarła; odnotować tu można jedynie hiszpańską scenerię powieści, którą niżej podpisany wziął na warsztat w obronionej wówczas pracy magisterskiej¹⁵.

październik

Wbrew oczekiwaniom mgr Sawicki nie otrzymał etatu asystenckiego, o który Katedra dla niego wystąpiła¹⁶, a jedynie tymczasowy status stażysty. Wprowadzając się ponownie do Domu Studenckiego „Ltd.,” przyjął na siebie obowiązki kierownika programowego Klubu Filologów „Aoryst”.

grudzień

Wieczór pod hasłem „Hiszpania – lato 1970” inauguruje cykl tematycznych spotkań Klubu Języków Romańskich, jednej z wielu sekcji działających przy Klubie Filologów „Aoryst”. W ramach podjętej przez nią akcji propagowania języków romańskich lektoraty hiszpańskie-

go prowadzą mgr Abel Barrantes (Peruwiańczyk, doktorant matematyki) i mgr P. Sawicki. Poniżej – wycinek prasowy ze „Słowa Polskiego” (11 listopada 1970).

**Romaniści
zakładają
własny klub**

Studenci Koła Naukowego Romanistów Uniwersytetu Wrocławskiego, wspólnie z klubem filologów „Aoryst” czynią ostateczne przygotowania do utworzenia jedynego w swoim rodzaju „Klubu Języków Romańskich”. Chętni — przede wszystkim studenci wrocławskich uczelni — będą mogli bezpłatnie uczestniczyć w lektoratach j. francuskiego, włoskiego, hiszpańskiego, rumuńskiego, prowadzonych przez studentów i absolwentów Uniwersytetu.

Zajęciom towarzyszyć będzie wiele imprez propagujących kulturę krajów romańskich: wieczory muzyki, poezji itd. Zajęcia prowadzone będą w klubie „Aoryst” przy ul. Pocztowej 9. Tam też odbędzie się w przyszłą środę (18-XI o godz. 19,30) zebranie organizacyjne.

krys.

¹⁵ „L'Espoir” comme tournant dans l'oeuvre d'André Malraux (promotor: J. Heistein).

¹⁶ Zadecydowała negatywna opinia „organizacji młodzieżowej” (czyli Związku Młodzieży Socjalistycznej, z którego wypisałem się w marcu 1968). Sprawa ta ma bardziej złożone podłoże, ale to już opowieść na inną okazję.

1971

styczeń

„Co to jest corrida?” – kolejny wieczór hiszpański w Klubie „Aoryst” (prelekcja P. Sawickiego, przeplatana nagraniami *pasodobles toreros*).

◆ Elementy pierwotnej dekoracji ściennej Klubu Filologów „Aoryst” – postaci twórców najstarszego pisma staro-cerkiewno-słowiańskiego, Cyryla i Metodego. Malowidło usunięto w trybie nagłym, po inspekcji rektora Włodzimierza Berutowicza, który „rozliczył” samorząd mieszkańców z paragrafu o wrogiej ustrojowo, klerykalnej inspiracji. Dodajmy, że termin „aoryst” (z greki) oznacza formę czasu przeszłego dokonanego (jako nazwę Klubu zaproponował go Jan Sokołowski)

październik

„Uprzejmie informujemy, że w Katedrze Filologii Romańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego istnieje od roku 1971 lektorat języka hiszpańskiego. Zajęcia prowadzone są przez magistra Piotra Sawickiego” (z pisma kierownika Katedry Filologii Romańskiej do Przedstawicielstwa Konsularno-Handlowego Hiszpanii w sprawie pomocy w wyposażeniu biblioteki w księgozbiór hiszpański, z dnia 15 czerwca 1973). Lektorat ruszył w kilka miesięcy po ostatecznym przełamaniu przeszkód blokujących zatrudnienie niżej podpisanego na etacie asystenckim; rezerwowym wykładowcą został przedstawiony władzom Katedry Peruwianczyk Abel Barrantes Herrera (który zresztą wkrótce wrócił do Peru ze swą polską żoną).

listopad

Pierwsze „Dni Kultury Hiszpańskiej” na wrocławskiej romanistyce (5–6 listopada 1971). Zachował się przygotowany przez studentów hiszpańskiej grupy lektoratowej II roku plakat zapraszający na tę imprezę (reprodukcja obok).

grudzień

Notatnik hiszpański – cykl reportaży z wakacyjnej wyprawy za Pireneje P. Sawickiego w „Wieczorze Wrocławia”¹⁷, opatrzone nagłówkiem *Korespondencja własna WW*. Poszczególne części cyklu, po redakcyjnej „obróbce”, miały sugerować świeży charakter odbytej podróży (tak np. tytuł *W stołecznym tłumie* uległ zamianie na *W świątecznym tłumie na ulicach Madrytu*).

¹⁷ Zob. „Wieczór Wrocławia” 22, 28, 29 grudnia 1971, 31 grudnia 1971–2 stycznia 1972.

Rok akademicki 1971/72

Nie samą dydaktyką asystent żyje... Z inspiracji dra Falickiego powstał tekst *SREBRONŹ czy SREBRZYNEK?* – dwa polskie przekłady „*Elegii andaluzyjskiej*” Jiméneza, który przekształcił się w dwie odrębne publikacje w „*Życiu Literackim*”¹⁸ i w „*Literaturze na świecie*” (gdzie po drobnych poprawkach zarekomendował go do druku Robert Stiller)¹⁹.

marzec

Representación Consular y Comercial de España, w piśmie podpisanym „Emilio Beladiez, Embajador de España”, zawiadamia wrocław-

¹⁸ P. Sawicki, *Juan Ramón Jiménez*, „*ŻL*” 1972, nr 16, s. 7. Zob. też P. Sawicki, *Polskie peregrynacje osiołka z Moguer*, „*Odra*” 1997, nr 1, s. 62–65.

¹⁹ P. Sawicki, *Srebroń czy Srebrzynek?*, „*Literatura na świecie*” 1973, nr 4, s. 312–325. Rok później można było przeczytać w „*Twórczości*”: „Poetyka przekładu posiada bogatą literaturę. (...) Przekład nie jest ziemią jałową. A mimo to uważam pracę Piotra Sawickiego za współcześnie prekursorską” (1974, nr 9, s. 162–163; nota sygnowana literką „b”).

skiego adepta iberystyki ubiegającego się o stypendium na letni kurs jęz. hiszpańskiego, że nic jej o takich stypendiach nie wiadomo. Obiecuje jednak dotrzeć do niezbędnych informacji, czego finalnym efektem, po dłuższej wymianie listów, jest przyznanie pomocy stypendialnej, która umożliwiła udział niżej podpisanego w letniej szkole języka i kultury hiszpańskiej na Universidad Complutense, w lipcu 1973.

kwiecień

Dni Kultury Hiszpanii (20–23 kwietnia 1972), zainaugurowane w MPiK-u wystawą *Hiszpania oczyma turysty* i wykładem *Architektura w Hiszpanii w okresie średniowiecza* prof. dra Z. Świechowskiego. W programie m.in. seminarium Studenckiego Koła Naukowego Romanistów na temat sytuacji mniejszości narodowych w Hiszpanii (poprzedzone prelekcją P. Sawickiego „*Défense et illustration*” języka katalońskiego), koncert muzyki kompozytorów hiszpańskich w wykonaniu

studentów Państwowej Wyższej Szkoły Muzycznej i uzupełniony recytacjami poezji oraz imprezy w klubach studenckich (m.in. „Tylko po hiszpańsku – taniec i piosenka zza Pirenejów” w Domu Studenckim „Pancernik” oraz bal

przyjaźni polsko-hiszpańskiej, połączony z degustacją dania określonego jako *arroz a la valenciana* i maratonem tańca hiszpańskiego w „Aoryście”). Podsumowanie Dni miało miejsce w Klubie Muzyki i Literatury.

Rok akademicki 1972/73

Lektorat języka hiszpańskiego rozwija się pomyślnie, ale do jego stabilizacji wciąż brakuje zapasowego wykładowcy (a Katedrze – drugiego hispanisty). Uzgodniona z kierownikiem tejże, doc. Heistemem, kandydatka, Elżbieta Lelental, stypendystka naukowa, przez rok pobiera (u P. Sawickiego) prywatne lekcje hiszpańskiego, gdy jednak w czerwcu 1973 dochodzi do głosowania nad zatrudnieniem nowego asystenta na zebraniu pracowników Katedry, przewagę głosów uzyskuje jej rywalka, kandydatka stronnictwa XVIII-wieczników. Pierwsza próba głębszego zakorzenienia hispanistyki w Katedrze Filologii Romańskiej kończy się porażką, a owoce rocznej działalności niżej podpisanego idą na marne.

październik

Z początkiem nowego roku akademickiego wrocławska romanistka – zatrudniająca około 30 pracowników i kształcąca ponad 200 studentów – przekształca się z Katedry w Instytut²⁰. W niczym to nie zmienia „zaplecza kadrowego” lektoratu języka hiszpańskiego (w semestrze zimowym nie jest on zresztą prowadzony – w związku z wyjazdem mgra Sawickiego na stypendium naukowe do Francji zajęcia odbyły się awansem, jeszcze przed wakacjami).

²⁰ Zarządzeniem z marca 1974 powołano w nim do życia trzy zakłady: Historii Literatury Francuskiej, Językoznastwa i Praktycznej Nauki Języka Francuskiego oraz Filologii Włoskiej i Innych Języków Romańskich.

luty

Od opublikowanej w „Literaturze na świecie” recenzji *Opowieści hiszpańskich*, antologii współczesnej prozy zza Pirenejów²¹ rozpoczyna się długotrwała wymiana korespondencji i owocna współpraca wrocławskiego iberysty z Kaliną Wojciechowską, wybitną tłumaczką i popularyzatorką literatury hiszpańskojęzycznej²². Jej kilkakrotne wizyty we Wrocławiu połączone były zawsze z wysoce kształcącymi dla naszych studentów spotkaniami organizowanymi przez Koło Romanistów.

wrzesień

Pierwszym krokiem ku profesjonalizacji rodzącej się hispanistyki był obroniony 26 września doktorat Piotra Sawickiego. Tytuł rozprawy brzmiał: *Twórczość literacka Vicente Blasco Ibañeza i jej recepcja w Polsce w okresie międzywojennym* (promotor – Józef Heistein, recenzenci – Maria Strzałkowa i Anna Nikliborc)²³. Na reprodukowanej fotografii z promocji doktorskiej widoczni są, od lewej: doc. dr hab. Bogdan Siciński (dziekan), prof. dr Mieczysław Klimowicz (prorektor), dr Piotr Sawicki i (częściowo zasłonięty) doc. dr hab. Józef Heistein.

²¹ Zob. *Opowieści hiszpańskie*. Opracowała i przełożyła Kalina Wojciechowska (Iskry, Warszawa 1972) i P. Sawicki, *Próba erraty do „Opowieści hiszpańskich”*, „Literatura na świecie” 1974, nr 2, s. 335–338.

²² Efektem tej współpracy było wydanie *Żywota młodzika niepocziwego* (czyli *Vida del bu-scón*) F. de Quevedo (PIW, Warszawa 1978) z moim wstępem (s. 5–14). Maszynopis powstającego przekładu tłumaczka ze mną na bieżąco konsultowała.

²³ Druk (w wersji skróconej, choć z uwzględnieniem przekładów powojennych): P. Sawicki, *Twórczość literacka Vicente Blasco Ibañeza i jej recepcja w Polsce*, Ossolineum, Wrocław 1978.

październik

Iberystyczny doktorat i awans (z dniem 1 października 1974) na adiunkta dra Sawickiego, pełniącego już od lipca funkcję zastępcy dyrektora Instytutu ds. dydaktycznych i studenckich, umożliwił podjęcie dodatkowej specjalizacji hispanistycznej pod jego kierunkiem grupie zainteresowanych studentów (10 osób, do których z czasem

dołączyły kolejne). Każda z nich miała swój odrębny, zatwierdzony przez Radę Instytutu program studiów, uwzględniający dodatkowe przedmioty, wspólne dla wszystkich (jak „Wiedza o Hiszpanii”) lub realizowane w trybie indywidualnych lektur i konsultacji z opiekunem naukowym.

1975

Rok akademicki 1974/75

Absolwentka romanistyki, mgr Halina Gołąbek, która samodzielnie opanowała mowę Cervantesa, po przyjęciu na asystenturę w Zakładzie Językoznawstwa i Praktycznej Nauki Języka Francuskiego podejmuje się prowadzenia

lektoratu języka hiszpańskiego dla początkujących. Niestety, radość z nowej twarzy wśród wrocławskich hispanistów trwa krótko, z związku z wyjazdem nowej asystentki z Wrocławia już po roku pracy.

luty

Opublikowany w pierwszym „iberyjskim” numerze „Literatury na świecie” artykuł o zaniedbaniach

w zakresie recepcji literatury zza Pirenejów²⁴ stał się impulsem do ożywionej wymiany poglądów w rozrastającym się gronie polskich hispanistów, a zarazem – swoistą promocją powstającego we Wrocławiu środowiska iberystycznego. Dla jego autora był potwierdzeniem osiągniętej pozycji zawodowej, docenianej także z warszawskiej perspektywy. Znalazło to swój wyraz w korespondencji z redaktorami i współpracownikami prestiżowego miesięcznika – Aleksandrą Olędzką-Frybesową, Jerzym Niecikowskim, a przede wszystkim Robertem Stillerem, który złożył niżej podpisanemu propozycję zredagowania haseł hiszpańskich do nowego (ostatecznie niezrealizowanego) wydania *Małego słownika pisarzy świata*.

²⁴ P. Sawicki, *Literatura na opak wywrócona*, „Literatura na świecie” 1975, nr 2, s. 358–370.

wrzesień

W przededniu nowego roku akademickiego ukazuje się przeznaczony dla studentów filologii romańskiej, mających już opanowane podstawy języka hiszpańskiego, skrypt o współczesnej Hiszpanii²⁵. Poprzedzony życzliwą, recenzyjną rekomendacją prof. Marii Strzałkowej (czego niestety w druku nie odnotowano) zawierał... wszystkim po trochu – od fragmentów literackich i tekstów prasowych ilustrujących poszczególne dziedziny życia społecznego i kulturalnego, corridę, folklor, turystykę i gastronomię, po przepisy kulinarne i teksty piosenek. Ograniczone środki finansowe nie pozwoliły jednak na opatrzenie tych materiałów choćby najskromniejszą oprawą graficzną.

październik

Jesienią 1975 pojawił się we Wrocławiu rekomendowany nam przez prof. Gabrielę Makowiecką młody hispanista z Valladolid, Mariano Bravo Valbuena.

Lektoratowych godzin języka mieliśmy niestety zbyt mało, by można było myśleć o jego – choćby czasowym – zatrudnieniu (choć ideę taką mocno wspierało hiszpańskie przedstawicielstwo dyplomatyczne, co potwierdza zachowana korespondencja). Na pierwszego lektora Hiszpana musieliśmy jeszcze długo czekać...

◆ Marianito we Wrocławiu

²⁵ P. Sawicki, *La España de hoy. Antología para estudiantes de filología románica*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 1975, 201 s.

Iberystyka w natarciu (1976–1979)

rys. Andrzej Zazoniuk

1976

Rok akademicki 1975/76

◆ Zygmunt Wojski na tarasie swego mieszkania w Móstoles (lipiec 1976)

Poszukiwania drugiego hispanisty, niezbędnego przy budowaniu zrębów przyszłej iberystyki, zostają wreszcie uwieńczone powodzeniem: ściągamy z Hiszpanii mło-

dego językoznawcę, absolwenta warszawskiej romanistyki finalizującego (pod opieką prof. Haliny Lewickiej) swój doktorat, Zygmunta Wojskiego. Po dłuższych formalnościach związanych z koniecznością zapewnienia jemu samemu i jego hiszpańskiej rodzinie odpowiednich warunków bytowych, nasz długo oczekiwany doktor *in spe* przybywa we wrześniu 1976 do Wrocławia.

styczeń

Rada Instytutu przyjmuje rezygnację dra Sawickiego z funkcji zastępcy dyrektora Instytutu Filologii Romańskiej – by mógł skoncentrować się na planowanej habilitacji – powierzając mu jednocześnie obowiązki opiekuna Studenckiego Koła Naukowego Romanistów. W zachowanej (u niżej podpisanego) kronice Koła czytamy, że przyjmuje ono (okresowo) nazwę Koła Romanistów (bez przydomka „naukowe”), by w ten sposób zachęcić do współpracy większą ilość studentów. Nowym przewodniczącym zo-

staje (z dniem 23 lutego) Jerzy Zielonka, a jego zastępczynią Elżbieta Skibińska. Na spotkaniu z byłymi działaczami Koła pojawia się niezawodna doc. Anna Nikliborc i kolej-

ni jego prezesi, od dr Gabryjelskiej po mgr Zofię Smyk (d. Łata), a także red. Zenon Kulej, niezapomniany Michel (mgr Michał Michalak), mgr Teresa Szymańska, mgr Barbara Labuda i inni.

◆ Od lewej: Krystyna Gabryjelska, Anna Nikliborc, Zenon Kulej („Gazeta Robotnicza”), Piotr Sawicki (zdjęcie ze spotkania w dniu 5 marca 1976)

luty

Obowiązujący plan rozwoju Uniwersytetu Wrocławskiego przewidywał powstanie iberystyki jako odrębnego kierunku studiów. Wyobrażając ją sobie na kształt iberystyki warszawskiej, zwróciliśmy się do kierującego wówczas tamtejszą Katedrą Iberystyki doc. dra hab. Jana Kieniewicza o poradę

i plany studiów. Przesłanym materiałom (obowiązujący plan i projekt jego reformy) towarzyszyło pismo (z 18 lutego) wyrażające radość z perspektywy „bliskiego rozwinięcia studiów iberystycznych także we Wrocławiu” i gotowość do osobistego spotkania („Będzie mi miło zobaczyć Pana u nas w każdym mo-

mencie, choć najpewniej niewiele potrafimy pomóc”), które zresztą wkrótce potem miało miejsce w Warszawie. Wziął w nim udział również jego najbliższy współpracownik, mgr Kazimierz Sabik.

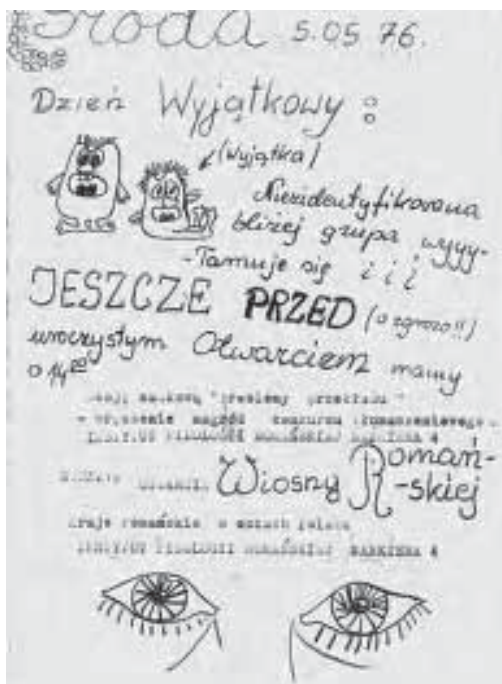
marzec

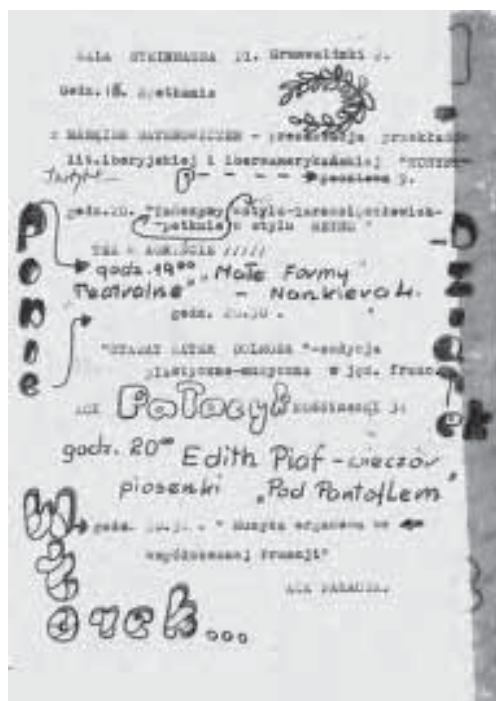
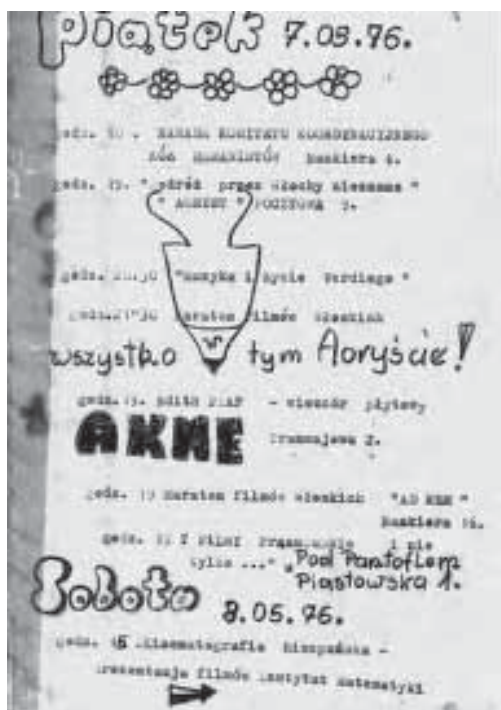
Rada Instytutu zatwierdza kolejne indywidualne plany studiów osobom zamierzającym specjalizować się w zakresie filologii hiszpańskiej, m.in. Irenie Ochlewskiej (dziś zamieszkałej w Hiszpanii tłumaczce literatury polskiej), Annie Wawrykowicz (dziś – autorce całej serii podręczników i słowników przydatnych w nauce języka hiszpańskiego) i Jerzemu Zielon-

ce (późniejszemu emigrantowi do Australii, gdzie w wolnych chwilach pisał nagradzane w kraju powieści, jak *Antypody* czy *Tadzio*, a w ostatnich latach – wykładowcy języka francuskiego w Instytucie Filologii Romańskiej).

maj

Studencki maj '76 – czyli operacja pod kryptonimem „Wiosna Romańska”. Zamiast komentarza reproduujemy ulotkę ze szczegółowym programem imprezy, odbywającej się w dniach 5–11 maja 1976.

czerwiec

Barbara Marcinek studiująca według indywidualnego planu studiów, broni przygotowaną na seminarium prof. Heisteina pierwszą na romanistyce wrocławskiej pracę magisterską z zakresu hispanistyki (tematem jest twórczość dramatyczna Garcíi Lorki i jej polskie inscenizacje w dekadzie lat 60.).

październik

Dwunastu odważnych studentów III roku²⁶ filologii romańskiej podej-

muje decyzję przygotowania swych prac dyplomowych (tematyka: literatura hiszpańskojęzyczna i jej polska recepcja, polsko-hiszpańskie stosunki literackie) w ramach regularnego seminarium magisterskiego z hispanistyki, obudowanego zajęciami uzupełniającymi o charakterze monograficznym. W zależności od tematu i możliwości językowych piszącego prace, te powstawały w języku hiszpańskim lub polskim (z hiszpańskim streszczeniem). Jest to *de facto* początek funkcjonowania iberystyki wrocławskiej jako jednej z pozostających do wyboru

²⁶ Od roku akademickiego 1974/75 neofilologiczne studia magisterskie trwać miały jedynie cztery lata, zamiast dotychczasowych pięciu; zakres programowy pozostawał ten sam (w wypadku specjalizacji

hispanistycznej był on oczywiście większy niż u pozostałych studentów).

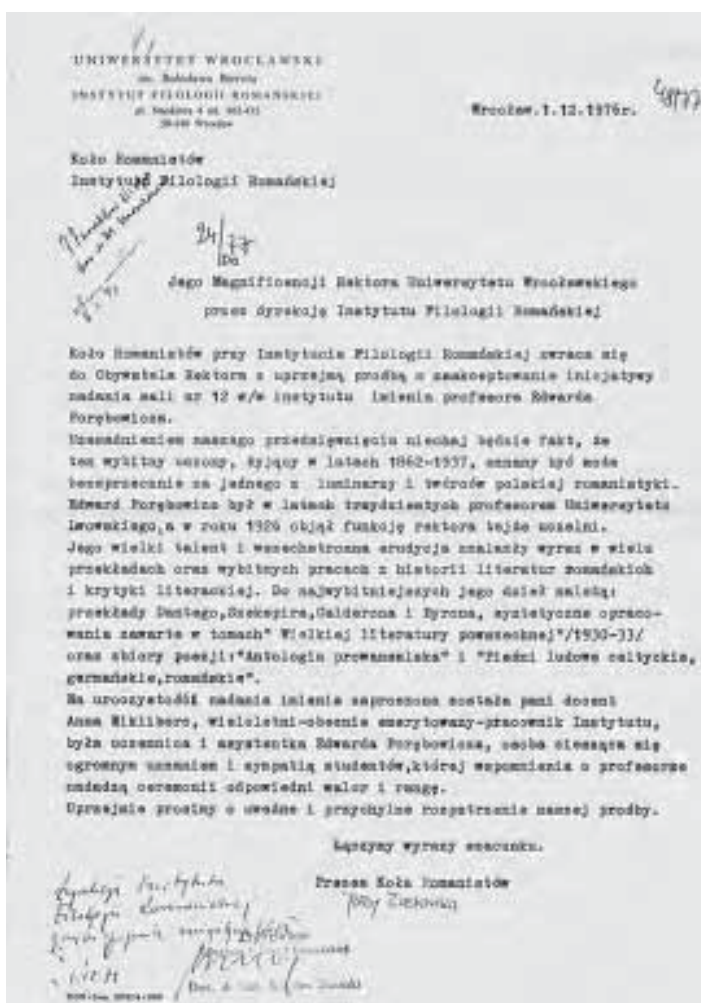
studenta specjalizacji w ramach szeroko pojętej romanistyki.

grudzień

Zarząd Koła Romanistów, z inicjatywy swego opiekuna, występuje do Jego Magnificencji Rektora o wyrażenie zgody na nadanie sali nr 12 w gmachu Instytutu Filologii Romańskiej imienia prof. Edwarda Porębowicza (1862–1937), zasłużonego

również dla hispanistyki wybitnego romanisty i tłumacza²⁷. Poniżej – reprodukcja pisma podpisanego przez prezesa Koła, Jerzego Zielonkę.

²⁷ Uroczystość przygotowana na 28 marca 1977 nie odbyła się „z przyczyn technicznych”. Po dalszych, długotrwałych staraniach i formalnym wniosku władz Instytutu doszło do niej dopiero w roku 1979.

1977

luty

Pierwszy „hiszpański” obóz Koła Romanistów (Nysa, 7–12 lutego 1977) z udziałem 20 studentów I, II i III roku oraz opiekuna Koła, dra Sawickiego. W trakcie porannych i popołudniowych zajęć przedstawiane były referaty na temat problemów życia politycznego Hiszpanii (Falanga, Opus Dei), jej sztuki, architektury i filmu, a także lokalnych zwyczajów. Codziennie prowadzony był też intensywny kurs jęz. katalońskiego; jako lektor zadebiutował nasz czołowy „katalano-

fil”, student III roku, Jerzy Pietrzak. Kolejne wieczory poświęcono projekcjom przeżroczy z różnych prowincji hiszpańskich, recitalom poezji (przy świecach i grzanym winie) i klasycznej muzyce (z nagrań płytowych); ostatni – na konkurs wiedzy o Hiszpanii pod nazwą „Wielka corrida intelektów”.

kwiecień

Kolejna „zmiana warty” w Kole Romanistów (na powrót – Naukowym). Prezesem zostaje Elżbieta Skibińska

◆ *Jorge* lub raczej *Jordi* (Jerzy Pietrzak) podczas kolejnej – już piątej – lekcji swego błyskawicznego kursu języka katalońskiego

(która wkrótce ustępuje miejsca Mieczysławowi Chomiczowi), sekretarzem Irena Ochlewska. Powołane zostają trzy sekcje: francuska, włoska i hiszpańska (tej ostatniej przewodniczy Anna Wawrykowicz).

wrzesień

Tekst Zygmunta Wojskiego *Na wrocławskiej iberystyce*²⁸ – tytuł trochę na wyrost, ale jak brzmi! – jest relacją z wykładów prof. Claude’a Dumasa, hispanisty z Université Lille III i ożywionych dyskusji, jakie im towarzyszyły podczas przedwakacyjnej wizyty naszego gościa. Hispaniści francuscy odwiedzali nas w tym okresie kilkakrotnie, do planowanych rewizyt, ze względów oszczędnościowych, nigdy jednak nie dochodziło.

grudzień

W trakcie wieczoru poświęconego hiszpańskiej poezji średniowiecznej i utworom poetów współczesnych (nagrania płytowe z koncertu Paco Ibañeza w paryskiej Olimpii), zakończonego nauką hiszpańskich kolęd i kołysanek, rozstrzygnięto konkurs na najlepszy przekład jednego z dwóch utworów klasyka hiszpańskiego baroku, Luisa de Góngora: *Lloraba la niña* i *La más bella niña*. Poniżej nagrodzony przekład powstałej w roku 1580 *le-trilli* (znanej też jako *Dejadme llorar*, od charakterystycznego refrenu *Dejadme llorar/ orillas del mar*).

Dziewka wszech piękniejsza
U naszego dwora
Sama się ostała
Ożenek był wczora,
Widząc że jej panek
Na wojenkę bieży
Opowiada maci
Żal co w sercu dzierży.

Dozwól załkać dziecku
W nadmorskim piaseczku.

Wzdyc mówiłaś matko
Wiek cukrowych cnót
Lubość daje krótką
Smutku zasię siła

Tyś mnie zaślubiła
On dziś precz odchodzi
Zawždy niosąc kluczyk
Od swawoli wrót.

Dozwól załkać dziecku
W nadmorskim piaseczku.

Poćciwa mateczko
Inszyż nie zapłacz
Chocia w piersi jego
Kamień się kołacze,
Nie krzyknie-li srogo
Ku wielkiej żałości
Kiedy giną latka
Mej łącznej rodności.

Dozwól załkać dziecku
W nadmorskim piaseczku.

Od łez będą od dziś
Oczka me umierać
Choć snadniej im było
Wszetecznie pozierać,
I gnuśnieć im przyjdzie
Dla braku zajęcia
Boć poszedł na wojnę
Pan wszystkiego szczęścia

Dozwól załkać dziecku
W nadmorskim piaseczku.

(tłum. Jerzy Zielonka)

²⁸ Z. Wojski, *Na wrocławskiej iberystyce*, „Literatura na świecie” 1977, nr 9, s. 380-381.

1978

luty

Wyjazdowe seminarium hiszpańskiej sekcji Studenckiego Koła Naukowego Romanistów (Lubin, 8–12 lutego 1978) na temat „Literatura i kultura kręgu iberyjskiego w Polsce”. Wzięło w nim udział około 20 osób, z czego 14 wygło-

siło referaty. Oto niektóre z tematów: „*Pieśń o Cydzie*” i „*Romancero*” w polskich przekładach (Anna Wawrykowicz), „*Celestyna*” na scenach polskich (Irena Ochlewska), *Współczesne spojrzenie na Inkwizycję hiszpańską* (Teresa Nowogórska),

◆ Portret zbiorowy uczestników sympozjum w Lubinie podczas wycieczki „terenoznawczej”

Mit Don Juana w literaturze polskiej (Krystyna Kling), *Stereotyp Hiszpana w literaturze popularnej okresu międzywojennego* (Elżbieta Regul-ska), *Kolumb i Hiszpania jego czasów w powieści Tadeusza Peipera* (Joanna Mazuryk, Magdalena Skura). „Referaty płynęły jak rzeka” – czytamy w kronice Koła – i, chociaż uczestnicy byli „zmuszeni wstawać o nieprzyzwoicie wczesnych godzinach, myć się w zimnej wodzie i maszerować dwójkami pod baczynym okiem (...) dra Sawickiego”, to „wieczorami w zimnych salach atmosfera panowała gorąca”.

kwiecień

Ogólnopolska sesja naukowa Kół Romanistów „Teatr romański XX wieku w Polsce (Karpacz, 20–23 kwietnia 1978) z udziałem studentów z Wrocławia, Krakowa, Lublina i Sosnowca (Uniwersytet Śląski). Wygłoszono 11 referatów, w tym niemal połowa dotyczyła dramaturgii hiszpańskiej (Arrabal, Buero Vallejo, Casona, García Lorca, Valle-Inclán); najlepsze nagrodziło jury obradujące pod przewodnictwem dra Labudy.

◆ Przysłuchujący się referatom dr Sawicki i współorganizatorka konferencji, studentka V roku Barbara Dziubek

Dzisiaj ten zapamiętamy
wszyscy, ale nikomu z pewnością
nie utkwi on tak mocno
w pamięci jak bohaterowi
owego wieczoru, doktorowi
Piotrowi Sawickiemu, na-
zywanemu od lat przez stu-
dentów po prostu Pedrem.
Zaproszenie dla wszyscy-
tkich głosiło bowiem:
"Wszystko za wszystko,
Niewiele za trochę.
Czyli 120 minut z drem
Piotrem Sawickim."

maj

Skracając „laurkowy” w tonie opis spotkania, zrelacjonowanego w kronice Koła Romanistów pod datą 16 maja, przytoczmy jeszcze jego kolejny fragment: „W przerwach między seriami pytań, zającąc *gaspacho andaluz*, oglądaliśmy Gosię Kozar w ognistym flamenco, zaśmiewaliśmy się z parodiującego naszego bohatera Kazia Gołębiowskiego oraz zadumaliśmy się nad programem kabaretu *Surforestier* (czyli „Naleśnik”). Kabaret ten nawiązał do tradycji niezapomnianego Chanteclaira, ale nie zostawił po sobie wyraźniejszych śladów. Nie przetrwał też odremontowany przez studentów lokal w piwnicach Instytutu, gdzie odbywała się większość naszych imprez (czyli Klub „Cen-

drillon”, przechrzczony później na „Pain – Thé – Home”, a w pamiętnym Grudniu 1981 zamknięty na cztery spusty).

czerwiec

23 czerwca ma miejsce obrona pierwszej (i jedynej napisanej w całości po hiszpańsku) pracy magisterskiej z seminarium dra Sawickiego, autorstwa Jerzego Pietrzaka. Tytuł (*Agustí Bartra y su obra*) wskazuje, że było to zarazem pierwsze na gruncie wrocławskim opracowanie poświęcone literaturze katalońskiej, poświęcone w dodatku żyjącemu pisarzowi (1908–1982), emigrantowi politycznemu w okresie frankizmu, z którym

nasz student nawiązał osobisty kontakt podczas swojego wyjazdu do Hiszpanii.

lipiec–wrzesień

Kolejni „hiszpańscy” seminarzyści (absolwenci filologii romańskiej z dodatkową specjalizacją hispanistyczną, potwierdzoną stosownym zaświadczeniem wydanym przez dziekanat Wydziału Filologicznego) opuszczają mury uczelni. W Instytucie Filologii Romańskiej nie znalazło się miejsce dla żadnego z nich. Tym niemniej datę 1978 przyjęło się uważać – trochę zbyt pochopnie; właściwszy byłby tu rok 1976, w którym utworzone zostało magisterskie seminarium hispanistyczne – za początek iberystyki wrocławskiej, gdyż wydała ona wówczas swój pierwszy „plon” jako owoc regularnego procesu dydaktycznego.

październik

Dziękując za nadesłane pakiety hiszpańskich czasopism, dr Sawicki zwraca się do Ambasady Hiszpanii o stałą pomoc w postaci podręczników i lektur, szczególnie zaś opracowań, które mogłyby być przydatne jego magistrantom. Sekretarz Ambasady, pan José Pons, pomoc taką przyrzeka, prosząc o przysłanie listy najniezbędniejszych materiałów, realizacja złożonego wkrótce potem zamówienia przeciąga się jednak z miesiąca na miesiąc. Lepszy skutek przynosi bezpośrednia wymiana zakupionych przez nas polskich podręczników i słowników, z przeznaczeniem dla sławistycznego seminarium Universidad Complutense, na książki, które regularnie przywożą do Wrocławia, podczas swych jesiennych podróży do Polski, państwo Gabriela i Stanisław Makowieccy.

marzec

Na prośbę doc. dra Stanisława Wiśniewskiego, dyrektora Instytutu Filologii Romańskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, dr Sawicki podejmuje stałą współpracę dydaktyczną z tamtejszą filologią hiszpańską (seminarium magisterskie – przejęte po prof. Gabrieli Makowieckiej – oraz wykład monograficzny). Trwa ona, w pierwszym okresie zatrudnienia na Uniwersytecie Jagiellońskim, do końca zimowego semestru roku akademickiego 1981/82.

maj

W Instytucie Filologii Romańskiej – na wyjazd do Karpacza zabrakło niestety pieniędzy – odbywa się kolejne seminarium naukowe Studenckiego Koła Naukowego Romanistów, tym razem pod hasłem „Interpretacje dzieła literackiego” (17–19 maja 1979). Udział biorą studenci z Wrocławia, Poznania i Krakowa (grupa pod opieką prof. Anny Drzewickiej). Tematy iberyjskie i iberoamerykańskie prezen-

tuja wyłącznie wrocławianie: Irena Ochlewska (*Predestynacja i wolna wola w dramatach Tirso de Moliny*), Witold Pożoga (*Podróż i poszukiwanie w „Grze w klasy” Cortazara*) i Jerzy Zielonka (*Metaliteratura Borgesa na podstawie „Fikcji”*).

maj–grudzień

Złożona na ręce dyrektora Instytutu Filologii Romańskiej rezygnacja niżej podpisanego z dalszego sprawowania opieki nad Studenckim Kołem Naukowym Romanistów (z uzasadnieniem wskazującym na chęć skoncentrowania się na własnej pracy naukowej) staje się faktem w grudniu 1979, kiedy to funkcję opiekuna Koła przejmuje nasz drugi hispanista, mgr Zygmunt Wojski.

czerwiec

Kolejny rocznik romanistów z dodatkową specjalizacją hispanistyczną kończy studia, jednak i tym razem nikt z absolwentów, którzy

◆ Na pierwszej fotografii od góry Jerzy Pustelny (Uniwersytet Adama Mickiewicza) wygłasza referat, któremu przysłuchują się Jerzy Zielonka i prof. Drzewicka. Obok (fotografia po prawej), w drugim rzędzie, uśmiechnięte działaczki naszego Koła, Irena Ochlewska i Ewa Paweł. U dołu m.in. sylwetki słuchających pracowników Instytutu (mgr Tomicka, prof. Heistein, dr Sawicki)

dokonali ryzykownego wyboru zapisując się na seminarium dra Sawickiego, nie znajduje w Instytucie zatrudnienia – ani w roku 1979, ani w następnych. Bezpośrednią batalię o etat asystenta przegrywa na forum Rady Instytutu, z kandydatem dra Labudy, Jerzy Zielonka (znajdując wkrótce potem uznanie w oczach kierującej uczelnianym ośrodkiem Alliance Française mgr Anny Karp, podobnie jak dwójka

dalszych podopiecznych niżej podpisanego, Halina Sudoł i Ewa Warmuz).

październik

Indywidualna nagroda Ministra za opublikowaną rozprawę doktorską (*Twórczość literacka Vicente Blasco Ibañeza i jej recepcja w Polsce*, Ossolineum, 1978) dla dra P. Sawickiego.

„Point de rêveries!”*

(1980–1985)

* „Żadnych mrzonek!” – słowa Aleksandra II, cara Rosji (odpowiedź udzielona delegacji domagającej się większych praw dla Polaków w Warszawie, w 1856).

1980

Rok akademicki 1979/80

Władze Instytutu Filologii Romańskiej nie wyrażają zgody na uruchomienie kolejnego seminarium magisterskiego o profilu hispanistycznym. Odbywają się natomiast w dalszym ciągu konwersatoria z literatury hiszpańskiej dla studentów z „hiszpańskich” grup lektoratowych (równolegle do analogicznych zajęć z literatury włoskiej). Dr Sawicki i mgr Wojski przygotowują reformę przedmiotu „Lektorat drugiego języka romańskiego” dla pięcioletniego programu studiów romanistycznych.

Rok akademicki 1980/81

W Instytucie Filologii Romańskiej zaprzestaje się odbywania jakichkolwiek zajęć z zakresu innych niż francuska literatura romańskich (jak obecnie od zawsze w planach studiów wykłady bądź konwersatoria z literatury włoskiej, a od 1975 roku również hiszpańskiej). Walne zebra-

nie pracowników, w czasach pierwszej Solidarności, „demokratycznie” przegłosowuje taką wersję nowej siatki godzin, która italianistom i hispanistom pozostawia jedynie możliwość prowadzenia zajęć lektoratowych (tzw. lektoraty poszerzone).

◆ Stoją: Piotr Fornelski, Magdalena Pabisiak, dr Sawicki. Siedzą, m.in.: Anna Sawicka, Bożena Wiśłocka, Ewa Jurkiewicz-Sękiewicz, Renata Sokółska i Danuta Stopa (obecnie Zasada)

◆ Od lewej kolejno: Ewa Jurkiewicz, Krystyna Libura, Magdalena Pabisiak, Danuta Stopa, Renata Sokólska, Anna Sawicka, Bożena Wiśłocka

maj

Na znak, że natura nie zna próżni (a piszący te słowa – bezczynności) reprodukowujemy kilka zrobionych w maju 1981 w Krakowie fotografii, przedstawiających tamtejszych magistrantów dra Sawickiego z kolejnego, drugiego już rocznika utworzonych w 1975 roku na Uniwersytecie Jagiellońskim hispanistycznych studiów magisterskich.

czerwiec

Złożone władzom Instytutu Filologii Romańskiej roczne sprawozdanie za mijający rok akademicki dra Sawickiego, obok opublikowanych artykułów, wykonanych tłumaczeń (m.in. dla Teatru Współczesnego i Teatru Kalambur), a także kilku recenzji wydawniczych (dla Państwowego Wydawnictwa Naukowego i Wydawnictwa Literac-

kiego), wymienia obszerne *Posłowie* do powieści Juana Goytisola *Señas de identidad*. Tekst ten zamyka okres wieloletniej współpracy niżej podpisanego z Redakcją Literatur Romańskich Wydawnictwa Literackiego, której efektem były posłowania do szeregu książek wydanych w serii „Literatura Iberyjska” – od *Mare nostrum* Blasco Ibañeza (1975), poprzez *Zdechnąć jak pies* (*Muertes de perro*) Francisca Ayali (1977) i *Czas milczenia* Luisa Martín-Santosa (1978) po *Pasodoble śmierci* (*Los clarines del miedo*) Ángela Maríi de Lera (1989). Wspomniane wyżej *Znaki tożsamości* (WL, 1983) tę „narodową” (hiszpańsko-portugalską) serię krakowskiego wydawnictwa *de facto* zamykały.

Rok akademicki 1981/82

Przyznany dr. Sawickiemu przed ogłoszeniem stanu wojennego wyjazd stypendialny do Hiszpanii dochodzi, po licznych perturbacjach, do skutku w semestrze letnim roku akademickiego 1981/82. Był on niezbędny z uwagi na obfitość materiału będącego przedmiotem badań (ponad 300 pozycji beletrystycznych wydanych w latach 1936–1975), w przeważającej części niedostępnego w kraju i nieosiągalnego w drodze międzynarodowej wymiany bibliotecznej.

listopad

Międzyuczelniana konferencja na temat sytuacji drugich języków romańskich na polskich romanistykach (Poznań, Uniwersytet Adama Mickiewicza, 9 listopada 1982). Przedstawiciele poszczególnych ośrodków referują stan nauczania języka włoskiego, hiszpańskiego, ewentualnie też rumuńskiego w swych macierzy-

stych jednostkach. Jak się okazuje, wobec braku jednolitych wymogów ministerialnych, różnice – szczególnie co do ilości godzin – są bardzo wyraźne: od 480 godz. (8 semestrów, 4 godz. tygodniowo) na Uniwersytecie Jagiellońskim, Uniwersytecie Adama Mickiewicza i Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej do 240 godz. przy lektoracie dwugodzinnym we Wrocławiu. Tyle samo godzin jest na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, ale tam towarzyszy im konwersatorium z literatury włoskiej, poprzedzone semestrem zajęć „lekturowych”. Obowiązek czytania przez studentów lektur włoskich (bądź hiszpańskich) istniał też we Wrocławiu²⁹, ale z czasem zanikł – tym razem bez odgórnej decyzji.

²⁹ Niżej podpisany przepytawał Zbyszka Kruszyńskiego (późniejszego opozycjonistę, emigranta politycznego i cenionego prozaika), podówczas – studenta romanistyki, ze znajomości kanonu literatury hiszpańskiej.

Rok akademicki 1982/83

Po zawieszeniu współpracy dydaktycznej z hispanistyką krakowską niżej podpisany koncentruje się na przygotowywaniu rozprawy habilitacyjnej na temat ewolucji obrazu wojny domowej 1936–1939 we współczesnej prozie hiszpańskiej. W macierzystej uczelni prowadzi wyłącznie zajęcia lektoratowe. Nie otrzymuje oczekiwanego urlopu naukowego na rok kolejny, kiedy to powstająca rozprawa wkracza w etap prac redakcyjnych.

czerwiec

Zespół lektorów II-go języka romańskiego (w składzie: Ławicki, Sawicki, Wojski) zwraca się, za pośrednictwem Rady Instytutu, do Jego Magnificencji Rektora z prośbą o wprowadzenie dodatkowego, drugiego egzaminu z tego przedmiotu. Z uzasadnienia: „Eg-

zamin ten pozwoliłby ograniczyć zakres materiału przygotowywanego przez studentów do egzaminu końcowego o znaczną jego część, obejmującą podstawy gramatyki danego języka oraz jego praktyczne zastosowanie do sytuacji życia codziennego. Tym samym drugi, końcowy egzamin obejmowałby przede wszystkim zagadnienia dotyczące cywilizacji, kultury i literatury (...), zgodnie zresztą z istniejącym układem materiału w programie nauczania”. Lektorzy wskazują na fakt, iż na innych uczelniach egzaminy z II-go języka odbywają się dwukrotnie, nie dopominają się już jednak o zwiększenie ilości godzin w planie studiów (a mielibyśmy mieć – zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami, po likwidacji konwersatoriów z literatury włoskiej i hiszpańskiej – lektoraty „poszerzone”).

marzec

Powstaje Oddział Wrocławski Polskiego Stowarzyszenia Hispanistów, organizacji zawodowej *in statu nascendi*. Koordynatorem jego prac jest dr Sawicki, po nim funkcję przewodniczącego Oddziału (już jako Oddziału Zachodniego, skupiającego hispanistów z Wrocławia, Poznania, Opola i Szczecina) przejmuje Jerzy Żebrowski, lektor z wrocławskiej Akademii Ekonomicznej.

czerwiec

Rozprawa Piotra Sawickiego pt. *Wojna domowa 1936–1939 w hiszpańskiej prozie literackiej. Ideologiczne konteksty literatury i jej misja społeczna* (717 stron maszynopisu) zostaje przyjęta do druku przez Państwowe Wydawnictwo Naukowe³⁰. Umożliwia to przeprowadzenie (w dniu 26 maja 1984) kolokwium habilitacyjnego

przed Radą Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Wrocławskiego. Recenzentami są Józef Hejsteyn, Jan Kieniewicz i Alojzy Pałasz (wobec nieobecności tego ostatniego we Wrocławiu zastępuje go podczas kolokwium Anna Nikliborc). Była to pierwsza habilitacja hispanistyczna przeprowadzona po 1945 roku na polskiej uczelni (stąd problem z doбором odpowiednich recenzentów).

Na fotografii – promocja nowych doktorów habilitowanych Wydziału Filologicznego (dr hab. P. Sawicki odbiera stosowny dyplom z rąk dziekana, prof. Andrzeja Cieńskiego).

czerwiec–wrzesień

Przyjęcia na romanistykę, tytułem represji za opozycyjną wobec władzy działalność jej pracowników (Aleksander i Barbara Labudowie, Zbigniew Kruszyński i inni), zostają wstrzymane. Podobna sytuacja powtórzy się rok później. Zmierzyć

³⁰ Książka ukazała się drukiem w roku następnym (PWN, Warszawa 1985, 648 s.). Recenzowana była wielokrotnie, w tym także za granicą (Hiszpania, Francja, USA).

się z nią będą musiały nowe władze Instytutu. W przypadającej na lata 1984–1987 kadencji na jego czele staje ponownie Józef Heistein. W związku z nieobecnością profesora w semestrze zimowym funkcję tę przejmuje okresowo (od 1 września 1984 do 15 lutego 1985) świeżo habilitowany adiunkt Piotr Sawicki, mianowany następnie zastępcą dyrektora Instytutu Filologii Romańskiej ds. ogólnych i naukowych.

wrzesień

23 września, bez udziału promotora (prof. Lubomír Bartoš, Brno), który nie otrzymał zgody na przyjazd do Polski, ma miejsce długo oczekiwana obrona doktoratu

mgr. Zygmunta Wojskiego, zatytułowanego *Particularidades léxicas del habla llanera de Venezuela* (polski tytuł: *Specyfika leksykalna hiszpańszczyzny mówionej na sawanach Wenezueli*).

październik

Na prośbę prof. dr Urszuli Dąbrowskiej-Prokop, dyrektor Instytutu Filologii Romańskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Piotr Sawicki, już jako dr hab. nauk humanistycznych (specjalność: historia literatury hiszpańskiej) wznawia współpracę z Uniwersytetem Jagiellońskim, stając się w owym okresie jedynym tzw. pracownikiem samodzielnym tej uczelni (tj. z habilitacją) na kierunku filologia hiszpańska. Współ-

praca ta trwać będzie nieprzerwanie przez kolejnych pięć lat, do końca roku akademickiego 1988/89.

grudzień

Carlos Marrodán Casas, wówczas sekretarz działu kultury Ambasady Hiszpanii, proponuje naszemu Instytutowi zatrudnienie hiszpańskiego lektora. Ma konkretnego kandydata; jest nim przebywający wtedy w Polsce na stypendium absolwent

Universidad Autónoma w Madrycie, José María Ros Togores, hispanista i sławista. W odpowiedzi niżej podpisany ofertę tę zmuszony jest odrzucić, informując Ambasadę, że nawet po postulowanym poszerzeniu wymiaru godzin lektoratowych (z 240 do 360), tygodniowo obciążenie całością zajęć z hiszpańskiego wynosiłoby 120 godzin: „W sam raz dla lektora cudzoziemca, ale co wtedy będzie robić pan Wojski, że już siebie nie wspomnę?”

grudzień

Wstrzymanie przyjęć na romanistykę po raz drugi z rzędu powoduje znaczne niedociążenie pracowników; dotyczy to w szczególności osób prowadzących zajęcia lektorskie. Dr Wojski, specjalizujący się od kilku lat dodatkowo w zakresie języka portugalskiego, zgłasza gotowość zainicjowania nowego lektoratu. Biorąc pod uwagę żywe zainteresowanie tym językiem ze strony studentów, władze uczelni reagują pozytywnie na wniosek Instytutu, zwłaszcza że uruchomienie lektoratu nie pociąga żadnych dodatkowych kosztów. Pierwsze zajęcia z portugalskiego, w dniu 2 grudnia 1985, gromadzą liczne grono słuchaczy, na co wpłynęła także kampania reklamowa we wrocławskiej prasie, z informacją, że lektorat jest bezpłatny. „Wieczór Wrocławia” powiadomił przy tej okazji swych czytelników, że „Instytut ma dość bogatą bibliotekę zawierającą pozycje w języku portugalskim z takich

dziedzin jak literatura, geografia, etnografia”³¹.

I Walne Zgromadzenie Polskiego Stowarzyszenia Hispanistów (Warszawa, 7–8 grudnia 1985) powołuje w skład siedmioosobowego Zarządu Głównego dwóch wrocławian, doc. Sawickiego (wiceprzewodniczący, wraz z dr Teresą Eminowicz z Uniwersytetu Jagiellońskiego) i dra Wojskiego (członek Zarządu, zarazem redaktor Biuletynu Informacyjnego Polskiego Stowarzyszenia Hispanistów). Na czele Stowarzyszenia staje doc. Urszula Aszyk z Katedry Iberystyki Uniwersyte-

³¹ Zob. *Portugalski po raz pierwszy*, „WW” 29 listopada–1 grudnia 1985, s. 9. Znaczną część tego zbioru zawdzięczamy naszej absolwentce Barbarze Hlibowickiej, która po swym zatrudnieniu w Uniwersytecie Wrocławskim (1977) korzystała z rocznego pobytu stypendialnego w Lizbonie; niestety wkrótce potem z przyczyn rodzinnych przeniosła się do Lublina.

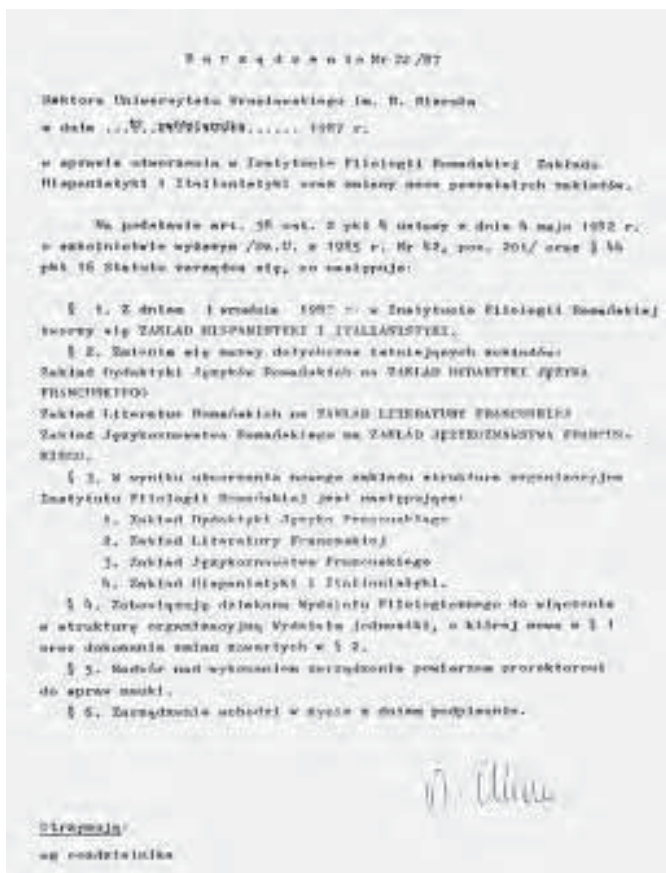
tu Warszawskiego. Wrocław (a ściślej – Instytut Filologii Romańskiej) zostaje też siedzibą jednego z trzech oddziałów terenowych Polskiego Stowarzyszenia Hispanistów.

I Ogólnopolskie Sympozjum Hispanistyczne „Polskie badania nad językiem i kulturą hiszpańską” (Kraków – Mogilany, 15–17 grudnia 1985), impreza pionierska w historii polskiej hispanistyki, inauguruje trwającą do dziś tradycję regularnych spotkań naukowych środowiska iberystycznego. Sympozjum, zorganizowane w 10. rocznicę powołania filologii hiszpańskiej na Uniwersytecie Jagiellońskim, w sytuacji zagrożenia tych studiów po wstrzymaniu w roku 1983 rekrutacji przez Ministerstwo, miało – w zamyśle pomysłodaw-

ców (prof. Dąmbaska-Prokop i doc. Sawicki) – zwrócić uwagę władz i środowiska akademickiego na znaczący dorobek krakowskiej hispanistyki i jej ówczesnych współpracowników, a w konsekwencji doprowadzić do wznowienia zawieszanej rekrutacji (co się wkrótce stało, po przejściu w Krakowie na pełen etat docenta niżej podpisanego). Wydane, po dłuższych staraniach, materiały z sesji³² stały się załącznikiem przyszłej serii wydawniczej „Estudios Hispánicos”, redagowanej i wydawanej później we Wrocławiu.

³² *Estudios Hispánicos I. Actas del Primer Simposio de Hispanistas Polacos (...)*, Nakładem Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 1988.

Ofensywa iberystyczna: od specjalizacji dydaktycznej do własnego Zakładu (1986–1990)

marzec

Oddział Zachodni Polskiego Stowarzyszenia Hispanistów zgłasza projekt organizacji we Wrocławiu, w 50. rocznicę wybuchu hiszpańskiej wojny domowej i śmierci kilku wybitnych pisarzy (García Lorca, Unamuno, Valle-Inclán), sesji naukowej „Literatura i kultura hiszpańska w okresie II Republiki”. Jest to realizacja postulatu przyjętego na I Walnym Zgromadzeniu Stowarzyszenia (pierwotnie miał go doprowadzić do skutku Zarząd Główny, ale na przeszkodzie stanął niedowład organizacyjny warszawskiej części władz Polskiego Stowarzyszenia Hispanistów). Współorganizatorem ma być Instytut Filologii Romańskiej, w którego planie badań naukowych mieści się temat „Współczesna literatura i kultura hiszpańska w kontekście ideowo-politycznym”.

kwiecień

Kolejna inicjatywa iberystyczna: pomysł organizacji ogólnopolskiej konferencji metodycznej lektorów

i nauczycieli języka hiszpańskiego, z okazji 15-lecia istnienia lektoratu języka hiszpańskiego na wrocławskiej iberystyce. Z uzasadnienia wniosku o dofinansowanie imprezy, skierowanego (29 kwietnia) do prorektora ds. nauki i współpracy z zagranicą, prof. Norberta Morcińca: „Konferencja pozwoliłaby przedyskutować i opracować propozycje programowo-metodyczne dla poszczególnych form i poziomów nauczania języka hiszpańskiego w Polsce” i byłaby „jedną z form realizacji tematu »Dydaktyka języków romańskich« figurującego w programie badawczym Instytutu na lata 1986–1990”.

maj

Decyzją ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego doc. Piotr Sawicki zostaje – jako przedstawiciel Uniwersytetu Jagiellońskiego – powołany na członka Zespołu Dydaktyczno-Naukowego Filologii Obcych na trzyletnią kadencję. W skład Podzes-

połu Romanistyki, Klasyki i Iberystyki, kierowanego przez prof. Macieja Żurowskiego, wchodzi jeszcze tylko jeden reprezentant (tu: reprezentantka) tej ostatniej dyscypliny, portugalistka z Uniwersytetu Warszawskiego, doc. Janina Z. Klave.

maj

W dniach 23–24 maja gości w Instytucie Filologii Romańskiej zaproszona do Polski przez iberystkę krakowską katalonistka z Universitat de Barcelona, Maria Rosa Margalef. Wygłasza dla naszych studentów wykład na temat współczesnej Katalo-

nii, jej kultury i języka katalońskiego, powtórzony nazajutrz na zebraniu Oddziału Zachodniego Polskiego Stowarzyszenia Hispanistów.

Załączone zdjęcia są pamiątką tego drugiego spotkania. Na pierwszym, obok naszego gościa, zwraca uwagę obecność mgr Barbary Marcinek, naszej absolwentki z 1976 roku, autorki pierwszej wrocławskiej pracy magisterskiej z hispanistyki (pierwsza z prawej), na drugim – dr Jadwigi Koniecznej-Twardzikowej z Uniwersytetu Jagiellońskiego, towarzyszącej we Wrocławiu prof. Margalef (pierwsza z lewej).

maj–lipiec

Pierwsza próba utworzenia Zakładu Iberystyki i Italianistyki. Argumenty prof. Heisteina („Konieczność powołania takiego zakładu jest (...) konsekwencją rozwoju Instytutu i najnowszych zmian w profilu naszej romanistyki”) i doc. Sawickiego (względy praktyczne – ułatwienia w otrzymywaniu stypendiów, w kontaktach z placówkami tego typu w kraju i zagranicą, w organizowaniu sympozjów naukowych) przekonują Radę Instytutu (27 maja) i Radę Wydziału (15 lipca), która wniosek zatwierdza (przy 2 głosach „nie” i 10 „wstrz.”), ale dalsze procedowanie zostaje na blisko rok wstrzymane. Nie bez znaczenia jest tu okresowa nieobecność we Wrocławiu dyrektora Instytutu Filologii Romańskiej (od 15 listopa-

da 1986 do 15 czerwca 1987 funkcję p.o. dyrektora pełni ponownie jego zastępca, doc. Sawicki, którego kompetencje ograniczają się jednak wyłącznie do załatwiania spraw bieżących).

czerwiec

Wznowienie rekrutacji na filologię romańską (po dwuletniej przerwie) wiąże się z wejściem w życie nowego, dwuspecjalizacyjnego planu studiów; zatwierdza go, nie bez oporów, Rada Wydziału (10 czerwca). Kandydaci deklarować mają przy egzaminie wstępnym gotowość zrealizowania drugiej, dodatkowej specjalizacji z zakresu italianistyki bądź hispanistyki. Projekt ten, o eksperymentalnym charakterze („Słowo

Polskie” określiło go mianem „eksperymentu wrocławskiego”), wiązał się z zabiegami jego autora, prof. Heisteina³³, o przełamanie ministerialnej niechęci do wrocławskiego ośrodka romanistycznego.

październik

W dniach 17–18 października odbywa się zaplanowana kilka miesięcy wcześniej (zob. wyżej: marzec) sympozjum, pod ostateczną nazwą „Hiszpania II Republiki: polityka i literatura”, z udziałem 37 osób – hispanistów, tłumaczy i krytyków z kilku ośrodków akademickich (Warszawa, Kraków, Sosnowiec, Wrocław), przedstawiciela Ambasad Hiszpanii (Carlos Marrodán Casas) oraz przewodniczącej Zarządu Głównego Polskiego Stowarzyszenia Hispanistów, doc. Urszuli Aszyk. Imprezę uświetnił swoim występem w Auli Leopoldina chór Politechniki, który – z udziałem solistów z Akademii Muzycznej – wykonał pieśni z różnych regionów Hiszpanii. Po dłuższych staraniach materiały z Sesji udaje się wydać drukiem w formie „hiszpańskiego” numeru serii „Romanica Wratislaviensia”³⁴.

³³ Zob. niepublikowany, choć szeroko wówczas rozpowszechniony tekst *Jak kształcić studentów uniwersytetu w dwóch specjalizacjach* (maszynopis, 3 s., archiwum P. Sawickiego) z maja 1986.

³⁴ Tom XXXII (1989) serii, zatytułowany *Hiszpania II Republiki. Polityka i literatu-*

Indywidualna nagroda Ministra z tytułu osiągnięć naukowych za pracę habilitacyjną (zob. 1984: czerwiec) dla doc. P. Sawickiego.

listopad

Dziesięciodniowy wyjazd doc. Sawickiego do Clermont–Ferrand inicjuje bezpośrednią współpracę naszej iberystyki z hispanistami z Université Blaise Pascal, którzy w kolejnych latach dość regularnie odwiedzają Uniwersytet Wrocławski. Dzięki pośrednictwu tamtejszego lektora hiszpańskiego, José Lozano, doktoranta prof. Césara Hernandez Alonzo z Valladolid³⁵, zostaje wkrótce nawiązany kontakt z tą uczelnią (zob. 1987: luty – maj).

ra / La España de la II República. Política y literatura (tytuł dwujęzyczny), pod red. P. Sawickiego, obejmuje m.in. artykuły U. Aszyk, S. Cichowicza, P. Fornelskiego, P. Gil Cánovas, E. Górskiego, J. Kieniewicz, J. Koniecznej-Twardzikowej, E. Nawrockiej, A. Sawickiej, P. Sawickiego i Z. Szleyen.

³⁵ Po przedstawieniu naszych zamiarów ówczesnemu dyrektorowi Departamento de Filología Española José Lozano napisał: *D. César Hernández se mostró interesado y cauto al mismo tiempo, pues parece ser que ya hubo algún intento con otra universidad polaca que no llegó a confirmarse, kończąc swój list z 19 stycznia 1987 słowami nadziei (esperando que mi modesta aportación contribuya a una fructífera relación entre nuestras Universidades)..*

styczeń

Sekretarz Ambasady Hiszpanii, pan Miguel Aguirre de Cárcer, zostaje poinformowany przez doc. Sawickiego o gotowości władz uczelni do przyjęcia ambasadora (który uprzednio wyraził takie życzenie). Do wizyty ambasadora Hiszpanii w Uniwersytecie Wrocławskim nie doszło jednak ani wówczas, ani w następnej dekadzie.

luty

Instytut Filologii Romańskiej zwraca się do Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego o wystąpienie do Ministerstwa w sprawie przyznania uczelni etatów lektorskich dla cudzoziemców, Hiszpana i Włocha, w związku z potrzebami dydaktycznymi obu dodatkowych specjalizacji, hispanistycznej i italianistycznej. We wniosku doc. Sawickiego (3 lutego) czytamy, że lektorów Hiszpanów zatrudnia już pięć polskich uniwersytetów (Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Jagielloński,

Uniwersytet Adama Mickiewicza, Uniwersytet Śląski, Uniwersytet Łódzki), a lektorów Włochów cztery (Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Śląski, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej). Korespondencja między Instytutem a władzami uczelni dotycząca zatrudnienia hiszpańskiego lektora ciągnie się przez wiele miesięcy; w piśmie z 12 stycznia 1988 prof. Heistein prosi o „podjęcie pilnej interwencji w Ministerstwie, stwarzającej nam możliwość planowego rozwoju hispanistyki” i „właściwej realizacji zadań dydaktycznych”.

luty–maj

Przed planowanym wyjazdem na dwumiesięczne stypendium badawcze do Hiszpanii doc. Sawicki zwraca się do Prorektora Morcińca o wyrażenie zgody na odwiedzenie Universidad de Valladolid celem przygotowania międzyinstytutowej umowy o współpracy umożliwiają-

cej wymianę osobową pracowników i wyjazdy naszych studentów na wakacyjne kursy językowe. Kilkudniowy pobyt w Valladolid (6–8 maja) cele te pozwala spełnić w formie przygotowanego wspólnie z prof. Hernandezem Alonso *Convenio de Cooperación Académica*³⁶. Daje to początek intensywnym, trwającym po dziś dzień kontaktom między obiema uczelniami.

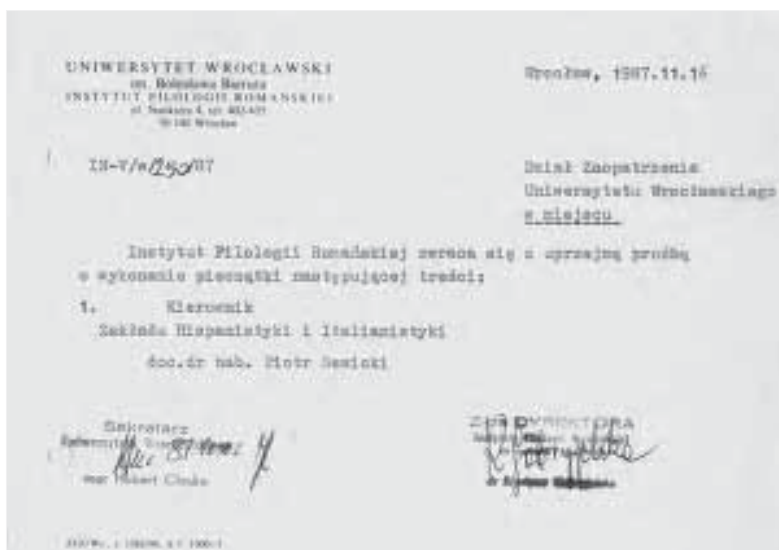
kwiecień

Długotrwałe zabiegi o pozyskanie do współpracy dydaktycznej dra Władysława Nowikowa, językoznawcy z Uniwersytetu Łódzkiego (studia hispanistyczne w Leningradzie, doktorat na Uniwersytecie Jagiellońskim w 1981 roku) zaowocowały jego dodatkowym zatrudnieniem (od 1 kwietnia), początkowo na ½ etatu, w Instytucie Filologii Romańskiej. Dla rozwijającej się specjalizacji hispanistycznej oznacza to istotne wzmocnienie kadrowe w zakresie lingwistyki, zwłaszcza że specjalnością dra Wojskiego stają się coraz wyraźniej cywilizacja Ameryki Łacińskiej oraz język portugalski. Dodajmy, że był to pierwszy od ponad 10 lat angaż hispanisty na romanistycę wrocławskiej i że wniosek w tej sprawie przeszedł na Radzie Instytutu zaledwie jednym głosem.

czerwiec–wrzesień

Ponowiony (zob. 1986: maj – lipiec), szczegółowo udokumentowany wniosek o powołanie w Instytucie odrębnej jednostki organizacyjnej skupiającej hispanistów i italianistów przynosi wreszcie oczekiwany rezultat: Zarządzeniem Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego na wrocławskiej romanistycę powstaje, z dniem 1 września 1987 roku, Zakład Hispanistyki i Italianistyki. Nowy Zakład, którym kieruje doc. Piotr Sawicki, liczy siedem osób (czterech italianistów i trzech hispanistów).

³⁶ *El acuerdo se pactó, el profesor Sawicki se fue satisfechísimo y muy pronto tendrá sus efectos la firma del convenio, con el acercamiento, relación e intercambio de profesores y alumnos de ambas Universidades y la consiguiente aproximación de los dos países y las dos culturas, la polaca y la española* (R. García, *Un hispanista polaco en Valladolid*, „El Norte de Castilla”, 18 lipca 1987, s. 2).

wrzesień

W dniach 22–26 września 1987 dochodzi do skutku Ogólnopolska Konferencja Metodyczna „Dydaktyka języka hiszpańskiego w kształceniu uniwersyteckim, szkolnym i pozaszkolnym”, pierwsze tego typu przedsięwzięcie w historii polskiej iberystyki, współorganizowane przez Instytut Filologii Romańskiej i Oddział Zachodni Polskiego Stowarzyszenia Hispanistów. Wzięło w niej udział ponad 40 osób, w tym także zatrudnieni w Polsce lektorzy hiszpańscy, przedstawiając 25 referatów i komunikatów, w przeważającej części opublikowanych w materiałach pokonferencyjnych³⁷.

◆ Inauguracja konferencji we Wrocławiu. Za stołem prezydyjnym prof. J. Heistein, mgr J. Żebrowski (przewodniczący Oddziału Zachodniego Polskiego Stowarzyszenia Hispanistów), doc. P. Sawicki

³⁷ W. Nowikow, A. Murcia Soriano (red.), *Metodología de la enseñanza de la lengua española. Teoría y práctica*, „Romanica Wratislaviensis”, t. XXXVII (1992). Zob. też P. Sawicki, *Primer Seminario de didáctica del español en Polonia*, „Cable” (Madrid), nr 2 (noviembre 1988), s. 78.

◆ Ciąg dalszy obrad w Karpaczu. Po lewej – spotkanie z Carlosem Marrodanem, ówczesnym sekretarzem Działu Kultury Ambasady Hiszpanii. Po prawej – uczestnicy konferencji (w pierwszym rzędzie Jadwiga Konieczna-Twardzikowa, Barbara Stawicka, Barbara Błasińska, Małgorzata Koszla-Szymańska)

październik

U progu nowego roku akademickiego (29 września–10 października) w Mysłowie k. Jeleniej Góry odbywa się, pod opieką dra Wojskiego, I Ogólnopolski Obóz Języka i Kultury Hiszpańskiej dla studentów iberystyki i specjalizacji hispanistycznych na romanistyce, zorganizowany przez Instytut Filologii Romańskiej i Studenckie Koło Naukowe Romanistów (reprezentowane przez studenta V roku Włodzimierza Szymaniaka) przy pomocy Ambasady Hiszpanii. Kadre nauczającą stanowią zatrudnieni na polskich uczelniach lektorzy hiszpańscy. To pionierskie przedsięwzięcie będzie miało swą kontynuację w roku następnym (Sulejów k. Piotrkowa Trybunalskiego, 18–29 czerwca), kiedy to opiekunem kursu zostanie związany z naszą uczelnią dr Nowikow.

Rok akademicki 1987/88

W Zakładzie Hispanistyki i Italia-
nistyki odbywają się regularne, co-
miesięczne zebrania pracowników,
poświęcone sprawom bieżącym;
każde z nich zawiera w swym pro-
gramie część naukową, obejmującą
referat (lub prezentację przygoto-
wanego do druku artykułu) i towa-
rzącą mu dyskusję.

luty

Początek regularnych kontak-
tów z funkcjonującym jako od-
rębna jednostka organizacyjna
w strukturze uczelni, prowadzą-
ca własny kierunek Studiów, Za-
kładem Hispanistyki Uniwersytetu
Adama Mickiewicza w Poznaniu.
Na zaproszenie jego kierownika,
doc. dra hab. Rościśława Pazuchi-
na, doc. Sawicki wygłasza na po-
siedzeniu naukowym Zakładu refe-
rat *La idea de España y su contexto
político y humano en la prosa mi-
litante de los años 1936–1939* (18
lutego). Poznański Zakład Hispa-
nistyki stracił z czasem swój nie-

zależny status: został wchłonięty
przez tamtejszy Instytut Filologii
Romańskiej.

marzec

Protokół z kolejnego zebrania ZHil
(25 marca) zawiera m.in. dwa god-
ne uwagi punkty dotyczące spraw
dydaktycznych. Pierwszy to prośba
studentów italianistyki o likwida-
cję tej specjalności (zbytne obcią-
żenie nauką, trudności w opano-
waniu dodatkowego materiału
wykraczającego poza podstawo-
wy – czyli francuski – profil kształ-
cenia). Drugi to wniosek dra Woj-
skiego o nadanie obowiązkowego
charakteru lektoratowi języka por-
tugalskiego (jak to sformułowano,
„jego nierównouprawnienie w sto-
sunku do innych przedmiotów jest
przeszkodą w pełnym wykorzysta-
niu istniejących możliwości dydak-
tycznych”). Prośbę studentów speł-
niono: specjalizacja italianistyczna
wkrótce przestała istnieć (hispani-
styczną uratowała szczerą, „męska”

rozmowa dra Nowikowa ze studentami, którzy w jej następstwie wycofali się ze zgłoszenia analogicznego, przygotowywanego już wniosku). Propozycja druga upadła („Przepisy uniemożliwiają utworzenie obowiązkowego lektoratu przy jednym tylko wykładowcy”).

marzec

W Instytucie Filologii Romańskiej gości prof. Jan Kieniewicz z Instytutu Historycznego Uniwersytetu Warszawskiego, były kierownik warszawskiej Katedry Iberystyki. Na współorganizowanym przez Oddział Zachodni Polskiego Stowarzyszenia Hispanistów spotkaniu w dniu 26 marca wygłasza referat pt. *Więź narodowa i horyzont aksjologiczny Hiszpanów*.

kwiecień

Na zebraniu Zakładu w dniu 15 kwietnia przedstawiony zostaje planowany rozwój studiów hispanistycznych w latach 1988–1991 oraz projekt przekształcenia specjalizacji – po zakończeniu tego okresu – w odrębny kierunek studiów. W załączniku do przesłanego do Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego pisma (z 28 kwietnia) dotyczącego potrzeb kadrowych hispanistyki przewiduje się, że przy jednej grupie specjalizacyjnej rocznie Instytut w roku akademickim 1990/91 będzie mógł zapewnić, po uwzględnieniu lektoratów dla romanistów,

pełne obciążenie dydaktyczne dla 7 hispanistów. Obliczenia te opierały się na obowiązującej siatce godzin dla grup z dodatkową specjalizacją. Obejmowała ona następujące dodatkowe przedmioty w pięcioletnim cyklu nauczania: „Praktyczna nauka jęz. hiszpańskiego” (650 godz.), „Lektorat języka portugalskiego” (120 godz.), „Historię literatury hiszpańskiej” (180 godz.), „Historię literatury iberoamerykańskiej” (60 godz.), „Historię i kulturę Hiszpanii” (90 godz.), „Historię i kulturę Ameryki Łacińskiej” (30 godz.), „Gramatykę opisową” (90 godz.) i „Historię języka hiszpańskiego” (60 godz.), oraz jedno – „hiszpańskie” bądź „francuskie” – „Seminarium magisterskie” (120 godz.) wraz z towarzyszącymi mu konwersatoriami specjalizacyjnymi (90 godz.). Lektorat portugalskiego miał być dalej fakultatywny.

czerwiec

Po dłuższych staraniach doc. Sawickiego, wspartych przez prof. Heisteina, Rada Instytutu uznaje nasze argumenty i wyraża zgodę na zatrudnienie na etacie asystenta, z początkiem nowego roku akademickiego, mgr Beaty Baczyńskiej, ubiegłorocznej absolwentki filologii hiszpańskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego odbywającej w tej uczelni tzw. studia specjalne (pierwotnie studium doktoranckiego). Jednocześnie, w związku z prośbą dra Nowikowa o czasowe przenie-

sienie go na ½ etatu (z uwagi na finalizowanie habilitacji), druga „półówka” jego dotychczasowego etatu zostaje przydzielona mgr Magdalenie Pabisiak, absolwentce Uniwersytetu Jagiellońskiego z roku 1982, która ma prowadzić na specjalizacji hispanistycznej zajęcia z dawnej literatury hiszpańskiej.

październik

Iberystyka ma wreszcie swojego hiszpańskiego lektora, w osobie lic. Pilar Gil Cánovas (dotychczas zatrudnionej na Uniwersytecie Śląskim) – hispanistki z Barcelony, zarazem tłumaczki z języków słowiańskich (serbskiego, który poznała pracując w Sarajewie, a z czasem też z polskiego)³⁸. Niezapomniana, choć kontrowersyjna i impulsywna Pilar spędzić miała we Wrocławiu aż siedem lat jako wykładowca, a następnie (po podjęciu prowadzenia rozmaitych zajęć kierunkowych, z historią literatury iberoamerykańskiej na czele) starszy wykładowca.

listopad–grudzień

Pierwsze efekty podpisanej przed rokiem (zob. 1987: luty – maj) umowy z Valladolid. W dniach 7–12 listopada przebywa w Polsce prof. Hernán-

◆ Mgr Magdalena Pabisiak – jeszcze w Krakowie, obok gmachu Collegium Novum Uniwersytetu Jagiellońskiego

dez Alonso, odwiedzając Wrocław (cztery wykłady dla naszych studentów, z zakresu językoznawstwa i średniowiecznej literatury hiszpańskiej), Kraków (wykład i spotkanie z pracownikami iberystyki) i... Poznań (jako kibic piłkarski śledzi na żywo mecz Lecha z Barceloną). Jeśli do tego dodać, że we Wrocławiu ogląda *Sztukmistrza z Lublina*, a w Krakowie spektakl *Piwnicy pod Baranami*, uznać można, że ta inicjalna wizyta gościa z Valladolid, obfitująca w tak różnorodne wrażenia, otwiera na oścież drzwi do dalszej, owocnej współpracy – już na skalę ogólnoucześnień (zob. 1989: czerwiec).

³⁸ Początkowo język polski znała raczej średnio, czego przykładem jest anegdota o jej rozmowie z sekretarką Instytutu, p. Elżbietą Pilecką. Dialog obu pań brzmiał tak: „– Sawicki było? – Było, ale poszło.”

◆ Z prof. Hernandezem Alonso w Valladolid (marzec 1994)

marzec–czerwiec

Studenci specjalizacji hispanistycznej biorą udział w „I Curso de Invierno de Lengua Práctica y Cultura Españolas”, zorganizowanym przez Ambasadę Hiszpanii (Białka Tatrzańska, 8–14 marca) i w letnim kursie języka hiszpańskiego, którego organizacji podjęła się tym razem Katedra Iberystyki Uniwersytetu Warszawskiego (Giżycko, 15–29 czerwca).

czerwiec

W dniach 7–11 czerwca na Uniwersytecie Wrocławskim gości delegacja Universidad de Valladolid, z rektorem prof. Fernando Tejerina Garcíą na czele. W sali posiedzeń Senatu zostaje podpisana trzyletnia Umowa o Współpracy Akademickiej i Naukowej na lata 1989–1992. Przewiduje ona znaczne rozszerzenie wzajemnych kontaktów, w tym także stałą wymianę lektorów³⁹. Już w lip-

cu dwóch pracowników Zakładu (dr Nowikow, dr Wojski) wyjeżdża do Valladolid na kongres „El español en América”, a trzy studentki specjalizacji hispanistycznej na wakacyjny kurs językowy. W październiku otrzymujemy dar w postaci 70 książek dla instytutowej biblioteki.

Obecność hiszpańskiej lektorki we Wrocławiu sprzyja zacieśnieniu kontaktów z Ambasadą Hiszpanii. W dniu 9 czerwca Instytut Filologii Romańskiej odwiedza jej pierwszy sekretarz, p. Alfonso Tena. Jego przyjazd zbiega się w czasie z podpisaniem umowy międzyuczelnianej z Valladolid.

listopad

Doc. Sawicki bierze udział w I polsko-hiszpańskim seminarium pisarzy, wydawców i tłumaczy literatury (Warszawa – Kraków, 19–26

³⁹ Wiąże się to z utworzeniem w Universidad de Valladolid lektoratu języka polskiego i... rosyjskiego (jako pierwszy lektor przewidy-

wany jest dr Waczesław Nowikow, Rosjanin posiadający polskie obywatelstwo).

listopada). Na spotkaniu w Wydawnictwie Literackim wygłasza referat *Traducciones polacas de la literatura española*.

listopad–grudzień

W Zakładzie Hispanistyki i Italianistyki przygotowany zostaje wniosek w sprawie utworzenia iberystyki na Uniwersytecie Wrocławskim oraz towarzyszący mu plan studiów nowego kierunku⁴⁰. Projekt planu omawiany był kilkakrotnie na zebraniach Zakładu, a także na kolegium dydaktycznym i Radzie Instytutu, która wniosek wraz z planowaną siatką godzin przyjęła (21 listopada). W kolejnym miesiącu uzyskał on akceptację Rady Wydziału Filologicznego, która powołała (12 grudnia) do zbadania zasadności wniosku odrębną komisję – jej wydany w dniu 21 grudnia werdykt był jednomyślny: 12 głosów „tak”.

⁴⁰ „Proponuje się nazwanie nowego kierunku studiów iberystyką, zgodnie z terminologią stosowaną na Uniwersytecie Warszawskim, przy czym w ramach iberystyki realizowana byłaby początkowo specjalność hispanistyczna” (z wniosku).

luty–marzec

Wniosek o utworzenie iberystyki, przesłany po zatwierdzeniu przez Senat Uniwersytetu Wrocławskiego do Ministerstwa Edukacji Narodowej, zostaje odrzucony. „Doceniamy inicjatywę władz uczelnianych w rozwijaniu studiów filologicznych”, ale „poważne zastrzeżenia budzi przewidywana obsada kadrowa (tylko jeden samodzielny pracownik naukowy) – pisze wicedyrektor Departamentu [Studiów Uniwersyteckich], dr Józef Lepiech, konkludując swe pismo do Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego z 21 marca zaleceniem, aby uczelnia „w chwili obecnej odstąpiła od zamiaru uruchomienia proponowanego kierunku studiów”.

kwiecień–maj

Po negatywnej decyzji Ministerstwa Edukacji Narodowej w sprawie iberystyki podjęte zostają starania o zatwierdzenie przygotowanej dla niej siatki godzin jako planu studiów „filologii romańskiej ze specjalnością hispanistyczną”. Zmiana ta, wymuszona przeszkodami natury formalnej i traktowana jako rozwiązanie tymczasowe, ma jednak – jak czytamy w piśmie do Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego podpisanym przez zastępcę dyrektora Instytutu Filologii Romańskiej ds. ogólnych i osobowych, doc. dr hab. Krystynę Gabryjelską – „pełne uzasadnienie merytoryczne, gdyż języki hiszpański i portugalski są najbardziej rozpowszechnionymi w świecie językami romańskimi”. Propozycja uzyskuje aprobatę Rady Instytutu (18 kwietnia) i Rady Wydziału (8 maja). W rezultacie, po zaaprobowaniu tego rozwiązania przez Dział Nauczania, od nowego roku akademickiego możemy rozpocząć realizację jednokierunkowych studiów hispanistycznych⁴¹.

⁴¹ Z czasem przybrały one nazwę „filologii romańskiej o profilu hiszpańskim”, co pociągało za sobą przemianowanie dotychczasowej romanistyki, zorientowanej na język i kulturę Francji z lektoratami drugiego języka romańskiego, na „filologię romańską o profilu francuskim”.

maj–grudzień

Zamówiony w imieniu Towarzystwa Miłośników Historii przez prof. Teresę Kulak odczyt doc. Sawickiego *Hiszpańska wojna domowa w oczach jej polskich świadków* (23 maja) powtórzony zostaje na grudniowym posiedzeniu Wydziału I Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, budząc żywą reakcję słuchaczy, czego efektem jest włączenie tego tematu (tytuł zostaje poprzedzony słowami *Między dwoma totalizmami*) do programu Wrocławskich Czwartków Naukowych na rok następny. Wygłoszona w dniu 11 kwietnia 1991 prelekcja była pierwszym hispanistycznym wystąpieniem na tym szaczącym forum.

czerwiec

Brzemienne w skutki, choć pomyślane jako grzecznościowe, spotkanie w Instytucie Filologii Romańskiej (13 czerwca) przebywającego z kilkudniową wizytą naukową we Wrocławiu (kwerenda biblioteczna w Ossolineum) prof. Floriana Śmiei – któremu towarzyszy mgr Baczyńska – z kierownikiem ZHiI, doc. Sawickim. Na pytanie, czy nie zechciałby może przyjechać do Wrocławia na dłużej z cyklem wykładów dla naszych studentów, polski hispanista z Kanady, zarazem poeta i tłumacz, reaguje – ku zaskoczeniu i radości swego rozmówcy – natychmiastową zgodą na otrzymaną propozycję.

Doc. Sawicki debiutuje w roli promotora, podczas obrony rozprawy doktorskiej swego podopiecznego, mgra Piotra Fornelskiego⁴². Recenzentami są prof. Jerzy Falicki i doc. Róściław Pazuchin, komisji (z udziałem m.in. prof. Henryka Markiewicza) przewodniczy prof. Urszula Dąmbaska-Prokop. Rzecznym miejscem w Krakowie, na Uniwersytecie Jagiellońskim, 27 czerwca.

wrzesień

Po długotrwałych przygotowaniach dochodzi do skutku II Ogólnopolskie Sympozjum Hispanistyczne (Wrocław – Karpacz, 24–27 września 1990), z udziałem 41 osób, w tym sześciu gości zagranicznych. Wygłoszono na nim 33 referaty i komunikaty, w większości opublikowane następnie drukiem w tomie „Estudios Hispánicos II”⁴³. Za wrocławian zapłaciła uczelnia, do pobytu pozostałych osób w Karpaczu Ambasada dopłaciła „okrągłą sumę 4 milionów zł”⁴⁴.

⁴² Tytuł rozprawy: *Sobre la función de la metáfora en la poesía española de nuestro siglo. En torno a una teoría de la expresión poética*.

⁴³ Zob. P. Sawicki, J. Sławomirski (eds.), „Estudios Hispánicos II”, Wrocław 1992.

⁴⁴ Oczywiście, przed denominacją złotego (dla porównania: „uposażenie zasadnicze” docenta Uniwersytetu Wrocławskiego w lipcu 1990 wynosiło 1 101 000 zł).

◆ Uczestnicy Sympozjum w Karpaczu. Na kolejnych fotografiach: Ricardo de la Fuente Ballesteros (Universidad de Valladolid) i Grażyna Grudzińska (Uniwersytet Warszawski); Henryk Ziomek (University of Georgia) i Waldo Cerezo Rubio (Uniwersytet Jagielloński); Jerzy Sławomirski (Uniwersytet Jagielloński) i Jacek Perlin (Uniwersytet Warszawski); Witold Mańczak (Uniwersytet Jagielloński) i Włodzimierz Szymaniak (Uniwersytet Wrocławski); Urszula Aszyk (Uniwersytet Warszawski) i Beata Baczyńska (Uniwersytet Wrocławski); Barbara Stawicka (Uniwersytet Adama Mickiewicza) i Irena Kuran-Bogucka (tłumaczka Albertiego i Lorki, Gdańsk)

◆ Promocja doktorska Piotra Fornelskiego (Uniwersytet Jagielloński, Collegium Maius, 17 listopada 1991). Na zdjęciu drugim, obok promotora, dr Fornelski z małżonką

październik

Wyjazd dra Nowikowa do Valladolid na ośmiomiesięczny pobyt w charakterze lektora języków słowiańskich poprzedzać miało jego formalne przejście na pierwszy etat do uczelni, która go tam wysłała. Z uwagi na zaawansowaną habilitację naszego kolegi oznaczałoby to wzmocnienie kadrowe wrocławskiej iberystyki, mogące przesądzić o jej przyszłym statusie jako odrębnego kierunku studiów. Niestety, „oszczędnościową” decyzją prorektora ds. nauki, prof. Józefa Ziółkowskiego, doktorowi Nowikowowi zaproponowano pozostanie na pierwszym miejscu pracy w Uniwersytecie Łódzkim, a wyjazd miał nastąpić w ramach urlopu bezpłatnego udzielonego przez Uniwersytet Wrocławski⁴⁵.

październik–listopad

Instytut występuje z wnioskiem o rozdzielenie Zakładu Hispanistyki i Italianistyki na dwa odrębne zakłady. Pierwszy z nich przybiera nazwę Zakładu Iberystyki, którą zachowuje do dziś. W jego skład, od 1 listopada 1990⁴⁶, wchodzi: jeden docent (Sawicki), dwóch adiunktów (Wojski, Nowikow), dwie asystentki (Baczyńska i Pabisiak), lektorka hiszpańska (Gil Cánovas, już na etacie starszego wykładowcy) i przyjęty z tą datą na staż asystencki absolwent romanistyki Włodzimierz Szymaniak. Ten siedmioosobowy zespół uzupełnia zatrudniona w ramach wymiany lektorów z Universidad de Valladolid absolwentka tamtejszej hispanistyki María Angustias Burrieza García, która pozostanie we Wrocławiu do końca roku akademickiego 1992/93.

⁴⁵ Z perspektywy lat można stwierdzić, że była to najbardziej szkodliwa decyzja, jaką kiedykolwiek władze naszej uczelni podjęły w stosunku do iberystyki.

⁴⁶ Data powołania w Instytucie Filologii Romańskiej Zakładu Iberystyki i Zakładu Italianistyki zarządzeniem rektora Uniwersytetu Wrocławskiego z dnia 9 listopada 1990.

Bój o iberystykę. Porażki i sukcesy (1991–1996)

Budynek Instytutu Filologii Romańskiej
(fotografia z lat 90.)

styczeń

Zakład Iberystyki ponawia złożony w roku akademickim 1989/90 wniosek o powołanie iberystyki ze specjalnością hispanistyczną, kierując go tym razem do władz uczelnianych, które w nowej ustawie o szkolnictwie wyższym uzyskały prawo do podejmowania decyzji o powoływaniu nowych kierunków studiów⁴⁷. Do obszernego, szczegółowo udokumentowanego pisma, przedstawiającego osiągnięcia naukowe i organizacyjne wrocławskiej iberystyki, jej międzynarodowe kontakty naukowe i perspektywy rozwoju, dołączona zostaje informacja o stanie kadrowym Zakładu, zatrudniającego wówczas już osiem osób oraz opis treści programowych poszczególnych przedmiotów, przewidzianych do realizacji w ramach pięcioletnich studiów magisterskich (16 stron maszynopisu). 29 stycz-

nia Rada Wydziału Filologicznego podejmuje jednomyślnie uchwałę o poparciu naszego wniosku.

marzec–kwiecień

Obradująca 26 marca Komisja Dydaktyczna Senatu Uniwersytetu Wrocławskiego przedstawiony jej do rozpatrzenia wniosek opiniuje negatywnie z uwagi na brak wystarczającej ilości tzw. pracowników samodzielnych w składzie osobowym Zakładu Iberystyki. Na posiedzenie to iberystów nie zaproszono. Skierowane do Senatu odwołanie nie przyniosło efektu, a na pismo do ambasadora Hiszpanii z opisem zaistniałej sytuacji i prośbą o poparcie naszych starań odpowiedzi nie otrzymaliśmy. W efekcie Senat w dniu 24 kwietnia wniosek odrzucił. Nasz „bój o iberystykę” zakończył się ponowną porażką – tym razem na własnym, uniwersyteckim podwórku.

⁴⁷ W art. 48, ust. 1, par. 2 czytamy, iż „tworzenie i znoszenie, na wniosek rady wydziału, kierunków studiów” należy do kompetencji senatu danej uczelni.

kwiecień

Rada Wydziału Filologicznego, na posiedzeniu w dniu 8 kwietnia, zatwierdza wniosek o zatrudnienie w okresie semestru zimowego roku akademickiego 1991/92, w wymiarze ½ etatu, przechodzącego na emeryturę profesora University of Western Ontario, Floriana Śmiei – hispanisty, a zarazem poety, tłumacza, znawcy literatury emigracyjnej, którą przez kilka dziesięcioleci sam współtworzył. Wniosek zgłasza Instytut Filologii Romańskiej w porozumieniu z dyrektcją Instytutu Filologii Polskiej, a prof. Jerzy Łanowski wykorzystuje okazję do odnotowania naszej inicjatywy następującą fraszką: „Hispaniści, by swoje zwiększyć u nas szanse,/ zatrudnią Don Kichota oraz Sancho Panse.”

czerwiec

Nasi studenci biorą udział w organizowanym przez warszawską Katedrę Iberystyki pod patronatem Ambasady Hiszpanii kursie języka hiszpańskiego dla II roku studiów hispanistycznych prowadzonych w polskich uczelniach. Odbывается on w Ośrodku Budowlanych w Rybniku nad Zalewem Zebrzyńskim⁴⁸.

W dniach 18–21 czerwca w Salamance ma miejsce zorganizowana przez Fundación Duques de

Soria międzynarodowa konferencja pod nazwą „El español y el futuro del hispanismo ante los cambios ocurridos en los países del Este”. Zaproszeni na nią zostali hispaniści z Bułgarii, Czechosłowacji, Polski, Rumunii i Węgier. Najliczniejszą była delegacja polska – dziesięć osób, w tym siedem z Warszawy oraz pojedynczy przedstawiciele Gdańska (Maurycy Berger), Krakowa (Jadwiga Konieczna-Twardzikowa) i Wrocławia (Piotr Sawicki). Krakowsko-wrocławska część delegacji wystąpiła z inicjatywą zorganizowania w Krakowie symposium poświęconego związkom krajów Środkowej Europy ze światem kultury iberyjskiej. Zamiar ten został zrealizowany, choć z pewnym opóźnieniem (rok 1995 zamiast 1993), gdyż Fundación Duques de Soria odmówiła nam swego wsparcia⁴⁹.

wrzesień

23 września odbywają się egzaminy magisterskie pierwszego rocznika studentów filologii romańskiej z dodatkową specjalizacją hispanistyczną. Prace, pisane pod opieką dra Nowikowa, bronią cztery osoby: Wioletta Bittner, Joanna Jubé, Dorothea Przysała i Monika Sakowska. Ten szczególny moment został utrwalony na fotografiach, które reprodukowujemy na sąsiedniej stronie. Pierwsza

⁴⁸ Na podobnych zasadach i w tym samym miejscu został zorganizowany kolejny kurs, w czerwcu 1992. Zajęcia te figurowały w programie studiów jako obowiązkowe.

⁴⁹ Na temat konferencji w Salamance zob. J. Konieczna-Twardzikowa, P. Sawicki, *Hispaniści z Europy Wschodniej, łączmy się – w Krakowie*, „Dekada Literacka” 16 lipca 1991.

◆ Dr Nowikow w towarzystwie swoich pierwszych magistrantek – Wioletty Bittner, Joanny Jubé, Doroty Przysła i Moniki Sakowskiej

obrona miała jednak miejsce jeszcze przed wakacjami, a autorka pracy, Beata Zakęs, otrzymała dyplom z wyróżnieniem i została przyjęta na staż asystencki.

W dniach 25–28 września Zakład Iberystyki gości delegację z Universitat Autònoma de Barcelona. Wspólnie z dyrekcją Instytutu omawiane są możliwości przyszłej współpracy. Rozmowy były kontynuowane podczas wizyty doc. Sawickiego na Uniwersytecie Autonomicznym w Barcelonie (Bellaterra, 5–7 lutego 1992), ale ostateczna umowa została podpisana przez rektora tej uczelni dopiero w roku 1994.

Z dniem 30 września prof. Józef Heistein przestaje pełnić funkcję dyrektora Instytutu Filologii Romańskiej. Od października kierowanie Instytutem przejmuje, na trzy kadencje, dr hab. Aleksander Labuda, prof. Uniwersytetu Wrocławskiego.

październik

W Zakładzie Iberystyki zostaje zatrudniony na okres semestru zimowego, w wymiarze ½ etatu, profesor Florian Śmieja. Spełnienie przezeń złożonej przed rokiem obietnicy⁵⁰ zainaugurowało długo-

⁵⁰ Zob. notkę dotyczącą jego poprzedniej wizyty we Wrocławiu (1990: czerwiec).

letnią współpracę naszego gościa z Instytutem Filologii Romańskiej, a także z wieloma instytucjami kulturalnymi Wrocławia. Zajęcia dla hispanistów prof. Śmieja prowadził zwykle w semestrach letnich, do czerwca roku 1997.

◆ Florian Śmieja przed gmachem Instytutu Filologii Romańskiej, już jako profesor naszej uczelni

listopad

Doc. Piotr Sawicki zostaje powołany z dniem 1 listopada, decyzją rektora Uniwersytetu Wrocławskiego, na stanowisko profesora nadzwyczajnego. Wniosek Instytutu Filologii Romańskiej został wsparty opinią zewnętrzną, napisaną przez prof. Jerzego Falickiego z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, który w okresie swojej pracy w Uniwersytecie Wrocławskim patronował jego hispanistycznym początkom⁵¹.

Na zebraniu Zakładu w dniu 13 listopada wrocławscy iberyści robią sobie zbiorową fotografię, którą reprodukowujemy. Oto nazwiska uwidoczni-onych na niej osób: Wiaczesław Nowikow, Piotr Sawicki, Joaci Oliveira (Brazylijczyk, zatrudniony na godzinach zleconych lektor języka portugalskiego), Beata Zakęs, Zygmunt Wojski (stoją), Florian Śmieja, Maria

⁵¹ Zob. notkę dotyczącą roku akademickiego 1966/67.

Angustias Burrieza García (Universidad de Valladolid), Beata Baczyńska i Magdalena Pabisiak (siedzą). Na zdjęciu brak hiszpańskiej lektorki, Pilar Gil Cánovas, która przy podobnych okazjach zgadzała się jedynie wystąpić w roli fotografa.

listopad–grudzień

Na zaproszenie Polskiej Federacji Dyskusyjnych Klubów Filmowych prof. Sawicki bierze udział w krajowym seminarium „Kino hiszpańskie” (Jelenia Góra, 30 listopada–3 grudnia), wygłaszając odczyt zatytułowany *Od „Rasy” do „Polowania”. Kino hiszpańskie wobec wojny domowej*⁵².

grudzień

Prof. Śmieja zostaje powołany przez Radę Wydziału Filologicznego na promotora doktoratu mgr Beaty Baczyńskiej (przewód doktorski został otwarty 10 grudnia).

⁵² Tekst referatu został opublikowany w „Studiach Filmoznawczych” 1996, t. XVII. Przedruk w: „Estudios Hispánicos” 2001, t. IX.

kwiecień

Dwutygodniowe wykłady gościnne dla studentów hispanistyki prof. Henryka Ziomka, polskiego hispanisty z University of Georgia (Athens, USA). Wkrótce potem księgozbiór biblioteki Instytutu Filologii Romańskiej wzbogaca się o kilkadziesiąt książek ofiarowanych nam przez profesora. Dary książkowe oraz w postaci mikrofilmów otrzymujemy w tym czasie również od prof. Śmiei.

czerwiec

Wyrazem zacieśnienia kontaktów z wrocławską iberystką przez Ambasadę Hiszpanii są wizyty Amelii Vercher, radcy pedagogicznego (3 czerwca) i I sekretarza Ambasady, José Maríi Valdemoro (12 czerwca).

wrzesień

Pożegnalne spotkanie w Zakładzie Iberystyki z mgr Magdaleną Pabisia, kończącą zatrudnienie na Uniwersytecie Wrocławskim, które pociągało za sobą konieczność

uciążliwych dojazdów z Krakowa. Nasza koleżanka przechodzi do pracy na etat lektorski w Akademii Górniczo-Hutniczej.

Rok akademicki 1992/93

Nawiązując do zwyczajów, które niektórzy pracownicy Zakładu wynieśli z czasów szkolnych, postawiliśmy promować wiedzę o krajach hiszpańskojęzycznych, w szczególności o aktualnych wydarzeniach z dziedziny polityki i kultury, poprzez gazetkę ścienną pod nazwą „Hispanophilia Wratislaviensia”⁵³, redagowaną z młodzieńczym entuzjazmem przez Beatę Zakę. Kolejne numery ukazywały się co miesiąc, a wycinki prasowe na bieżąco uzupełniano informacjami o nowych imprezach organizowanych przez iberystów. Możemy to zaobserwować na dokumentacji fotograficznej, która uzupełnia tę notkę.

⁵³ Prof. Śmieja orzekł, że starzy Rzymianie mieliby do tej nazwy pewne zastrzeżenia...

październik

12 października, w ramach światowych obchodów 500-lecia odkrycia Ameryki, Zakład Iberystyki wspólnie z Towarzystwem Przyjaźni Polsko-Amerykańskiej organizuje w Muzeum Archeologicznym sesję popularnonaukową *Ameryka przed i po Kolumbie*. Na jej wy-

jątkowo bogaty program (ulotkę z nazwiskami prelegentów i tytułami ich wystąpień reprodukowujemy poniżej) złożyło się 15 referatów, wystawa okolicznościowa i projekcja filmu Carlosa Saury *El Dorado*. Sesję przygotowali dr Wojski i nasza nowa asystentka, mgr Zakęs.

PROGRAM SESJI:

- godz. 9.30 - Otwarcie sesji - doc. dr hab. Jerzy Łódowski (dyrektor Muzeum Archeologicznego we Wrocławiu).
Wprowadzenie - prof. dr hab. Piotr Sawicki (Zakład Iberystyki - UWrocław).
- godz. 9.40 - Dr Jan M. Burdukiewicz (Katedra Archeologii - UWrocław):
"Problemy początków zasiedlania Ameryki".
- godz. 10.15 - Mgr Ewa Nowacka-Chiari (Zakład Antropologii PAN we Wrocławiu):
"Autochtoniczna ludność Ameryki w świetle antropologii".
- godz. 10.45 - Mgr Emilia Kosińska (Muzeum Archeologiczne we Wrocławiu):
"Peruwiański Tutanchamon".
- godz. 11.15 - godz. 11.30 - przerwa
- godz. 11.30 - Dr Barbara Wdowiak (Zakład Historii Medycyny i Etyki Lekarskiej - Pomorska Akademia Medyczna w Szczecinie):
"Specyficzne choroby dawnego Peru".
- godz. 12.00 - Mgr Wojciech Ziółkowski (Muzeum w Środzie Śląskiej):
"Instrumenty muzyczne z obszaru andyjskiego".
- godz. 12.30 - Dr Zygmunt Wojski (Zakład Iberystyki - UWrocław):
"Barok w architekturze Palenque".
- godz. 13.00 - Prof. dr hab. Lech Leciejewicz (Instytut Archeologii i Etnologii PAN Oddział we Wrocławiu): "Wikingowie-pierwsi odkrywcy Ameryki".
- godz. 13.30 - godz. 15.00 - przerwa
- godz. 15.00 - Dr hab. Bogdan Rok (Instytut Historyczny - UWrocław):
"Wielka wyprawa Krzysztofa Kolumba na zachód po skarby wschodu".
- godz. 15.30 - Prof. dr hab. Piotr Sawicki (Zakład Iberystyki - UWrocław):
"Zamorska krucjata Kastylii: *dramatis personae*".
- godz. 16.00 - Ks. prof. Franciszek Rosiński (Katedra Etnografii - UWrocław):
"Ewangelizacja Indian".
- godz. 16.30 - Mgr Beata Zakęs (Zakład Iberystyki - UWrocław):
"Nowy Świat w oczach XVI-XVII-wiecznych Polaków".
- godz. 17.00 - godz. 17.15 - przerwa
- godz. 17.15 - Ks. prof. Franciszek Rosiński (Katedra Etnografii UWrocław):
"Tradycyjna kultura eskimoska".
- godz. 17.45 - Dr Andrzej Skrzypiec (Katedra Językoznawstwa Ogólnego - UWrocław):
"Językowy obraz świata Indian Hopi".
- godz. 18.15 - Mgr Konrad Górny (Katedra Etnografii - UWrocław):
"Pejotyzm - panindiański ruch religijny w Ameryce Północnej".
- godz. 19.00 - Podsumowanie i zakończenie - dr Zygmunt Wojski (Zakład Iberystyki - UWrocław).
- godz. 20.00 - Film (video) Carlosa Saury pt. "EL DORADO" (wersja hiszpańska) - słowo wstępne - mgr Włodzimierz Szymaniak (Zakł. Iberystyki - UWrocław).

23 października Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego przekazuje Zakładowi Iberystyki 30 egzemplarzy II tomu „Estudios Hispánicos” w opracowaniu redakcyjnym Piotra Sawickiego i Jerzego Sławomirskiego. Zawiera on materiały z II Ogólnopolskiego Sympozjum Polskich Hispanistów, które odbyło się we Wrocławiu i Karpaczu w dniach 24–26 września 1990. Odtąd pismo to staje się wizytówką wrocławskiej iberystyki. W tym samym czasie ukazują się, z pięcioletnim opóźnieniem, materiały z konferencji *Metodología de la enseñanza de la lengua española, Teoría y práctica* (Wrocław – Karpacz, 22–26 września 1987) pod redakcją Waczesława Nowikowa i Abła Murcia Soriano⁵⁴.

30 października romaniści wrocławscy, w znacznej mierze wychowankowie doc. Anny Nikliborc, w latach 30. asystentki prof. Edwarda Porębowicza, która tradycje i atmosferę Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie przeniosła do Wrocławia, żegnają się ze swą ukochaną *Madame* na cmentarzu przy ul. Bujwida.

listopad

Hiszpańska *fiesta z paellą* w Hotelu Asystenta (18 listopada) jest okazją do zrobienia kolejnej zbiorowej fotografii pracowników Zakładu. Widzimy na niej dwie nowe twarze: nieobecnego przed rokiem (przebywał w Valladolid jako lektor języka polskiego i rosyjskiego, w ramach umowy międzyuczelnianej) mgr. Włodzimierza Szymaniaka i studentki V roku, Ewy Kulak, stypendystki Fundacji na Rzecz Uniwersytetu Wrocławskiego, mającej status studenta-stażysty. Fotografowała, jak poprzednio, Pilar.

30 listopada studenci hispanistyki wrocławskiej goszczą Carlosa Marrodana, kierownika Działu Kultury Ambasady Hiszpanii, a jednocześnie wybitnego tłumacza literatur hiszpańskojęzycznych. Spotkanie, moderowane przez mgr Zakęs, trwa pełne trzy godziny.

⁵⁴ Zob. opatrzone fotografiami notki o obu konferencjach (1987: wrzesień i 1990: wrzesień).

grudzień

1 grudnia miały miejsce otrzęsiny (*novatada*) dla nowoprzyjętych studentów hispanistyki, zorganizowane, z okazji 500-lecia odkrycia Ameryki, w konwencji nawiązującej do układów Kolumba z hiszpańską parą królewską, czyli tzw. *Capitulaciones de Santa Fe*, przez II rocznik, według pomysłu i scenariusza opracowanego przez Pilar Gil. W roli historycznych postaci obsadzeni zostali zarówno studenci (m.in. Justyna Ziarkowska jako królowa Izabela, Ewa Rabsztyń jako król Ferdynand), jak też – niespodziewanie dla nich samych – wykładowcy (Sawicki jako Kolumb, Wojski jako El Gran Capitán, Szymaniak jako Filip Piękny itd.). Organizatorka tej niecodziennej uroczystości wystąpiła jako Juana la Loca, czyli Joanna Szalona i, oczywiście, nie pozwoliła się sfotografować.

Poniżej prezentujemy wybór fotografii, zebranych w specjalnym albumie i opatrzonych komentarzami Pilar.

◆ *Isabel la Católica hace uso de su espada para armar caballeros a los candidatos*

◆ Uno de los candidatos es nombrado por la reina cronista de la expedición

◆ Juana la Beltraneja, como una buena mamaíta, da de beber un filtro a un marinero

◆ *Felipe el Hermoso peina elegantemente a este candidato. Y su mujer se muere de celos*

◆ *El Gran Capitán colorea con pasión bélica la cara de este pobre desgraciado*

◆ Torquemada bautiza las carabelas de Colón: en el nombre del Padre, del Hijo y del Espíritu Santo

◆ Una pequeña degustación de la comida real

◆ *En los ojos del Gran Capitán se lee un fuerte respeto hacia Sus Majestades*

Mijający rok kalendarzowy zamykamy w dniu 17 grudnia swoistym benefisem dra Zygmunta Wojskiego, z okazji 20-lecia jego działalności hispanistycznej. Nie obyło się bez okolicznościowego tortu na powitanie bohatera wieczoru, po czym zarówno on sam, jak i nasi studenci dali pokaz zbiorowych i solowych występów artystycznych, utrzymanych w klimacie latynoamerykańskim, o czym zaświadczaają załączone fotografie.

styczeń

Nakładem Wydawnictwa Naukowego PWN ukazuje się opracowana przez Piotra Sawickiego antologia *La España del cambio*⁵⁵, przeznaczona dla studentów iberystyki i pokrewnych kierunków studiów oraz lektoratów języka hiszpańskiego. Zawiera ona teksty prasowe opublikowane w Hiszpanii po 1975 roku, w okresie transformacji ustrojowej zachodzącej w tym kraju. Tytuł nawiązuje do nazwy popularnego tygodnika opinii, „Cambio 16”. Publikacja składa się z trzech części, zatytułowanych *Medio siglo de historia*, *Sociedad española* i *Vida cotidiana*. Planowana część czwarta, *Cultura y arte*, nie zmieściła się w książce, a przygotowane do niej teksty nie zostały wykorzystane w druku.

⁵⁵ *La España del cambio. Selección de textos periodísticos sobre la España actual adaptados y anotados por Piotr Sawicki*, Warszawa 1993, 464 s.

luty

Wraz z nowym semestrem Zakład Iberystyki przyjmuje na stanowisko asystenta kolejną osobę, mgr Iwonę Wiktorię Przybylską de Acosta, która po ukończeniu w roku 1977 studiów iberystycznych na Kubie przez kilkanaście

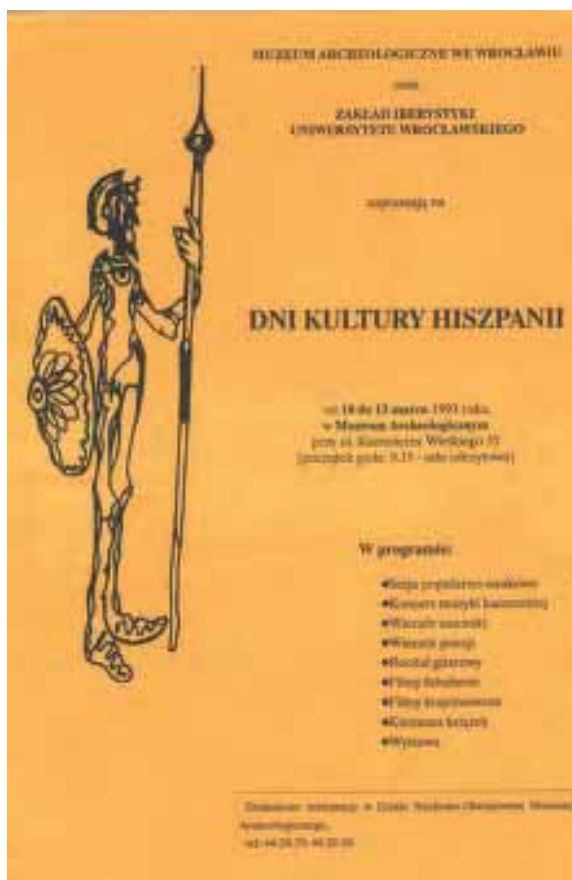

lat pracowała jako wykładowca w Universidad Central w Santa Clara. Powróciła ona do Polski wraz z mężem, Luisem R. Acosta Martinezem, dla którego etat asystenta uzyskaliśmy od października. Państwo Acosta byli pracownikami Zakładu do jesieni 1994 roku.

marzec

W dniach 10–13 marca odbywała się we Wrocławiu Dni Kultury Hiszpanii, wspólne przedsięwzięcie Zakładu Iberystyki i Muzeum Ar-

chitektury, które udostępniło swe wnętrza zarówno dla stanowiącej podstawową część programu sesji popularnonaukowej (blisko 30 referatów z zakresu archeologii, historii, etnografii, medycyny, sztuk pięknych, nauk politycznych, językoznawstwa, badań literackich i stosunków polsko-hiszpańskich, przedstawionych przez specjalistów reprezentujących wrocławskie placówki naukowe), a także dla licznych imprez towarzyszących, takich jak koncert muzyki kameralnej w wykonaniu Kapeli Zamku Brzeskiego, recital gitarowy Macieja Wisłockiego, spotkanie z prof. Florianem Śmieją czy przegląd filmów Pedro Almodovara. Ukoronowaniem programu artystycznego był wieczór hiszpańskiej poezji miłosnej przeplatanej pieśniami sefardyjskimi, zatytułowany „Los bilbilicos cantan” w wykonaniu zespołu złożonego ze studentów I roku hispanistyki, w składzie: Katarzyna Idzikowska, Agnieszka Kołodziejńska, Tomasz Kołodziejczak, Ewa Kuczyńska, Sylwia Mazurkiewicz i Katarzyna Zendel. Program Dni zapowiadała na bieżąco wrocławska prasa, a refleksje po ich zakończeniu opublikowały Ewa Kulak i Beata Zakęś⁵⁶.

⁵⁶ Zob. *Kultura hiszpańska we Wrocławiu* („Odra” 1993, nr 5, s. 108) i *Jak organizować Dni Kultury Hiszpanii bez udziału Hiszpanii?* („Nasz Uniwersytet”, kwiecień 1993, s. 13). Tytuł ten nawiązuje do kompletnego braku zainteresowania naszą promocją hiszpańskiej kultury ze strony ambasady tego kraju.

◆ Współorganizator imprezy, mgr Krzysztof Demidziuk, na tle tablicy z zapowiedzią Dni

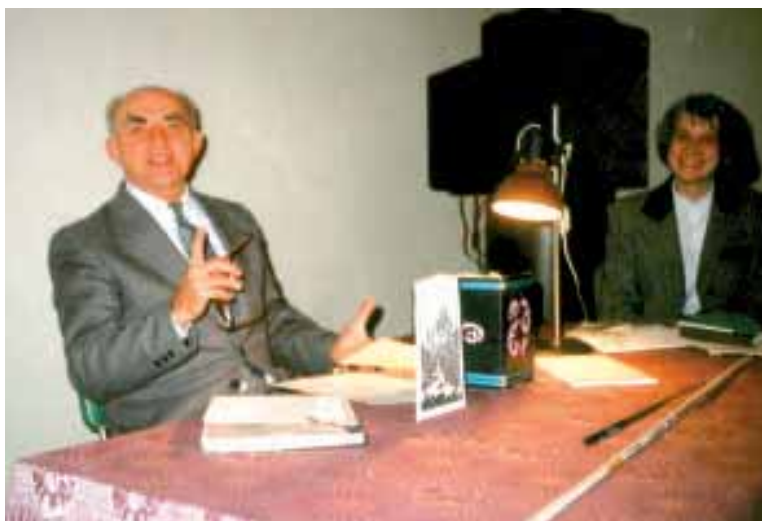
◆ Prof. Sawicki przedstawia program sesji popularnonaukowej

◆ Dr hab. Bogdan Rok (Instytut Historii Uniwersytetu Wrocławskiego) wygłasza referat *Obraz Hiszpanii w oczach XVIII-wiecznych Polaków*

◆ Mgr Emilia Kosińska (Muzeum Archeologiczne) – autorka dwóch prezentacji wzbogaconych przeźrocami (*Od fenickich Kolumbów po Hannibala i Biada ślepemu w Grenadzie*)

◆ Spotkanie z tłumaczem – prof. Florian Śmieja w towarzystwie Beaty Zakęs

◆ Ewa Kulak promuje wydawnictwa dotyczące Hiszpanii

◆ Kapela Zamku Brzeskiego

◆ Recital gitarowy Macieja Wisłockiego

◆ Tomasz Kołodziejczak i Katarzyna Zendel interpretują romancę o damie i pasterzu, który odrzuca jej zaloty

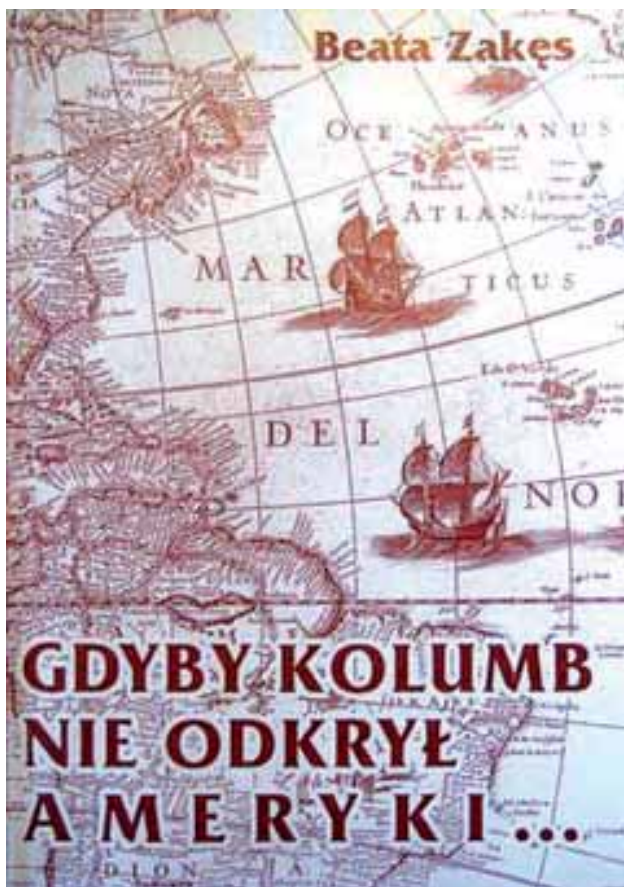

◆ Dwie Katarzyny – Idzikowska i Zendel

◆ Logo Zakładu

16 marca Beata Zakęs ma swój wieczór autorski: prezentuje studentom iberystyki książkę *Gdyby Kolumb nie odkrył Ameryki...*, wydaną staraniem Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Amerykańskiej, dedykując ją swemu pierwszemu nauczycielowi języka hiszpańskiego, drowi Wojskiemu⁵⁷.

kwiecień

Po wielomiesięcznych przygotowaniach dochodzi do skutku organizowane przez Zakład Iberystyki wspólnie z Polskim Stowarzyszeniem Hispanistów III Ogólnopolskie Sympozjum Hispanistyczne (Wrocław–Karpacz, 21–24 kwietnia). Ma ono charakter międzynarodowy, dzięki udziałowi licznych przedstawicieli współpracujących z nami uczelni hiszpańskich (Universidad de Valladolid, Universita Autònoma de Barcelona, Universidade de Santiago de Compostela) oraz pojedynczych gości z Francji (Clermont-Ferrand) i Szwajcarii (Lozanna). Podczas obrad przedstawiono 45 referatów z zakresu literatur hiszpańskojęzycznych, lingwistyki i metodyki nauczania języka hiszpańskiego. Nie zabrakło też czasu na wędrowki po turystycznych szlakach Karkonoszy i wspólną zabawę przy pożegnalnej kolacji, co również dokumentują załączone niżej fotografie.

⁵⁷ Publikacja ta zostaje zrecenzowana na łamach „Gazety Dolnośląskiej” (20–21 marca 1993) oraz „Odry” (nr 9, s. 101), autorka promowała ją także we wrocławskim radiu i telewizji.

◆ Dyskusja w trakcie obrad

◆ Luis Sánchez Francisco (Fundación Fernando Rielo)

◆ Neus Samblancat (Universitat Autònoma de Barcelona)

◆ Alet Valero (Université Blaise Pascal, Clermont-Ferrand)

◆ Luis Acosta Martínez, Iwona Wiktoria Przybylska, Florian Śmieja, Eugeniusz Górski

◆ Ewa Kulak, Beata Zakęs, Beata Baczyńska

◆ Hiszpanie na szlakach turystycznych Karkonoszy

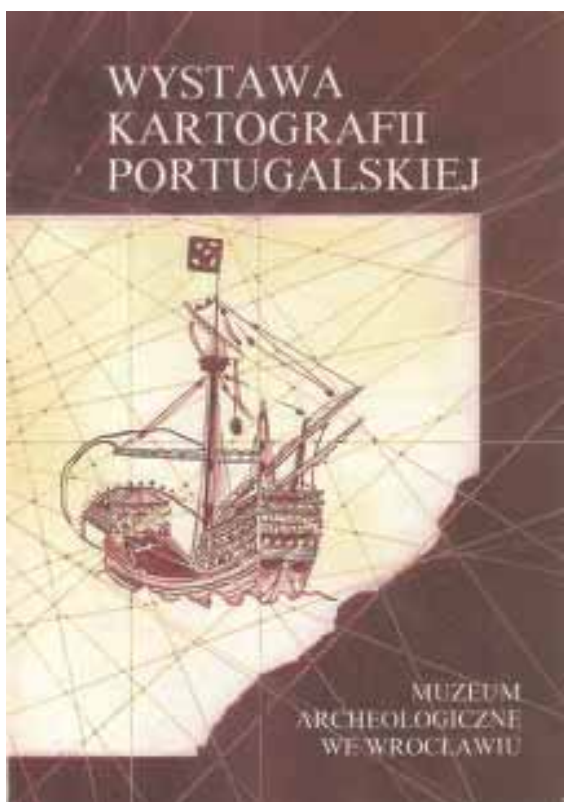
◆ Pożegnalna kolacja (pierwsza od prawej – Jadwiga Konieczna-Twardzikowa)

◆ Tańczymy przy hiszpańskiej muzyce. Od lewej – Florian Śmieja z Renatą Turlej (Uniwersytet Jagielloński) i Piotr Sawicki z Małgorzatą Koszla-Szymańską (Uniwersytet Warszawski)

maj

Po Dniach Kultury Hiszpańskiej kolejnym przykładem bliskiej współpracy Zakładu z Muzeum Archeologicznym staje się Dzień Portugalii (7 maja), połączony z otwarciem wprowadzonej z Lizbony przez Ambasadę Portugalii wystawy *Monumenta Cartographica*. W jej otwarciu uczestniczy sekretarz Ambasady Portugalii, pan Augusto Deslandes oraz rektor Uniwersytetu Wrocławskiego, prof. Wojciech Wrzesiński, po raz kolejny daje się natomiast odczuć nieobecność władz Instytutu Filologii Romańskiej. Przygotowaną z tej okazji sesję popularnonaukową zamyka występ naszych studentów (program folklorystyczny zatytułowany *Verdes são os campos*), z udziałem dra Wojskiego, głównego organizatora Dnia Portugalii.

◆ Otwarcie wystawy z udziałem sekretarza Ambasady Portugalii, rektora Uniwersytetu Wrocławskiego i dyrektora Muzeum Archeologicznego

◆ Scenka z programu artystycznego (od lewej: Tomasz Kołodziejczak, Katarzyna Idzikowska, Zygmunt Wojski)

Wraz z Oddziałem Wrocławskim Polskiego Stowarzyszenia Hispanistów Zakład Iberystyki organizuje półfinałowe eliminacje i finał V Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy o Hiszpanii dla uczniów szkół średnich. Konkurs odbywa się w Społecznym Liceum ASSA w dniu 22 maja, z udziałem przewodniczącej Zarządu Głównego Polskiego Stowarzyszenia Hispanistów Urszuli Aszyk. Obradom jury przewodniczył Piotr Sawicki, a pytania, przygotowane przez pracowników Zakładu, opracowała Beata Zakęs (sekretarz jury). O Turnieju pisała dwukrotnie „Gazeta Dolnośląska”, a migawki z finału pokazywała w swym programie informacyjnym wrocławska telewizja „Echo”.

Całoroczny cykl imprez naukowych, kulturalnych i popularyzatorskich, organizowanych z inicjatywy wrocławskich iberystów, obchodzących w 1993 roku 15-lecie studiów hispanistycznych w naszej uczelni⁵⁸, podsumowujemy 29 maja uroczystościami jubileuszowymi. Po przedpołudniowym spotkaniu wspomnieniowym w Instytucie Filologii Romańskiej w gronie studentów, którzy w latach 70. pisali prace magisterskie na seminariach prowadzonych przez dra Sawickiego bądź uczęszczali na pierwsze lektoraty języka hiszpańskiego, na dalszą część obchodów przenosimy się w gościnne mury Muzeum Architektury. Okolicznościowy referat, zatytułowany *Dawnych wspomnień czart, czyli niezapomniane lata siedemdziesiąte*⁵⁹, przypomniał zebranym gościom, obecnym i byłym studentom, a także naszym sympatykom i przyjaciółom spoza uczelni atmosferę, w której wykluwała się iberystyka i osoby dla nas najważniejsze – tych, którzy podjęli trud odbycia pionierskich, dwutorowych studiów, wykraczających poza tradycyjny, frankofoński model kształcenia romanistów. W części artystycznej nasi *bilbilicos* powtórzyli swe niedawne występy z Dni Kultury Hiszpanii i Dnia Portugalii, nie zabrakło też kilku humorystycznych scenek, m.in. parodiujących obecnych na sali wykładowców (jak „Testament Czibczów”, w którym na podbój Meksyku Don Segismundo wyrusza tym razem nie sam, ale w towarzystwie swojego kolegi i rywala, Don Pedra).

◆ Studentki z lat 70.: Beata Kopacka, Katarzyna Wrześniowska, Anna Wawrykowicz i Halina Sudoł, na spotkaniu w Zakładzie Iberystyki

⁵⁸ Nasz jubileusz nawiązywał do daty 1978, kiedy to pierwsi studenci filologii romańskiej, uczestnicy utworzonego w 1976 roku seminarium hispanistycznego, zdali egzaminy magisterskie (zob. 1978: lipiec–wrzesień).

⁵⁹ Publikujemy go, z niewielkimi skrótami, na s. 305–323.

◆ *Los bilbilicos* w swym kolejnym występie

◆ Rzut oka na publiczność, złożoną z pracowników i sympatyków iberystyki wrocławskiej

◆ Pamiątkowa fotografia, z udziałem naszej absolwentki, dr Barbary Hlibowickiej (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej), której zabrakło na przedpołudniowym spotkaniu (pierwsza z prawej)

sierpień

31 sierpnia mgr Beata Zakęs przestaje być pracownikiem Uniwersytetu Wrocławskiego, wyjeżdżając na stałe do Szwajcarii⁶⁰. W kolejnych latach ukazały się w Wydawnictwie Uniwersytetu Wrocławskiego jej dwie kolejne publikacje dydaktyczne⁶¹, ale odejście z naszego zespołu osoby tak aktywnej będzie dla wrocławskiej iberystyki dużą stratą.

◆ Beata Zakęs-Jaquet wraz z mężem Pierre'm Jaquet z wizytą w Zakładzie Iberystyki (rok 2002)

⁶⁰ Po uzyskaniu stosownych uprawnień podejmuje pracę w szkolnictwie średnim Szwajcarii francuskojęzycznej, stając się jedną z pionierek nauczania języka hiszpańskiego w liceach kantonu Vaud.

⁶¹ *El encuentro de dos mundos: las culturas precolombinas, el descubrimiento y la conquista* (1995) i *La literatura hispanoamericana: el período colonial* (1997), wydane w serii „Los Complementarios”. Zob. notkę na temat okoliczności powołania Serii (1995: kwiecień).

Rok akademicki 1993/94

Zgodnie ze stanowiskiem Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, która uznała, iż najważniejszym zadaniem środowisk akademickich jest „zdecydowane powiększenie liczby studentów”, decydujemy się, za zgodą uczelnianej komisji rekrutacyjnej, przyjąć w nowym roku akademickim na studia romanistyczne o profilu hiszpańskim wszystkich, którzy zdali egzamin wstępny – w sumie 41 osób. Oznacza to w praktyce podwojenie ilości naszych studentów, bowiem w tym momencie mieliśmy zaledwie 11 osób na roku IV, 7 osób na roku III i 19 na roku II⁶². W Zakładzie Iberystyki pojawiają się nowi pracownicy, w tym profesor oddelegowany przez Fundación Fernando Rielo (zob. niżej), wykładowca języków hiszpańskiego i katalońskiego (zob. niżej) i, na etacie opuszczonym przez mgr Zakęs, lic. Luis R. Acosta Martínez, zatrudniony jako asystent. Na stanowisko asystenta awansuje też, po obronie pracy magisterskiej, Ewa Kulak (dotychczas miała status studenta-stażysty), a nową lektorką oddelegowaną przez Universidad de Valladolid zostaje lic. Carmen Salázar Aragón.

październik

Zatrudnienie, na etacie profesora zwyczajnego, Luisa Sánchez Francisco, historyka idei i literaturoznawcy, nastąpiło w drodze porozumienia władz Uniwersytetu Wrocławskiego z Fundación Fernando Rielo, pośredniczącą w nawiązywaniu kontaktów między środowiskiem naukowym Hiszpanii a uniwersyteckimi ośrodkami hispanistycznymi w świecie. Kontakty z tą instytucją zostały nawiązane w trakcie wizyt jej przedstawicieli w naszej uczelni w październiku 1989 i w maju 1991, zorganizowanych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, kiedy to występowaliśmy o etat dla wykładowcy hiszpańskiego o statusie profesorskim po spodziewanym uruchomieniu iberystyki. Profesor przyjeżdżał do Wrocławia raz na dwa tygodnie z Poznania, gdzie od roku akademickiego 1990/91 był zatrudniony na Uniwersytecie Adama Mickiewicza; u nas miał dodatkowy etat.

Absolwent filologii hiszpańskiej Universitat de València, lic. Josep-Antoni Ysern i Lagarda, podejmuje pracę w Zakładzie Iberystyki jako wykładowca języka hiszpańskiego i katalońskiego. Zorganizowany od-

⁶² W połowie roku akademickiego zmuszeni byliśmy wystąpić o ograniczenie limitu przyjęć na studia o profilu hiszpańskim do 15 osób, z uwagi na obciążenia pracowników dużą ilością nadgodzin, z których nie otrzymywaliśmy dodatkowego wynagrodzenia i nadmierną liczebność grup studenckich na I roku (20 osób w grupie).

dolnie lektorat drugiego języka iberoromańskiego nie zostaje jednak sformalizowany, gdyż mimo naszych starań podległy Generalitat de Catalunya organ odpowiedzialny za promocję tego języka poza terytorium Katalonii odmówił odnowienia przyznanej lektorowi jednorazowej subwencji. W trakcie swego trzyletniego pobytu we Wrocławiu (1993–1996) nasz nowy pracownik opracował szereg artykułów i recenzji, a także obronił doktorat na macierzystej uczelni⁶³. W tym czasie prowadził, obok zajęć językowych, seminaria z zakresu literatury średniowiecznej i edycji tekstów literackich, konwersatoria z kultury katalońskiej oraz wykład z historii języka hiszpańskiego.

grudzień

17 grudnia na Uniwersytecie Łódzkim ma miejsce kolokwium habilitacyjne dra Wiaczesława Nowikowa, na podstawie rozprawy z zakresu gramatyki historycznej języka hiszpańskiego⁶⁴. Recenzentami są: prof. Krzysztof Bogacki (Uniwersytet Warszawski), prof. Emilio Ridruejo (Universidad de Valladolid), prof. Józef Sypnicki (Uniwersytet Adama Mickiewicza) i prof. Marcela Świątkowska (Uniwersytet Jagielloński).

⁶³ Dysertacja, której przedmiotem było opracowanie wydania krytycznego średniowiecznego katalońskiego tekstu, zatytułowana *Arnoldus Leodiensis. Recull d'exemples i miracles ordenat per alfabet. Edició i estudi*, została obroniona na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Waleńskiego w dniu 23 grudnia 1994 z oceną *apto cum laude*.

⁶⁴ Zob. W. Nowikow, *Evolución funcional de los esquemas condicionales no reales en el español de los Siglos de Oro*, Łódź – Frankfurt, 1993, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego – Vervuert Verlag.

styczeń–luty

Wyjazd w celach samokształceniowych dra Wojskiego do Meksyku, Gwatemali i Hondurasu, nawiązanie kontaktów z uniwersytetami i instytucjami naukowymi tych krajów.

luty

Decyzją Senatu Uniwersytetu Wrocławskiego utworzona zostaje seria wydawnicza „Estudios Hispánicos”. Na jej redaktora powołano prof. Sawickiego⁶⁵.

maj

Dr Zygmunt Wojski, dotychczasowy wiceprezes Polskiego Stowarzyszenia Hispanistów, zostaje wybra-

ny na przewodniczącego Zarządu Głównego.

Rada Instytutu Filologii Romańskiej podejmuje 23 maja decyzję o przeznaczeniu jednej z sal wykładowych na czytelnię hispanistyczną, zwracając się zarazem do rektora Uniwersytetu Wrocławskiego o przyznanie dodatkowych środków pieniężnych na urządzenie czytelnii i sąsiadującego z nią pomieszczenia magazynowego⁶⁶.

Rok akademicki 1994/95

W Zakładzie Iberystyki rozpoczynają pracę dwie nowe osoby: mgr Anna Wawrykowicz, doświadczona lektorka języka hiszpańskiego, zatrudniona na Politechnice Wrocławskiej (wykładowca, drugi

⁶⁵ *De facto* seria ta zaistniała już w roku 1988, kiedy to nakładem Uniwersytetu Jagiellońskiego wydano materiały z I Ogólnopolskiego Sympozjum Hispanistycznego (Kraków – Mogilany, 15–17 grudnia 1985) pod nazwą „Estudios Hispánicos”, z dopisaną przy tytule cyfrą „I”, co otwierało możliwość kontynuacji tej inicjatywy wydawniczej w kolejnych latach. Tom II, z materiałami z kolejnego sympozjum, ukazał się już we Wrocławiu (zob. 1992: październik).

⁶⁶ W sprawozdaniu Zakładu Iberystyki za rok 1995 czytamy: „sprawa czytelnii hispanistycznej jest jednym wielkim skandalem; ponad setka studentów profilu hiszpańskiego nie ma gdzie się uczyć, a adaptowane na czytelnię pomieszczenie stoi puste z braku etatu dla bibliotekarza”. Bez komentarza.

etat)⁶⁷ i mgr Aleksandra Pilchowska, absolwentka hispanistyki krakowskiej (1993), która przeniosła się do nas z dniem 1 lipca ze Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych na etat lektora. Współpracę dydaktyczną z Zakładem podejmuje również dr Jacek Witkowski z Instytutu Historii Sztuki, przejmując część zajęć z przedmiotu „Historia i kultura Hiszpanii”.

październik

W ofercie dydaktycznej Zakładu pojawiają się, jako tzw. przedmioty do wyboru, ogólnodostępne dla osób znających język hiszpański zajęcia z filmu hiszpańskiego, prowadzone przez prof. Sawickiego. Na początek realizowany jest całoroczny, monograficzny cykl projekcji wideo zatytułowany *Kino Carlosa Saurya*, obejmujący 20 tytułów, prezentowanych na trzygodzinnych spotkaniach, nawiązujących do tradycji DKF-owskiej (wprowadzenie, projekcja, dyskusja). Konwersatoria filmoznawcze staną się z czasem jednym ze znaków firmowych wrocławskiej iberystyki, przyciągając studentów z całej uczelni⁶⁸.

listopad

Na zebraniu Zakładu w dniu 7 listopada dr Ysern i Lagarda prezentuje kolegom swą obronioną przed rokiem w Walencji rozprawę doktorską (zob. 1993: grudzień). Z tej okazji robimy sobie reprodukowaną na następnej stronie zbiorową fotografię, na której widoczne są następujące osoby: Aleksandra Pilchowska, Anna Wawrykowicz, Luis Sánchez Francisco, Ewa Kulak, Beata Baczyńska (stoją), Carmen Salázar Aragón, Marcin Kurek (student-stażysta), Zygmunt Wojski, Josep-Antoni Ysern i Lagarda, Piotr Sawicki. Fotografowała Pilar.

⁶⁷ Była ona absolwentką filologii romańskiej z roku 1979, uczestniczką prowadzonego przez dra Sawickiego seminarium magisterskiego z literatury hiszpańskiej. Z czasem dała się poznać jako autorka wielu opracowań dydaktycznych z zakresu nauczania języka hiszpańskiego, zainaugurowanych już w roku 1994 podręcznikiem *Mar de palabras. Język hiszpański dla średnio zaawansowanych* (Kraków – Wrocław, Wydawnictwo KAIROS), w opracowaniu redakcyjnym Pilar Gil Cánovas, która nagrała również stanowiącą z nim jedną całość kasetę magnetofonową.

⁶⁸ Kolejne przeglądy dorobku hiszpańskich filmowców nosiły tytuły *Introducción a la historia del cine español (1935–1965)*, *Biografía del cine español* (cztery semestry), *Luis Buñuel. Ciclo monográfico* (ponad 20 filmów, w tym również z meksykańskiego okresu twórczości reżysera). Zob. P. Sawicki, „Zamiast wstępu”, w: *Mały studencki ilustrowany przewodnik po kinie hiszpańskim. Część pierwsza*, Wrocław 2007, Instytut Filologii Romańskiej. Publikacja ta zbierała, poprzedzone szkicem *Krótki zarys historii kina hiszpańskiego* pióra Agnieszki Sycińskiej, która całość opracowała, najlepsze omówienia prezentowanych filmów, pisane przez uczestników zajęć jako prace zaliczeniowe.

grudzień

Z inicjatywy dra Wojskiego organizujemy w Muzeum Archeologicznym (2 grudnia 1994) wieczór Wysp Azorskich pod nazwą „Córki ognia i wody”. Po sesji popularnonaukowej, na którą złożyły się cztery referaty, studenci iberystyki zaprezentowali folklorystyczne tradycje tego regionu. Program artystyczny wzbudził autentyczny podziw publiczności, w tym ambasadora Portugalii, p. Rui de Meira Ferreiry. Wcześniej, podczas wizyty ambasadora w Uniwersytecie Wrocławskim, rektor, prof. Wrzesiński, obiecał wesprzeć starania o utworzenie w naszej uczelni stanowiska oficjalnego lektora języka portugalskiego⁶⁹.

⁶⁹ Niestety, starania te nie zostały uwieńczone powodzeniem – lektora portugalskiego otrzymał Uniwersytet Jagielloński.

Zakład Iberystyki Uniwersytetu Wrocławskiego
oraz Muzeum Archeologiczne we Wrocławiu
uprzejmie zapraszają
na wieczór Wysp Azorskich

CÓRKI OGŃIA I WODY

dnia 2 grudnia 1994 roku

w godz. 16.00–21.00

w Muzeum Archeologicznym przy ul. Kazimierza Wielkiego 35

Program:

część I

godz. 16.00

Wprowadzenie – dr Zygmunt Wojski (Zakład Iberystyki UWr.)

Królestwo Posejdon – mgr Emilia Kosińska (Muzeum Archeologiczne)

Interesujące elementy fauny Wysp Azorskich – mgr Tomasz Kokurewicz
(Muzeum Przyrodnicze UWr.)

Impresje z wyspy S. Miguel – dr Kazimierz Salamon (Wrocław)

Najdalej od brzegu – dr Zygmunt Wojski (Zakład Iberystyki UWr.)

część II

godz. 18.30

Tradycje azorskie – program przygotowany przez studentów III roku
iberystyki UWr. pod kierunkiem dra Zygmunta
Wojskiego

TRANSMISSÃO DA CARTA DO SENHOR AMBAADOR DE PORTUGAL

Varecivia, 12.12.98

Caro Dr. Wojtki,

Duas palavras para lhe agradecer o seu simpático acolhimento a quando a minha recente estadia em Wrocław.

Muito agradável a conversa com o Magnífico Reitor, assim como a possibilidade que tive de trocar impressões consigo e com o Prof. P. Sawicki.

Já escrevi para Lisboa a apoiar a criação do Lectorado em Wrocław. Para si e para cada um dos alunos seguei juntamente uma fotografia a lembrar a linda tarde cultural sobre os Açores que são bem capazes de organizar. Parabéns e todos os votos de Bom Natal e Feliz Ano Novo.

Com os cumprimentos de

Rui de Mota Pereira
/ assinatura ilegível /

Drogi Panie Doktorze Wojtki,

Dwa słowa, aby podziękować Panu za sympatyczne przyjęcie podczas mojego niedawnego pobytu we Wrocławiu. Wysoko doceniam również z Jego Magnificencją Rektorem, a także możliwość wymiany zdań z Panem i z Profesorem P. Sawickim.

Już napisałem do Lizbony popierając utworzenie Lektoratu we Wrocławiu.

Dla Pana i dla każdego ze studentów wysyłam w załączeniu fotografie upamiętniające piękny wieczór kulturowy poświęcony Azorom, tak doskonale przez Państwa zorganizowany. Gratuluję wszystkim i się życzenia Wesołych Świąt i Szczęśliwego Nowego Roku.

Z podziwieniami,

Rui de Mota Pereira
(podpis nieczytelny)

◆ Otwarcie sesji popularnonaukowej (od lewej: Włodzimierz Szymański, ambasador Portugalii, Zygmunt Wojński)

◆ Scenki z programu artystycznego zatytułowanego „Tradycje azorskie”

◆ Scenki z programu artystycznego zatytułowanego „Tradycje azorskie”

◆ Zbiorowe zdjęcie z ambasadorem Portugalii

styczeń

Zakład Iberystyki zwraca się do prof. Mieczysława Złata, dyrektora Instytutu Historii Sztuki, o zaakceptowanie propozycji przekształcenia zajęć dra Witkowskiego, prowadzonych w ramach przedmiotu „Historia i kultura Hiszpanii” (zob. 1994: Rok akademicki 1994/95), w odrębny przedmiot o nazwie „Sztuka Półwyspu Iberyjskiego” i objęcie nadzoru nad jego założeniami programowymi.

luty

Jako tom trzeciej serii „Estudios Hispánicos” ukazuje się, dedykowana Gabrieli Makowieckiej⁷⁰, monografia prof. Sawickiego *Polacy a Hiszpanie. Ludzie, podróże, opinie / Los polacos y los españoles. Hombres, viajes, ideas*⁷¹.

⁷⁰ Dedykacja nawiązuje do wykładu wygłoszonego przez prof. Makowiecką na Uniwersytecie Wrocławskim (zob. 1967: październik), który – jak pisze autor – „rozbudził we mnie fascynację Hiszpanią”.

⁷¹ Książka była wielokrotnie recenzowana, m.in. przez prof. Jana Kieniewicza (*Polskie doświadczenie Hiszpanii*, „Nowe Książki” 1995, nr 9).

W kolejnych miesiącach Seria wzbogaca się o dwa dalsze tomy, zawierające materiały z III Ogólnopolskiego Sympozjum Hispanistycznego (zob. 1993: kwiecień), zatytułowane *Lingüística española. Aspectos sincrónico y diacrónico* (red. Wiaczesław Nowikow) i *Ideologías y poder. Aproximaciones a las literaturas hispánicas en los tiempos de crisis* (red. Piotr Sawicki i Beata Baczyńska).

marzec

W Instytucie Filologii Romańskiej odbywa się w dniu 28 marca sesja naukowa poświęcona działalności naukowej i literackiej Floriany Śmiei, w 70-lecie urodzin profesora. Współorganizują ją Zakład Iberystyki i Wrocławskie Towarzystwo Naukowe. Uroczystość otworzył przewodniczący Wydziału Filologicznego Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, prof. Stanisław Prędota, witając licznie zgromadzonych gości, wśród nich znakomitych przedstawicieli

Siedemdziesiąt razy Śmieje

Sesja poświęcona prof. Florianowi Śmiei uświetniła 28 marca we Wrocławiu 70. urodziny wybitnego polskiego poety i krytyka emigracyjnego.

Organizatorem jubileuszowej uroczystości był Zakład Iberystyki Instytutu Filologii Romantycznej Uniwersytetu Wrocławskiego i Wydział I Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego.

Udział w sesji w Instytucie Filologii Romantycznej UWr, zapowiedziano między innymi prof. prof. Jacek Łukasiewicz, Piotr Sawicki, przewodniczący także WMO de honor.

Florian Śmieja od dwóch lat wykłada na wrocławskiej Iberystyce, co stało się modelem w wymiarach politycznych po 1989 roku i przeobrażającą – z katedrą prawną ponad 50 lat – osobistość poety w kawiarnię.

Śmieja jest rodowitym Ślązakiem, urodził się w 1925 roku w Katowicach jako Zdzisław. W 1937 roku ukończył gimnazjum w Tarnobrzegu Górach, trzy lata później, w czasie wojny, wywieziony został do Włocławka na roboty. Poemem zlatował się w Belgii, skąd w 1946 roku udało się mu uciec na Wyspy Brytyjskie. Został żołnierzem polskiej armii w Wielkiej Brytanii. Poemem był w polskim wojsku w Szkocji (1947), anglistyka i Iberystyka na Uniwersytecie w Gort (Marshall).

Przez lat był asystentem w School of Slavonic and East European Studies, 1951-52 kierował piśmie „Żywie Akademickie”, 1955-58 „Mikroświatem Połoniem”, 1962-64 „Kuchyniarzem”.

Po 1958 roku był jednym z tych twórców emigracyjnych, którzy zdecydowali się publikować w kraju, najpierw w „Typodoku. Powszechnym” (wykładał z literatury hiszpańskiej prowadził w London School of Economics - 1963-63, później na Uniwersytecie w Nottingham. Doktoryzował się z

XVII-wiecznej literatury hiszpańskiej.

Katedrę tej literatury objął na Uniwersytecie London, ale... w Kanadzie (Ontario) wyjechał lat na dwadzieścia. Japończyk. Tematyka na polski m.in. poezję arabską Omara Chajama.

Jak napisał Jan Zieliński w „Lekylenie polskiej literatury emigracyjnej”: Florian Śmieja to „autor wierszy refleksyjnych, niejednokrotnie dających wyraz bezsilności zamieszania między krajem a emigracją” oraz twórcy „Części w jego twórczości motywy urbanistyczne znajdują harmonijne połączenie z równie szczerymi odwołaniami biologicznymi”.

Wydził m.in. trzy wiersze „Cierpienie w domu” (London 1953), „Powalenie. Ścieżki” (London 1964), „Kopie wierszy” (London, Ontario 1981), „Wiersze” (Kraków 1982), „Jeszcze wiersze” (London, Ontario 1983).

Jest laureatem wielu nagród i wyróżnień literackich.

LESZEK BUDREWICZ

Program sesji

9.30

Prezentacja dorobku jubilat i jego zeznawca z Uniwersytetem Wrocławskim – prof. dr Piotr SAWICKI – Zakład Iberystyki Uniwersytetu Wrocławskiego

10.00 – 11.30

1. O wierszach Floriana Śmiei – prof. dr Jacek ŁUKASIEWICZ – Instytut Filologii Polskiej UWr.

2. O przekładach literackich Floriana Śmiei – Krystyna RÓDOWSKA – „Literatura na Świecie”

3. Polskie integracje oświeca z Magoni – prof. dr Piotr SAWICKI – Zakład Iberystyki UWr.

12.00 – 13.30

4. Polsko-hiszpańskie kontakty literackie w badaniach Floriana Śmiei – dr Teresa EMINOWICZ – Zakład Iberystyki Uniwersytetu Jagiellońskiego

5. Calderonizm w filologii Floriana Śmiei – dr Maria FALSKA – Zakład Filologii Romantycznej Uniwersytetu im. Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie

6. Dziennikarskie początki Floriana Śmiei – Agata MIELCZAREK i Justyna ZIARKOWSKA – studentki Iberystyki UWr.

W

WIECZÓR

16 stron

W

DZIS
48 000
NAKLAD

WROCŁAWIA

ROK XXIX Poniedziałek Cena 40 gr
Nr 61 (7673) 27 marca 1995 r. Cena 4000 zł

wrocławskiej polonistyki. Podczas sesji ogłoszono sześć referatów, których autorami byli prof. Jacek Łukasiewicz, Krystyna Rodowska z redakcji „Literatury na świecie”, dr Teresa Eminowicz z Uniwersytetu Jagiellońskiego, dr Maria Falska z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej i – reprezentujący hispanistykę wrocławską – prof. Sawicki oraz dwie studentki (Agata Mielczarek i Justyna Ziarkowska), które opowiadały o pierwszych próbach dziennikarskich dostojnego jubilat⁷².

⁷² Opublikowany po dwóch latach tom VI „Estudios Hispánicos” (*Miscelánea en homenaje a Florian Ludwik Śmieja*, 1997) pod red. P. Sawickiego zawierał m.in. okolicznościowe artykuły Ewy Kulak, Teresy Eminowicz i Justyny Ziarkowskiej oraz bibliografię prac Profesora z lat 1952–1997.

Sesja jubileuszowa z okazji 70-lecia profesora Floriana Śmiei
pod patronatem
Wydziału I Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego

◆ Jacek Łukasiewicz (*O wierszach Floriana Śmiei*)

◆ Krystyna Rodowska (*O przekładach literackich Floriana Śmiei*)

◆ Piotr Sawicki (*Polskie peregrynacje osiołka z Moguer*)

◆ Teresa Eminowicz (*Polsko-hiszpańskie kontakty literackie w badaniach Floriana Śmieci*)

◆ Maria Falska (autorka referatu *Calderonistyczne inklinacje Floriana Śmiei*) w rozmowie z Beatą Baczyńską

◆ Justyna Ziarkowska i Agata Mielczarek (*Dziennikarskie początki Floriana Śmiei*)

Poniżej rozmowy po zakończeniu obrad. Na kolejnych fotografiach widzimy: profesorów Mieczysława Inglota, Jana Miodka i Antoniego Furdalę; prof. Heisteina w rozmowie z prof. Janem Trzynadlowskim (odwrócony tyłem); prof. Śmieję w otoczeniu naszych studentów.

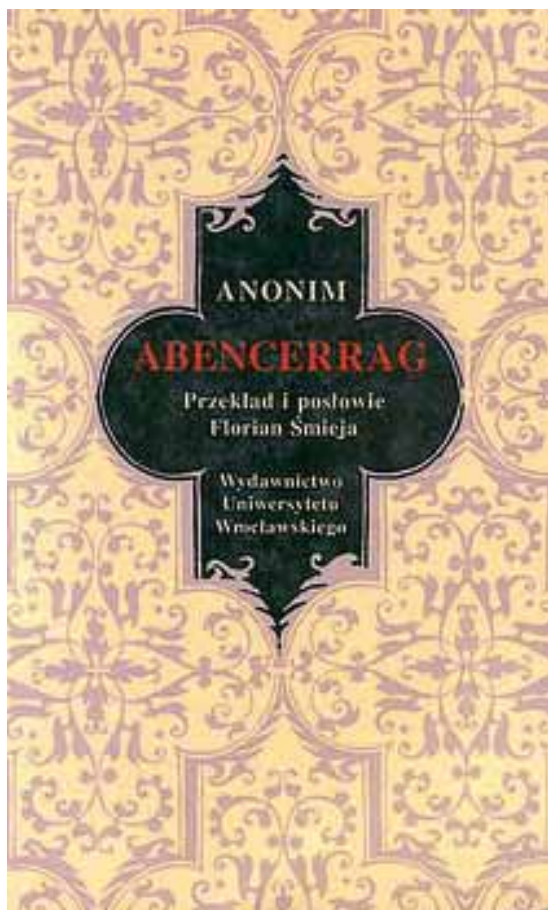
Studenci profilu hiszpańskiego filologii romańskiej, Marcin Kurek (V rok) i Justyna Ziarkowska (IV rok) otrzymują, jako pierwsi kandydaci z Uniwersytetu Wrocławskiego, trzymiesięczne stypendia naukowe w Hiszpanii. Pobyt dochodzi do skutku w ostatnim kwartale roku 1995 i jest wyjątkowo udany, o czym świadczą również poniższe fotografie.

◆ Camilo José Cela, laureat literackiej nagrody Nobla, składa autograf Justynie Ziarkowskiej

◆ María Kodama, towarzysząca ostatnich lat życia Jorge Luisa Borgesa, pozuje do wspólnej fotografii z Marcinem Kurkiem

kwiecień

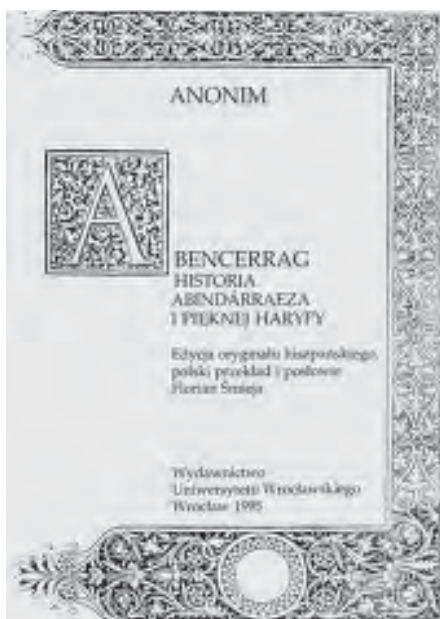
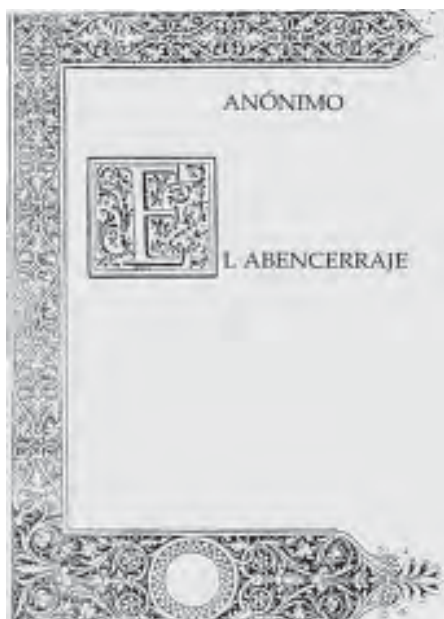
Pismem z dnia 3 kwietnia prorektor ds. nauki i współpracy z zagranicą, prof. Zdzisław Latajka, przyznaje Zakładowi Iberystyki odrębną pulę 20 arkuszy wydawniczych na publikacje naukowe, realizując wniosek kierownika Zakładu zaakceptowany przez Radę Instytutu. Część tej puli wykorzystujemy na cele dydaktyczne, powołując serię wydawnictw podręcznikowych, o nazwie „Los Complementarios”, przeznaczonych dla studentów hispanistyki. W jej ramach ukazały się, jako tom pierwszy i trzeci, dwa skrypty Beaty Zakęs (zob. 1993: sierpień) oraz, jako tom drugi, przygotowana przez Pilar Gil Cánovas i Ewę Kulak

obszerna antologia XVIII-wiecznych tekstów literackich⁷³, ozdobiona ilustracjami Goi z cyklu *Los Caprichos*. Dodatkowe zaoszczędzone arkusze przeznaczyliśmy na dwujęzyczne wydanie arcydzieła XVI-wiecznej literatury hiszpańskiej, *El Abencerraje*, w opracowaniu Floriana Śmieja⁷⁴. Zainaugurowała ona serię przekładową „Klasyka hiszpańska”, której kontynuacja nie okazała się możliwa⁷⁵.

⁷³ *Siglo de luces y sombras. Antología de textos literarios. Ilustración y Prerromanticismo*, Wrocław 1997, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 172 s.

⁷⁴ Anónimo, *El Abencerraje* / Anonim, *Abencerrag. Historia Abindarraeza i pięknej Haryfy*. Edycja oryginału hiszpańskiego, polski przekład i posłowie Florian Śmieja, Wrocław 1995, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego,

⁷⁵ Na tylnej okładce *Abencerraga* zapowiedziano kolejny tom dwujęzycznej serii, *Zwodziela z Sewilli* Tirso de Moliny. Edycję zredagowanej już w Wydawnictwie Uniwersytetu Wrocławskiego książki zablokowała decyzja o wstrzymaniu przez Wydział Filologiczny dotacji na jej wydanie (powód: tłumaczka przestała być pracownikiem uczelni). *Zwodziela z Sewilli*, w przekładzie i z posłowiem Magdaleny Pabisiak, ukazał się jednak drukiem (Wrocław 2000, Wydawnictwo Wacław Bagiński), inaugurując „Serię z Giermkim” pod redakcją P. Sawickiego.

25 kwietnia Piotr Sawicki zostaje wybrany na przewodniczącego Wydziału I (Filologicznego) Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego.

Francisco oraz w jednym wypadku (Marcin Kurek) dr Barbary Stawickiej z Zakładu Hispanistyki Uniwersytetu Adama Mickiewicza.

maj–lipiec

W związku z wyjazdem prof. Sawickiego na stypendium naukowe do Hiszpanii obowiązki kierownika Zakładu Iberystyki w okresie od 15 maja do 15 czerwca przejmuje nasza stała gość, prof. Florian Śmieja, a po jego powrocie do Kanady – dr Zygmunt Wojski (do 16 lipca 1995).

czerwiec

Pierwsi absolwenci jednokierunkowych studiów hispanistycznych przystępują do egzaminów magisterskich. Prace były pisane pod kierunkiem dra hab. Władysława Nowikowa, prof. Luisa Sánchez

Rok akademicki 1995/96

Wraz z upływem roku akademickiego 1994/95 z Zakładu Iberystyki odchodzą, na własną prośbę, prof. Luis Sánchez Francisco (wyjazd do Hiszpanii) i dr hab. Władysław Nowikow, który otrzymał stanowisko profesora na Uniwersytecie Adama Mickiewicza, gdzie został jednocześnie powołany na kierownika Zakładu Hispanistyki. Kolejną stratą dla iberystyki jest odejście lic. Pilar Gil Cánovas, której rektor nie przedłużył zatrudnienia. Pracę w Zakładzie podejmują nasi absolwenci Wioletta Bittner, Marcin Kurek i Justyna Ziarkowska (jako student-stażysta), a także

lic. Eva González de Lucas, oddelegowana przez Universidad de Valladolid (na etacie zajmowanym dotąd przez Carmen Salázar Aragón). Zatrudniamy też na rocznym kontrakcie, na ½ etatu asystenta, lic. Juana Miguela Aguado Terrón, socjologa, doktoranta w Szkole Nauk Społecznych przy Instytucie Filozofii i Socjologii Państwowej Akademii Nauk.

październik

Z dniem 1 października prof. Sawicki podejmuje dodatkowe zatrudnienie, w wymiarze ½ etatu profesorskiego, na uniwersytecie w Ostrawie (Republika Czeska), przyjmując ofertę tamtejszej Katedry Romanistyki, borykającej się z kłopotami kadrowymi po utworzeniu dwukierunkowych studiów magisterskich.

Czworo młodych pracowników Zakładu (Wioletta Bittner, Ewa Kulak, Marcin Kurek i Aleksandra Pilchowska) rezygnuje z etatów asystenckich bądź lektorskich (w przypadku ostatniej z wymienionych), podejmując utworzone przy Wydziale Filologicznym studia doktoranckie, co ma przyspieszyć ich karierę naukową dzięki zmniejszeniu pensum dydaktycznego. Skutkuje to jednak redukcją łącznej liczby godzin dydaktycznych na hispanistycę o ok. ¼, powiększeniem grup (na roku III do 31 osób na wszystkich zajęciach

poza praktyczną nauką języka hiszpańskiego), a także eliminacją z planu studiów niektórych przedmiotów.

W dniach 26–28 października dochodzi do skutku w Krakowie planowane od kilku lat (zob. 1991: czerwiec) I Międzynarodowe Sympozjum Hispanistyczne „La Europa del Centro y del Este y el Mundo Hispánico”, którego termin zbiegł się z dwudziestą rocznicą powstania w Uniwersytecie Jagiellońskim studiów hispanistycznych (1975). Za stronę organizacyjną kongresu odpowiada dr Eminowicz (Uniwersytet Jagielloński), a za jego kształt programowy pomysłodawca imprezy, prof. Sawicki. W obradach uczestniczy ok. 60 osób z Europy Środkowej i Wschodniej (od Petersburga i Lwowa po Bukareszt i Sofię) oraz z Hiszpanii⁷⁶.

grudzień

W ramach Wrocławskich Czwartków Naukowych Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego prof. Sawicki wygłasza w dniu 14 grudnia

⁷⁶ Materiały kongresowe, zebrane w trzech działach (*Relaciones políticas, literarias y artísticas, Lingüística i Enseñanza y traducción del español*), poprzedzonych tekstami wprowadzającymi T. Eminowicz i P. Sawickiego, ukazują się rok później (zob. *Europa del Centro y del Este y el Mundo Hispánico. Simposio Internacional de Hispanistas. Cracovia, 26–28 de octubre de 1995*, edición Ana I. Blanco Picado y Teresa Eminowicz, Kraków 1996, Oficyna Wydawnicza Abris).

kolejny odczyt pt. *Romantyczna Hiszpania w oczach polskich wędrowców*, którego tematyka związana jest z prowadzonymi przezeń badaniami nad polskimi podróżami na Półwysep Iberyjski.

Mgr Włodzimierz Szymaniak, jeden z najaktywniejszych pracowników Zakładu Iberystyki, uzyskuje na Wydziale Neofilologii Uni-

wersytetu Adama Mickiewicza stopień doktora na podstawie rozprawy *Środki masowego przekazu w kształceniu językowym*, napisanej pod kierunkiem prof. Wandy Krzemińskiej z Instytutu Filologii Romańskiej poznańskiej uczelni. Dwa miesiące później (14 lutego 1996) zostaje awansowany na stanowisko adiunkta decyzją rektora Uniwersytetu Wrocławskiego.

1996

marzec

Decyzją prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 marca Piotr Sawicki otrzymuje tytuł profesora nauk humanistycznych. Wręczenie nominacji profesorskiej w Pałacu Prezydenckim w Warszawie nastąpiło 29 maja 1996⁷⁷.

⁷⁷ Recenzentami dorobku naukowego powołanymi przez Radę Wydziału Filologicznego byli profesorowie Jerzy Falicki (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej), Eugeniusz Górski (Instytut Filozofii i Socjologii Państwowej Akademii Nauk), Jan Kieniewicz (Uniwersytet Warszawski) i Florian Śmieja (em. prof. University of Western Ontario, Kanada). W Centralnej Komisji ds. Tytułów i Stopni Naukowych wniosek Uniwersytetu Wrocławskiego referował z pozytywną rekomendacją prof. Marcin Kula (Uniwersytet Warszawski).

maj

Nakładem Wydawnictwa Uniwersytetu Wrocławskiego ukazuje się antologia *Hiszpania malowniczo-historyczna. Zapirenejskie wędrówki Polaków w latach 1838–1930* w opracowaniu Piotra Sawickiego⁷⁸. Opatrzona licznymi ilustracjami (350 czarno-białych, 88 kolorowych), mapami i indeksami (nazw geograficznych i etnicznych, osób oraz dzieł i postaci), zawiera relacje podróżne, dzienniki i wspomnienia 23 autorów, w tym m.in. Wincentego Lutosławskiego, Henryka Sienkiewicza, Wojciecha Kossaka, Artura Rubinsteina, Tadeusza Peipera, Tytusa Czyżewskiego i Józefa Czapkiego. Część tekstów została przełożona z języka francuskiego przez Magdalenę Pabisia i Beatę Zakęs⁷⁹.

HISZPANIA MALOWNICZO-HISTORYCZNA ZAPIRENEJSKIE WĘDRÓWKI POLAKÓW W LATACH 1838-1930

Opracował
PIOTR SAWICKI

Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego Sp. z o.o.

◆ Strona tytułowa ulotki promocyjnej przygotowanej przez wydawcę książki

czerwiec

W ramach „Wieczoru hiszpańskiego”, zorganizowanego przez Wy-

dawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego 3 czerwca w kawiarni „Pod Gryfami”, profesorowie Śmieja i Sawicki prezentują swe najnowsze publikacje (przekład *Abencerraga* i antologię *Hiszpania malowniczo-historyczna*), po czym fragmenty obu książek czytają nasi absolwenci, Justyna Ziarkowska i Marcin Kurek. Całość wieńczy pokaz ognistego flamenco. Wydarzenia dokumentują załączone fotografie.

⁷⁸ Antologia przygotowywana była, pod pierwotnym tytułem *Hiszpania w oczach Polaków*, dla Wydawnictwa Naukowego PWN, które w 1992 odstąpiło od jej wydania.

⁷⁹ *Hiszpania malowniczo-historyczna* otrzymała na V Targach Książki Historycznej (Warszawa, listopad 1996) nagrodę KLIO za wybór i sposób prezentacji tekstów oraz walory edytorskie. W styczniu 1997 roku jej fragmenty były czytane przez Jana Englertha w Programie III Polskiego Radia w ramach audycji „Książka tygodnia”.

Rada Instytutu Filologii Romańskiej wybiera na posiedzeniu w dniu 19 czerwca władze na nową, trzyletnią kadencję. Zgłoszony przez prof. Sawickiego wniosek o powołanie na jednego z dwóch zastępców dyrektora Instytutu hispanisty (w osobie dra Szymaniaka) zostaje odrzucony⁸⁰. Kierownik Zakładu Iberystyki wycofuje swą wcześniejszą zgodę na dalsze pełnienie funkcji, na którą został powołany w 1987 roku.

wrzesień

25 września odbywa się obrona rozprawy doktorskiej mgr Beaty Baczyńskiej, zatytułowanej „*El príncipe constante*” Pedro Calderona de la Barca a „*Księżę niezłomny*” Juliusza Słowackiego: scenariusz teatralny i jego wykonanie⁸¹. Recenzentami doktoratu są profesorowie Urszula Aszyk (Uniwersytet Warszawski) i Janusz Degler

⁸⁰ W uzasadnieniu (pismo z 16 czerwca) podkreślono, że obowiązki, które w odniesieniu do „francuskiej” części Instytutu rozłożone są na sześć (!) osób – trzyosobową dyrekcję oraz trzech kierowników zakładów – w Zakładzie Iberystyki, prowadzącym odrębny kierunek studiów (profil hiszpański), spadają na jedną osobę. „Z żalem informuję, że niżej podpisany nie jest w stanie dłużej tak rozległym obowiązkom podołać”.

(Uniwersytet Wrocławski), a nieobecnego we Wrocławiu promotora, prof. Floriana Śmieję, zastępu-

⁸¹ Przeredagowana wersja doktoratu ukazała się w serii „Teatr i dramat” Wydawnictwa Uniwersytetu Wrocławskiego pt. „*Księżę niezłomny*”. *Hiszpański oryginał i polski przekład* (2002).

je prof. Sawicki. Reprodukowana poniżej fotografia została wykonana podczas promocji doktorskiej w dniu 18 marca 1997.

Rok akademicki 1996/97

Z końcem wakacji w Zakładzie Iberystyki następują duże zmiany kadrowe. Odchodzą dwaj nasi hiszpańscy współpracownicy, dr Josep-Antoni Ysern i Lagarda i dojeżdżający z Warszawy lic. Juan Manuel Aguado Terrón. Na pół etatu lektorskiego przyjmujemy mgr. Alfonso de la Torre Zúñiga (Panamczyk, po studiach polonistycznych w Polsce), jednak stanowisko oficjalnego lektora hiszpańskiego, po odejściu przed rokiem lic. Pilar Gil Cánovas, pozostaje nadal nieobsadzone. Ze studiów doktoranckich rezygnują mgr Wioletta Bittner i mgr Aleksandra Pilchowska, a nową doktorantką pozostającą pod opieką Zakładu staje się (obok przyjętej rok wcześniej mgr Moniki Głowickiej) dotychczasowa stażystka, mgr Justyna Ziarkowska. Zakład wzbogaca się o nowego profesora hiszpańskiego (zob. niżej).

październik

Po dłuższych zabiegach na szczeblu Wydziału i rektoratu udaje się nam zatrudnić na kontrakcie profesora nadzwyczajnego, długoletniego wy-

kładowcę wielu hiszpańskich (m.in. Universitat Autònoma de Barcelona i Universidad de Alcalá de Henares, gdzie w 1993 roku przeszedł na emeryturę) i zagranicznych uczelni – Roberta Mansbergera Amorós. Profesor pracował już wcześniej w Polsce, kształcąc pierwszych iberystów w Uniwersytecie Warszawskim; we Wrocławiu pozostał do roku 2001, odwiedzając nas przy różnych okazjach (sympozja naukowe) również w okresie późniejszym⁸².

◆ Piotr Sawicki i Roberto Mansberger Amorós podczas jednego z okolicznościowych spotkań w Zakładzie Iberystyki

listopad

Z dniem 1 listopada, po rezygnacji złożonej przez prof. Sawickiego, funkcję kierownika Zakładu Iberystyki przejmuje dr Włodzimierz Szymański⁸³.

⁸² Świadectwem naszej wdzięczności dla profesora Mansbergera był poświęcony mu tom XII (2004) serii „Estudios Hispánicos”, zatytułowany *Miscelánea de literatura española y comparada. Homenaje a Roberto Mansberger Amorós*. Tu m.in. jego *Curriculum académico y profesional abreviado* (s. 19–22).

⁸³ Pełni ją do 15 lutego 1998, po czym na krótko zastępuje go dr Zygmunt Wojski (16 lutego–12 października 1998). Od tego momentu do dziś kierownictwo Zakładu spoczywa w rękach dr (dziś prof.) Beaty Baczyńskiej.

Młodzi i starsi. Iberystyka w nowej odsłonie (1997–2007)

Odmłodzona elita Zakładu Iberystyki. Od lewej: Justyna Ziarkowska, José Luis Losada, Beata Baczyńska, Marcin Kurek, Ewa Kulak

luty

Rektor Uniwersytetu Wrocławskiego wyraża zgodę na kolejne zatrudnienie w Instytucie Filologii Romańskiej w okresie semestru letniego, tym razem jedynie na ½ etatu profesora zwyczajnego, naszego stałego gościa z Kanady, prof. Floriana Śmiei (zob. 1991: październik). Od 15 lutego obsadzone zostaje, po półtorarocznej przerwie (zob. 1996: rok akademicki 1996/97), stanowisko lektora języka hiszpańskiego przewidziane międzyrządową umową o współpracy naukowej z Hiszpanią. Nową lektorką jest lic. Inés Puga Alcalde, która pracować będzie na naszej uczelni do października 1998.

Rok akademicki 1997/98

Na filologii romańskiej ze specjalnością hiszpańską jednolite pięcioletnie studia magisterskie zostają zastąpione systemem dwustopniowym, wdrożonym uprzednio na profilu francuskim romanistyki. Studenci mają uzyskiwać po trzech latach tytuł licencjata na analogicz-

nych zasadach, czyli bez obowiązku przygotowania pracy dyplomowej, którą zastępuje końcowy egzamin komisyjny z wybranej przez siebie dyscypliny (językoznawstwo, literaturoznawstwo, wiedza o krajach hiszpańskojęzycznych). Drugi stopień studiów zwieńczony jest dalej pracą magisterską pisaną w języku hiszpańskim (rzadziej portugalskim).

październik

Wraz z nowym rokiem akademickim na etacie wykładowcy zatrudniony zostaje, w ramach współpracy z Universidad de Valladolid, lic. José Luis Losada Palenzuela, germanista z wykształcenia. Z czasem stanie się on stałym pracownikiem wrocławskiej iberystyki.

grudzień

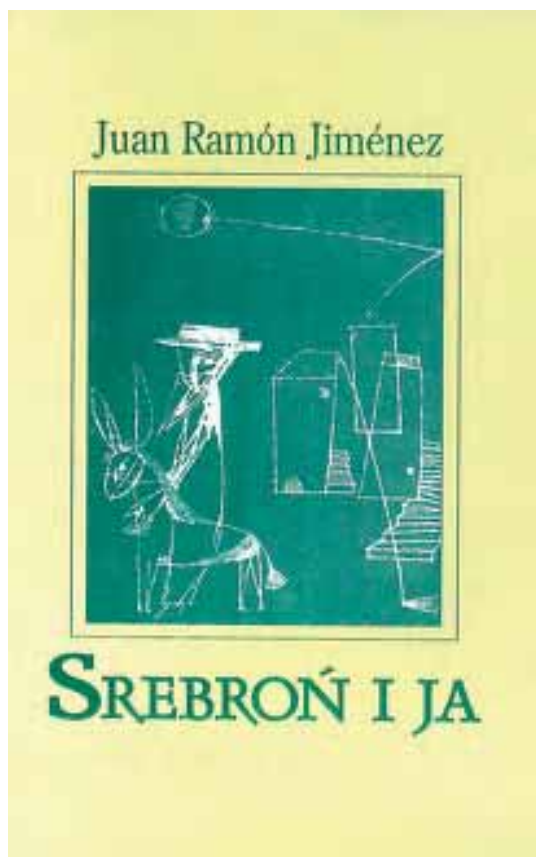
Mijający rok zapisał się kilkoma cennymi publikacjami książkowymi pracowników Zakładu. W Wy-

dawnictwie Uniwersytetu Wrocławskiego ukazały się tom VI „Estudios Hispánicos” (*Miscelánea en homenaje a Florian Ludwik Śmieja*), będący pokłosiem sesji naukowej zorganizowanej w 70-lecie urodzin Profesora (zob. 1995: marzec) oraz, jako tom drugi serii wydawniczej o charakterze dydaktycznym, „Los Complementarios”, antologia autorstwa Pilar Gil Cánovas i Ewy Kulak *Siglo de luces y sombras* (zob. 1995: kwiecień). Z kolei, dzięki nawiązanej przez nas współpracy z prywatnym wydawnictwem Wacława Bagińskiego, profesor Śmieja, hispanista, ale zarazem tłumacz, doczekał się po latach pełnej, dwujęzycznej edycji przetłumaczonego przez siebie tomu prozy poetyckiej Juana Ramona Jimeneza (Nobel 1956) *Platero y yo* (polski tytuł *Srebroń i ja*)⁸⁴.

Autor wstępu do tego przekładu opracował polskie wydanie *Historii Hiszpanii*, hiszpańskiego podręcznika akademickiego wydawnictwa Labor, opatrując go słowem wstępnym, biogramami autorów oraz dodatkową, sporządzoną na użytek polskiego czytelnika bibliografią⁸⁵.

⁸⁴ Jiménez J. R., *Platero y yo*. Traducción de Florian Śmieja, Prólogo de Piotr Sawicki / *Srebroń i ja*. Przetł. Florian Śmieja. Wstępem opatrzył Piotr Sawicki, Wrocław 1997, Wydawnictwo Wacław Bagiński.

⁸⁵ Tuñón de Lara M., Valdeón Barúque J., Domínguez Ortiz A., *Historia Hiszpanii*. Przetł. Szymon Jędrusiak. Konsultacja naukowa Piotr Sawicki, Kraków 1997, TA-

Dodajmy na zakończenie, że dwoje młodych wrocławskich hispanistów, Marcin Kurek i Justyna Ziarkowska, zostało współautorami zbiorowego opracowania poświęconego literaturom słowiańskim, *Historia de las literaturas eslavas*, koordynowanego przez Fernanda Presę Gonzaleza, sławistę z Universidad Complutense.

iWPN Universitas. Tu: „Słowo wstępne”, „Noty biograficzne autorów” i „Bibliografia”.

styczeń

Z okazji wizyty w Polsce premiera Hiszpanii José María Aznara w Instytucie Cervantesa w Warszawie odbywa się 20 stycznia seminarium „Od Lelewela do naszych czasów: paralelizmy historyczne i związki kulturowe między Hiszpanią i Polską”. Prof. Sawicki wygłasza referat na temat kształtowania się wizerunku Hiszpanii w XIX-wiecznej Polsce jako jeden z trzech zaproszonych przez organizatorów uczestników *mesa redonda*, obok profesorów Uniwersytetu Warszawskiego Grażyny Grudzińskiej i Jana Kieniewicza, ambasadora Rzeczypospolitej w Hiszpanii w latach 1990–1994.

luty

Po przyznaniu doktorowi Włodzimierzowi Szymaniakowi na okres semestru letniego urlopu naukowego funkcję kierownika Zakładu Iberystyki przejmuje z dniem 16 lutego współtwórca iberystyki wrocławskiej, dr Zygmunt Wojski (do 12 października 1998).

maj–czerwiec

W Zakładzie Iberystyki przygotowany został projekt studiów wieczorowych I stopnia (licencjackich) o profilu hiszpańskim, który dyrektor Instytutu, prof. Labuda przekazuje 12 maja do rozpatrzenia Radzie Wydziału; po uzupełnieniu wniosku o kosztorys dla pierwszego roku i zestawienie punktów kredytowych plan wieczorowych studiów hispanistycznych przesłany zostaje ponownie z datą 22 czerwca. Studia miałyby się rozpocząć w roku akademickim 1999/2000.

lipiec

Na studia w zakresie filologii romańskiej o profilu hiszpańskim wprowadzone zostają nowe zasady rekrutacji. Kandydaci zdają piśmenny i ustny egzamin z języka hiszpańskiego (poprzednio mogli też wybrać język angielski, francuski lub niemiecki) oraz egzamin ustny z języka polskiego i literatury polskiej. Zgłosiło się tylko 45

osób, spośród których Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna wybrała 30 (tyle wynosił limit)⁸⁶.

Prof. Piotr Sawicki otrzymuje od Redakcji Naczelnej Encyklopedii Wydawnictwa Naukowego PWN propozycję objęcia opieki merytorycznej nad działem literatury hiszpańskiej w przygotowywanej *Wielkiej Encyklopedii PWN*. Efektem wieloletniej współpracy będzie ponad 130 nowo opracowanych haseł encyklopedycznych z zakresu literatury oraz historii Hiszpanii, opublikowanych w latach 2000–2005 w 31 tomach encyklopedii, w tym hasło przekrojowe „Hiszpania. Literatura”⁸⁷.

⁸⁶ Dane te są niepełne, gdyż dokumentacja rekrutacji na studia zachowała się w archiwaliach Zakładu Iberystyki jedynie częściowo (brak kopii sprawozdań komisji za lata 1997, 1998, 2000 i 2005). Oryginały przekazywane do Działu Nauczania zostały po upływie kilku lat, zgodnie z obowiązującą procedurą, zniszczone. Archiwum Uniwersytetu Wrocławskiego dysponuje tylko sporządzonymi przez komisje rekrutacyjne protokołami z imienną listą kandydatów i adnotacjami dotyczącymi przyjęcia na studia poszczególnych osób, ale dopiero od roku 1998.

⁸⁷ Zob. *Wielka Encyklopedia PWN*, t. 11 (2002), s. 363–366. W prace nad przygotowywaniem haseł do *Wielkiej Encyklopedii PWN* oraz do planowanej przez to wydawnictwo pięciotomowej publikacji *Literatura. Encyklopedia PWN* włączali się stopniowo inni pracownicy Zakładu (Beata Baczyńska, Ewa Kulak, Justyna Ziarkowska, później też Agnieszka August-Zarębska). Encyklopedia tematyczna poświęcona literaturze przybrała ostatecznie formę wydawnictwa jednotomowego, o nazwie *Literatura świata. Encyklopedia PWN*, które ukazało się w roku 2007.

wrzesień

Lic. Inés Puga w przededniu nowego roku akademickiego decyduje się nie przedłużać umowy o pracę z Uniwersytetem Wrocławskim i powraca do Hiszpanii. Na zorganizowanie zastępstwa było już za późno, w związku z czym Zakład Iberystyki ponownie traci tzw. lektora oficjalnego (czyli przysłanego w ramach umowy międzyrządowej).

październik

Następują kolejne zmiany personalne na stanowiskach wykładowców obsadzanych przez Hiszpanów. W ramach umowy z Universidad de Valladolid przyjeżdża do nas lic. Beatriz Barrantes Martín, a zatrudniony dotychczas jako „lektor z Valladolid” José Luis Losada pozostaje w dalszym ciągu na uczelni na etacie wykładowcy. Na studia doktoranckie przyjęta zostaje mgr Katarzyna Kacprzak, absolwentka filologii romańskiej Uniwersytetu Adama Mickiewicza z roku 1994 rekomendowana przez prof. Aleksandra Labudę (opiekun naukowy prof. Sawicki).

listopad

Dr Beata Baczyńska, po powrocie z dwuletniego pobytu na Uniwersytat de Barcelona, gdzie jako *profesora visitante* wykładała literaturę polską na slawistycę⁸⁸, przyjmuje

⁸⁸ Jednym z trwałych efektów jej pracy na tej

przedstawioną jej przez dyrekcję Instytutu Filologii Romańskiej, na wniosek prof. Sawickiego, propozycję kierowania Zakładem Iberystyki. Funkcję tę objęła się z dniem 1 listopada 1998 i pełni ją nieprzerwanie do dziś.

grudzień

W zarządzeniu nr 68/98 rektora Uniwersytetu Wrocławskiego czytamy: „Z dniem 1 października 1999 roku tworzą się w Instytucie Filologii Ro-

uczelni był pierwszy akademicki podręcznik poświęcony literaturze polskiej, jaki ukazał się w Hiszpanii (*Literatura polaca*, Barcelona 1998, Edicions Universitat de Barcelona).

mańskiej na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego wieczorowe licencjackie studia filologii romańskiej, profil hiszpański”⁸⁹. Rada Instytutu ustala 15 grudnia skład komisji rekrutacyjnych na studia wieczorowe na profil francuski (II stopień) oraz profile hiszpański i włoski (I stopień)⁹⁰.

⁸⁹ Zob. zarządzenie nr 68/98 Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego z dnia 18 grudnia 1998 w przedmiotowej sprawie, podpisane przez rektora prof. Romana Dudę.

⁹⁰ Koncepcję programową, kosztorys oraz siatkę godzin i planowaną obsadę personalną zajęć na studiach wieczorowych przygotowali Justyna Ziarkowska i Piotr Sawicki, proponowany na kierownika wieczorowego studium hispanistyki. Funkcję sekretarza pełnić miała Monika Głowicka.

styczeń–marzec

Po trwających blisko rok staraniach, podjętych z inicjatywy prof. Roberto Mansbergera, zapada decyzja w sprawie edycji kolejnego numeru „Estudios Hispánicos” we współpracy z Universidad Nacional de Educación a Distancia z Madrytu. W imieniu Wydawnictwa Uniwersytetu Wrocławskiego przygotowany przez prof. Sawickiego dokument podpisuje 6 stycznia Jan A. Choroży, dyrektor wydawnictwa. Dwa miesiące później dziekan Wydziału Filologii Universidad Nacional de Educación a Distancia, prof. dr José Romera Castillo, przekazuje redaktorowi serii postanowienie Junta de Gobierno, organu zarządzającego uczelnią, o przyznaniu sumy 200 000 peset (równowartość 5000 zł) tytułem wkładu finansowego w wydanie przygotowywanego wspólnie tomu VIII pisma⁹¹.

⁹¹ Projekt umowy w sprawie stałej koedycji „Estudios Hispánicos”, opracowany już w czerwcu 1998 przez profesorów Mansbergera i Sawickiego, mimo aprobaty ze strony hiszpańskiej został odrzucony przez

marzec

Po przeanalizowaniu możliwości kadrowych i organizacyjnych Zakładu Iberystyki na posiedzeniach w dniach 9 i 30 marca, Rada Instytutu, większością głosów, uznaje, że uruchomienie dodatkowych studiów wieczorowych w roku akademickim 1999/2000 „grozi poważnymi trudnościami w obsadzie zajęć i tym samym stawia pod znakiem zapytania (...) możliwość dotrzymania podjętych zobowiązań wobec nowo przyjętych studentów”, w związku z czym dyrektor Instytutu prof. Labuda wnosi w piśmie do rektora o zawieszenie przewidzianej na wrzesień rekrutacji. Zaznacza przy tym, że „nasz wniosek ma charakter doraźny”, gdyż „perspektywiczne rozwiązania dotyczące formuły i terminu uruchomienia wieczorowych studiów hispanistycznych są obecnie przez Instytut analizowane i propozycje w tej

władze Wydziału Filologicznego wobec zastrzeżeń rady prawnego uczelni.

sprawie przedstawimy w początku przyszłego roku akademickiego”⁹².

W ramach współpracy iberystów wrocławskich ze slawistyką w Barcelonie (zob. 1998: listopad) w dniach 22–24 marca odbywa się na Universitat de Barcelona, w 200-lecie urodzin autora *Pana Tadeusza*, sesja popularnonaukowa „Adam Mickie-

wicz i la literatura polonesa moderna”. Obok miejscowych slawistów biorą w niej udział profesorowie polonistyki z Lille (Marek Tomaszewski) i Uniwersytetu Wrocławskiego (Jacek Łukasiewicz) oraz prof. Sawicki, zarazem współautor koncepcji programowej „Sesji Mickiewiczowskiej”, który wygłasza referat „*Dziady*” (*La fiesta de los antepasados*) o *el corazón desgarrado de Adam Mickiewicz*, będący wprowadzeniem do projekcji telewizyjnego zapisu *Dziadów* w inscenizacji Konrada Swinarskiego. Uzupełnieniem wykładów, tłumaczonych na język kataloński przez Dorotę Szmidt (byłą studentkę romanistyki wrocławskiej) i Bożenę Zaboklicką, bądź wygłaszanych w tym języku (Agata Orzeszek, Dorota Szmidt), są projekcje wideo filmów *Dolina Issy* i *Kronika wypadków miłosnych*.

⁹² Cyt. za pismem datowanym błędnie 15 marca 1999. W październiku Instytut rozszerzył zamiar wstrzymania rekrutacji o kolejny rok, gdyż „sytuacja kadrowa Zakładu Iberystyki nadal nie gwarantuje ciągłości dydaktycznej i organizacyjnej tych studiów” (pismo z 5 października 1999). Ostateczna decyzja zawieszająca rekrutację na wieczorowe licencjackie studia filologii romańskiej – profil hiszpański na rok akademicki 2000/01 została usankcjonowana zarządzeniem rektora Uniwersytetu Wrocławskiego prof. Romualda Gelleśa (zarządzenie nr 3/2000 z 14 stycznia 2000).

◆ Jacek Łukasiewicz z tłumaczką swego referatu, Bożeną Zaboklicką

◆ Dorota Szmidt, Marek Tomaszewski, Agata Orzeszek

◆ Piotr Sawicki w trakcie wygłaszania referatu o *Dziadach*

◆ Profesorowie Łukasiewicz i Tomaszewski dziękują swoim tłumaczkom

maj

25 maja na Wydziale Filologicznym odbywa się obrona rozprawy doktorskiej mgr Moniki Głowickiej zatytułowanej *Estructuras de repetición en los lemas publicitarios de la prensa española de hoy*, napisanej pod kierunkiem dra hab. Waczesława Nowikowa (Uniwersytet Łódzki). Recenzentami są profesorowie Krzysztof Bogacki (Uniwersytet Warszawski) i Józef Sypnicki (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu).

◆ Dr Monika Głowicka (w środku) na spotkaniu w Zakładzie Iberystyki (fotografia z roku 2005)

W dniach 29–31 maja, na zaproszenie prof. Sawickiego, odwiedzają polskie Karkonosze, a następnie Wrocław, jego podopieczni z pierwszego rocznika magisterskiego studium filologii hiszpańskiej Uniwersytetu Ostrawskiego. Wizytę w Instytucie Filologii Romańskiej dokumentują fotografie wykonane na patio budynku przy Placu Nankiera 4 (na pierwszej, drugi od prawej, prof. Mansberger, dobrze znany czeskim studentom z gościnnych wykładów w ostrawskiej Katedrze Romanistyki).

czerwiec

15 czerwca na Wydziale Filologicznym ma miejsce obrona kolejnego hispanistycznego doktoratu. Autorką rozprawy jest mgr Anna Wawrykowicz, absolwentka filologii romańskiej z dodatkową specjalizacją w zakresie hispanistyki (zob. 1979: czerwiec), autorka wielu podręczników i opracowań dydaktycznych⁹³, zatrudniona w Instytucie Filologii Romańskiej na drugim etacie. Temat pracy, przygotowanej pod opieką dra hab. Eugeniusza Romana Lewickiego, brzmi *Wykorzystanie tekstów autentycznych w nauczaniu języka hiszpańskiego*. Recenzentami są dr hab. Maria Katarzyna Lasatowicz (Uniwersytet Opolski) i prof. Piotr Sawicki.

⁹³ M.in. *La mar de palabras. Język hiszpański dla średnio zaawansowanych* (1994), *Hiszpański. Gramatyka funkcjonalna z ćwiczeniami* (1996), *Español de pe a pa. I* (1998), *Español de pe a pa. II* (1999), *Słownik gramatyczno-stylistyczny języka hiszpańskiego* (2001), *Comunícate en español* (2002), *El mundo hispano* (2003).

◆ Dr Anna Wawrykowicz w towarzystwie lektora hiszpańskiego, Jorge Martinez (fotografia z roku 2005)

czerwiec–lipiec

W dniach 29 czerwca–2 lipca odbywają się egzaminy wstępne na studia hispanistyczne. Zgodnie z wprowadzonymi przed rokiem nowymi zasadami rekrutacji, kandydaci zdają egzamin pisemny i ustny z języka hiszpańskiego oraz egzamin ustny z polskiego. Do egzaminów przystąpiło zaledwie 36 kandydatów (rok wcześniej było ich 45). Postępowanie kwalifikacyjne, przy limicie wynoszącym 30 miejsc, ukończyło 28 osób. W tej sytuacji komisja uznała, że rezygnacja z kandydatów legitymujących się znajomością innego niż hiszpański języka zachodnioeuropejskiego nauczanego w szkołach średnich okazała się przedwczesna i wniosła o powrót do poprzedniej formuły egzaminu wstępnego, z pominięciem ustne-

go sprawdzianu z wybranego przez kandydata języka⁹⁴.

Rok akademicki 1999/2000

Postępujący rozwój kadrowy iberystyki skłania do przypomnienia jej aktualnego składu osobowego. W przededniu nowego roku akademickiego Zakład Iberystyki liczył już jedenaście osób, w tym dwóch profesorów, Roberto Mansbergera (zob. 1996: październik) i Piotra Sawickiego, trzech adiunktów (dr Beata Baczyńska, dr Włodzimierz Szymaniak i dr Zygmunt Wojski), dwóch asystentów (mgr Ewa Kulak, mgr Marcin Kurek) i starszego wykładowcę na drugim etacie w osobie dr Anny Wawrykowicz. Kadre dydaktyczną Zakładu uzupełniali trzej wykładowcy hiszpańskojęzyczni: lic. Beatriz Barrantes, lic. José Luis Losada i mgr Alfonso de la Torre. W październiku na etacie zwolnionym przez dra Szymaniaka (który dotąd przebywał za granicą w ramach urlopu bezpłatnego) zatrudniona zostaje dr Monika Głowicka, dotychczasową lektorkę z Valladolid zastępuje lic. José Oliver Alba López (germanista), a José Luis Losada uzyskuje status lektora

oficjalnego i pozostanie z nami aż do października 2002. Mgr Alfonso de la Torre, dotychczas lektor na ½ etatu, przechodzi na stanowisko starszego wykładowcy. Do dwójki dotychczasowych doktorantów, Justyny Ziarkowskiej i Katarzyny Kacprzak, dochodzi kolejna osoba, Zuzanna Bułat-Silva (opiekun naukowy prof. Wacław Nowikow).

październik

Po kilkuletnich zabiegach ukazuje się kolejny, tym razem językoznawczy, tom „Estudios Hispánicos”, opracowany przez prof. Emmę Martinell Gifre z Universitat de Barcelona, przy współpracy redakcyjnej ówczesnych lektorek języka polskiego i języka rosyjskiego zatrudnionych na slawistyce barcelońskiej, Anny Sawickiej i Olgi Starovoitovej⁹⁵. Był on owocem międzynarodowego projektu badawczego, zainicjowanego w roku 1996 z inspiracji prof. Sawickiego i zawierał zebrane w dwóch działach, *Lingüística contrastiva* i *Problemas de enseñanza y traducción*, artykuły 19 autorów z Czech, Chorwacji, Hiszpanii, Polski, Rosji, Słowacji, Szwecji, Ukrainy i Węgier. Zabrakło w nim niestety prac hispanistów wrocławskich, co posłużyło władzom Instytutu i Wy-

⁹⁴ Ulotka informacyjna o studiach hispanistycznych w roku akademickim 1999/2000 podawała również wysokość limitu (35 osób) na studia wieczorowe, na które nabór miał się odbyć we wrześniu. Odwołanie ogłoszonej rekrutacji odbyło się za pośrednictwem mediów i komunikatu Ministerstwa Edukacji Narodowej.

⁹⁵ *Lenguas iberorrománicas y esclavas. Estudios contrastivos*. Edición a cargo de Emma Martinell Gifre, „Estudios Hispánicos”, t. VII (1999).

◆ Prof. Mansberger w rozmowie z dr Baczyńską (zebranie Zakładu Iberystyki, 29 czerwca 1999)

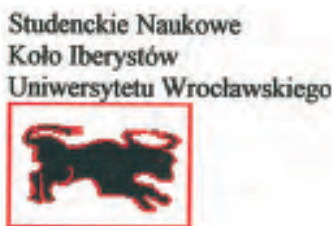
◆ Alfonso de la Torre, Beatriz Barrantes, Roberto Mansberger

działu jako powód do odmowy sfinansowania tomu. W zaistniałej sytuacji ratunkiem dla pisma, którego dalsza egzystencja została postawiona pod znakiem zapytania, okazała się pomoc z zewnątrz⁹⁶.

◆ Prof. Emma Martinell Gifre przyjmuje propozycję zredagowania kolejnego tomu „Estudios Hispánicos” (fotografia wykonana w jej gabinecie, Universitat de Barcelona, luty 1996)

W Zakładzie powstaje Studenckie Koło Naukowe Iberystów Mañana założone przez studentkę drugiego roku hispanistyki Marlenę Krupę. Celem Koła, działającego pod opieką prof. Piotra Sawickiego, było propagowanie kultury Hiszpanii i pozostałych krajów hiszpańskojęzycznych poprzez organizację różnego rodzaju spotkań, wykładów, projekcji filmowych, konkursów tłumaczeniowych imprez klubowych (*fiestas*)⁹⁷. Z czasem Koło zaczęło

⁹⁶ Była to w pierwszym rzędzie tzw. dotacja celowa, przyznana Instytutowi Filologii Romańskiej na pokrycie części kosztów wydawniczych tomu decyzją prorektora ds. nauki i współpracy z zagranicą, prof. Zdzisława Latajki. Resztę niezbędnej sumy otrzymaliśmy z Ambasady Hiszpanii, która odtąd regularnie wspomagała finansowo „Estudios Hispánicos”, zgodnie z obietnicą złożoną w liście do redaktora serii przez Emilia Pérez de Agreda, radcy kulturalnego Ambasady z 23 listopada 1999 (*Encuentro que la temática escogida para esta edición es particularmente interesante y pertinente en esta época, por lo que me permito felicitarle y animarle, como es lógico, a la siguiente edición, en la que se podría repetir una colaboración de esta Embajada, parecida a la que ayudó a dar a luz esta edición*).

⁹⁷ Podczas organizowanych przez Koło imprez wykonywany był „Hymn iberystyki”, z następu-

wydawać ukazującą się nieregularnie gazetkę iberystyczną „GranNada”⁹⁸.

grudzień

W Uniwersytecie Warszawskim, w związku z 80-leciem pierwszego lektoratu języka hiszpańskiego powstałego na tej uczelni, odbywa się w dniach 2–3 grudnia organizowane pod patronatem Polskiego Stowarzyszenia Hispanistów przez prof. Kazimierza Sabikę, z udziałem gości z Hiszpanii i Włoch⁹⁹,

jącym refrenem: „Niech zabrzmi okrzyk chwały/ i gra muzyka,/ bo najważniejsza dla nas -/ /wersja alternatywna: no całym życiem dla nas -/ Iberystyka!” Pierwsza zwrotka hymnu śpiewana była po polsku, druga – będąca jej hiszpańską parafrazą, brzmiała: *Propagan la cultura y lengua hispánica, organizan a veces veladas poéticas./ Entre los hispanistas/ reina la amistad./ ¡Hagamos que Polonia sea miembro/ de la Hispanidad!* Oczywiście przy śpiewaniu niektóre akcenty rozkładały się inaczej niż w tekście zapisanym, co zapewniało dodatkowy efekt humorystyczny.

⁹⁸ Pierwsze dwa numery pisma, pod redakcją Anny Król i Magdaleny Wojciechowskiej, ukazały się w maju i listopadzie 2000. Zawierały teksty pióra naszych studentów (Maksymilian Drozdowicz, Justyna Leja, Marlena Krupa, Remigiusz Skorupski (podpisane „Remico”), Magdalena Wojciechowska), w tym także próbki ich twórczości literackiej i przekładowej. Cena jednego numeru wynosiła 50 peset (oczywiście, można też było płacić w złotych). Tytuł (dosł. „wielkie nic”), jak wyjaśniała redakcja: *es por supuesto pérfido e inversamente proporcional a lo que vamos a ofrecer*.

⁹⁹ Zaproszeni przez organizatorów hispaniści z Rosji i Ukrainy, podobnie jak część zapowiadanych w programie uczestników hiszpańskich, nie dojechali.

międzynarodowe sympozjum „El hispanismo europeo a fin de siglo”. W pierwszym dniu obrad, poświęconym hispanistyce polskiej, referaty plenarne wygłaszają Piotr Sawicki (*Cien años de hispanismo en tierras polacas, a vista de pájaro*) i Tadeusz Miłkowski z Uniwersytetu Warszawskiego (*España en las investigaciones de los historiadores polacos*), a dorobek poszczególnych ośrodków hispanistycznych prezentują ich przedstawiciele, Teresa Eminowicz (Uniwersytet Jagielloński), Kazimierz Sabik (Uniwersytet Warszawski), Ewa Kulak (Uniwersytet Wrocławski), Barbara Stawicka-Pirecka (Uniwersytet Adama Mickiewicza), Joanna Wilk-Racięska (Uniwersytet Śląski) i Beata Brzozowska-Zbuzzyńska (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej). Mimo zapowiedzi organizatorów materiały z sympozjum nie zostały opublikowane¹⁰⁰.

Zgodnie z uzgodnieniami z Universidad Nacional de Educación a Distancia (zob. 1999: styczeń–marzec) powołana zostaje międzynarodowa redakcja „Estudios Hispánicos” (*Consejo Editorial*) i 14-osobowa Rada Redakcyjna o charakterze opiniotwórczym (*Consejo Asesor*)¹⁰¹. W skład pierw-

¹⁰⁰ Teksty niektórych referatów przedrukowano jedynie w wewnętrznym biuletynie Polskiego Stowarzyszenia Hispanistów.

¹⁰¹ Stanowią ją następujące osoby: Urszula Aszyk (reprezentująca w tym okresie Uniwersytet Śląski), Lubomír Bartoš (Masarykova univerzita, Brno), Ivo Barteček

szej redakcji pisma wchodzą: Beata Baczyńska, Julia Butiñá Jiménez (katalonistka, prorektor Universi-

(Univerzita Palackého, Olomuniec), Teresa Eminowicz (Uniwersytet Jagielloński), Eugeniusz Górski (Instytut Filozofii i Socjologii Państwowej Akademii Nauk), César Hernández Alonso (Universidad de Valladolid), Jan Kieniewicz (Uniwersytet Warszawski), Antonio Lara Pozuelo (Université de Lausanne), Emma Martinell Gifre (Universitat de Barcelona), Wacław Nowikow (Uniwersytet Łódzki), José Romera Castillo (Universidad Nacional Educación a Distancia, Madryt), Florian L. Śmieja (University of Western Ontario, Kanada), Ladislav Trup (Univerzita Komenského, Bratysława) i Alet Valero (Université Blaise Pascal, Clermont-Ferrand).

dad Nacional de Educación a Distancia, współinicjatorka współpracy wydawniczej obu uczelni), Marcin Kurek, Roberto Mansberger Amorós, Fernando Presa González (Universidad Complutense, Madryt), Jaroslav Reska (Ostravská univerzita, Ostrawa) i Anna Sawicka (Uniwersytet Jagielloński). Pracami redakcji dalej kieruje Piotr Sawicki, powołany ponownie na redaktora serii wydawniczej „Estudios Hispánicos” decyzją Senatu Uniwersytetu Wrocławskiego z 24 listopada 1999, a sekretarzami redakcji zostają Ewa Kulak i Justyna Ziarkowska.

styczeń

W trakcie pobytu w Hiszpanii w ramach otrzymanego stypendium badawczego prof. Sawicki uzgadnia z naszymi partnerskimi uczelniami (Universidad Nacional de Educación a Distancia), Universidad Complutense, Universidad de Valladolid, Universitat de Barcelona) program możliwych działań w zakresie współpracy naukowej, przygotowywania i wymiany publikacji, a także przedsięwzięć organizacyjnych. Do realizacji, wspólnie z madrycką slawistyką, najważniejszego z nich, międzynarodowego sympozjum połączonego z jubileuszem 30-lecia lektoratu języka hiszpańskiego na Uniwersytecie Wrocławskim i 25-lecia pierwszej specjalizacji hispanistycznej na naszej uczelni (zob. 1971: październik i 1976: październik) niestety nie dochodzi, gdyż mimo licznych późniejszych zabiegów inicjatywa ta nie uzyskała odpowiedniego wsparcia instytucjonalnego i finansowego. Udało się natomiast ustalić, na szczęblu wydziałowym

Universidad Complutense, zasady wymiany studentów i wykładowców z naszym Zakładem Iberystyki. Z kolei, podczas wizyty w Valladolid omówione zostały z profesorem Hernandezem Alonso, koordynatorem podpisanej z tą uczelnią umowy (zob. 1989: czerwiec), kwestie związane z przyjmowaniem lektorów oraz możliwości zintensyfikowania wzajemnych kontaktów.

luty

Prof. Sawicki przedstawia dyrekcji Instytutu Filologii Romańskiej propozycje działań, którymi iberystyka mogłaby się włączyć w planowane obchody 300-lecia Uniwersytetu Wrocławskiego. Byłyby to zarówno publikacje o charakterze naukowym i okolicznościowym (jak bibliografia prac wrocławskich hispanistów, której wydanie miałoby towarzyszyć przygotowywanej konferencji hispanistycznej), jak też wystąpienie do władz uczelni o „uhonorowanie

medalami Uniwersytetu Wrocławskiego profesorów Floriana Śmiei i Roberta Mansbergera, których zasługi dla iberystyki wrocławskiej (...) są nie do przecenienia” (cyt. za pismem z 22 lutego). Autor pisma zgłosił gotowość przygotowania stosownych wniosków, sprawa ta nie doczekała się jednak wówczas dalszego ciągu¹⁰².

marzec

W dniach 23–24 marca odbywa się na uniwersytecie w Salamance zorganizowana przez Fundación Duques de Soria konferencja pod nazwą „II Reunión de Hispanistas de los Países del Este de Europa”, nawiązująca do pierwszego, pamiętnego spotkania, które miało miejsce dziewięć lat wcześniej, po zmianach politycznych, jakie nastąpiły w krajach środkowej i wschodniej Europy, co umożliwiło również rozwój badań hispanistycznych i bliższą współpracę z instytucjami hiszpańskimi (zob. 1991: czerwiec). Tym razem wzięło w niej udział ponad 30 hispanistów z siedmiu krajów, od Chorwacji, Bułgarii i Rumunii, po Węgry, Republikę Czeską (Słowaków zabrakło), Polskę i Rosję. Tak jak po-

przednio, najliczniejsza była delegacja polska (12 osób, w tym dwóch reprezentantów Uniwersytetu Wrocławskiego, Beata Baczyńska i Piotr Sawicki). Zamiarem organizatorów było ułatwienie uczestnikom spotkania i reprezentowanym przez nich uczelniom kontaktów z oficjalnymi organami państwa hiszpańskiego (ministerstwa, Instituto Cervantes), instytucjami prywatnymi, a także uniwersytetami, z których pięć było w Salamance reprezentowanych przez prorektorów ds. współpracy z zagranicą bądź kierowników odpowiednich działów. Poszczególnym sesjom przewodniczyli hispaniści środkowoeuropejscy z Rosji, Bułgarii i Czech¹⁰³, a całość programu koordynował profesor Jean Vilar (Université de Marne-la-Vallée, Francja)¹⁰⁴. Wyraził on na zakończenie obrad nadzieję na „plenaryne spotkanie” hispanistów wschodnioeuropejskich w którymś z krajów naszej części Europy¹⁰⁵.

¹⁰² Kilkanaście lat później, w dniu 6 maja 2015, profesor Florian Śmieja otrzymuje godność doktora honoris causa Uniwersytetu Wrocławskiego, przyznaną uchwałą Senatu uczelni na wniosek Wydziału Filologicznego. Autorką tej inicjatywy była prof. Beata Baczyńska i jej powierzono funkcję promotora doktoratu honorowego.

¹⁰³ Byli nimi Vsevolod Bagno z San Petersburga (*Fomento cultural e hispanismo universitario*), Rafael Alvarado z Sofii (*Universidad y mundo empresarial*) i Jiří Černý z Olomuńca (*Relaciones interuniversitarias España – Países del Este*).

¹⁰⁴ Szczegółową relację z obu organizowanych przez Fundación Duques de Soria spotkań znaleźć można w artykule P. Sawickiego *España y los países de la Europa Centro-Oriental: una ojeada retrospectiva sobre los simposios internacionales de hispanistas y eslavistas centroeuropeos* (1991–2002), „Estudios Hispánicos”, t. X (2002), s. 221–229.

¹⁰⁵ Na nieformalnym spotkaniu delegatów z Wrocławia, Krakowa (Teresa Emino-

JORNADAS • Expertos de países del Este reivindican la lengua y literatura españolas en una reunión que cierra hoy los Duques de Soria

El hispanismo, una opción frente al intento de imponer una cultura homogénea en Europa

El hispanismo es una alternativa frente a los intentos de imponer una cultura homogénea en Europa, según resalta uno de los expertos en este punto del foro europeo en el encuentro de la Fundación Duques de Soria.

• **IGNACIO ARRABE**

Entre hispanistas procedentes de Rusia, Rumanía, Bulgaria, Polonia, la República Checa, Hungría y Croacia participó en la II Reunión de Hispanistas del Foro de Europa, organizada por la Fundación Duques de Soria y que comenzó ayer en el salón de actos de Caja Pinar.

El hispanismo es la reacción del Este europeo a los intentos de imponer una cultura homogénea en Europa, según resalta uno de los expertos en este punto del foro europeo en el encuentro de la Fundación Duques de Soria, que se celebró ayer. Para ello, el hispanismo es la reacción del Este europeo a los intentos de imponer una cultura homogénea en Europa, según resalta uno de los expertos en este punto del foro europeo en el encuentro de la Fundación Duques de Soria, que se celebró ayer.

La intensa actividad de los hispanistas fue protagonizada por una reunión por los representantes de la literatura hispana, formada por hispanistas como Rafael Alvarado, Mariano Díaz-Caneja, Juan Antonio y Ana Lina. Al finalizar el tercer día del mundo que más ha cambiado a los últimos de

El salón de actos de Caja Pinar acogió la inauguración oficial de las jornadas de hispanismo.

La reunión y una parte de la participación de hispanistas de otros países.

la generación del 98.

Respecto al futuro de hispanismo que desarrolló en actividades literarias e investigativas en el Día europeo, el hispanista francés y asistente de la reunión, Juan Vitor, indicó que se le puede atribuir un futuro, ya que al final de la generación del 98 se le dio la lengua y la cultura española, entre otras cosas, como profesión, como los traductores.

El director del Instituto Cervantes, Fernando Latorre, pronunció la conferencia inaugural del encuentro, en la que analizó la presencia del hispanismo en la cultura española. El presidente de Caja Pinar, Sebastián Ramírez, y el presidente de la Fundación Duques de Soria, Rafael Benítez, también intervinieron en la sesión de apertura.

La antigua URSS apoyaba más a los hispanistas que el actual Gobierno ruso.

La antigua estructura cultural de la Unión Soviética apoyaba más los intentos de hispanistas que los actuales modelos culturales de la Federación Rusa. Así lo indicó el profesor del Instituto de Literatura de la Academia de Ciencias de Rusia en San Petersburgo, Viacheslav Bogdanov, quien también encabezó la Asociación Internacional de Hispanistas de Europa del Este.

Bogdanov recordó en términos elogiosos el primer encuentro de hispanistas de Europa del Este organizado por la Fundación Duques de Soria, que se celebró hace diez años precisamente en Salamanca.

CLAUSURA. La Ileana Doria Margaria y su esposo Carlos, duques de Soria, presidieron a las 18.00 horas la clausura de un día de actividades de la Universidad de Salamanca del encuentro. El momento de la clausura fue presidido por la Real Academia Española de la Lengua, Valentín García Yebra, pronunció la conferencia de clausura de la reunión bajo el título «Sobre los hispanistas como traductores, letrados, escritores», manteniendo el lema de la Universidad Ignacia Bertrán.

El momento de la clausura fue presidido por la Real Academia Española de la Lengua, Valentín García Yebra, pronunció la conferencia de clausura de la reunión bajo el título «Sobre los hispanistas como traductores, letrados, escritores», manteniendo el lema de la Universidad Ignacia Bertrán.

♦ Artykuł w „La Gaceta” (Salamanca, 24 marca 2000) opublikowany w trakcie sympozjum. Na dolnym zdjęciu, wśród uczestników obrad, Piotr Sawicki, Kazimierz Sabik i Beata Baczyńska

wicz) i Pragi (Hedvika Vydrová) padł pomysł organizacji tego typu spotkania na naszej uczelni w roku 2002, kiedy to wpisywałoby się ono w obchody 300-lecia Uniwersytetu Wrocławskiego, lecz kolejne miesiące wykazały, że nie znalazł on większego odzewu w instytucjach, które mogły przyczynić się do jego urzeczywistnienia.

◆ Sala obrad. W drugim rzędzie, od lewej: Maria Falska, Teresa Eminowicz, Barbara Stawicka-Pirecka, Jadwiga Konieczna-Twardzikowa (odwrócona) i Renata Kędzierska. W czwartym, pierwsza z lewej, Beata Baczyńska

kwiecień

Dochodzi do skutku zainicjowana przez prof. Sawickiego wymiana „Estudios Hispánicos” na „Revista de Filología”, prestiżowe pismo o zasięgu międzynarodowym wydawane przez Instituto de Filología CSIC (Consejo Superior de Investigaciones Científicas, hiszpański odpowiednik naszej Państwowej Akademii Nauk). Biblioteka Instytutu Filologii otrzymuje siedem dotychczasowych tomów naszej serii, przesyłając w zamian analogiczną liczbę zaległych numerów wychodzącego w cyklu półrocznym organu tej placówki naukowej. Wymiana ta odbywa się na bieżąco również w latach kolejnych.

maj

Pierwszą znaczącą imprezą zorganizowaną przez Studenckie Koło Naukowe Iberystów Mañana jest „Dzień z Kulturą Hiszpańską” (19 maja), którego program obejmuje spotkanie z tłumaczami (Florian Śmieja, Magdalena Pabisiak), „Popołudnie z poezją hiszpańską Starego i Nowego Świata”, wreszcie wydarzenie niecodziennej rangi – długo oczekiwaną premierę *Tres sombreros de copa* (*Trzy cylindry*) Miguela Mihury. Przed-

stawienie zostało przygotowane w języku hiszpańskim przez grupę naszych studentów (a ściślej – studentek), w większości z II roku filologii hiszpańskiej, ukonstytuowanych w zespół o nazwie „El Teatro Experimental”, pod reżyserką opieką José Luisa Losady¹⁰⁶ i zaprezentowane na scenie Teatru k2¹⁰⁷. W głównej roli męskiej (Dionisio – młodzieniec, który przybywa do nadmorskiego miasteczka w przeddzień swego ślubu z córką miejscowego notabla, przeżywając w nocy ciąg nieoczekiwanych zdarzeń) doskonale sprawdziła się Marlena Krupa¹⁰⁸.

¹⁰⁶ Przy rozwiązywaniu niektórych sytuacji scenicznych doradzała mu nasza ówczesna doktorantka Katarzyna Kacprzak, mająca własne doświadczenia aktorskie z okresu współpracy z teatrami eksperymentalnymi Poznania.

¹⁰⁷ Dawniej siedziba Teatru Kalambur (ul. Kuźnicza 29A).

¹⁰⁸ Obok niej zagrali: Karolina Magryś (Paola), Agnieszka Sapak (Fanny), Daria Tracz (Sagra), Magda Wojciechowska (Carmela), Agata Szymków (Buby), Anna Janas (Don Rosario), Agnieszka Korobczak (Don Sacramento), Anna Kruszelnicka (Odrażający Pan), Katarzyna Koszut (Stary Wiarus), Anna Moskal (Przebiegły Myśliwy) oraz, w dopisanej przez realizatorów niemej roli narzeczonej Dionisia, Barbara Bober.

◆ Pierwsza strona programu teatralnego do przedstawienia *Tres sombreros de copa*

18. 5. 2000

Z kraju Don Kichota i Picassa

O HISPANACH. Dni z iberyjską literaturą i teatrem

Wrocławscy iberyści pozazdrościli Italianistom i romanistom, którzy cyklicznie organizują Dni Kultury Włoskiej czy Francuskiej, i postanowili zrobić Dzień z Kulturą Hiszpańską.

Dzień zacznie się dziś o 13.00 w Instytucie Filologii Romanistycznej przy pl. Nankiera.

Pierwszą część to spotkanie z tłumaczami literatury hiszpańskiej, profesorem Florianem Śmieją – poetą i znanym iberystą, który opowie o swoich najnowszych przekładach legend i esejów literackich Gustawa Becquerra – i Magdaleną Pabisiaś. O 16.00 rozpocznie się popołudnie z poezją noblistów hiszpańskich. Wiersze noblistów – Juana Ramona Jimeneza i Vincente Aleixandre – zaprezentuje lektor języka hiszpańskiego Jose Olivier Alba Lopez, który prowadzi zajęcia praktyczne na iberystyce. Towarzyszyć mu będą Agnieszka Koropczak i Jacek Rypczyński, studenci III roku. Niespodzianką będzie też przedstawienie teatralne przygotowane przez studentów II i III roku iberystyki. „Tres sombreros de copa” Miguela Mihury wyreżyserował Jose Luis Losada, od kilku lat lektor hiszpański na Uniwersytecie Wrocławskim. Miguel Mihura to jeden z najbardziej znanych dramaturgów hiszpańskich. Pisał głównie komedie, eseje satyryczne i scenariusze filmowe. Sztukę, którą wystawiają dziś w siedzibie teatru k2 wrocławscy iberyści, docenił sam Eugène Ionesco, mówiąc, że jest ona mieszanką wybuchową tragikomedii i groteski. – Grany oczywiście w wersji oryginalnej – mówi Marlena Krupa, od-

twórczyni głównej roli, studentka. – Jose pomaga nam interpretować, akcentować i odpowiednio wymawiać każde zdanie. Mam nadzieję, że dzięki takim imprezom uda się jakoś popularyzować kulturę Hiszpanii, która w naszym mieście jest prawie w ogóle nieznana – dodaje.

W Dniu z Kulturą Hiszpańską po raz pierwszy ukaże się też gazetka Naukowego Koła Iberystów, działającego pod kierunkiem prof. Piotra Sawickiego – „Gran-Nada”, czyli „Wielkie Nic”. **ACZ**

◆ Dionisio (Marlena Krupa) w rozmowie ze swym przyszłym teściem (jako Don Sacramento wystąpiła Agnieszka Korobczak)

◆ Odrażający Pan (Agata Kruszelnicka) próbuje uwieść Paolę (Karolina Magryś); za nimi, pochylony, Buby, naręczony dziewczyny (Agata Szymków)

◆ Stary Wiarus (Katarzyna Koszut) i Przebiegły Myśliwy (Anna Moskal) w towarzystwie girlasek, które pierwszego pozbawiają orderów, drugiego trofeów myśliwskich

◆ Podziękowania dla artystów i reżysera (José Luis Losada Palenzuela); po jego lewej stronie Anna Janas, grająca rolę Don Rosaria i Karolina Magryś (Paola)

czerwiec

W przededniu wakacji, 29 czerwca, na Wydziale Filologicznym odbywa się obrona rozprawy doktorskiej Justyny Ziarkowskiej zatytułowanej *Romantyczna twórczość krytycznoliteracka Maurycego Mochnackiego i Mariana José de Lara. Studium porównawcze*, której ostateczną redakcję oraz druk powstałej na jej podstawie książki¹⁰⁹ umożliwił otrzymany rok wcześniej grant promotorski Komitetu Badań Naukowych. Promotorem rozprawy jest

prof. Piotr Sawicki, a recenzentami profesor Florian Śmieja (University of Western Ontario) i dr hab. Teresa Eminowicz (Uniwersytet Jagielloński). Dr Ziarkowska, która już na ostatnim roku studiów została przyjęta na staż asystencki w Zakładzie Iberystyki (zob. 1995: rok akademicki 1995/96), w październiku otrzymuje w Instytucie Filologii Romaniskiej etat wykładowcy, a od 1 lutego 2001 przechodzi na stanowisko adiunkta.

◆ Mgr Justyna Ziarkowska przy biurku w gabinecie pracowników Zakładu Iberystyki (fotografia z okresu studiów doktoranckich)

¹⁰⁹ Ziarkowska J., *W gorączce. Krytyka literacka Maurycego Mochnackiego i Mariana José de Larra*, Wrocław 2004, Dolnośląskie Wydawnictwo Edukacyjne.

lipiec

Po wejściu w życie proponowanych przed rokiem zasad rekru-

tacji kandydaci na filologię romańską o profilu hiszpańskim otrzymują możliwość zdawania pisemnego egzaminu wstępnego z wybranego języka zachodnioeuropejskiego. Na studia hispanistyczne zgłasza się 300 osób (przed rokiem – 36). Komisja, na podstawie wyników egzaminu z języka obcego i języka polskiego, kwalifikuje do przyjęcia 20 osób (czyli tyle, ile wynosił limit).

lipiec–październik

Postanowieniem prezydenta Rzeczypospolitej Aleksandra Kwaśniewskiego z 3 lipca 2000 prof. Sawicki odznaczony zostaje Złotym Krzyżem Zasługi za stworzenie wrocławskiego ośrodka hispanistycznego. Odznaczenie wręczono podczas inauguracji nowego roku akademickiego na Uniwersytecie Wrocławskim.

Rok akademicki 2000/01

W stosunku do roku ubiegłego stan ilościowy Zakładu Iberystyki nie uległ większym zmianom. Obok dwóch profesorów (Mansberger – do końca semestru zimowego, Sawicki) pracuje w nim dwóch adiunktów (Baczyńska, Głowicka), dwóch asystentów (Kulak, Kurek), dwóch starszych wykładowców (Wawrykowicz, Wojski) i trzech wykładowców (Ziarkowska – od letniego semestru adiunkt, Losada Palenzuela i nowa lektorka z Valladolid, Eugenia Sanz Bazán) – w su-

mie jedenaście osób. Mamy też kolejną doktorantkę, Teresę Jaromin (opiekun naukowy prof. Sawicki).

listopad

Z inicjatywy Marzeny Adamczyk (Uniwersytet Warszawski), pełniącej funkcję radcy kulturalnego Ambasady Rzeczypospolitej w Hiszpanii, zorganizowana zostaje, wspólnie z Xunta de Galicia, „Semana Cultural de Cracovia” – tygodniowy cykl koncertów, wystaw i spotkań promujących polską kulturę (Lugo, 6–12 listopada 2000). W popularnonaukowej części imprezy bierze udział czworo polskich hispanistów, profesorowie Teresa Eminowicz, Eugeniusz Górski, Grażyna Grudzińska i Piotr Sawicki, który wygłasza referat o wpływach hiszpańskich na polskie życie umysłowe i religijne w epoce baroku¹¹⁰.

Objętość t. VIII „Estudios Hispánicos”, planowana uprzednio na 15 arkuszy wydawniczych, zwiększyła się, po przeliczeniu plików komputerowych, do 22 arkuszy (w ustanowionej przez Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego cenie 1000 zł za arkusz). Mimo dotacji ze strony Ambasady Hiszpanii (w przeliczeniu było to 3520 zł)

¹¹⁰ Odnotowany w lokalnej prasie w formie rozmowy z autorem (Sawicki: „La base de la religiosidad polaca es el jesuitismo español”, „El Progreso” 10 listopada 2000).

i współfinansowania edycji przez Universidad Nacional de Educación a Distancia zabrakło nam do ostatecznego rozliczenia sumy 5000 zł. Problem ten udało się rozwiązać poprzez przekazanie na rzecz „Estudios” części sumy przewidzianej na wydanie kolejnego tomu „Romanica Wratislaviensia” (zgrupowane przez jego redaktora, prof. Edmunda Sikorę, materiały nie przekroczyły objętości 5 arkuszy wydawniczych)¹¹¹.

grudzień

W pierwszych dniach grudnia wspomniany wyżej tom, *Mundo ibérico, mundo eslavo*¹¹², po rozliczeniu

◆ Piotr Sawicki w towarzystwie przewodniczącej spotkaniu w Bibliotece Municipal pani dziekan Wydziału Filologii uniwersytetu w Lugo w trakcie dyskusji po wygłoszonym referacie (9 listopada 2000)

się Wydziału Filologicznego z Wydawnictwem, trafia wreszcie do rąk polskich i zagranicznych odbiorców (nasz hiszpański partner otrzymuje do rozprowadzenia 100 egzemplarzy pisma, których część przekazuje do bibliotek swoich lokalnych filii). Obok 10 artykułów (zebranych pod nagłówkiem *Iberoeslávica*) i 14 recenzji (*Reseñas y notas de lectura*) pojawiają się nowe działy, *Crónica del hispanismo* (prezentacja hiszpańskich ośrodków slawistycznych oraz hispanistyki słowackiej, autorskie omówienia obronionych ostatnio prac doktorskich, sprawozdania z kongresów i seminariów) i *Información documental* (wykaz prac magisterskich z krajowych ośrodków hispanistycznych, doprowadzony do roku 1999). Tom uzupełnia 40-stronicowy dodatek zatytułowany *Del refranero español al refranero eslavo. Equivalentes polacos, eslovacos y che-*

¹¹¹ Podobna sytuacja powtórzyła się rok później. Kwotę brakującą do sfinansowania t. X „Estudios Hispánicos” Wydział Filologiczny pokrył w rozliczeniu z Wydawnictwem Uniwersytetu Wrocławskiego na wniosek dyrektora Instytutu Filologii Romańskiej prof. Aleksandra Labudy (pismo do dziekana Wydziału, prof. Władysława Dynaka z 10 października 2002) z wykorzystanej jedynie w połowie puli przeznaczonej na kolejny tom „Romanica Wratislaviensia”.

¹¹² *Mundo ibérico, mundo eslavo. Afinidades e interrelaciones*. Coordinadores Piotr Sawicki, Roberto Mansberger Amorós, Anna Sawicka, „Estudios Hispánicos”, t. VIII (2000). W nowej szacie graficznej okładki uwzględniono logo Universidad Nacional Educación a Distancia.

cos de los refranes españoles en lengua castellana, owoc kilkuletniej pracy międzynarodowego zespołu złożonego z badaczy z Polski (Piotr Sawicki, Magdalena Pabisiak), Słowacji (Ladislav Trup) i Czech (Jitka Smičková) oraz wykaz najnowszych publikacji iberystycznych z kilku krajów (*Revistas, actas y libros recibidos*). Poszerzona o kolejne sekcje formuła pisma utrzymała się również w następnych edycjach „Estudios Hispánicos”.

W Zakładzie Iberystyki podjęta zostaje kolejna próba wznowienia starań o uruchomienie studiów wieczorowych, po dwuletnim okresie zawieszenia rekrutacji z przyczyn natury organizacyjnej (zob. 1999: marzec). Na zebraniu pracowników w dniu 4 grudnia prowadzenie dalszych działań i konsultacji w tej sprawie powierzone dr Głowickiej, która miała pełnić funkcję sekretarza wieczorowego studium hispanistyki. Niestety okazało się, że nie możemy przyjąć na I rok więcej niż 20 osób (tyle wynosił przyznany nam limit na studia dzienne), co zablokowało możliwość utworzenia płatnych studiów licencjackich, gdyż byłoby to przedsięwzięcie nieopłacalne¹¹³.

¹¹³ Ze swej strony planowaliśmy limit 40–50 osób (dwie grupy ćwiczeniowe), powołując się na wykładnię orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego „o pobieraniu opłat przez publiczne szkoły wyższe za pewne

19 grudnia na Wydziale Filologicznym odbywa się obrona doktoratu Ewy Krystyny Kulak, asystenta w Zakładzie Iberystyki. Szeroko zakrojony temat rozprawy brzmi *Literatury Półwyspu Iberyjskiego w polskich wydawnictwach encyklopedycznych, informacyjnych i popularnonaukowych*¹¹⁴. Praca przygotowana została pod kierunkiem prof. Piotra Sawickiego, a funkcje recenzentów pełnili bibliotekoznawca, prof. dr hab. Krzysztof Migoń (Uniwersytet Wrocławski) i dr hab. Teresa Eminowicz (Uniwersytet Jagielloński), którą w dniu obrony zastępował prof. Roberto Mansberger.

rodzaje zajęć dydaktycznych”, przedstawioną przez jego prezesa, prof. Marka Safjana, według której liczba studentów płacących za naukę nie powinna być większa od liczby ich niepłacących kolegów, ale – w skali uczelni (wypowiedź dla tygodnika „Polityka”). Zasadę tę wydawał się potwierdzać fakt, że płatne studia wieczorowe italianistyczne prowadzone były na romanistyce mimo braku ich odpowiednika w formie bezpłatnych studiów dziennych, ciesząc się dużym powodzeniem i przynosząc Instytutowi wymierne zyski finansowe.

¹¹⁴ Rozprawa stała się podstawą książki *Owoce hesperyjskich ogrodów. Obraz literatury Półwyspu Iberyjskiego w polskich wydawnictwach informacyjnych i popularnonaukowych* (Toruń 2002, Wydawnictwo Adam Marszałek), będącej do dziś jednym z podstawowych opracowań z zakresu stosunków polsko-hispańskich dostępnych zainteresowanym badaczom.

Ewa Krystyna Kulak

Owoce hesperyjskich ogrodów

*Obraz literatur Półwyspu Iberyjskiego w polskich
wydawnictwach informacyjnych i popularnonaukowych*

wydawnictwo
adam parzalek

◆ Mgr Ewa Kulak w rozmowie ze swym opiekunem naukowym (zdjęcie wykonane w „hiszpańskim” gabinecie Instytutu, o czym zaświadcza dekoracja ścian ówczesnego pokoju 23)

Szczególnym wydarzeniem w życiu Zakładu było, w przededniu nadchodzących Świąt, pożegnanie w koleżeńskim gronie naszego hiszpańskiego współpracownika Roberto Mansbergera Amorós, kończącego w styczniu swój czteroletni okres zatrudnienia w Uniwersytecie Wrocławskim (1 październik 1996–31 stycznia 2001) na etacie profesora nadzwyczajnego (zob. 1996: październik). W tym czasie profesor wypromował 23 magistrów filologii hiszpańskiej, zainicjował nawiązanie kontaktów z Universidad Nacional de Educación a Distancia, których wymiernym owocem stała się koedycja „Estudios Hispánicos”, opiniował i korygował przeznaczone dla tego pisma artykuły, ale przede wszystkim przez swą codzienną obecność w naszym gronie wprowadzał do kształtującego się dopiero ośrodka hispanistycznego prawdziwie akademicką atmosferę, dbając o zachowanie najwyższych naukowych standardów, a zarazem wnosząc w nasze wzajemne stosunki niepowtarzalne ludzkie ciepło i prawdziwą radość tworzenia.

◆ Fotografie z towarzyskiego spotkania u dr Wojskiego (od lewej Roberto Mansberger, Zygmunt Wojski, Piotr Sawicki, Anna Wawrykowicz) i z okolicznościowej kolacji (na dolnym zdjęciu obok profesora siedzą Monika Głowicka i Edyta Waluch de la Torre, jego była magistrantka, związana w późniejszych latach z iberystyką warszawską)

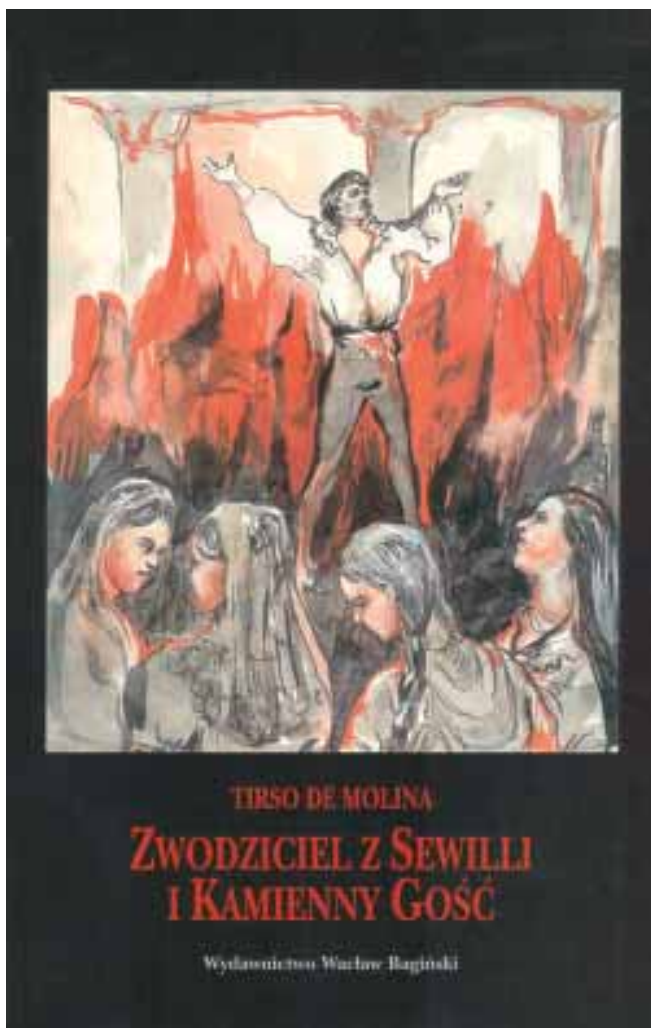
Hispanistyczne dokonania iberystyki wrocławskiej z roku 2000 zamykają dwie bibliofilskie edycje utworów literackich, otwierające nową inicjatywę wydawniczą, „Serię z Giermkim”, mającą w zamierzeniu jej redaktora, Piotra Sawickiego, udostępniać miłośnikom literatury hiszpańskiej reprezentatywne dzieła jej klasyków w nowych lub zapomnianych przekładach na język polski¹¹⁵.

◆ Na reprodukowanej ilustracji znak graficzny serii, autorstwa Magdaleny Pabisiak. Określenie „Giermek” (hiszp. *Doncel de Sigüenza*) nawiązuje do postaci kastylijskiego panicza, uczestnika wyprawy przeciwko mauretańskiemu królestwu Granady, zastygłego na wieki w uwiecznionej dłutem anonimowego artysty pozie, z otwartą księgą w dłoni, w kaplicy katedry w Sigüenza

¹¹⁵ Inicjatywa ta nawiązywała do wcześniejszej serii wydawniczej „Klasyka hiszpańska”, ograniczonej do inauguracyjnego tomu (*Abencerrag*, w przekładzie Floriana Śmieji) z przyczyn od nas niezależnych (zob. 1995: kwiecień).

Serię zainaugurował nieznany dotąd polskiemu czytelnikowi dramat Tirso de Moliny *El burlador de Sevilla* (w polskiej wersji *Zwodziciel z Sewilli*¹¹⁶), którego bohater jest uznawany za literacki pierwowzór mitu Don Juana, w przekładzie krakowskiej hispanistki i tłumaczki Magdaleny Pabisiak, zatrudnionej w latach 1988–1992 na etacie asystenta w Zakładzie Iberystyki (zob. 1988: czerwiec).

¹¹⁶ Tirso de Molina, *Zwodziciel z Sewilli i Kamienny Gość*. Przekład i posłowie Magdalena Pabisiak. Nota edytorska Piotr Sawicki, Wrocław 2000, Wydawnictwo Waław Bągiński, „Seria z Giermkim”. Książkę ozdabiają ilustracje tłumaczki przedstawiające postacie dramatu.

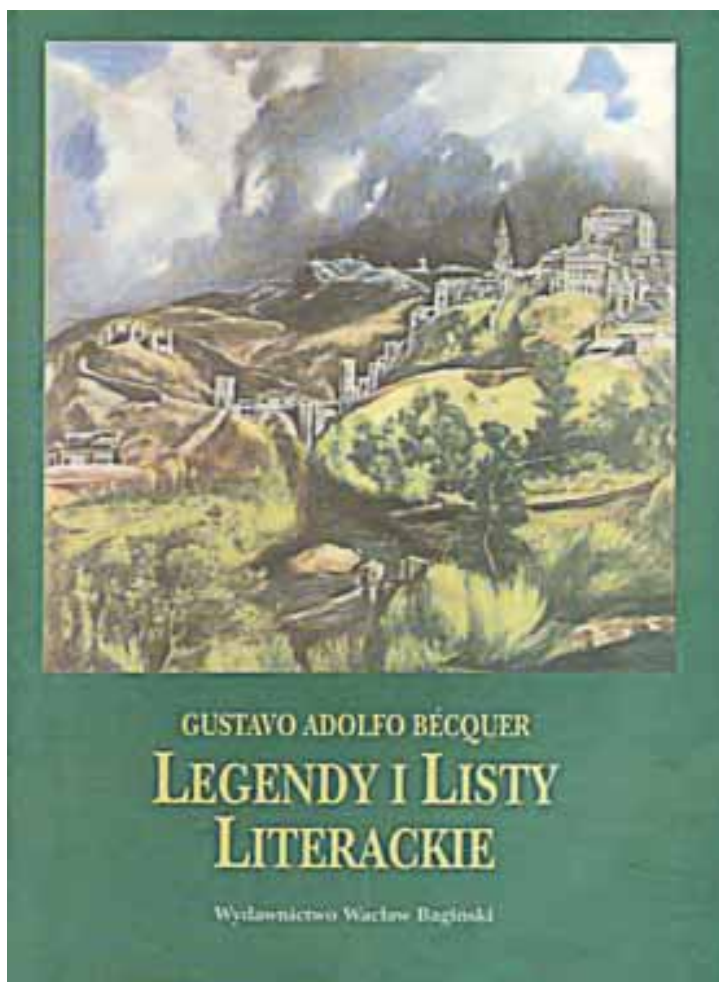

◆ Rybaczka Tisbea, pierwsza z ofiar „zwodziciela z Sewilli” (rysunek tłumaczki)

Następną pozycją serii, wydaną jeszcze w tym samym roku, była dwujęzyczna edycja *Legend i listów literackich* wybitnego poety romantycznego Gustavo Adolfo Becquera, które przełożył i opatrzył posłowiem profesor Florian Śmieja¹¹⁷. Nagła śmierć naszego wydawcy¹¹⁸, sponsora i realizatora wielu projektów edytorskich wrocławskich filologów, wstrzymała pracę nad trzecim tomem serii, wznowieniem *Rad Patroniuszowych* (*El conde Lucanor o Libro de Patronio*) Juana Manuela, arcydzieła hiszpańskiego średniowiecza, w XIX-wiecznym przekładzie Lucjana Siemieńskiego, który opracowała i uzupełniła Beata Baczyńska.

¹¹⁷ Bécquer G. A., *Leyendas y cartas literarias*. Traducción y nota final de Florian Śmieja / *Legends and literary letters*. Przekład i posłowie Florian Śmieja, Nota edytorska Piotr Sawicki, Wrocław 2000, Wydawnictwo Wacław Bagiński, „Seria z Giermkim”.

¹¹⁸ Pan Wacław Bagiński, napadnięty i pobity 26 kwietnia 2001 na jednej z wrocławskich ulic, zmarł tego samego dnia po odwiezieniu do szpitala. Założone przezeń wydawnictwo upadło.

◆ Okładkę książki ozdobiliśmy reprodukcją obrazu El Greca *Vista de Toledo*, nawiązując do lokalizacji jednej z legend Becquera (*El beso. Leyenda toledana*)

◆ Spotkanie w Zakładzie Iberystyki w trakcie przygotowywania edycji *Legend i listów literackich* (11 kwietnia 2000). Na fotografii, kolejno: Maciej Szląpka (autor opracowania typograficznego „Serii z Giermkciem”), Florian Śmieja, Piotr Sawicki, Wacław Bagiński

styczeń

W odpowiedzi na zaproszenie przez władze uczelni do wzięcia udziału w dyskusji nad budowaniem strategii rozwoju Uniwersytetu Wrocławskiego, prof. Sawicki przekazuje za pośrednictwem dyrektora Instytutu Filologii Romańskiej propozycje iberystów do tego planu (pismo z dnia 18 stycznia 2001). Zmierzają one do powołania, w perspektywie od trzech do pięciu lat, odrębnej Katedry Iberystyki na wzór rozwiązania istniejącego od 1972 roku w Uniwersytecie Warszawskim. W uzasadnieniu wskazuje, że Zakład Iberystyki jest najliczniejszy w Instytucie (15 osób wraz z doktorantami), prowadzi własne studia magisterskie (filologia romańska ze specjalnością hispanistyczną), ma wyraźnie zarysowany profil badawczy, a jego pracowników cechuje wyjątkowa aktywność na wszystkich płaszczyznach działalności naukowej i organizacyjnej (liczne publikacje książkowe i artykuły w czasopiśmie zagranicznych, własna seria wydawnicza, rozwinięte kontakty

międzynarodowe, udział w międzynarodowych kongresach i sympozjach, prężnie działające studenckie koło naukowe itd.). Z kolei w opracowanym przez prof. Aleksandra Labudę dokumencie „Strategia rozwoju Uniwersytetu Wrocławskiego. Propozycje do dyskusji” (z 26 stycznia 2001) znalazły się zmierzające w tym samym kierunku uwagi kierującej Zakładem Iberystyki dr Beaty Baczyńskiej, choć mowa jest tu o odleglejszym horyzoncie czasowym („Przewiduje się, że dopiero około 2010 roku zaistnieją warunki do przekształcenia Zakładu Iberystyki w katedrę, a w optymalnych okolicznościach instytut”). Konkretnych działań zmierzających do realizacji naszych wniosków nie podjęto.

marzec

W czasie pobytu naukowego w Hiszpanii prof. Sawicki wygłasza na zaproszenie dziekana Facultad de Filología Universidad Nacional de Educación a Distancia, w ramach

cyklu zajęć monograficznych „Literatura y cine”, wykład *El cine de Andrzej Wajda ante la historia. Visualización de la literatura* ilustrowany fragmentami filmów (19 marca 2001). Wykład ten powtórzony został dnia następnego na zaproszenie Asociación Cultural Hispano-Polaca „Forum” w Centro Cultural Conde Duque¹¹⁹.

kwiecień

Kolejna obrona doktoratu hispanistycznego na Wydziale Filologicznym. W dniu 3 kwietnia Marcin Kurek, asystent w Zakładzie Iberystyki, zarazem poeta i tłumacz z języka hiszpańskiego i katalońskiego, przedstawia przygotowaną pod opieką prof. Sawickiego rozprawę *Poglądy na powieść współczesną w pismach Ernesto Sábato i Mario Vargasa Llosy*¹²⁰. Recenzentami pracy są profesorowie Marie-Pierrette Małcużyńska, iberystka (Uniwersytet Warszawski) i Bogdan Pięczka, teoretyk literatury (Uniwersytet Wrocławski).

maj

Na zaproszenie przesłane z kancelarii prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego prof. Sawicki bierze udział w uroczystości zorganizowanej w Pałacu Prezydenckim z okazji wizyty w Polsce hiszpańskiej pary królewskiej (16 maja 2001). Stwarza to okazję do osobistego wręczenia Królowej Zofii dedykowanego jej egzemplarza *Hispanii malowniczo-historycznej* (zob. 1996: maj).

¹¹⁹ Prelekcje popularyzujące dokonania polskich reżyserów, którym towarzyszyły projekcje wideo wybranych sekwencji filmowych z ich dzieł, autor wykładu prezentował wielokrotnie w kolejnych latach studentom hiszpańskich uczelni (oprócz Universidad Nacional Educación a Distancia były to Universidad Complutense, Universidad de Granada, Universidad de Salamanca). Oto tytuły niektórych z nich: *Niñas, hembras, mujeres. Lo femenino en el cine de Andrzej Wajda*, *Entre el DAR y el NO ACEPTAR. Soledades y fatalismos en las primeras obras de Wojciech Jerzy Has*, *Andrzej Munk: el viaje interrumpido de un testigo de su tiempo*, *La Escuela Polaca de Cine y la censura: libertad artística condicionada*, *Tadeusz Konwicki, octogenario: cine de autor de un novelista*.

¹²⁰ Po uzyskaniu pozytywnej rekomendacji ze strony prof. Jerzego Jarzębskiego z Instytutu Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego rozprawa ukazała się drukiem pod tytułem *Powieść totalna. Wokół narracyjnych teorii Ernesta Sábato i Maria Vargasa Llosy* (Wrocław 2003, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego).

◆ Promocje doktorskie Wydziału Filologicznego (19 czerwca 2001).
Dyplomy dra nauk filologicznych otrzymuje trójka hispanistów: Ewa Kulak, Marcin Kurek i Justyna Ziarkowska

lipiec

„O jedno miejsce na filologii hiszpańskiej na Uniwersytecie Wrocławskim walczyło w tym roku ponad 22 kandydatów”. Od tych słów rozpoczyna się artykuł *Iberystyka, egzotyka* w „Gazecie Dolnośląskiej” (17 lipca 2001), którego autorka, Agnieszka Kołodyńska, przypomina, że prowadzone przez nas studia cieszą się wyjątkową popularnością. W roku bieżącym zgłosiło się na pisemny sprawdzian z wybranego języka zachodnioeuropejskiego, dający przepustkę do egzaminu ustnego z języka i literatury polskiej, 342 chętnych (miejsc było 20, ale pięciu laureatów olimpiad przedmiotowych zmieściło się w tej puli bez egzaminu wstępnego). Ostatecznie, na wniosek komisji rekrutacyjnej, otrzymaliśmy zgodę na przyjęcie na I rok studiów 35 osób – na więcej nie pozwalał stan kadrowy Zakładu (pracowników „jest za mało, a i tak prowadzimy zajęcia z jedną trzecią studentów studiujących na romanistyce” – przypomina w rozmowie z dziennikarką dr Baczyńska).

Zakład Iberystyki powiększa się z dniem 1 lipca o dra Jerzego Achmatowicza, wszechstronnie wykształconego latynoamerykanistę¹²¹,

¹²¹ Ukończone studia: prawo (Uniwersytet Wrocławski, 1974) i filozofia (Uniwersytet Wrocławski, 1977); doktorat w zakresie nauki o polityce, na podstawie rozprawy o aspektach społecznych i ekonomicznych Imperium Mexica (Uniwersytet Gdański, 1986).

który po kilkunastoletnim okresie pracy w ośrodkach akademickich Meksyku (1986–1989) i Chile (1990–2001) powrócił do kraju.

wrzesień

Zakład Iberystyki wzbogaca się o trzy nowe doktorantki, tegoroczne absolwentki filologii hiszpańskiej: Agnieszkę August, Magdalenę Świątek (opiekun naukowy prof. Sawicki) i Justynę Polańską (opiekun naukowy prof. Skibińska-Cieńska).

grudzień

Jako kolejny tom „Estudios Hispánicos” ukazuje się, w opracowaniu redakcyjnym dr Ziarkowskiej, monograficzny wybór prac Piotra Sawickiego dotyczących ideologicznych uwarunkowań literatury hiszpańskiej w okresie dramatycznych zawirowań historii tego kraju w XX stuleciu. Tytuł, *Las plumas que valieron por pistolas*¹²², nawiązuje do wiersza Antonia Machado z lat wojny domowej¹²³. Większość umieszczonych tu tekstów była wcześniej publikowana, w swej pierwotnej formie, w krajowych

¹²² P. Sawicki, *Las plumas que valieron por pistolas. Las letras en pugna con la historia reciente de España*. Coordinadora Justyna Ziarkowska, „Estudios Hispánicos”, t. IX (2001).

¹²³ *Si mi pluma valiera tu pistola, capitán/ contento moriría* – słowa dedykowane gen. Enrique Listerowi, jednemu z dowódców armii republikańskiej.

i zagranicznych periodykach naukowych bądź materiałach pokonferencyjnych. Tom zawiera indeks nazwisk opracowany przez jego redaktorkę, bez której nieocenionej pomocy wydanie IX numeru „Estudios” nie byłoby możliwe.

◆ Magdalena Świątek i Agnieszka August zdają relację z rozmowy kwalifikacyjnej na studia doktoranckie swemu opiekunowi naukowemu (fotografie z 11 września 2001)

marzec

W dniach 11–13 marca na Universidad Complutense odbywa się, po rocznych przygotowaniach koordynowanych przez dra Fernando Presę Gonzaleza, międzynarodowy kongres „España y el mundo eslavo”. W trakcie obrad przedstawiono ponad sto referatów i komunikatów autorstwa slawistów i hispanistów z całej Europy, w tym dwanaście tzw. *conferencias invitadas*, z któ-

rych jedną wygłosił prof. Sawicki¹²⁴. Była to największa z dotychczasowych imprez naukowych poświęconych szeroko rozumianym (języki, literatura, kultura, polityka) wzajemnym kontaktom Hiszpanii i krajów posługujących się językami słowiańskimi¹²⁵.

◆ Informacja o kongresie slawistycznym w „Gaceta Complutense” (2002, nr 82)

¹²⁴ Zob. P. Sawicki, *Esvástica versus hoz y martillo: ¿nuevo paralelismo hispano-polaco? La contienda „incivil” de 1936–1939 a los ojos de los comentaristas de Polonia y sus interlocutores españoles*, w: Presa González F. (coordinador y editor), *España y el mundo eslavo. Relaciones culturales, literarias y lingüísticas*, Madrid 2002, GRAM Ediciones, s. 151–169.

¹²⁵ Nawiązane w trakcie kongresu kontakty ze slawistami z Universidad de Granada zaowocowały przygotowaniem obszernego opracowania poświęconego polskim badaniom hispanistycznym. Zob. P. Sawicki, *Los vaivenes del hispanismo polaco (I): inicios, desarrollo, expansión* („Mundo Eslavo. Revista de Cultura y Estudios Eslavos”, Universidad de Granada, 2/2003, s. 9–18) i *Los vaivenes del hispanismo polaco (II): docencia universitaria, investigaciones, publicaciones* (tamże, 3/2004, s. 11–34). Skrócona wersja tekstu, pod tytułem *Hispanismo polaco en el cambio de los milenios*, została opublikowana w „Paralelo 50. Revista de la Consejería de Educación: Polonia, Eslovaquia, República Checa y Rusia” (nr 1, diciembre 2004, s. 44–55).

kwiecień

16 kwietnia odbywa się zorganizowane przez Studenckie Koło Naukowe Iberystów Mañana spotkanie z prof. Florianem Śmieją, który wiosną 2002 roku zawitał ponownie do Wrocławia¹²⁶. Dyskusja o hispanistycznej karierze i pracy tłumaczeniowej naszego gościa przeciąga się do późnych godzin wieczornych.

W wydawanym przez Ambasadę Hiszpanii biuletynie informacyjnym „Enlace” opublikowana zostaje rozmowa z dr hab. Beatą Baczyńską na temat osiągnięć kierowanego przez nią Zakładu Iberystyki i jej własnej drogi zawodowej¹²⁷.

¹²⁶ W dniach 17–20 kwietnia profesor odwiedził też Ostrawę, gdzie został zaproszony do wygłoszenia kilku wykładów dla tamtejszych studentów hispanistyki.

¹²⁷ Zob. „Enlace. Boletín de la Embajada de España en Varsovia”, núm. 45, abril 2002. Przypomnijmy, że już dziesięć lat wcześniej Beata Baczyńska poświęciła wrocławskiej iberystyce odrębny artykuł, wpisujący nasze dokonania i aspiracje w szerszy kontekst dziejowy, obejmujący tradycję polskich badań romanistycznych i recepcję literatury hiszpańskiej w naszym kraju (*La Universidad de Wrocław en el panorama de los estudios hispánicos en Polonia*, „Boletín de la Sociedad Suiza de »Estudios Hispánicos«”, nr 42, octubre de 1992, s. 7-10).

◆ Kursantki „Studium Niedzielnego Hispanistyki Wędrującej” w towarzystwie swego opiekuna (Ostravská univerzita, Katedra romanistiky, 9 czerwca 2002)

czerwiec

W dniach 8–9 czerwca sześcioposobowa delegacja Studenckiego Koła Naukowego Iberystów Mañana odwiedza Ostrawę. W programie spektakl teatralny *Život je sen* Calderona w tamtejszym teatrze dramatycznym i niedzielne spotkanie z hiszpańskim lektorem zatrudnionym w Uniwersytecie Ostrawskim, lic. Francisco Lima Ramirezem.

◆ Uczestnicy wycieczki w kawiarni centrum handlowego Carrefour (w środku, przykucnięty, Francisco Lima Ramírez)

czerwiec–lipiec

Tegoroczne egzaminy wstępne potwierdziły tendencję, którą w jednej z wrocławskich gazet określono jako „modę na hiszpański”¹²⁸. Na egzamin wstępny zgłosiło się 296 osób, spośród których do ustnego sprawdzianu z literatury i języka polskiego dopuszczono 82 kandydatów. W jego wyniku 59 osób uzyskało prawo do przyjęcia na studia, co skłoniło nas do wystąpienia do rektora o zwiększenie liczby studentów przyszłego I roku do trzydziestu (por. 2001: lipiec). Na sąsiedniej stronie nagłówek wspomnianego artykułu i wypowiedź dr Justyny Ziarkowskiej, wiceprzewodniczącej komisji rekrutacyjnej.

¹²⁸ Zob. *Moda na hiszpański* („Słowo Polskie” 29–30 czerwca 2002).

17 tysięcy kandydatów ubiega się o przyjęcie na Uniwersytet Wrocławski

Moda na hiszpański

Równolegle do akcji rekrutacyjnej odbywają się w kilku turach obrony prac magisterskich studentów hispanistyki (25 czerwca oraz 3, 6 i 13 lipca) z seminariów dr Baczyńskiej, dr Głowickiej, prof. Sawickiego i dra Wojskiego, utrwalone tym razem na serii fotografii, z których kilka reprodukujemy. W egzaminie Agnieszki Korobczak, z uwagi na fakt, że praca napisana została w języku portugalskim, bierze udział zaproszona przez promotora (prof. Sawicki) w charakterze recenzenta dr Ewa Łukaszyk, luzytanistka z Uniwersytetu Jagiellońskiego¹²⁹. Pomyślny przebieg jednej z obron uczciliśmy przy piwie na wrocławskim Rynku.

OPINIA

**Doktor Justyna
ZIARKOWSKA**
z filologii
iberyjskiej
Uniwersytetu
Wrocławskiego

Mamy rzeczywiście bardzo dużo kandydatów na jedno miejsce. Z jednej strony to moda – młodzi ludzie słuchają Ricky Martina i wyobrażają sobie, że wszyscy zostaną rezydentami w hotelach na Costa Brava albo tłumaczami. Ta moda wynika pewnie też z faktu, że wśród filologii to jedyna, która uczy języka od podstaw. Jeśli chodzi o przyszłą karierę zawodową naszych absolwentów, to nie rozumiem tej mody. Powiedzmy sobie szczerze – na Dolnym Śląsku są zaledwie 2 albo 3 firmy z kapitałem hiszpańskim. Hiszpanie tradycyjnie inwestują w Ameryce Łacińskiej i niewielka jest szansa, że zmienią te zwyczaje. Najczęściej nasi absolwenci nie wykorzystują w pracy języka hiszpańskiego. Iberyci nie mają zbyt wielu propozycji pracy.

¹²⁹ Dr Łukaszyk była recenzentką jeszcze jednej pracy, napisanej po portugalsku przez Agnieszkę Tyłę (seminarium dra Wojskiego).

wrzesień

Oprócz Agnieszki Bosakowskiej (autorki wyróżniającej się pracy magisterskiej napisanej na seminarium prof. Sawickiego), której Zakład Iberystyki udzielił swego poparcia, na studia doktoranckie zgłasza się troje dalszych absolwentów hispanistyki (Maksymilian Drozdowicz, Anna Konieczna, d. Czesak i Natasza Posadzy). Po rozmowie kwalifikacyjnej przyjęto panie Bosakowską, Konieczną i Posadzy, a Drozdowicz dostał swoją szansę rok później (doktorat przygotował na polonistycę, pod opieką prof. Wojciecha Solińskiego¹³⁰).

Rok akademicki 2002/03

Lic. José Emilio Losana Úbeda zastępuje José Luisa Losadę jako lektor hiszpański zatrudniony w ramach umowy międzyrządowej, a nową lektorką przyslaną przez Universidad de Valladolid zostaje lic. Ruth García Galán.

październik

Podczas uroczystości otwarcia roku akademickiego w Nauczycielskim Kolegium Języków Obcych w Bydgoszczy (1 października 2002) referat inauguracyjny *Hispanisty-*

ka polska wczoraj i dziś wygłasza prof. Sawicki. Ten sam temat został przedstawiony w ramach Wszechnicy Oddziału Państwowej Akademii Nauk we Wrocławiu (18 listopada 2003)¹³¹.

W sobotę 2 października, na towarzyskim spotkaniu w Zakładzie Iberystyki, żegnamy naszego kolegę José Luisa Losadę, który po czterech latach pracy we Wrocławiu (zob. 1997: październik) powraca na kilka lat do Hiszpanii¹³².

Na zebraniu Zakładu w dniu 4 października prof. Sawicki zgłasza swój „wniosek pracowniczy”, zawierający kilka konkretnych inicjatyw, z których pierwszą byłoby „organizowanie comiesięcznych spotkań naukowych Zakładu, w formie nieformalnego seminarium doktoranckiego, otwartego dla wszystkich zainteresowanych”¹³³. Miałyby się one

¹³⁰ Obroniona w 2008 praca ukazała się niedawno drukiem; zob. Drozdowicz M., *Językowy obraz świata guaraní w polskich tłumaczeniach prozy Augusto Roa Bastosa* (Wrocław 2015, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Filologicznej we Wrocławiu, seria „Biblioteka Iberoromańska”).

¹³¹ Zob. P. Sawicki, *Hispanistyka polska – wczoraj i dziś*, „Nauka Wrocławska. Biuletyn informacyjny Oddziału PAN we Wrocławiu”, 2004, nr 3–4, s. 5–8.

¹³² W latach 2003–2005, po zatrudnieniu w Dirección Académica Instytutu Cervantesa w Madrycie, uczestniczy w realizacji programu „Gestión académica y cultural exterior. Proyecto del Hispanismo”. Zdołoby podczas tego stażu doświadczenia w zakresie wymiany informacji naukowej w środowisku hispanistycznym zapracować po powrocie do Zakładu Iberystyki (zob. 2005: rok akademicki 2005/06).

¹³³ Pozostałe propozycje to przygotowanie jubileuszowego spotkania z okazji 25-lecia studiów hispanistycznych we Wrocławiu, wydanie broszurki dokumentującej dorobek iberystyki wrocławskiej, podjęcie prac programowych nad powołaniem

◆ Na fotografiach, od lewej, José Luis, Agnieszka August, Justyna Polańska, José Emilio Losana, Justyna Ziarkowska, Beata Baczyńska, Piotr Sawicki

odbywać w soboty w godzinach popołudniowych, po zakończeniu zajęć na Studium Doktoranckim. Do realizacji tego pomysłu dochodzi w tym samym miesiącu, w formie organizacyjnego spotkania w dniu 26 października. Otwiera ono cykl seminariów przeznaczonych zarówno dla naszych doktorantów, jak też kandydatów na studia doktoranckie. Organizowane są one raz (a czasem dwukrotnie) w miesiącu, często z udziałem gości spoza Instytutu, a także zainteresowanych pracowników Zakładu. Kolejne, w tym samym roku kalendarzowym, mają miejsce 16 listopada i 7 grudnia¹³⁴.

24 października na uroczystej gali w Auli Leopoldyńskiej rozda-

Podyplomowego Studium Hispanistyki i zorganizowanie przez Zakład Iberystyki płatnego intensywnego kursu języka hiszpańskiego (w tym czasie Studium Języków Obcych nie miało hiszpańskiego w swojej ofercie). Planowana w 2002 roku „broszurka” doczekała się po latach realizacji w formie niniejszej publikacji.

¹³⁴ W latach 2002–2005, w zaplanowanym jako dwuletni, a następnie przedłużonym o kolejny rok akademicki cyklu zajęć seminarijnych odbyło się blisko trzydzieści spotkań, podczas których przedstawiono 39 referatów, komunikatów i sprawozdań z wyjazdów na stypendia i konferencje. W uzupełnieniu tej informacji warto dodać, że już w roku 2000 zainaugurowane zostały w Zakładzie Iberystyki literaturoznawcze seminaria o zamkniętym charakterze, prowadzone przez prof. Sawickiego dla własnych doktorantów (Ziarkowska, Kurek, Kulak, Kacprzak), którzy kolejno referowali swoje prace badawcze.

no nagrody w ogólnopolskim konkursie tłumaczeniowym „Hiszpańsko-polski przekładaniec literacki”, zorganizowanym przez Studenckie Koło Naukowe Iberystów Mañana wspólnie z Studenckim Kołem Naukowym Ekonomii i Kultury Krajów Hiszpańskojęzycznych działającym na Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu. Konkurs, który odbył się pod patronatem „Gazety Wyborczej” i został wpisany w program obchodów 300-lecia uczelni¹³⁵, obejmował dwie kategorie prac: tłumaczenie jednego z trzech zaproponowanych utworów literackich (tekst dramatyczny, poezja, proza) – dla studentów filologii bądź esej w języku hiszpańskim dotyczący problematyki związanej z gospodarką, rozwojem regionalnym i rolą samorządów lokalnych w Polsce i krajach hiszpańskojęzycznych – dla pozostałych studentów i uczniów szkół ponadpodstawowych. Część artystyczna wieczoru składała się z koncertu Beatriz Blanco anonsowanego jako „Muzyczno-poetycka podróż do Ameryki Łacińskiej” oraz występu grupy tanecznej „Pasa la vida” z udziałem studentki pierwszego roku hispanistyki, Emilii Dowgiało. Przebieg gali dokumentują załączone fotografie (na dwóch ostatnich jury oraz organizatorzy uroczystości i laureaci konkursu).

¹³⁵ Zob. A. Czajkowska, *Iberyści po sławę*, „Gazeta Wyborcza. Wrocław” 7 maja 2002.

30 października w Instytucie Filologii Romańskiej ma miejsce towarzyskie spotkanie romanistów i hispanistów z okazji powołania Piotra Sawickiego na stanowisko profesora

zwyczajnego Uniwersytetu Wrocławskiego (od 1 października 2002). Na fotografiach nominat i jego goście, z najważniejszym z nich – prof. Józefem Heisteinem, pod opieką którego przygotował on swą pracę magisterską (1970) i doktorat (1974).

◆ Podziękowanie za życzenia złożone w imieniu nieobecnego dyrektora Instytutu Filologii Romańskiej, prof. Labudy, przez jego zastępczynię, dr Elżbietę Biardzką (obok Jerzy Achmatowicz)

◆ Prezentacja indeksu Piotra Sawickiego, studenta filologii romańskiej w latach 1965–1970, z licznymi ocenami wystawionymi przez promotora

◆ W jego stronę skierowane są spojrzenia uczestników spotkania (od lewej: Stefan Kaufman, Ewa Kulak, Urszula Izyczka, Beata Baczyńska, Justyna Łukaszewicz, Piotr Sawicki)

◆ Od lewej: Urszula Ucherek (widoczna jedynie częściowo), Hanna Karaszewska, Józef Heistein, Małgorzata Tomicka

◆ Za stołem Monika Głowicka (odwrócona), Justyna Ziarkowska, Stefan Kaufman, Grzegorz Ławicki, Teresa Nowak

listopad–grudzień

Podczas wyjazdu do Chile dr Jerzy Achmatowicz promuje swą świeżo wydaną książkę *Por las huellas de Ignacio Domeyko*¹³⁶, opisującą jego wędrówki po tym kraju śladami etnograficznych badań wybitnego Polaka¹³⁷.

◆ Spotkanie z p. Anitą Domeyko, wnuczką w linii prostej słynnego geologa, 101-letnią nestorką chilijskiego „klanu” Domeyków

¹³⁶ Achmatowicz J., *Por las huellas de Domeyko. „Araucania y su habitantes” de Ignacio Domeyko – 150 años después*, Santiago 2002, Ministerio de Educación de la República de Chile, Instituto de Ingenieros de Minas de Chile. Zob. recenzję M. Drozdowicza w „Estudios Hispánicos” (XI, 2003, s. 281–283).

¹³⁷ O swych wcześniejszych związkach z Chile i nowej wyprawie do tego kraju w dwusetną rocznicę urodzin Domeyki, uroczyste obchodzonych w jego przybranej ojczyźnie, dr Achmatowicz opowiedział w obszernej rozmowie z dziennikarką „Gazety Wyborczej” zrelacjonowanej na łamach pisma (zob. A. Augustyn, *Z powodu spódniczki. Wrocławianin na śladach Domeyki*, „GW” 5–6 lipca 2003, s. 8).

◆ Wykład *La ruta de Domeyko como proyecto de investigación* połączony z prezentacją książki (Universidad Diego Portales, Santiago de Chile)

grudzień

Prof. Sawicki powołany zostaje po raz kolejny przez Senat Uniwersytetu Wrocławskiego na redaktora „Estudios Hispánicos” (pismo rektora z 2 grudnia 2002). Współredaktorką serii zostaje dr Ewa Kulak, a pracochłonne zadania sekretarzy redakcji spadają na barki doktorantek Zakładu Iberystyki, Agnieszki August, Agnieszki Marhall (d. Bosakowskiej) i Justyny Polańskiej. Zachodzą też zmiany w składzie Consejo Editorial, który już wcześniej opuściła prof. Urszula Aszyk¹³⁸. Dochodzi Maria Fili-

powicz-Rudek (Uniwersytet Jagielloński), Marcina Kurka zastępuje Justyna Ziarkowska, a profesorowie Julia Butiñá i Roberto Mansberger przechodzą do Consejo Asesor, organu o charakterze doradczym¹³⁹.

Na dorocznej Gieldzie Kół Naukowych, odbywającej się w Oratorium Marianum pod patronatem prorektora ds. studenckich Uniwersytetu Wrocławskiego, pierwsze miejsce uzyskuje program zaprezentowany przez Studenckie Koło Naukowe Iberystów Mañana, co wiąże się z przyznaniem dodatkowych funduszy na jego przyszłoroczną działalność. Podobny sukces odniosło nasze Koło rok później (miejsce trzecie, po archeologach i bohemistach)¹⁴⁰.

¹³⁹ W jego składzie następują też dalsze zmiany. Pominęte zostają nazwiska profesorów, z którymi nie utrzymujemy już regularnych kontaktów (Antonio Lara Pozuelo, José Romera Castillo, Alet Valero), dochodzą nowe (Vsevolod Bagno z San Petersburga, Barbara Hlibowicka-Węglarz z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej i Bogdan Piotrowski z Universidad de la Sabana w Bogocie).

¹⁴⁰ Zob. opracowane przez Radę Kół Naukowych sprawozdanie, opublikowane w „Przeglądzie Uniwersyteckim” (nr 1/2004). Jego tytuł, *Tańcząca Gielda*, nawiązywał do pokazu flamenco, jakim zachwyciły zebranych nasze studentki (w artykule czytamy o „ponętne tańczących iberystkach”).

¹³⁸ W piśmie pani profesor do zespołu redakcyjnego z 21 marca 2002 czytamy: „Mam świadomość, że nie jestem w stanie w należyty sposób współpracować z Państwem, a przyczyną tego stanu rzeczy są wieloletnie problemy ze zdrowiem (...)”.

2003

styczeń

Studenckie Koło Naukowe Iberystów Mañana wraca do zaniedbanej ostatnio tradycji wieczorów „otręsinowych”, poddając sprawdzianowi z wiedzy o kulturze Hiszpanii i Ameryki Łacińskiej nowy rocznik adeptów hispanistyki (Pub pod Zielonym Kogutem, 7 stycznia).

Na fotografiach grupa przestraszonych studentów I roku, organizatorzy imprezy (z przewodniczącą Koła, Marleną Krupą) i – nieliczni, niestety – przedstawiciele pracowników (Kulak, Sawicki, Baczyńska) w łóży „profesorskiej”.

marzec–maj

Pierwsze w nowym roku kalendarzowym seminarium doktoranckie Zakładu Iberystyki (1 marca) daje okazję do symbolicznego „przekazania władzy” w Studenckim-Kole Naukowym Iberystów Mañana, które – po ustąpieniu kończącej studia założycielki Koła, Marleny Krupy – wybrało nowy zarząd, z Emilią Dowgiało jako przewodniczącą i Agnieszką Słowik jako jej zastępczynią.

Program tego i kolejnych przedwakacyjnych spotkań w gronie doktorantów i kandydatów na studia doktoranckie (15 marca, 26 kwietnia oraz 17 i 31 maja) obejmował przede wszystkim referaty związane z problematyką powstających w Zakładzie prac doktorskich. Omawialiśmy też przygotowania do planowanego na październik jubileuszu wrocławskiej iberystyki, co dało pretekst do sukcesywnego przypominania historii i dorobku naszej dyscypliny oraz jej zakorzenienia w dziejach polskiej romanistyki, której lwowskie tradycje doc. Anna Nikliborc przeniosła do Wrocławia¹⁴¹.

◆ Podziękowanie dla dotychczasowej przewodniczącej Koła. Od lewej: Emilia Dowgiało, Agnieszka Słowik, Marlena Krupa

¹⁴¹ A my je próbowaliśmy odnowić, o czym świadczy tekst laudacji, jaką wygłosił na ostatnim przedwakacyjnym spotkaniu (31 maja) ich organizator, wręczając wszystkim obecnym okolicznościowe upominki (książki, nagrania wideo filmów hiszpańskich): „Szanowny seminarzysto/Szanowna seminarzystko! Nawiązując do tradycji lwowskiej, dla zachowania – przy nieuchronnej wymianie pokoleń – ciągłości między romanistyką z czasów prof. Edwarda Porębowicza a tą obecną, wrocławską, przekazuję Ci ten oto skromny upominek tytułem Nagrody Seminarystycznej, w dowód uznania dla wytrwałości i samozaparcia, z jakimi uczestniczyłeś/uczestniczyłaś w organizowanych przez niżej podpisanego nieformalnych seminariach doktoranckich Zakładu Iberystyki Instytutu Filologii Romańskiej w roku akademickim 2002/03, wykazując się aktywnością i wrodzoną pracowitością.”

kwiecień

Z początkiem miesiąca Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego przekazuje redakcji sygnałne egzemplarze tomu X „Estudios Hispánicos”, którego druk przedłużył się o kilka miesięcy¹⁴². Opatrzony tytułem *Lenguas, tierras, enlaces*¹⁴³, zawiera on artykuły z zakresu lingwistyki i literatury hispanoamerykańskiej oraz aż 20 recenzji, a oprócz wprowadzonych w numerze VIII działów (*Congresos, seminarios, centenarios* i *Información documental*) omawiamy w nim, piórem czeskich (Anna Mištinová, Jaroslav Reska) i polskich (Jerzy Achmatowicz, Zygmunt Wojski) autorów, dokonania hispanistyki i iberoamerykanistyki w Republice Czeskiej.

9 kwietnia w Sali Nehringa grupa teatralna pod wezwaniem Luisa Camõesa, złożona ze studentów lektoratu języka portugalskiego, prezentuje premierowy pokaz przygotowanego pod opieką Magdaleny

Świątek przedstawienia pod tytułem *Mostrámos-te tudo o que podemos*, opartego na dialogach z podręcznika *Português sem fronteiras*. Zaproszenie zapowiada „dobrą zabawę i kontakt z żywą kulturą krajów luzofońskich”.

maj

16 maja w sali Teatru k2 przy ul. Kuźniczej nasi studenci po raz drugi wystawiają w języku oryginału sztukę teatralną hiszpańskiego autora. Po *Trzech cylindrach* (*Tres sombreros de copa*) Miguela Mihury (zob. 2000: maj) przychodzi kolej na klasyka Złotego Wieku, Lopego de Vegę. Wybrany przez zespół utworem jest nieśmiertelny *Pies ogrodnika* (*El perro del hortelano*), zaadaptowany i wyreżyserowany przez Ewę Bargiel i Agnieszkę Słowik¹⁴⁴. Spektakl kilkakrotnie powtórzono w trakcie jesiennych uroczystości jubileuszowych iberystyki, zespół wystąpił też gościnnie podczas Tygodnia Hiszpańskiego w Ostrawie (zob. 2004: marzec).

¹⁴² W sumie przekazano nam 100 egzemplarzy nowego tomu z przeznaczeniem na egzemplarze autorskie i promocyjne oraz po 10 dodatkowych egzemplarzy dla Instytutu Adama Mickiewicza (który wsparł nas niewielką dotacją ze środków przeznaczonych na program Roku Polskiego w Hiszpanii) i dla Ambasady Hiszpanii, od której dostaliśmy, jak poprzednio, subwencję (tym razem w wysokości 5000 na tomy X i XI łącznie).

¹⁴³ *Lenguas, tierras, enlaces. Estudios lingüísticos e hispanoamericanos*. Coordinadores Piotr Sawicki, Monika Głowicka, Agnieszka August, Agnieszka Marhall, „Estudios Hispánicos”, t. X (2002).

¹⁴⁴ Główne role zagrali: Anna Chaberska (Diana de Belflor), Piotr Siara, zastąpiony w kolejnych spektaklach przez Jacka Mikę (Teodoro), Agnieszka Słowik (Tristan), Magdalena Homska (Dorotea), Agnieszka Wiśniowska (Marcela), Monika Sobczyńska (Anarda), Daniel Rudnicki (Ricardo), Łukasz Mytnik (Federico), Remigiusz Skorupski (Ludovico, w pierwszym akcie – dyrektor trupy aktorskiej), Agata Włodarczyk (ochmistrz Fabio). W scenie w tawernie zatańczyły Emilia Dowgiało i Urszula Żebrowska, śpiewały Katarzyna Dymitraszczyk, Agnieszka Korobczak i Karolina Ptak. Renesansowe stroje wypożyczył Kameralny Chór Politechniki Wrocławskiej Consonanza.

GOŚCINNE WYSTĘPY w teatrze k2

Mañana na scenie

Spektakl studentów iberystyki

Po hiszpańsku tytuł brzmi „El perro del hortelano”. Przygotowane przez Naukowe Studenckie Koło Iberystów „Mañana” przy Uniwersytecie Wrocławskim przedstawienie według Lopego de Vega będzie można zobaczyć na scenie wrocławskiego teatru k2. Lope de Vega żył na przełomie

XVI i XVII wieku, stworzył tzw. komedię hiszpańską. W Polsce po raz pierwszy „Pies ogrodnika” został wystawiony w 1948 roku. Szuka opowiada historię pewnej hrabiny, zazdrosnej o uczucie swego sekretarza.

Wrocławscy iberysty pokażą swój spektakl dziś o godz. 19 na scenie teatru k2. **MUS**

◆ Dyrektor trupy aktorskiej w akcji (Remigiusz Skorupski)

◆ Hrabina Diana de Belflor i jej dworzanie (Magdalena Homska, Monika Sobkowicz, Alina Chaberska, Piotr Siara)

◆ Niespełniona miłość: Marcela (Agnieszka Wiśniowska) i Teodoro (Jacek Mika)

◆ Tristan (Agnieszka Słowik) w towarzystwie Marceli i Teodora

◆ Taniec w tawernie (Emilia Dowgiało, Daniel Rudnicki, Łukasz Mytnik)

◆ *¡España son mis brazos!* (Remigiusz Skorupski jako Ludovico)

czerwiec

W ogłoszonym przez „Gazetę Dolnośląską” konkursie na limeryki o tematyce wrocławskiej wziął udział notoryczny rezydent budynku przy Placu Nankiera 4 o inicjałach P.S. Niestety jakość nadesłanego przezeń wytworu („Plac biskupa Nankiera ma kontury ulicy,/ skarżył się numer 4 sąsiedniej kamienicy./ Ta uparcie milczała,/ własny pogląd skrywała,/ może na pierwszym piętrze, a może w piwnicy”) nie osiągnęła poziomu drukowalności i tekst pozostał w rękopisie.

czerwiec–lipiec

Z końcem czerwca prasa wrocławska informuje, że na 20 miejsc przeznaczonych przez władze uczelni dla iberystyki wpłynęło 405 podań (jak się później okazało, w skali całego kraju byliśmy czwartym z najbardziej obleganych kierunków¹⁴⁵). Ostatecznie do egzaminu pisemnego z języka obcego przystąpiły 393 osoby (291 wybrało angielski), a do ustnego dopuściliśmy aż 122 kandydatów, spośród których 69 uzyskało oceny pozytywne. Mimo zgody władz rektorskich na zwiększenie limitu przyjąć do 25 miejsc oznaczało to w praktyce, że zaledwie co trzeci kandydat, który pomyślnie zakończył postępowanie kwalifikacyjne, mógł zostać naszym studentem.

¹⁴⁵ Po psychologii na uczelniach w Warszawie (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego) i Krakowie (Uniwersytet Jagielloński) i wydziale aktorskim w szkole filmowej w Łodzi. Zob. *Modna Hiszpania* („Gazeta Wyborcza. Wrocław” 26 czerwca 2003) i „Wprost” 6 lipca 2003).

NAJBARDZIEJ OBLEGANE KIERUNKI <i>(liczba kandydatów na jedno miejsce)</i>	
psychologia na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie	24
psychologia na Uniwersytecie Jagiellońskim	23
Wydział Aktorski w Państwowej Wyższej Szkole Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi	21
Iberystyka na Uniwersytecie Wrocławskim	20
architektura na Politechnice Warszawskiej	20
japonistyka na Uniwersytecie Warszawskim	19
psychologia na UMCS w Lublinie	18
sociologia na Uniwersytecie Warszawskim	18
stosunki międzynarodowe na Uniwersytecie Wszechnicy Mariackiej	17
politologia na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego	16,9
filologia angielska na Uniwersytecie Warszawskim	16
infarmatyka na Uniwersytecie Warszawskim	16
biotechnologia na UMCS w Lublinie	16
politologia na UMK w Toruniu	15

Rok akademicki 2003/04

W Zakładzie Iberystyki pojawia się nowy wykładowca hiszpański (zamiast lektora z Valladolid). Jest nim lic. Pedro Campos Fernández de Piérola (*Pere*, jak go z czasem nazwaliśmy), który pozostanie z nami do października 2007. Na studia doktoranckie przyjęte zostają Marlena Krupa (opiekun naukowy prof. Sawicki) i Alicja Walerich (opiekun naukowy prof. Feliks Przybylak).

październik

W dniach 17 i 18 października odbywa się w Instytucie Filologii Romańskiej konferencja „Iberystyka wrocławska – wczoraj i dziś”, przygotowana przez zespół doktorantów Zakładu Iberystyki pod przewodnictwem prof. Sawickiego¹⁴⁶ dla upamiętnienia 25-lecia promocji pierwszych absolwentów filologii romańskiej ze specjalnością hispanistyczną (1978). Wprowadzające referaty wygłosili Piotr Sawicki (*Mile złego początki, czyli iberystyka wrocławska wczoraj i... przedwczoraj*¹⁴⁷) i Beata Baczyńska (*Zakład Iberystyki dziś – dorobek, perspektywa, wyzwania*). W kolejnych wystąpieniach Ewa Kulak przedstawiła historię „Estudios Hispánicos”, Zygmunt Wojski nasz dorobek w zakresie promocji języka i kultury Portugalii, a Marlena Krupa działalność kierowanego przez siebie Studenckiego Koła Naukowego Iberystów Mañana. O „wrocławskich latach” profesora Śmiei mówiła Justyna Ziarkowska¹⁴⁸, a nasz gość specjal-

¹⁴⁶ W organizowanie jubileuszu włączyła się aktywnie w dniach poprzedzających konferencję nasza dawna koleżanka Beata Jaquet-Zakęs, która przybyła specjalnie ze Szwajcarii, by nam w tych dniach towarzyszyć, podobnie jak to zrobił Włodzimierz Szymaniak, który dotarł do nas z Wysp Zielonego Przylądka, swojego nowego miejsca pracy.

¹⁴⁷ Skrócona wersja referatu została opublikowana w niniejszym tomie, zob. s. 325–335.

¹⁴⁸ Profesor nie mógł być w tych dniach wśród nas, ale przekazał nam pisemne pozdrowienia, a uczynił to, aby nam zrobić

ny, Roberto Mansberger, opowiadał o swoich profesorskich doświadczeniach z pracy na polskich uczelniach (Uniwersytet Warszawski i Uniwersytet Wrocławski). Po południu wysłuchaliśmy krótkich wykładów naszych byłych pracowników, profesorów Mansbergera, Waczesława Nowikowa i Barbary Hlibowickiej-Węglarz. Wieczorem zespół teatralny działający w ramach Studenckiego Koła Naukowego Iberystów zaprezentował uczestnikom obchodów swą wystawioną przed wakacjami (zob. 2003: maj), uwspółcze-

niespodziankę, za pośrednictwem kogoś z zewnątrz – Beaty Zakęś, która jego list przywozła i odczytała. Oto dwa fragmenty tego pisma, datowanego „Toronto, 10 października 2003”: „Wspominam często moje czasy wrocławskie, kiedy miałem okazję i szczęście być z Wami, uczyć studentów i uczyć się od Was współżycia i zdobywania wiedzy w obranej przez Was dziedzinie. (...) Piszący te słowa rad by uczestniczył w Waszych deliberacjach. Przede wszystkim pragnie pogratulować wytrwałości, która zaowocowała wieloma pięknymi osiągnięciami. Dokonałiście wiele, ale to przecież jeszcze nie koniec.” W końcu czytamy: „(...) duchem będę z Wami na Zjeździe życząc Wam dobrych obrad, ale przede wszystkim mocnej, bliskiej przyjaźni i ochoczych pracowników na tej samej wspaniałej niwie iberystyki. Florian Śmieja”.

śnioną adaptację sztuki *El perro del hortelano* Lopego de Vegi. Głównym punktem drugiego dnia konferencji było uroczyste spotkanie członków i współpracowników redakcji „Estudios Hispánicos” z okazji wydania dziesiątego numeru pisma z udziałem delegacji z UNED, złożonej z profesorów Julii Butiñá Jiménez i Antonia Moreno Hernandez oraz przedstawiciela Ambasady Hiszpanii, p. José María Valdemoro (*encargado de negocios*). Uzupełnieniem programu kilkudniowych uroczystości jubileuszowych były przeznaczone dla studentów wykłady naszych hiszpańskich gości¹⁴⁹, a w przeddzień jej rozpoczęcia, wieczór pieśni hiszpańskich w wykonaniu studentów Wydziału Wokalnego Akademii Muzycznej (w tym naszej doktorantki Agnieszki August) w Oratorium Marianum. Konferencji towarzyszyła również wystawa publikacji pracowników Zakładu i naszych absolwentów, zorganizowana w bibliotece Instytutu.

¹⁴⁹ W sumie był to cykl sześciu wykładów, ogłoszonych w dwóch kolejnych tygodniach przez profesorów Julię Butiñá (15 października), Antonia Moreno (16 października) i Roberto Mansbergera (22 i 23 października).

UWR. Iberystyka ma 25 lat

Viva Espana!

Blisko 20 kandydatów wzięło w tym roku o jeden indeks na studiach hispanistycznych na Uniwersytecie Wrocławskim. Jutro wrocławscy iberysty będą świętować jubileusz.

Dokładnie 25 lat temu pierwszy absolwenci tego kierunku dostali promocje. Z tej okazji w Instytucie Filologii Romańskiej w Zakładzie Iberystyki przy pl. Nankiem rozpocznie się jubileuszowa konferencja.

Wykłady poświęcone historii wydziału, dorobkowi, a przede wszystkim samym iberystom, którzy propagowali w Polsce kulturę Hiszpanii i Ameryki Łacińskiej, wygłoszą pracownicy Zakładu. Początek sesji w piątek o godz. 10. Z gościnnymi wykładami przyjadą byli pracownicy Zakładu, m.in. prof. Roberto Mansberger Amorós i prof. Wacław Nowikow.

Dzisiaj zaś organizatorzy jubileuszu zapraszają dawnych absolwentów na wieczór pieśni hiszpańskich w wykonaniu studentów Akademii Muzycznej. Początek o godz. 18 w Oratorium Marianum. Po koncercie, już w Instytucie Filologii Romańskiej, będzie czas na wspomnienia przy lampce wina i rozmowy absolwentów z wykładowcami.

Oficjalnym obchodom towarzyszyć będą Dni Kultury Hiszpańskiej – m.in. będzie można zobaczyć filmy hiszpańskich reżyserów (Sany, Almodóvara) we wrocławskim kinie Atom. Bilet na sesję kosztuje 5 zł. AKM

A

◆ Przed rozpoczęciem obrad. Profesorowie Mansberger i Sawicki

◆ Inauguracja konferencji. Piotr Sawicki i Beata Baczyńska

◆ Obiad w restauracji „U Hrabiego” w Ossolineum. Od lewej prof. Krystian Complak (Wydział Prawa Uniwersytetu Wrocławskiego), Julia Butiñá i Antonio Moreno (Universidad Nacional de Educación a Distancia), Roberto Mansberger

◆ Teresa Eminowicz-Jaśkowska (Uniwersytet Jagielloński), Władysław Nowikow (Uniwersytet Łódzki), Barbara Stawicka-Pirecka (Uniwersytet Adama Mickiewicza), Barbara Hlibowicka-Węglarz (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej)

◆ Beata Jaquet-Zakęs, Anna Wawrykowicz, Justyna Ziarkowska

◆ Nina Pluta (Uniwersytet Śląski), Barbara Łuczak (Uniwersytet Adama Mickiewicza), Agnieszka August

◆ Sesja popołudniowa. Za stołem Włodzimierz Szymaniak, Piotr Sawicki i Waczesław Nowikow

◆ Spotkanie redakcji „Estudios Hispánicos” i jej współpracowników: Piotr Sawicki, Teresa Eminowicz, José María Valdemoro, Agnieszka Marhall (sekretarz redakcji), Maria Filipowicz-Rudek (wertuje ostatni tom pisma), Nina Pluta, Barbara Łuczak

◆ Spotkanie redakcji „Estudios Hispánicos” i jej współpracowników: Anna Mištinová, Roberto Mansberger, Julia Butiñá, Antonio Moreno, José Emilio Losana (lektor). W głębi siedzą Ewa Kulak i Beata Baczyńska

◆ Anna Mištinová (Karlova univerzita, Praga) i Anna Sawicka na południowym spacerze po Wrocławiu po zakończeniu konferencji (w tle pomnik św. Jana Nepomucena, pamiątka czeskiego etapu w dziejach miasta)

◆ Wieczór pieśni hiszpańskich w Oratorium Marianum. Agnieszka August w nieznanym dotąd iberystom wcieleniu

Swoistym uzupełnieniem naszego jubileuszu, a raczej jego pełną rozmachem kontynuacją był odbywający się w dniach 17–26 października cykl „działań artystycznych” pod wspólną nazwą „FIESTiwAl kultury hiszpańskiej”, zorganizowany przez Studenckie Koło Naukowe Iberystów Mañana i Pomaturalne Studium Kształcenia Animatorów Kultury i Bibliotekarzy SKIBA pod patronatem medialnym „Gazety Wyborczej” przy współpracy z Ambasadą Hiszpanii. O bogactwie i różnorodności jego programu (przegląd filmów hiszpańskich

w kinie „Atom”, powtórzony po raz drugi spektakl teatralny według *Psa ogrodnika*, wykłady, koncerty, wystawy, kolejny ogólnopolski konkurs tłumaczeniowy dla studentów¹⁵⁰ oraz imprezy klubowe) dają pojęcie reprodukowane poniżej materiały – ulotka z terminarzem „FIESTiwAlu” oraz wycinki prasowe.

¹⁵⁰ Był to, jak głosiła jego oficjalna, wydrukowana na specjalnym plakacie nazwa, „II konkurs polsko-hiszpański Przekładaniec Literacki na tłumaczenie tekstów literackich oraz na opowiadanie”. Patronat nad konkursem objęły ambasady Argentyny, Peru i Hiszpanii.

Zagrali i zatańczyła

Na chłodnym patio Starej Głuchoty zrobiło się gorąco, gdy w sobotę flamenco zagrali zespół Danza del Fuego i zatańczyła pełna temperamentu Anna Merdula, studentka V roku psychologii. Trud-

no uwierzyć, że nie pomyli w niej ani kropla hiszpańskiej krwi. Występy zorganizowano w ramach Dni Kultury Hiszpańskiej, przygotowanych przez Studenckie Koło Naukowe „Mañana”. **ARGENTA**

DNI KULTURY Hiszpańskiej

Hiszpania we Wrocławiu

Wykłady, koncerty,
filmy i fiesta

Wrocławska iberystyka obchodzi w tym roku 25. urodziny. Z tej okazji studenci organizują Festiwal Kultury Hiszpańskiej, a wykładowcy konferencję jubileuszową.

Studenckie Naukowe Koło Iberystów „Mañana” zdecydowało się na organizację obchodów, bo ponadtygodniowej imprezy poświęconej Hiszpanii. W programie oprócz przeglądu kina hiszpańskiego znajdują się wykłady poświęcone m.in. malarstwu hiszpańskiemu, poezji, zabytkom i pilnie nożnej.

W niedzielę o godz. 18.30 studenci zapraszają do pubu Hawana przy ul. Kuźniczce, w którym rozpoczną się działania artystyczne pod hasłem „Dali – wy-dali”. Wstęp kosztuje 2 zł.

Następnie we wtorek 21 października w Oratorium Marianum o godz. 20.30 wystąpią Anna Rutkowska-Schock (fortepian) i Piotr Łykowski (kontrasopran). W programie muzyka hiszpańska XIX i XX wieku. Wstęp wolny.

Studenci wystawią też po hiszpańsku sztukę Lopego de Vegi „Pies ogrodnika”. Spektakl będzie można zobaczyć na scenie w Studium Pomaturalnym SKIBA przy ul. Niemcewicza w czwartek 23 października o godz. 18.

Iberyści zamierzają się też dobrze bawić i dlatego w środę 22 października urządzają w pubie Pod Zielonym Kogutem przy pl. Teatralnym 8 fiestę. Wstęp kosztuje 5 zł.

◆ „Gazeta Wyborcza. Wrocław”, patron medialny Dni Kultury Hiszpańskiej, na bieżąco informowała o przebiegu imprezy

FESTIWAL Kultury Hiszpańskiej

Ognisty taniec

Koncerty i wykłady

Danza del Fuego: Anna Mendak i Sławomir Dolata

Dobiega końca Festiwal Kultury Hiszpańskiej. Zostały jeszcze trzy dni i trzy koncerty. Dziś wieczorem na specjalnym koncercie zaprezentują się wrocławskie szkoły flamenco. Wystąpią na patio Doma Restauracyjnego „Stara Giełda” (pl. Solny 16). Początek o godz. 19, wstęp kosztuje 5 zł.

Jutro wieczorem zagra zespół flamenco Danza del Fuego. Tworzą go Sławomir Dolata (główny śpiew), Marek Długosz (główny gitara), Maciej Kabat (bajon) i wyjątkowej urody Anna Mendak (taniec, palmas). Flamenco, które grają, jest ich własną interpretacją tej muzyki. Sami komponują i aranżują swoje utwory, inspirowane tradycyjnym flamenco. Koncert rozpocznie się o godz. 19 na patio Starej Giełdy. Bilety kosztują 15 zł.

W niedzielę zagra zespół Eliezer wykonujący muzykę inspirowaną pieśniami Zy-

dów sefardyjskich. Koncert o godz. 19 na patio Starej Giełdy poprzedzi wykład Agnieszki August-Zarębskiej z wrocławskiej iberystyki „Poezja sefardyjska – pieśni ludu Wschodu na ziemiach Zachodu”. Wstęp – 10 zł.

W niedzielę będzie można wysłuchać wykładu „Znak czasu na ziemi Cervantesa – najciekawsze zabytki Hiszpanii” Magdaleny Musiał w Muzeum Narodowym w sali 116. Wstęp na wykład jest wolny.

Na zakończenie festiwalu organizator, czyli Studenckie Naukowe Koło Iberystów „Manana”, zaplanował fiestę w pubie Pod Zielonym Kogutem przy pl. Teatralnym. Fiesta rozpocznie się w niedzielę o godz. 20, wstęp wolny.

Do końca października trwa wystawa „Hiszpania w fotografii” Ewy Komalewicz w Miejskiej Bibliotece Publicznej przy ul. Szewskiej.

ARCH.

◆ Po koncercie flamenco, przed budynkiem „Starej Giełdy” na Placu Solnym (25 października 2003). Od lewej Roberto Mansberger, Agnieszka August, Ewa Kulak, Beata Baczyńska i Piotr Sawicki

listopad–grudzień

Na seminarium doktoranckim w dniu 22 listopada gościmy dr hab. Ewę Łukaszyk z Instytutu Filologii Romańskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego¹⁵¹, która wygłasza referat *Piąte Imperium czy telluryczna macierz? Dylematy przestrzenne w literaturze portugalskiej XV–XVI wieku*. Podsumowujemy też nasze imprezy rocznicowe, do sukcesu których istotny, choć nie zawsze widoczny wkład wniosły nasze doktorantki. Kolejne seminarium odbyło się 6 grudnia, z udziałem dr Baczyńskiej. Założe-

nia swoich projektów badawczych referowały Marlena Krupa i Alicja Walerich, świeżo przyjęte na studia doktoranckie.

¹⁵¹ Nie była to jej pierwsza wizyta na wrocławskiej iberyście, gdyż jeszcze przed zrobieniem habilitacji uczestniczyła w obronie recenzowanej przez siebie pracy magisterskiej (zob. 2002: czerwiec–lipiec).

◆ Na fotografiach ze spotkania listopadowego, kolejno: Magdalena Świątek i dr hab. Ewa Łukaszyk; Marlena Krupa, Agnieszka August i Natasza Posadzy; Małgorzata Janerka (doktorantka Uniwersytetu Warszawskiego, wrocławianka), Alicja Walerich, Anna Jakubowska-Cichoń (romanistka, doktorantka prof. Labudy) i Maksymilian Drozdowicz

grudzień

Lektura załącznika do „Sprawozdania z działalności jednostki za rok 2003”, przygotowanego przez dyrektora Instytutu Filologii Romańskiej prof. Labudę, zawierającego roczny wykaz publikacji pracowników i doktorantów Instytutu Filologii Romańskiej w opracowaniu mgr Urszuli Iżyckiej, skłania do porównania aktywności naukowej każdego z trzech zespołów pracowniczych tworzących Instytut. Zawiera on 63¹⁵² zapisy obejmujące książki, artykuły i recenzje autorstwa romanistów, italianistów i hispanistów. Proporcje ilościowe rozkładają się następująco: romanisi – 12 (artykuły), italianisi – 4 (w tym jedna książka), hispanisi – 47 (dwie książki, 34 artykuły i przeglądy, 11 recenzji). Wydane w roku 2003 książki pracowników Zakładu Iberystyki to, obok podręcznika *El mundo hispano* Anny Wawrykowicz, przygotowany przez Beatę Baczyńską dla serii „Biblioteka Narodowa” tom zawierający dwa słynne dramaty Calderona de la Barca, *Życie snem* i *Księżę Niezłomny*¹⁵³.

¹⁵² W istocie 64, ale jedna pozycja hispanistyczna była już uwzględniona w sprawozdaniu Instytutu za rok poprzedni, stąd konieczność modyfikacji.

¹⁵³ Calderon de la Barca P., *Życie snem. Księżę Niezłomny*. Przełożyli Edward Boyé, Juliusz Słowacki. Opracowała Beata Baczyńska, BN II nr 249, Wrocław 2003, Ossolineum. Wstęp pióra autorki opracowania na s. V–CV.

styczeń

Kolejne, tradycyjnie już spóźnione otrzęsiny studentów nowego rocznika, zorganizowane przez Studenckie Koło Naukowe Iberystów Mañana, odbywają się nietypowo, bo w środku tygodnia (środa 14 stycznia) w Pubie pod Zielonym Kogutem. Dokumentacja fotograficzna imprezy nie zachowała się w zakładowym archiwum, poniżej reprodukowujemy jedynie kartonik z refrenem śpiewanego przy takich okazjach Hymnu iberystyki.

**„Niech zabrmi
okrzyk chwały
i gra muzyka,
bo najważniejsza
dla nas
IBERYSTYKA”**

styczeń–luty

Pierwsze seminaria doktoranckie w nowym roku kalendarzowym odbyły się 17 stycznia (z referatami Teresy Jaromin i Małgorzaty Janerki z Uniwersytetu Warszawskiego) i 20 lutego. W tym drugim wzięła również udział prof. Elżbieta Skińska-Cieńska, przysłuchując się referatowi swojej doktorantki, Justyny Polańskiej, o odpowiednikach hiszpańskiego wykrzyknika „ay” w polskich przekładach poezji Federica Garcíi Lorki.

luty

W okresie rozpoczynającego się semestru letniego, w związku z urlopem naukowym dr Baczyńskiej, obowiązki kierownika Zakładu Iberystyki przejmuje dr Justyna Ziarkowska.

marzec

Sekcja teatralna Studenckiego Koła Naukowego Iberystów podczas wyjazdu do Ostrawy w dniach 4-6 mar-

ca prezentuje czeskiej publiczności wystawianą przez siebie sztukę Lopego de Vegi *El perro del hortelano* (zob. 2003: maj). W związku z dużym zainteresowaniem występem wrocławskich studentów spektakl jest grany dwukrotnie (5 marca, godz. 15.00 i 18.30). Gościny użycza nam Komorní scéna Aréna, a widzowie otrzymują przygotowany przez Ewę Bargiel i Agnieszkę Słowik szczegółowy opis poszczególnych scen, przetłumaczony na język czeski przez dra Jaroslava Reskę. Przedstawienie było ostatnim punktem „Semana Española”, kilkudniowych uroczystości związanych z dziesięcioleciem hiszpańskiej sekcji Katedry Romanistyki Uniwersytetu Ostrawskiego, utworzonej w roku akademickim 1993/94.

◆ Zbiorowa fotografia zespołu aktorskiego biorącego udział w spektaklu

11 maja, po nadejściu wiadomości o zamachu terrorystycznym w Madrycie, który kosztował życie ponad 200 osób, do Ambasady Hiszpanii zostaje wysłany, w imieniu pracowników i doktorantów Zakładu Iberystyki, faks następującej treści: *Afligidos por la tragedia que ha tocado esta mañana a la capital de España, expresamos nuestra profunda condolencia a los madrileños y a todo el pueblo español. Vuestro dolor e indignación son también nuestros. Como hispanistas siempre inculcaremos a nuestros alumnos el espíritu de la tolerancia, del respeto para la democracia española, del rechazo de cualquier forma del terrorismo.*¹⁵⁴

¹⁵⁴ W przekładzie: „Przejęci tragedią, jaka dotknęła tego ranka stolicę Hiszpanii, wyrażamy nasze głębokie współczucie mieszkańcom miasta i całemu narodowi hiszpańskiemu. Podzielamy wasz ból i oburzenie. Jako hispaniści zawsze będziemy kształcić naszych studen-

16 marca w Instytucie Filologii Romańskiej odbyła się obrona pracy doktorskiej mgr Katarzyny Kacprzak (zob. 1998: październik) zatytułowanej *Problemas de identidad en Antonio Machado y Fernando Pessoa* (promotor Piotr Sawicki). Recenzentami są profesowie Urszula Aszyk (Uniwersytet Warszawski) i Wiesław Malinowski (Uniwersytet Adama Mickiewicza). Rozprawa została przygotowana w ramach grantu „promotorskiego” przyznanego przez Komitet Badań Naukowych¹⁵⁵.

Na spotkaniu doktorantów w dniu 20 marca gościliśmy dr hab. Barbarę Stawicką-Pirecką z Zakładu

Hispanistyki Uniwersytetu Adama Mickiewicza, która zaprezentowała sylwetkę Severo Sarduya. Wystąpienie to połączone było z projekcją filmu (wywiad z kubańskim pisarzem) i lekturą jego tekstów, w oryginale i w polskim przekładzie. Wcześniej mgr Janerka, doktorantka profesor M.-Pierrette Małcużyńskiej, dzieląc się osobistymi wspomnieniami, przybliżyła zebranym osobę zmarłej 28 stycznia 2004 wybitnej badaczki związanej z warszawską iberystyką.

◆ Okolicznościowa, żałobna gazetka ścienna w gablocie Zakładu Iberystyki (u góry z lewej tekst kondolencji przekazanych Ambasadzie Hiszpanii)

tów w duchu tolerancji, szacunku dla hiszpańskiej demokracji, potępienia wszelkich form terroryzmu.” Tekst przygotował, pod nieobecność przebywającej na urlopie naukowym dr Baczyńskiej, prof. Sawicki. Ambasador Hiszpanii Miguel Ángel Navarro podziękował nam za ten odruch solidarności w piśmie z dnia 23 marca 2004. Zob. też notę z kalendarium za rok następny (2005: marzec).

¹⁵⁵ Projekt badawczy, realizowany w latach 2001–2003, zatytułowany był *Kłopoty z tożsamością u Antonio Machado i Fernando Pessoa*.

◆ Na fotografiach, kolejno: Barbara Stawicka, Piotr Sawicki, Marcin Kurek, Maksymilian Drozdowicz, Małgorzata Janerka, Teresa Jaromin, Anna Konieczna

kwiecień

Seminarzyści spotykają się w tym miesiącu dwukrotnie. 3 kwietnia referat związany z problematyką swojego doktoratu przedstawia Magdalena Świątek, natomiast 17 kwietnia, korzystając z kolejnej wizyty prof. Floriana Śmiei we Wrocławiu, przekształcamy nasze spotkanie w rodzaj luźnej *tertulii* z udziałem naszego gościa, poprzedzonej przypomnieniem jego „wrocławskich lat” (1991–1997), o których opowiada dr Ziarkowska i projekcją telewizyjnego reportażu *Ile języków, tyle światów* o profesorze, jego śląskich korzeniach i związkach z Uniwersytetem Wrocławskim.

◆ Powitanie profesora (kwiaty wręcza Marlena Krupa)

◆ Dr Ziarkowska (czyta swój tekst o prof. Śmieci), obok niej Małgorzata Janerka

◆ Zbiorowa fotografia z naszym gościem. Profesorowie siedzą, pozostali stoją (od lewej: Natasza Posadzy, dr Ewa Kulak, Małgorzata Świętek, Justyna Polańska, Agnieszka August, Alicja Walerich, Marlena Krupa, Anna Konieczna)

maj

Dr Beata Baczyńska, pełniąca w latach 2000–2004 funkcję sekretarza Zarządu Głównego Polskiego Stowarzyszenia Hispanistów, zostaje wybrana na kolejną kadencję przewodniczącą Głównej Komisji Rewizyjnej.

maj–czerwiec

Dwa ostatnie przedwakacyjne spotkania naszych doktorantów mają miejsce 15 maja (referaty Teresy Jaromin i Magdaleny Świątek, która tym razem dzieli się refleksjami na temat swych doświadczeń dydaktycznych, omawiając – po portugalsku! – problem interferencji i metod ich unikania w nauczaniu tego języka na iberystyce) i 5 czerwca. To ostatnie ma wyjątkowy charakter, gdyż jego program obejmuje, obok referatu Nataszy Posadzy z zakresu jej doktoratu, wystąpienie naszego kolejnego gościa, którym jest dr Tomasz Pindel z Katedry Ameryki Łacińskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, dziś uznany tłumacz literatury iberoamerykańskiej, poświęcone (tytuł) *Fantastycznej karierze hispanoamerykańskiej fantastyki*¹⁵⁶. Niestety fotografa w tym dniu w naszym gronie zabrakło.

¹⁵⁶ Temat ten nawiązywał do opublikowanej przezeń książki *Zjawy, szaleństwo i śmierć. Fantastyka i realizm magiczny w literaturze hispanoamerykańskiej, opartej na obronionym wcześniej doktoracie* (Uniwersytet Jagielloński, 2002).

czerwiec

Państwowa Komisja Akredytacyjna ogłasza sprawozdanie z wizyty na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego zawierające m.in. ocenę jakości kształcenia na specjalności filologia romańska, opracowaną w wyniku wizytacji Instytutu przeprowadzonej w dniach 16–18 marca 2004 przez jej eksperta, prof. dra hab. Krzysztofa Bogackiego z Uniwersytetu Warszawskiego. W odniesieniu do kadry naukowej ocena ta jest zróżnicowana, z uwagi na brak samodzielnego pracownika naukowego w zespole italianistów i zatrudnianie tylko jednego (zamiast dwóch, wymaganych do prowadzenia studiów magisterskich) profesora na hispanistycę. Tym niemniej, jak czytamy w sprawozdaniu, „w najbliższym czasie (12–18 miesięcy) spodziewana jest jedna habilitacja z tej dziedziny”, kolejne „powinny się pojawić w perspektywie 2–3 lat”, a „zespół pracowników ze stopniem doktora wydaje się bardzo dynamiczny naukowo i kompetentny dydaktycznie”. W odpowiedzi na uwagi zawarte w sprawozdaniu odnośnie hispanistyki prof. Labuda, dyrektor Instytutu Filologii Romańskiej, przypomina, że „do otwarcia studiów hispanistycznych z odrębną siatką godzin doszło dopiero w roku 1990, po pokonaniu wielu przeszkód i oporów”, a rozprawa habilitacyjna dr Beaty Baczyńskiej „zostanie złożona do druku jesienią tego roku”. Pozwala to oczekiwać, że uzyska ona habilitację „przed roz-

poczęciem następnego roku akademickiego (2005/06)¹⁵⁷ i wówczas sekcja hispanistyczna będzie spełniała wymogi minimum kadrowego”. Profesor wyraża nadzieję, że „do tego czasu uzyskamy zgodę ze strony MENiS (Ministerstwa Edukacji, Nauki i Sportu) na to, by studia hispanistyczne [magisterskie] funkcjonowały warunkowo¹⁵⁸.

W ostatnich dniach czerwca ukazuje się, z datą 2003 sygnalizującą znaczne opóźnienie edycji, długo przygotowywany, nowy tom „Estudios Hispánicos”, zatytułowany *España en Europa. Historia, contactos, viajes*¹⁵⁹. Na jego zawartość złożyło się 18 artykułów opisujących na wybranych przykładach meandry wzajemnych relacji politycznych i kulturowych świata iberoromańskiego i słowiańskiego, jak na to wskazują tytuły działów, w których zostały pogrupowane (*Entre el*

estereotipo y la realidad inmediata: España de lejos, España de cerca, En España (y Portugal) con amor. Viajeros y residentes, De España a Europa. Ayer y hoy). Uzupełniało je 27 recenzji, w większości dotyczących publikacji związanych z problematyką tomu, o podobnym układzie (*Historia, Encuentros y contactos, Viajeros y viajes*) oraz materiały kronikarskie (*Simposios, seminarios, aniversarios*) i informacyjne, w tym spis zawartości tomów VI–X¹⁶⁰.

czerwiec–lipiec

Liczba zgłoszeń na iberystykę, dysponującą wciąż jedynie 20 miejscami, przekroczyła już po raz drugi 400, co natychmiast odnotowała wrocławska prasa¹⁶¹. Do egzaminu pisemnego z języka obcego przystąpiło ostatecznie 398 kandydatów (część z nich zdawała przed komisjami rekrutacyjnymi na filologię an-

¹⁵⁷ Kolokwium habilitacyjne dr Beaty Baczynskiej odbyło się 5 lipca 2005.

¹⁵⁸ Przytoczone cytaty pochodzą z „Oceny jakości kształcenia na specjalności filologia romańska” (skserowany fragment sprawozdania komisji z wizytacji Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Wrocławskiego) i z „Odpowiedzi na uwagi zawarte w sprawozdaniu z wizytacji Państwowej Komisji Akredytacyjnej” (16 czerwca 2004).

¹⁵⁹ *España en Europa. Historia, contactos, viajes*. Edición a cargo de Piotr Sawicki en colaboración con Agnieszka Marshall, „Estudios Hispánicos”, t. XI (2003). Począwszy od tego tomu funkcję sekretarza redakcji przejęła Marlena Krupa, a skład Consejo Editorial został uzupełniony o dr Małgorzatę Nalewajko z warszawskiej iberystyki i nasze doktorantki Agnieszkę August-Zarębską, Agnieszkę Marshall i Justynę Polańską.

¹⁶⁰ Objętość tomu, liczącego 331 s. i najobszerniejszego z dotychczas wydanych, przekraczała 15 arkuszy wydawniczych, w związku z czym, obok dotacji z Ambasady, niezbędne stało się wykorzystanie środków ogólnowydziałowych, na co już uprzednio, po dokonaniu wstępnej kalkulacji przewidywanych kosztów, wyraził zgodę sprzyjający naszym inicjatywom dziekan Wydziału Filologicznego, prof. dr hab. Władysław Dynak.

¹⁶¹ Zob. *Tłok u Hiszpanów* („Gazeta Wyborcza. Wrocław” 29 czerwca 2004) i *Humaniści górą* („Słowo Polskie. Gazeta Wrocławska” 29 czerwca 2004). Mimo funkcjonowania w powszechnym obiegu określenia „iberystyka” w stosunku do studiów hispanistycznych, z formalnego punktu widzenia była to dalej „filologia romańska o profilu hiszpańskim”.

gielską, germańską bądź niemiecką, zyskując możliwość opóźnienia decyzji o ostatecznym wyborze kierunku studiów). Do egzaminu ustnego z języka polskiego dopuściliśmy 155 osób, spośród których 72 uzyskało oceny pozytywne. Limit przyjęć został ostatecznie zwiększony do 26, ale oznaczało to, podobnie jak w roku poprzednim (zob. 2003: czerwiec – lipiec), że na studia hispanistyczne dostał się tylko co trzeci kandydat spośród tych, który pomyślnie ukończył postępowanie kwalifikacyjne.

wrzesień

Na studia doktoranckie na Wydziale Filologicznym przyjęte zostają dwie nasze absolwentki, Małgorzata Kolankowska (opiekun naukowy prof. Sawicki) i Magdalena Potocka (opiekun naukowy Anna Michońska-Stadnik).

Rok akademicki 2004/05

Lic. Jorge Martínez Jiménez zostaje zatrudniony w ramach umowy międzyrządowej jako oficjalny lektor języka hiszpańskiego¹⁶², zastępując na tym stanowisku José

¹⁶² Zob. fotografię nowego lektora, w towarzystwie dr Wawrykowicz, pod notką dotyczącą jej doktoratu (1999: czerwiec).

Emilio Losanę, który uzyskał etat w oddziale Instytutu Cervantesa w Moskwie.

październik–listopad

1 października w gabinecie prof. Sawickiego zbierają się w sprawach organizacyjnych doktoranci Zakładu Iberystyki zainteresowani przedłużeniem prowadzonych w latach 2002–2004 spotkań seminaryjnych, zgodnie z wynikami ankiety prze-

prowadzonej wśród ich uczestników przed wakacjami¹⁶³. Pierwsze seminarium, z wystąpieniem Agnieszki August-Zarębskiej poświęconym omówieniu wstępnej wersji przygotowywanej rozprawy doktorskiej z zakresu komparatystyki literackiej (poetyckie wizje poznawcze u Jorge Guillena i Czesława Miłosza) odbywa się 22 października. Na kolejnym, 6 listopada, referat o kompetencji socjolingwistycznej w języku obcym, przedstawia, w obecności swego promotora, prof. Eugeniusza Romana Lewickiego, Anna Konieczna.

listopad

Tegoroczne otrzęsiny pierwszego roku studentów hispanistyki, organizowane przez Studenckie Koło Naukowe Iberystów Mañana, odbywają się 17 listopada, jak zwykle w Pubie pod Zielonym Kogutem. Poniżej kilka fotografii oddających atmosferę imprezy, w której nie zabrakło pokazu flamenco w wykonaniu Emilii Dowgiało (aktualnej przewodniczącej Koła) i Urszuli Żebrowskiej.

¹⁶³ Wzięło w niej udział 9 osób, odpowiadając „tak” na pytanie o kontynuację seminarium w dotychczasowej formie. Sugerowano przy tym skrócenie przedłużających się spotkań do dwóch godzin, ograniczenie długości prezentowanych referatów do 20 minut oraz, dla doktorantów wyższych lat, możliwość... „spotkania z wizażystą przed seminarium dokumentowanym fotograficznie”. Większość uznała, że sobotnie popołudnie jest jedynym możliwym terminem, w którym byśmy się mogli spotkać wspólnie.

grudzień

4 grudnia, na ostatnim w mijającym roku spotkaniu doktorantów Zakładu Iberystyki, gościmy, dzięki nawiązanym przez mgr Krupę kontaktom naukowym, ks. prof. dra hab. Piotra Liszkę z Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu, byłego prefekta Seminarium Misjonarzy Klaretynów, specjalistę od hiszpańskiej myśli teologicznej i teologii wyzwolenia. Tematem jego wystąpienia jest „Hiszpańskość według myśliciela Olegario Gonzaleza de Cardenal”. Na fotografiach nasz gość w otoczeniu uczestników seminarium, w którym wzięła też udział dr Baczyńska.

2005

styczeń–marzec

Na spotkaniu doktorantów w dniu 19 stycznia gościmy doc. dra hab. Eduarda Krča, kierownika sekcji hiszpańskiej Katedry Romanistyki Uniwersytetu w Ołomuńcu¹⁶⁴, który przedstawia wykład *Paralelismos entre las obras de Franz Kafka y Javier Tomeo*. Następne dwa seminaria odbywają się 5 i 19 marca, pierwsze z udziałem kolejnego gościa zagranicznego, dra José Miguela Presa Pereiry, przedstawiciela (*asesor técnico*) Consejería de Educación Ambasady Hiszpanii w Berlinie (temat wykładu: *El cambio político en España: 2004*). Na drugim spotkaniu przeważała tematyka iberoamerykańska (referaty Mieczysława Drozdowicza i Małgorzaty Kolankowskiej).

◆ Doc. Krč z małżonką w towarzystwie pracowników i doktorantów Zakładu (wśród tych ostatnich nowe twarze: Magdalena Potocka i Małgorzata Kolankowska)

¹⁶⁴ Zarazem autora rozprawy habilitacyjnej *Literární poselství Javiera Tomea v kontextu současné španělské literatury* (Olomouc 2003, Univerzita Palackého v Olomouci), której recenzentem był prof. Sawicki.

◆ Maksymilian Drozdowicz wygłasza referat *Roa Bastos w kontekście „boomu” polskiego*, w obecności dra Wojskiego, tłumacza jednej z powieści pisarza (19 marca)

marzec

Studenckie Koło Naukowe Iberystów Mañana organizuje „Wieczór poetycki z twórczością Federica Garcíi Lorki”. Impreza, na którą zapraszał wszystkich miłośników poezji wydrukowany w dużej ilości egzemplarzy plakat, odbywa się w Kawiarni Artystycznej „Pod Kalamburem” we wtorek 15 marca. Wiersze recytowały Aleksandra Lasota, Agnieszka Słowik i Magdalena Homska, nie zabrakło też flamenco w wykonaniu Emilii Dowgiało i Urszuli Żebrowskiej¹⁶⁵.

10 marca, w przededniu rocznicy „el 11-M”, zamachu terrorystycznego bombowego w Madrycie (zob. 2004: marzec), goszczący w Zakładzie Iberystyki prof. José Luis González Esteban, medioznawca z Universidad Cardenal Herrera-CEU, wygłasza naszym studentom wykład *El 11-M un año después: el papel de los medios de comunicación ante el mayor atentado terrorista de la historia de España*.

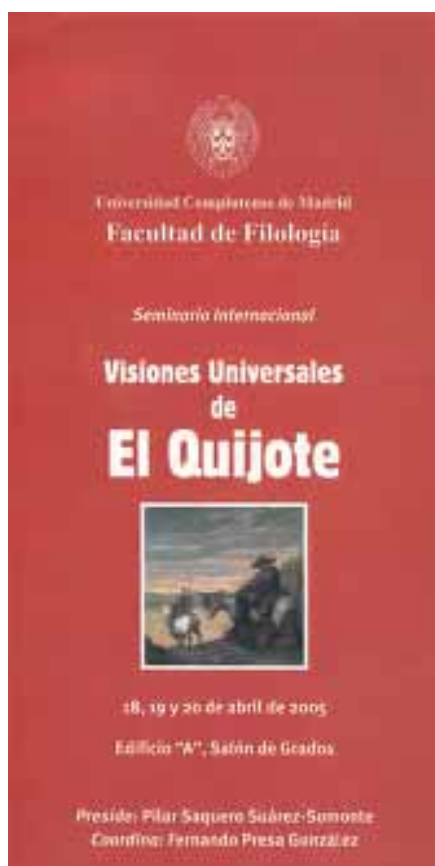
kwiecień

W II Ogólnopolskich Językowych Spotkaniach Teatralnych w Bydgoszczy (16–17 kwietnia) organizowanych przez tamtejsze Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych bierze udział zespół teatralny Studenckiego Koła Nauko-

¹⁶⁵ Ten sam program został zaprezentowany podczas gościnnego występu naszych studentów w Centrum Kultury i Promocji w Złotym Stoku w dniu 23 kwietnia.

wego Iberystów Mañana, przedstawiając swój nowy spektakl *Mojiganga*¹⁶⁶ o *las tres visiones de la muerte* według tekstu Calderona de la Barca¹⁶⁷.

W odbywającym się w Universidad Complutense w Madrycie międzynarodowym kongresie „Visiones universales de *El Quijote*” (18–20 kwietnia) uczestniczy dwóch zaproszonych imiennie przez organizatorów przedstawicieli polskiego środowiska hispanistycznego, prof. Teresa Eminowicz-Jąskowska (Uniwersytet Jagielloński), która wygłasza referat *La sombra de El Quijote en la literatura polaca* i prof. Sawicki, z referatem *Don Quijote vence en Polonia. Correrías esclavas de un caballero manchego*¹⁶⁸, przedstawionym również kilka dni później (25 kwietnia) na Universidad de Granada, w ramach cyklu zorganizowanych przez tamtejszą slawistykę wykładów pod hasłem „Don Quijote visto por los eslavos”¹⁶⁹.

¹⁶⁶ *Mojiganga* to rodzaj typowego dla klasycznego teatru hiszpańskiego krótkiego utworu scenicznego o tematyce komicznej.

¹⁶⁷ W przedstawieniu wystąpili: Marek Bargiel, Agata Bednarz, Ewa Chwedkowska, Emilia Dowgiało, Małgorzata Jarzab, Paweł Kosuń, Paulina Lesiak, Kamila Pydzińska, Agnieszka Słowik, Marcin Suszczyński, Marta Zając i Urszula Żebrowska.

¹⁶⁸ Teksty obu wystąpień zostały wydrukowane w „Eslavística Complutense”, vol. 6 (2006), s. 17–30 (Eminowicz-Jąskowska) i 99–112 (Sawicki).

¹⁶⁹ Podjęta w referacie problematyka zainspirowała autora po podjęcia badań nad trwałą obecnością postaci „donkichotowskich” w polskiej literaturze, kulturze i życiu publicznym, których owocem stał się trzyczęściowy cykl artykułów ogłoszonych w „Rozprawach Komisji Językowej” Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego. Zob. P. Sawicki, *Od Norwida do... (I). Poczet Don Kichotów polskich (dalece niepełny)*, t. XXXIII (2006), *Od Norwida do... (II). Poczet Don Kichotów polskich (uzupełniony, acz niekompletny)*, t. XXXIV (2007) i *Od Norwida do Miodka (III). Poczet Don Kichotów polskich (subiektywnym wyborem dopełniony)*, t. XXXV (2008). W wymiarze dydaktycznym temat ten stał się inspiracją do przygotowania dwóch monograficznych konwersatoriów dla studentów iberystyki, przeprowadzonych w semestrze letnim roku akademickiego 2006/07 („Wokół Don Kichota – polskie imperium

18 de abril	
10,00 h.	Inauguración Ilma, Sra. D ^a . Pilar Saquero Salazar-Somonte (Decana de la Facultad de Filología) Ilma, Sr. D. Ángel Gómez Moreno (Vicedecano de Relaciones Internacionales) Ilmo, Sr. D. Fernando Pesa González (Vicedecano de Extensión Universitaria)
10,15 h.	Conferencia inaugural Excmo. Sr. D. José Jesús de Bustos Tovar (UCM): <i>La lengua en tiempos de Cervantes.</i>
11,00 h.	Descanso
11,30 h.	D. John Rutherford (Universidad de Oxford): <i>Don Quixote y la traducción de la risa.</i> Presidencia de mesa: D ^a . Paloma Tejada Calber (UCM)
12,15 h.	D ^a . Teresa Eminiowicz (Universidad de Cracovia): <i>La sombra de El Quijote en la literatura polaca.</i> Presidencia de mesa: D. Grzegorz Bak (UCM)
13,00 h.	D. Emilio Pascual Martín (Director de Ediciones Cátedra): <i>El Quijote: un autor divide para un libro mestizo.</i> Presidencia de mesa: D. Juan Marcos Quesada (UCM)
19 de abril	
9,30 h.	D ^a . Alexandra Berendová (Universidad Carolina de Praga): <i>El Quijote en las Poesías Checas: introducción y paródias.</i> Presidencia de mesa: D ^a . Mária Spišáková (UCM)
10,15 h.	D. Roberto Mendarte (Universidad del País Vasco): <i>Primeros ensayos de El Quijote en Rusia. El gran libro cervantino en la traducción y el comentario ruso.</i> Presidencia de mesa: D. Claudio Klotchkov (UCM)
11,00 h.	D ^a . Maria Caterina Iuta (Universidad de Palermo): <i>Presencias (reveladas) del Quijote en la Cultura.</i> Presidencia de mesa: D ^a . Angeles Arce (UCM)

12,15 h.	D. Piotr Sawicki (Universidad de Wrocław): <i>Don Quixote vence en Polonia. Comentarios a los de caballero manchego</i> Presidencia de mesa: D ^a . Agnieszka Matyjaszyk (UCM)
13,00 h.	D. Alberto Blecua (Universidad Autónoma de Barcelona): <i>¿Dos libros nuestros viejos de Miguel de Cervantes?</i> Presidencia de mesa: D. José M ^o Díez Borque (UCM)
13,45 h.	D ^a . Stefka Kaluharova (Universidad de Economía Nacional y Mundial de Sofía): <i>La recepción búlgara de Cervantes.</i> Presidencia de mesa: D ^a . Tania Laleva (UCM)

20 de abril	
09,30 h.	D ^a . Nelida Noskovičová (Universidad de Bratislava): <i>Una obra de la literatura renacentista eslovaca y su influencia sobre Cervantes.</i> Presidencia de mesa: D. Salustio Alvarado (UCM)
10,15 h.	D. Hans-Jörg Neuschäfer (Universidad del Saarlouis): <i>Cervantes, Boccaccio y la utopía posibilita.</i> Presidencia de mesa: D ^a . Berit Balzer-Haus (UCM)
10,30 h.	Descanso
11,30 h.	D ^a . Paulína Štěrbová (Universidad de Prešov): <i>Aproximación al Quijote en la literatura eslovaca del siglo XX.</i> Presidencia de mesa: D. Alejandro Herrizta (UCM)
12,15 h.	D ^a . Rot Viviana Fine (Universidad Hebrea de Jerusalén): <i>El Quijote en hebreo. Sus traducciones y adaptaciones.</i> Presidencia de mesa: D. Luis Vegas Montaner (UCM)
13,00 h.	Conferencia de Clausura D. Vsevolod Bagrov (Academia de Ciencias de Rusia): <i>La novela de El Quijote en la cultura rusa.</i> Presidencia de mesa: D. Fernando Pesa González (UCM)

maj

Trzyletni cykl seminariów doktoranckich (2002–2005) dobiega końca. Na ostatnim roboczym spotkaniu przedwakacyjnym w dniu 14 maja wysłuchujemy informacji o będących na ukończeniu doktoratach i stanie zaawansowania pozostałych prac, po czym robimy sobie wspólną fotografię. Organizator seminariów otrzymuje od zebranych pamiątkowe *tableau*, au-

Rycerza z La Manczy”) i w semestrze zimowym roku akademickiego 2009/10 („Mit Don Kichota w polskiej literaturze, kulturze i życiu publicznym”). Były one adresowane do „osób, którym nieobce są idee i czyny donkiszotowskie” i przyniosły obfity plon w postaci wielu pozostających w rękopisie, choć zasługujących na upublicznienie studenckich opracowań, poświęconych polskiemu Don Kichotom „skutecznym” bądź przedstawicielom specyficznej kategorii, określanej mianem *caballeros de la locura* (przykładowo: Marek Kotański, Jurek Owsiak, Janina Ochojska, Piotr Ikonowicz, Bogusław Kaczyński, ale też Wojciech Cejrowski, Janusz Korwin-Mikke czy Roman Giertych).

torskie dzieło Magdaleny Świątek. Uzupełnieniem cyklu są dwa okolicznościowe spotkania doktorantów z gośćmi Zakładu Iberystyki, które mają miejsce w tym samym miesiącu, 21 i 25 maja (zob. poniżej).

◆ Organizator seminariów w otoczeniu ich najwytrwalszych uczestników. Stoją od lewej: Małgorzata Kolankowska, Natasza Posadzy, Anna Konieczna, Maksymilian Drozdowicz, Agnieszka Marhall, Agnieszka August-Zarębska, Zuzanna Bułat-Silva i Marlena Krupa, sprawująca przez cały okres funkcję niezawodnego sekretarza naszych spotkań.

◆ Inwencja autorki *tableau* nie znała granic. Obok uczestników i gości spotkań (w centralnym punkcie fotografii twarze profesorów Mansbergera i Śmiei) pełno tu znakomości ze świata hiszpańskiej kultury, sportu i polityki. Prof. Sawicki wprowadzie na uboczu, ale to na jego ramieniu spoczywa prawa ręka króla Juana Carlosa. Jego następcą, księżę Filip, pojawia się w otoczeniu grona adoratek (od lewej Marlena, Małgosia i Letizia)

Prof. Florian Śmieja, odwiedzający regularnie Wrocław w trakcie swych corocznych wiosennych przyjazdów do ojczystego kraju, zawitał i tym razem do Instytutu Filologii Romańskiej. Spotkanie z naszym gościem, przy kawie i ciasteczkach, odbyło się 19 maja, a dokumentuje je załączona fotografia.

Na zaproszenie Zakładu Iberystyki od 19 do 27 maja gościmy ponownie we Wrocławiu prof. Roberta Mansbergera. Program jego pobytu obejmuje wykłady dla naszych studentów, a także spotkanie z doktorantami. Daje ono okazję do zaprezentowania Profesorowi zawartości poświęconego mu tomu „Estudios Hispánicos”, który niestety nie opuścił jeszcze drukarni. W trakcie trwania seminarium dołączył do nas nieoczekiwanie przebywający we Wrocławiu prof. Śmieja, a także dr Wojski. Przebieg spotkania dokumentują załączone fotografie.

◆ Prof. Mansberger rozpakowuje okolicznościowy upominek od doktorantów. Obok Magda Świątek, która prezent wręczała.

◆ Prof. Sawicki i dr Ziarkowska, współredaktorzy tomu XII „Estudios Hispánicos”, z naszym gościem i uczestnikami spotkania

◆ Profesorowie Mansberger, Sawicki i Śmieja wznoszą toast za pomyślność iberystyki lampką hiszpańskiego brandy

◆ *Sobremesa* z udziałem dra Wojskiego, współzałożyciela naszego kierunku

Ostatnim z majowych gości Zakładu jest przybyła do Wrocławia w ramach wymiany wykładowców, przewidzianej programem Erasmus łączącym nas z Universidad de Salamanca, prof. dr María Ángeles Pérez-López z Departamento de Filología Española tej uczelni (25 maja). Jej wykład dla doktorantów, a także zainteresowanych „genderowym” tematem studentów, nosi tytuł *Cosa de mujeres: poesía y género en el ámbito hispánico de las últimas décadas*.

◆ Prof. Pérez-López (pierwsza z lewej) oraz jej publiczność w trakcie wykładu, którego wysłuchał wraz z nami prof. Mansberger

czerwiec–lipiec

Tegoroczna rekrutacja na hispanistykę odbywa się już na nowych zasadach (lista rankingowa w oparciu o wyniki egzaminów maturalnych). Spośród 183 kandydatów, którzy przystąpili do postępowania kwalifikacyjnego, komisja zarekomendowała przyjęcie 33 osób. Listę studentów I roku, poszerzoną ostatecznie do 38 nazwisk, uzupełniły dodatkowo osoby przyjęte w ramach drugiego fakultetu¹⁷⁰.

lipiec

We wtorek 5 lipca, w sali posiedzeń Rady Wydziału Filologicznego, odbywa się kolokwium habilitacyjne dr Beaty Baczyńskiej, której podstawą jest rozprawa *Dramaturg w wielkim teatrze historii. Pedro Calderon de la Barca*¹⁷¹ oraz dorobek nauko-

wy kandydatki. Recenzentami są profesorowie Ewa Miodońska-Brookes (Uniwersytet Jagielloński), Halina Sawicka (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej) i Piotr Sawicki (Uniwersytet Wrocławski). Po wysłuchaniu odpowiedzi na zadane przez recenzentów i członków Rady pytania, kolokwium zostaje przyjęte jednogłośnie. Z jednomyślną oceną spotkał się też wykład habilitacyjny zatytułowany *Kataloński teatr śmierci. Żywy zabytek średniowiecznego teatru misteryjnego*. Rada postanowiła nadać dr Baczyńskiej stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa – historii literatury i kultury hiszpańskiej. Ten szczególny dla iberystyki wrocławskiej dzień¹⁷² zakończyliśmy okolicznościowym spotkaniem na terenie Instytutu.

¹⁷⁰ Z końcem roku akademickiego 2005/06 na I roku studiów licencjackich ponad 20 osób pochodziło z innych kierunków (informacja z protokołu zebrania Zakładu Iberystyki z 18 września 2006).

¹⁷¹ B. Baczyńska, *Dramaturg w wielkim teatrze historii. Pedro Calderon de la Barca*, Wrocław 2005, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, „Dramat – Teatr”, t. 11. Rozprawa została przygotowana w ramach grantu Ministerstwa

Nauki i Szkolnictwa Wyższego (dawniej grant Komitetu Badań Naukowych) na projekt badawczy własny *Pedro Calderón de la Barca: dramat, teatr i historia* realizowany w latach 2003–2006.

¹⁷² Również dlatego, że dzięki habilitacji dr Baczyńskiej Instytut Filologii Romańskiej uzyskał akredytację dla studiów magisterskich na kierunku filologia romańska, profil hiszpański. Tym samym stworzone zostały warunki do stopniowego zwiększania liczby studentów na studiach pierwszego i drugiego stopnia.

◆ Po zakończeniu kolokwium. Gratulacje od prof. Sawickiego

◆ W drodze na obiad do „Karczmy Młyńskiej” (od lewej: Ziarkowska, Sawicki, Baczyńska)

◆ Recenzentki (prof. Miodońska-Brookes i prof. Sawecka) za stołem, w towarzystwie nowej doktor habilitowanej

◆ Popołudniowe spotkanie w Zakładzie Iberystyki. Okolicznościową laudację odczytuje w imieniu zebranych Piotr Sawicki

◆ Koledzy i koleżanki z Zakładu (od lewej: Kulak, Wawrykowicz, lektor Jorge Martínez, Głowicka, Achmatowicz)

W kolejnym tygodniu, 11 lipca, w Instytucie Filologii Romańskiej ma miejsce obrona pracy doktorskiej mgr Agnieszki August-Zarębskiej *Poezja wobec rzeczywistości. Poetyckie epifanie Jorge Guillena i Czesława Miłosza*¹⁷³. Promotorem rozprawy jest prof. Sawicki, recenzentami dr hab. Ewa Łukaszyk (Uniwersytet Jagielloński) i dr hab. Barbara Stawicka-Pirecka (Uniwersytet Adama Mickiewicza). Obradom komisji przewodniczy prof. dr hab. Elżbieta Skibińska-Cieńska.

◆ Mgr August-Zarębska oczekuje na rozpoczęcie obrony.

¹⁷³ Rozprawa była przygotowywana w ramach grantu promotorskiego Komitetu Badań Naukowych przyznanego na projekt badawczy *Poezja jako hymn o świecie. Poetyckie wizje poznawcze Jorge Guillena i Czesława Miłosza* realizowany w latach 2004–2005. Po uzyskaniu pozytywnych rekomendacji ze strony prof. Ewy Łukaszyk i prof. Joanny Pysznay ukazała się drukiem, bez zmiany tytułu (Wrocław 2006, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego).

◆ Prof. Sawicki przedstawia sylwetkę doktorantki (obok recenzentka, dr hab. Ewa Łukaszuk)

◆ Dr hab. Beata Baczyńska i członkowie komisji, profesoria Instytutu Filologii Polskiej, Jacek Łukasiewicz, Wojciech Soliński i Joanna Pyszny

◆ Po obronie: słoneczniki dla przewodniczącej komisji, recenzentek i promotora, w którego stronę zmierza dr August-Zarębska

Podczas odbywającego się w Heidelbergu międzynarodowego kongresu badaczy hiszpańskiej literatury Złotego Wieku („XIV Congreso Anglogermano sobre Calderón”, 24–28 lipca 2005) dr hab. Beata Baczyńska zgłasza gotowość zorganizowania kolejnego spotkania calderonistów na Uniwersytecie Wrocławskim. Przedsięwzięcie to, przy pełnym poparciu władz uczelni, dochodzi do skutku w lipcu 2008, stając się najważniejszą imprezą naukową w dotychczasowej historii wrocławskiej iberystyki¹⁷⁴.

¹⁷⁴ Współorganizatorem konferencji, pod nazwą XV Coloquio Anglogermano sobre Calderón *Calderón y su escuela: variaciones e innovación de un modelo*

wrzesień

Z okazji pięćsetnej rocznicy wydania pierwszej części *Don Kichota* Ambasada Hiszpanii, Instytut Cervantesa i Junta de Castilla-La Mancha zorganizowały objazdową wycieczkę „Ruta de Don Quijote para alumnos y periodistas polacos” (1–9 września). Bierze w niej udział zgłoszona przez Zakład Iberystyki przewodnicząca Studenckiego Koła Naukowego Iberystów, Emilia Dowgiało¹⁷⁵.

teatral (Wrocław, 14–18 lipca 2008) był Ruhr-Universität Bochum.

¹⁷⁵ W październiku 2005 Emilia Dowgiało otrzymuje też nagrodę Fundacji dla Uniwersytetu Wrocławskiego jako najlepsza studentka Wydziału Filologicznego.

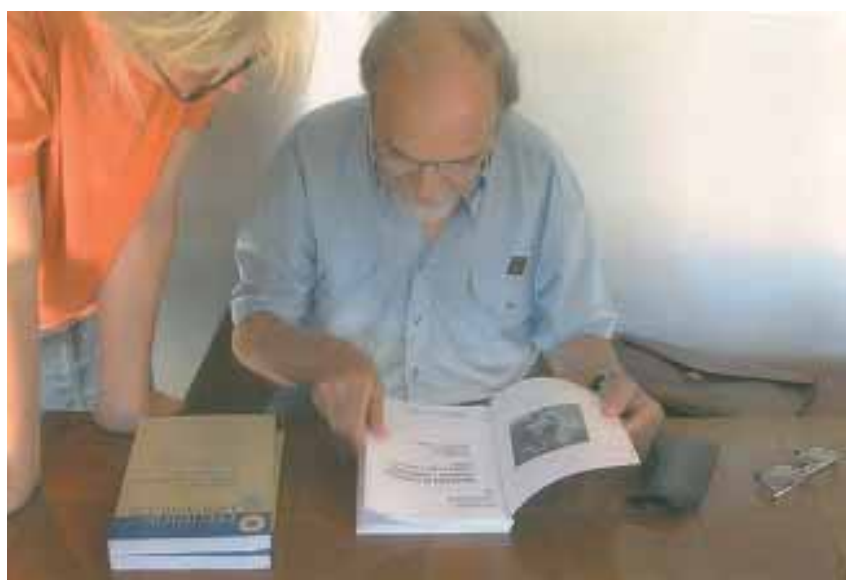
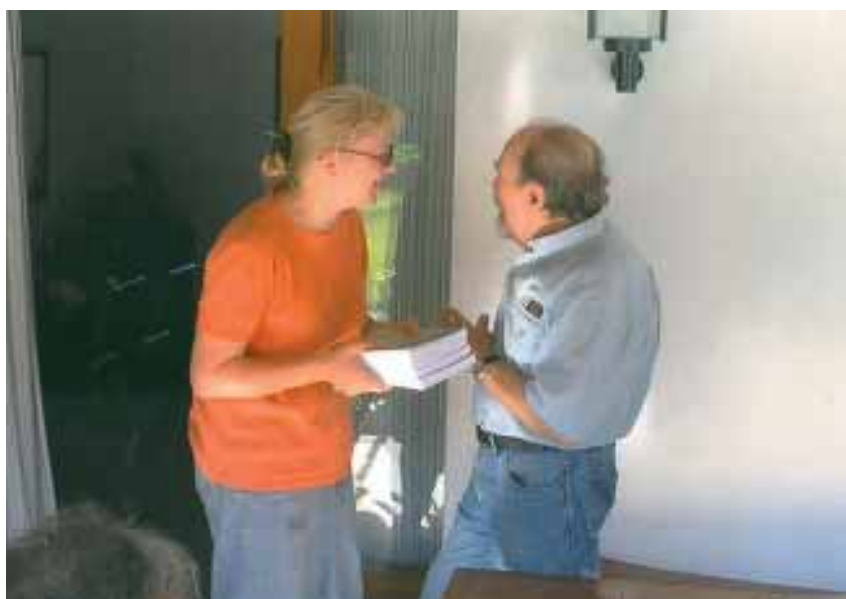
W pierwszych dniach września ukazuje się długo oczekiwany t. XII „Estudios Hispánicos”, *Miscelánea de literatura española y comparada*¹⁷⁶, którym dwa lata wcześniej postanowiliśmy uhonorować profesora Roberta Mansbergera (ur. 10 sierpnia 1928), naszego długoletniego współpracownika i przyjaciela, w 75-lecie jego urodzin. Wielomiesięczną pracę czteroosobowego zespołu redakcyjnego koordynowała dr Ziarkowska¹⁷⁷ przy pomocy prof. Sawickiego i dr August-Zarębskiej (udział prof. Butiñá Jiménez z Universidad Nacional

de Educación a Distancia miał wymiar symboliczny). Na tom składały się trzy bloki tekstów. Pierwszy, *Homenaje al profesor Mansberger Amorós*, otwierała bardzo osobista *Nota autobiográfica*, której uzupełnieniem były sylwetka Profesora, skreślona piórem współpracującej z nim od lat Julii Butiñá oraz obszerny wywiad z bohaterem tomu przeprowadzony przez tłumaczkę Agatę Orzeszek, jego była studentkę w pionierskim okresie warszawskiej iberystyki; nie zabrakło też *Curriculum académico y profesional* Roberto Mansbergera wraz z wykazem publikacji. Zasadnicza część tomu składała się z 15 artykułów, pióra autorów z Hiszpanii, Polski i Czech, pogrupowanych w zestawy tematyczne. Całość zamykał dział recenzji naukowych z prac hispanistycznych wydanych w ostatnich latach w Polsce i zagranicą (Hiszpania, Rosja); tym razem było ich 11. Po raz pierwszy w historii pisma opatrzyliśmy tom indeksem nazwisk (objętość *Índice de nombres* – 8 stron – potwierdzała jego użyteczność). Tom został wręczony Profesorowi przez dr Ziarkowską podczas spotkania w połowie września na Costa Brava, a moment ten utrwalił na serii fotografii, z których dwie reprodukowujemy, dr Kurek¹⁷⁸.

¹⁷⁶ *Miscelánea de literatura española y comparada. Homenaje a Roberto Manberger Amorós*. Coordinadores Julia Butiñá Jiménez, Justyna Ziarkowska, Piotr Sawicki, Agnieszka August-Zarębska. „Estudios Hispánicos”, t. XII (2004).

¹⁷⁷ Redaktor serii tym razem głównie zabiegał o środki finansowe niezbędne na pokrycie edycji woluminu o objętości przekraczającej 20 arkuszy wydawniczych (w druku dawało to 312 stron). Mimo uzyskania subwencji ze strony Ambasady Hiszpanii (600 euro) i wkładu finansowego Universidad Nacional Educación a Distancia (400 euro, które równało się cenie 50 egzemplarzy, przekazanych w rewanżu tej uczelni), a także obietnicy dofinansowania przez Wydział (środki instytucjonalne obejmowały koszt 10 arkuszy wydawniczych), w wysokości 4000 zł, złożonej w styczniu przez dziekana Dynaka, po przedstawieniu przez Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego rachunku za wydrukowany tom zabrakło blisko 2000 zł, które we wrześniu pokrył z tzw. rezerwy dziekańskiej nowy dziekan Wydziału Filologicznego, prof. Michał Sarnowski, potwierdzając swą decyzją słowa o „znanej nam nie od dziś Pańskiej życzliwości dla potrzeb iberystyki” (cyt. z pisma do dziekana z 19 września 2005).

¹⁷⁸ Wkrótce otrzymaliśmy od Profesora datowane na 25 września 2005 obszerne listowne podziękowanie, w którym bardzo wysoko ocenił nasz kunszt redakcyjny, a poświęcony mu tom nazwał najlepszym prezentem, jaki otrzymał w całej swojej

Na spotkaniu redakcji w dniu 23 września prof. Sawicki składa rezygnację z funkcji współredaktora serii wydawniczej „Estudios Hispánicos”, dziękując kolegom za kilkunastoletnią współpracę i trud włożony w przygotowywanie kolejnych numerów pisma. Na swoje miejsce – przy utrzymaniu zasady, że seria ma dwóch oficjalnie powołanych przez rektora redaktorów – proponuje dr Justynę Ziarkowską¹⁷⁹.

◆ Doktorantki Zakładu Iberystyki, uwiecznione na spotkaniu po kolokwium habilitacyjnym dr Baczyńskiej (od lewej: Agnieszka August-Zarębska, Marlena Krupa, Teresa Jaromin, Magdalena Świątek, Justyna Wesola, Zuzanna Bułat-Silva)

karierze akademickiej: (...) *os diré que es el mejor regalo que he recibido en toda mi vida académica y que me siento profundamente emocionado y lleno de gratitud hacia todos vosotros.*

¹⁷⁹ Zmiana ta zostanie uwidocznioma w tomie XIV (2006) pisma; tom XIII (2005) firmowany jest jeszcze przez zespół redakcyjny w dotychczasowym składzie, choć obowiązki sekretarza redakcji pełnią już dwie osoby – Marlena Krupa i José Luis Losada Palenzuela.

Rok akademicki 2005/06

W przededniu nowego roku akademickiego następują w Zakładzie Iberystyki kolejne zmiany kadrowe. 30 czerwca opuszcza nasz zespół, po jedenastoletnim zatrudnieniu na drugim etacie, który nie został przedłużony na kolejny rok, dr Anna Wawrykowicz. Z końcem września powraca z Hiszpanii, po kilkuletniej przerwie (zob. 2002: październik), José Luis Losada Palenzuela, który z czasem staje się prawdziwym filarem wrocławskiej iberystyki¹⁸⁰. Po obronie doktoratów zatrudnione zostają na stanowisku asystenta (od 1 października 2007 adiunkta) dr Agnieszka August-Zarębska i dr Justyna Wesół. Tym razem o przyjęcie na studia doktoranckie nie ubiegał się żaden z naszych absolwentów¹⁸¹.

¹⁸⁰ Kolejno zajmuje stanowiska wykładowcy (2005–2007), starszego wykładowcy (2007–2009), a od 1 marca 2009, po obronie doktoratu (*Schopenhauer traductor de Gracián: diálogo y formación*, Universidad de Valladolid, 2008) nagrodzonego przez władze uczelni (Premio Extraordinario de Doctorado), adiunkta. W roku 2006 zostaje (obok Marleny Krupy) sekretarzem redakcji „Estudios Hispánicos”, a począwszy od t. XX (2012) jest, wraz z Justyną Ziarkowską, współredaktorem pisma.

¹⁸¹ W tym czasie pod opieką Zakładu Iberystyki studiowało dziesięciu doktorantów (ściślej: doktorantek!). Stypendystkami Instytutu Filologii Romańskiej były: Zuzanna Bułat-Silva, Teresa Jaromin, Marlena Krupa, Agnieszka Marshall, Magdalena Potocka i Magdalena Świątek. Pozostałe osoby to Małgorzata Kolankowska, Anna Konieczna, Natalsza Posadzy i Alicja Walerich. Tę listę

październik

W zorganizowanym z okazji 30-lecia studiów hispanistycznych w Uniwersytecie Jagiellońskim międzynarodowym kongresie „Retos del hispanismo en la Europa Central y del Este” (Kraków, 14–15 października 2005) bierze udział liczna delegacja wrocławska, złożona z pracowników i doktorantów Zakładu Iberystyki.

listopad–grudzień

W dniach 14–25 listopada odbywa się, zorganizowany we współpracy z Consejería de Educación Ambasady Hiszpanii, „Kurs metodyczny w zakresie nauczania języka hiszpańskiego jako obcego” dla nauczycieli szkół średnich, pracowników Zakładu i studentów specjalizacji nauczycielskiej, którzy prowadzą Inmaculada Borrego i Dolores Iriarte (Universidad de Salamanca). 48 osób uzyskuje dyplomy uczestnictwa. Kolejną inicjatywą z zakresu dydaktyki były zainaugurowane w grudniu 2005, we współpracy Instytutu Filologii Romańskiej z Centrum Edukacji Nauczycieli, płatne podyplomowe studia pedagogiczne nadające uprawnienia w zakresie nauczania języka hiszpańskiego.

należałoby uzupełnić o nazwisko Maksymiliana Drozdowicza, związanego w okresie swych studiów doktoranckich (2003–2007) z Instytutem Filologii Polskiej.

◆ Wrocławscy uczestnicy kongresu: José Luis Losada i Beata Baczyńska podczas tradycyjnego *vino de honor* kończącego obrady w Uniwersytecie Jagiellońskim

grudzień

20 grudnia w Instytucie Filologii Romańskiej odbywa się obrona pracy doktorskiej Justyny Wesołej (d. Polańskiej) *Hiszpańskie wykrzykniki w polskiej praktyce przekładowej*, napisanej pod kierunkiem prof. dr hab. Elżbiety Skibińskiej-Cieńskiej¹⁸². Recenzentami są profesorowie Marcela Świątkowska (Uniwersytet Jagielloński) i Piotr Sawicki (Uniwersytet Wrocławski), komisji przewodniczy prof. Aleksander Labuda.

◆ Mgr Justyna Wesoła przy prezentacji swego autoreferatu

¹⁸² Praca powstała w ramach grantu promotorskiego Komitetu Badań Naukowych, przyznanego na realizowany w latach 2003–2005 projekt badawczy pod tym samym tytułem.

◆ Prof. Labuda odczytuje protokół komisji (od lewej: Sawicki, Labuda, Ski-
bińska-Cieńska, Świątkowska)

2006

styczeń

Pierwszym w nowym roku gościem Zakładu Iberystyki jest nasz były lektor hiszpański José Emilio Losada, który 2 stycznia odwiedza wraz z żoną, Darią Tracz (absolwentką filologii hiszpańskiej z roku 2003), Instytut Filologii Romańskiej, w którym pracował w latach 2002-2004. Pamiątką spotkania jest reprodukowana niżej fotografia.

Po dłuższych, utrzymywanych w ścisłej tajemnicy przygotowaniach, 12 stycznia odbywają się kolejne otrzęsiny I rocznika, wyjątkowe nie tylko dlatego, że ich miejscem jest przejęty we władanie studentów gmach Instytutu. Przygotowana przez dwa koła naukowe, Studenckie Koło Naukowe Iberystów Mañana i nowo powstałe Studenckie Koło Naukowe Iberoamerykanistów Aconcagua, impreza – o mało dyplomatycznym wydźwięku – przenosi gości w realia socjalistycznej Kuby, pod czujną opiekę Strażniczek Rewolucji, gwardii przybocznej towarzysza Fidela. W kulminacyjnym momencie uroczystości dyktator pojawia się osobiście, wygłasza stosowne przemówienie i asystuje przy odbieraniu przysięgi na wierność ideałom Rewolucji składanej przez grupę wystraszonych adeptów hispanistyki po zaliczeniu ćwiczeń sprawnościowych. Na osobiste życzenie dyktatora całość wieńczy pokaz flamenco, po czym robimy sobie „historyczne” zdjęcie (niestety mało udane – fotografowi zadrżały ręce...).

◆ Pracownicy i doktoranci w oczekiwaniu na zaproszenie

◆ Strażniczki Rewolucji, które na początek nie szczędzą nam zachęających uśmiechów

◆ Fidel Castro (w mundurze) z przyboczną asystentką (w sukni emanującej czerwienią)

◆ Studenci pierwszego roku składają przysięgę

◆ Czuźne Strażniczki Rewolucji

◆ Tancerka flamenco (w tej roli niezawodna Emilka Dowgiało) prezentuje swój kunszt dyktatorowi

luty

Na kolejnej promocji doktorantów Wydziału Filologicznego (28 lutego) dyplom doktorski otrzymuje z rąk swego promotora, prof. Sawickiego, Agnieszka August-Zarębska (fotografia poniżej).

luty–marzec

Na zebraniu Zakładu Iberystyki w dniu 1 lutego omawiana jest kolejna¹⁸³ propozycja „odwieszenia” na profilu hiszpańskim, począwszy od roku akademickiego 2007/08, utworzonych zarządzeniem rektora z 18 grudnia 1998 (zob. 1998: grudzień), ale dotąd nieuruchomionych płatnych studiów wieczorowych, funkcjonujących dotąd w Instytucie Filologii Romańskiej na profilu francuskim i na specjalności italinistycznej. Wkrótce przybiera ona kształt szczegółowego projektu opracowanego przez dr hab. Baczyńską, któremu towarzyszy robocza wersja siatki studiów niestacjonarnych, mająca być podstawą do zmian na studiach dziennych, by całość mogła być zgłoszona na Radzie Wydziału jako jednolity pakiet programowy. Przewidywany jest „lawinowy” wzrost dodatkowych obciążeń dydaktycznych (aż do 62% w stosunku do pensum w ciągu trzech lat) przy bardzo niskiej stawce godzinowej dla wykładowców (60–70 zł brutto). Jak czytamy w kolejnym dokumencie¹⁸⁴, „studia niestacjonarne niosą z sobą (...) bardzo dużo niewiadomych”, przede wszystkim z uwagi na fakt, że większość pracowników to młodsza kadra naukowa, która powinna przystąpić do redagowania rozpraw habilitacyjnych, a „już obecnie jesteśmy przecią-

żeni pracą dydaktyczną i organizacyjną, co w perspektywie wprowadzenia równoległe i kompatybilnie dwóch typów studiów (...) napawa niepokojem”. Od powołania licencjackich studiów niestacjonarnych ostatecznie Zakład odstąpił, na co wpłynął fakt jednoczesnego rozpoczęcia przygotowań do zorganizowania analogicznych studiów przez Wyższą Szkołę Filologiczną we Wrocławiu (zob. 2006: wrzesień), o czym władz Instytutu ich organizator, prof. Sawicki, za czasu nie poinformował.

marzec

21 marca w Instytucie Filologii Romańskiej odbywa się obrona pracy doktorskiej mgr Teresy Jaromin *Ethos de trabajo de la sociedad andina en las crónicas hispanoamericanas de los siglos XVI y XVII*. Autorka, urodzona w Limie w rodzinie polsko-peruwiańskiej, odbyła studia doktoranckie na Wydziale Filologicznym, a także, pod kierunkiem prof. Adama Elbanowskiego, roczne podyplomowe studia z zakresu wiedzy o Ameryce Łacińskiej w Centrum Studiów Latinoamerykańskich CESLA Uniwersytetu Warszawskiego. Doktorat, napisany pod opieką prof. Sawickiego, recenzowały dr hab. Barbara Stawicka-Pirecka (Uniwersytet Adama Mickiewicza) i dr hab. Beata Baczyńska, komisię przewodniczył prof. Aleksander Labuda. Promocja doktorska dr Jaromin zbiegła się w czasie z promocjami habilitacyjnymi filologów, co dokumentują załączone fotografie.

¹⁸³ Zob. 1998: maj – czerwiec, 1999: marzec i 2000: grudzień.

¹⁸⁴ „Obciążenia kadrowe i obłożenie sal (plany i zadania 2006–2009)”, oprac. dr hab. Beata Baczyńska (28 lutego 2006).

◆ Promocja doktorów habilitowanych Wydziału Filologicznego (27 czerwca 2006)

◆ Dr hab. Beata Baczyńska i dr Teresa Jaromin z otrzymanymi dyplomami

W gronie laureatów kolejnej edycji prestiżowego konkursu stypendialnego „Start” Fundacji na rzecz Nauki Polskiej, przeznaczonego dla młodych uczonych (do 30 roku życia), znalazła się, jako jedna z czterech osób z Uniwersytetu Wrocławskiego, dr Agnieszka August-Zarębska z Zakładu Iberystyki¹⁸⁵. Stypendium na rok 2006 otrzymała na prowadzone przez siebie badania nad kulturą, językiem i współczesną poezją sefardytów, jednej z zagrożonych wymarciem europejskich mniejszości etnicznych i religijnych. Dyplom potwierdzający przyznanie stypendium został wręczony w Sali Wielkiej Zamku Królewskiego w Warszawie (25 marca); kilka dni później, na uroczystym posiedzeniu Senatu uczelni (29 marca), laureatki otrzymały z rąk rektora, prof. Leszka Pacholskiego, listy gratulacyjne¹⁸⁶. Stypendium to można było dostać tylko raz, czasem jednak przedłużano je na rok następny. Tak się też stało w tym wypadku: w dniu 26 marca 2007 Fundacja podjęła decyzję o prze-

dłużeniu stypendiów krajowych na 2007 rok, a w gronie laureatów po raz kolejny znalazła się dr August-Zarębska¹⁸⁷.

maj

Z początkiem maja ukazał się w redagowanej przez Annę Sawicką „Serii z Barretiną”, popularyzującej w Polsce literaturę katalońską, tomik poetycki Joana Brossy zatytułowany *62 wiersze* w przekładzie Marcina Kurka, historyka i teoretyka literatury z Zakładu Iberystyki, opatrzonego wstępem tłumacza¹⁸⁸. Przekład został wyróżniony nagrodą miesięcznika „Literatura na świecie” za rok 2006.

23 maja, w 20-lecie zorganizowania w Instytucie Filologii Romańskiej – po wznowieniu, zawieszanej na dwa lata, rekrutacji na filologię romańską – stałego lektora języka portugalskiego, wchodzącego w skład programu specjalizacji hispanistycznej (zob. 1986: czerwiec), dawni i aktualni studenci dra Wojskiego prezentują licznie zgromadzonej publiczności złożo-

¹⁸⁵ Była ona drugą wrocławską iberystką, którą spotkało to wyróżnienie. Wcześniej bowiem Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej przyznała, w pierwszej edycji konkursu, stypendium na rok 1993 Beacie Baczyńskiej.

¹⁸⁶ Z tą samą datą list gratulacyjny otrzymał również wnioskodawca, prof. Sawicki. Zawiera on „serdeczne podziękowania za opiekę merytoryczną i za włożony trud dydaktyczny, który przyczynił się do otrzymania stypendium (...) przez Pana podopieczną”.

¹⁸⁷ Poinformował o tym jej opiekuna naukowego prezes Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej, prof. Maciej Żylicz, w piśmie z 30 marca 2007.

¹⁸⁸ J. Brossa, *62 wiersze*. Wybór i przekład z języka katalońskiego Marcin Kurek, Kraków 2006, Księgarnia Akademicka. Wstęp tłumacza (Joan Brossa. *Skrócona instrukcja obsługi*) na s. 5–16. Tom został wkrótce recenzowany w „Gazecie Wyborczej” (18 lipca 2006) i w „Dzienniku” (1 sierpnia 2006).

ny z pieśni i recytacji program artystyczny, dedykowany swemu mistrzowi. Bohater tej uroczystości przeprowadza krótką, pokazową lekcję portugalskiego, a następnie opowiada o swoich podróżach po krajach luzofońskich, sypiąc barwnymi anegdotami.

◆ Uroczystość otwiera wychowanka dra Wojskiego, Magdalena Świątek

◆ Krótki sprawdzian z portugalskiej konwersacji (czy chłopak w drugim rzędzie kogoś nam nie przypomina?)

◆ Agnieszka Korobczak śpiewa (fado?), a z portretu na ścianie sali 12 przygląda się nam Profesor Porębowicz

◆ Rzut oka na publiczność (kto był fotografem, wyjaśnia poprzednie zdjęcie)

◆ Wśród publiczności nie mogło tym razem zabraknąć naszych koleżanek romanistek (na zdjęciu Elżbieta Mielczarek i Hanka Karaszewska)

W ostatnim tygodniu maja zajęcia z naszymi studentami przeprowadza w ramach programu Erasmus pracująca na barcelońskiej slawistyce absolwentka wrocławskiej iberystyki (rok ukończenia studiów: 1998) Agnieszka Mejnartowicz. W załączeniu pamiątkowa fotografia z 29 maja.

czerwiec

W pierwszych dniach czerwca ukazuje się tom XIII „Estudios Hispánicos”, o tematyce językoznawczej, pod redakcją Wiaczesława Nowikowa i Moniki Głowickiej¹⁸⁹. Skromniejszy objętościowo (brak części recenzyjnej), zawiera 18 artykułów pióra lingwistów reprezentujących ośrodki akademickie Polski i Hiszpanii, ale też w pojedynczych przypadkach Słowacji, Włoch i Wenezueli. Tym razem na okładce nie pojawia się już logo Universidad Nacional de Educación a Distancia, co sygnalizuje zaprzestanie współpracy wydawniczej z tą uczelnią, zainaugurowanej kilka lat wcześniej z inicjatywy prof. Mansbergera (zob. 1999: styczeń – marzec).

¹⁸⁹ *De lingüística hispánica a lingüística general. Panorama de temas y métodos*. Coordinadores Wiaczesław Nowikow, Monika Głowicka. „Estudios Hispánicos”, t. XIII (2005).

Kolejna przedwakacyjna obrona iberystycznego doktoratu ma miejsce w Instytucie Filologii Romańskiej 26 czerwca. Mgr Magdalena Świątek przedstawia napisaną pod opieką prof. Sawickiego rozprawę *Od Somosierry do Saragossy. Pamiętnikarskie i literackie świadectwa udziału Polaków w hiszpańskiej Wojnie o Niepodległość*. Recenzują ją dr hab. Cezary Taracha (Katolicki Uniwersytet Lubelski) i prof. dr hab. Marcin Cieński (Uniwersytet Wrocławski), komisji przewodniczy dr hab. Beata Baczyńska. Rekomendacja komisji, zalecającej jednogłośnie opublikowanie uznanej za wyróżniającą dysertacji, nie doczekała się niestety spełnienia. Po obronie organizujemy spotkanie pracowników i doktorantów z naszym lubelskim gościem, uznanym badaczem historii Hiszpanii i stosunków polsko-hiszpańskich.

◆ Promotor rozprawy przedstawia sylwetkę doktorantki, obok recenzent, dr hab. Cezary Taracha

◆ Recenzję odczytuje prof. Marcin Cieński

◆ Podziękowanie i gratulacje: Cezary Taracha i Magdalena Świątek

◆ Spotkanie w Zakładzie Iberystyki z prof. Tarachą

czerwiec–sierpień

W dniach 16 czerwca–18 sierpnia odbywa się postępowanie rekrutacyjne na pierwszy rok filologii hiszpańskiej, prowadzone podobnie jak w roku ubiegłym w oparciu o konkurs świadectw maturalnych. Spośród rekordowej liczby 457 kandydatów komisja zakwalifikowała do przyjęcia na studia 43 osoby. Ponieważ znaczna część nie złożyła w terminie dokumentów, rozpatrzone pozytywnie złożone w sierpniu oświadczenia o podtrzymaniu chęci studiowania w Uniwersytecie Wrocławskim kolejnych 29 osób, a dziekan Wydziału Filologicznego przychylił się do wniosku o poszerzenie limitu przyjęć z 40 do 55 osób, o czym zadecydował układ punktowy list rankingowych kandydatów ze „starą” i „nową” maturą. Jednocześnie na uzupełniające studia magisterskie zostali przyjęci, po złożeniu kompletu dokumentów, wszyscy chętni, w tym kandydaci z licencjatem uzyskanym w innych ośrodkach (Bielsko-Biała, Łódź, Rzeszów) – w sumie 40 osób.

wrzesień

Z dniem 1 września prof. Sawicki podejmuje dodatkowe zatrudnienie na etacie profesora w Wyższej Szkole Filologicznej we Wrocławiu, w której uruchomiono płatne studia licencjackie na kierunku filologia ze specjalnością hispanistyka¹⁹⁰. Wraz

z nim w tworzenie nowego kierunku włącza się kilka dalszych osób z Zakładu Iberystyki.

Rok akademicki 2006/07

Z początkiem października odchodzący na emeryturę dr Zygmunt Wojski zostaje dodatkowo zatrudniony na okres zamknięty (do 31 stycznia 2007, w semestrze letnim na umowę zlecenie). Zwolniony przez niego etat przejmuje jako asystent¹⁹¹ dr Magdalena Świątek, która w czerwcu obroniła doktorat. W Zakładzie pojawia się, w ramach programu Leonardo da Vinci, stażysta z Hiszpanii lic. Juan Carlos Casañ. Przez rok jest nieobecna dr Ewa Kulak (urlop bezpłatny, w trakcie którego prowadzi wykłady na hispanistycę w Clermont Ferrand). Na studia doktoranckie przyjęta zostaje absolwentka filologii hiszpańskiej Uniwersytetu Adama Mickiewicza (2004), Justyna Cecylia Nowicka (opiekun naukowy dr hab. Baczyńska).

październik

W odbywającym się na Uniwersytecie w Salamance międzynarodowym kongresie „Las Brigadas Internacionales: 70 años de memoria histórica” (5–7 października) bierze udział, jako jedyny przedstawiciel

nienia do prowadzenia studiów magisterskich (iberystyka, z obowiązkowym lektorem języka portugalskiego).

¹⁹¹ Od 1 października 2009 adiunkt (obecne nazwisko: Krzyżostaniak).

¹⁹⁰ W roku 1999 uczelnia uzyskała upraw-

krajów postkomunistycznych, prof. Sawicki, wygłaszając referat *Los interbrigadistas polacos en la posguerra. Manipulaciones propagandísticas y avatares políticos*¹⁹².

październik–grudzień

Spotkaniem w dniu 14 października zainaugurowany został roczny „Suplement do seminarium doktoranckiego iberystyki wrocławskiej”. W jego trakcie Marlena Krupa omówiła swój będący na

ukończeniu doktorat *Duch i litera. Liryczna ekspresja mistycznej drogi Jana od Krzyża na gruncie polskich przekładów*. Wznowienie seminariów poprzedziła przeprowadzona w sierpniu 2006 ankieta wśród ich dotychczasowych uczestników¹⁹³. Kolejne spotkanie, na którym projekt swej rozprawy o semantycznej interpretacji słów kluczy w fado przedstawiła Zuzanna Bułat-Silva, a prof. Sawicki cykl własnych publikacji o polskich Don Kichotach, odbyło się 2 grudnia, z udziałem

◆ Spotkanie w dniu 2 grudnia: referentka (Zuzanna Bułat-Silva) i słuchacze jej wystąpienia (Kolankowska, Wojski, Walerich, Drozdowicz)

¹⁹² Tekst referatu został opublikowany w tomie *Las Brigadas Internacionales: 70 años de memoria histórica* (Salamanca 2007, Amarú Ediciones, s. 421–429).

¹⁹³ Na wyrażoną w niej gotowość prowadzącego do wznowienia comiesięcznych spotkań naukowych doktorantów pozytywnie zareagowało osiem na dziewięć zapytanych osób.

kilkunastu osób, w tym czterech pracowników Zakładu i trzech studentek zainteresowanych podjęciem studiów doktoranckich.

listopad

Dr Zygmunt Wojski zostaje uhonorowany medalem Komisji Edukacji Narodowej, przyznany na wniosek Instytutu Filologii Romańskiej za 30-letnią pracę nauczycielską służącą rozwojowi studiów iberystycznych w Uniwersytecie Wrocławskim.

grudzień

Kolejny numer „Estudios Hispánicos” (t. XIV, za rok 2006) wydany zostaje już bez opóźnienia. Zredagowany tym razem przez Monikę Głowicką i Ewę Krystynę Kulak¹⁹⁴, ma charakter zbliżony do tomu poprzedniego, gdyż większość jego objętości wypełniają artykuły z zakresu językoznawstwa i glottodydaktyki (w tym dwa w języku portugalskim). Towarzyszą im trzy teksty literaturoznawcze i jeden z zakresu historii Hiszpanii (sylwetka Marii Amalii Saksońskiej, „polskiej” małżonki Karola III¹⁹⁵). Tym

razem nie zabrakło recenzji naukowych z książek i materiałów konferencyjnych wydanych w Polsce, Hiszpanii i Republice Czeskiej (jest ich w sumie 16). Całość uzupełnia wykaz prac magisterskich z zakresu filologii hiszpańskiej za lata 2003–2005 (Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Adama Mickiewicza, Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej). Rozstający się z pismem redaktor serii „Estudios Hispánicos”, Piotr Sawicki (zob. 2005: wrzesień)¹⁹⁶ dziękuje w „Carta de despedida” redaktorom i współredaktorom kolejnych tomów oraz wszystkim dotychczasowym członkom Consejo Asesor i Consejo Editorial. Przy tej okazji przypomina okoliczności, w których „Revista Internacional del Hispanismo Polaco” (określenie z naszego papieru firmowego) powstała: było to możliwe dzięki zainicjowanej w latach 80. współpracy krakowskich i wrocławskich hispanistów, która doprowadziła do wydania pierwszych numerów pisma, złożonych z materiałów konferencyjnych (zob. 1985: grudzień i 1990: wrzesień).

de Sajonia. La pasión de Carlos III, tamże, s. 161–180.

¹⁹⁴ *Estudios de lingüística, didáctica y literatura*. Coordinadoras Monika Głowicka, Ewa Krystyna Kulak. „Estudios Hispánicos”, t. XIV (2006).

¹⁹⁵ Zob. C. González Caizán, *María Amalia*

¹⁹⁶ Nie było to rozstanie definitywne, zwłaszcza że współredaktorka tomu XIV, dr Kulak, opatrzyła nazwisko Piotra Sawickiego, umieszczone za jego zgodą w składzie Consejo Editorial, dodanym od siebie określeniem „Presidente”.

styczeń

Bogaty w wydarzenia rok, którego opis zamyka niniejsze „Kalendarium”, doktoranci Zakładu Iberystyki rozpoczynają 18 stycznia (wyjątkowo w czwartek) wieczornym spotkaniem, na którym Maksymilian Drozdowicz, w obecności swojego promotora, prof. Wojciecha Solińskiego, przedstawia referat *Świat indiański jako przejaw obcości w polskich przekładach prozy Augusto Roa Bastosa*, wprowadzający licznie zgromadzonych słuchaczy¹⁹⁷ w materię przygotowywanej rozprawy doktorskiej. Ponadto prezentujemy ubiegłoroczne nowości wydawnicze z zakresu hispanistyki, w tym prace własne uczestników seminarium.

◆ Uczestnicy styczniowego spotkania (w środku gestykujący prof. Soliński)

¹⁹⁷ 12 osób, w tym trzy kandydatki na studia doktoranckie (Ewa Bargiel, Anna Kęsek, Agnieszka Sycińska).

luty

13 lutego prof. Sawicki składa wniosek o wydzielenie z dotychczasowego Zakładu Iberystyki, liczącego (wraz z doktorantami) 21 osób, odrębnej jednostki organizacyjnej o nazwie Zakład Historii i Kultury Półwyspu Iberyjskiego. We wniosku określone zostały szczegółowo sformułowane cele i zadania nowego zakładu w zakresie inicjatyw naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych, a także działalności wydawniczej i promocyjnej. Proponowane zmiany w strukturze Instytutu, jego dyrektor prof. Gabryjelska, konsultuje z dziekanem Wydziału, prof. Sarnowskim i samodzielną kadrą naukową romanistyki, w efekcie realizacja wniosku zostaje przesunięta na rok 2008, w związku z planowanym przez wnioskodawcę urlopem naukowym¹⁹⁸.

W piątek 16 lutego w Instytucie Filologii Romańskiej ma miejsce obrona rozprawy doktorskiej mgr Marleny Krupy *Duch i litera. Liryczna ekspresja mistycznej drogi św. Jana od Krzyża w przekładach polskich*, napisanej pod opieką

prof. Sawickiego¹⁹⁹. Recenzentów jest trzech; są nimi ks. prof. Piotr Liszka (Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu), prof. Elżbieta Skibińska-Cieńska (Uniwersytet Wrocławski) i nieobecny we Wrocławiu prof. Florian Śmieja (University of Western Ontario), którego recenzję przedstawia prof. Jacek Łukasiewicz. Komisji przewodniczy, w zastępstwie dr hab. Beaty Baczyńskiej, prof. Wojciech Soliński. Powszechna sympatia, jaką dzięki swej nieustrudzonej aktywności w trakcie studiów i pracy nad doktoratem zyskała sobie kandydatka wśród kolegów i pracowników Zakładu, ściągnęła do sali 12 prawdziwe tłumy i zapewne nikt ze słuchaczy nie doznał zawodu, bo prezentację autoreferatu publiczność nagrodziła oklaskami. Komisja uznała rozprawę, obronioną już w połowie czwartego roku studiów doktoranckich, za wyróżniającą i zaleciła jej publikację po wprowadzeniu drobnych poprawek²⁰⁰.

¹⁹⁸ Ostatecznie, wobec niewystarczającego zainteresowania zmianami organizacyjnymi ze strony pracowników Zakładu Iberystyki autor wniosku zrezygnował w październiku 2008 z realizacji swej inicjatywy.

¹⁹⁹ Praca została przygotowana w ramach grantu promotorskiego Komitetu Badań Naukowych przyznanego w roku 2005 na projekt badawczy zatytułowany *Duch i litera. Liryczna ekspresja mistycznej drogi św. Jana od Krzyża na gruncie polskich przekładów*.

²⁰⁰ Książka dr Marleny Krupy, pod tym samym tytułem co jej rozprawa doktorska, wkrótce się ukazała (Gdańsk 2007, Wydawnictwo słowo/obraz terytoria). Autorka otrzymała za swój doktorat nagrodę Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

◆ Po ogłoszeniu decyzji komisji: profesorowie Skibińska, Sawicki, Soliński

◆ Profesorowie Jacek Łukasiewicz (zastępca recenzenta) i Piotr Liszka

◆ Gratulacje od kolegów z Zakładu Iberystyki

◆ Rodzinna fotografia z „Panią Krysią z ksero” i paniami portierkami

marzec

Na spotkaniu doktorantów w dniu 8 marca gościmy dr Monikę Bednarczuk (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej), badaczkę polskiej publicystyki lat międzywojennych, która przedstawia referat *Polacy a wojna domowa w Hiszpanii (1936–1939). Słowo, władza i względność prawdy*. Tytuł jej wystąpienia nawiązywał do problematyki podjętej w obronionej na tej uczelni rok wcześniej rozprawy doktorskiej²⁰¹.

◆ Dr Monika Bednarczuk w otoczeniu uczestników spotkania

20 marca w Instytucie Filologii Romańskiej ma miejsce obrona rozprawy doktorskiej mgr Zuzanny Bułat-Silva, luzytanistki i tłumaczki, *Fado – podejście semantyczne. Próba interpretacji słów kluczy*, napisanej pod kierunkiem prof. Lesława Cirkiego z Instytutu Filologii Germańskiej. Recenzje pierwszego w historii wrocławskiej iberystyki doktoratu portugalistycznego przedstawiły prof. Ewa Łukaszuk (Uniwersytet Warszawski) i prof. Anna Dąbrowska (Uniwersytet Wrocławski). Komisja, której przewodniczył prof. Sawicki, wysoko oceniła pracę i zaleciła jej publikację, co wkrótce nastąpiło²⁰².

²⁰¹ Wydanie książkowe: M. Bednarczuk, *Obraz hiszpańskiej wojny domowej lat 1936–1939 w piśmiennictwie polskim*, Toruń 2008, Wydawnictwo Adam Marszałek.

²⁰² Zob. Z. Bułat-Silva, *Fado – podejście semantyczne. Próba interpretacji słów kluczy*, Wrocław 2008, Oficyna Wydawnicza ATUT. Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe.

Na uroczystości w Auli Leopoldina w dniu 27 marca promowani są kolejni doktorzy Wydziału Filologicznego, wśród nich podopieczna prof. Sawickiego, Magdalena Świątek.

◆ Promotorzy rozpraw doktorskich (obok prof. Sawickiego opiekun naukowy jego własnego doktoratu, obronionego w roku 1974, prof. Józef Heistein)

◆ Dr Magdalena Świątek ze swym promotorem

kwiecień

20 kwietnia, na kolejnym tegorocznym spotkaniu doktorantów, mgr Agnieszka Marhall prezentuje w języku hiszpańskim referat *Verdad y mentira sobre la misoginia de Quevedo*, którego temat nawiązuje do przygotowywanej rozprawy doktorskiej²⁰³. Gościem specjalnym seminarium jest prof. María Dolores González Martínez (Universitat de Lleida), badaczka literatury i teatru Złotego Wieku, której towarzyszy dr hab. Beata Baczyńska.

◆ Agnieszka Marhall odczytuje swój referat

◆ Pracownicy Zakładu Iberystyki i nasz gość, prof. González Martínez

²⁰³ Rozprawa pod wstępnym tytułem *Kobieta w dziele Francisco de Quevedo a stereotyp barokowy*, pisana pod kierunkiem prof. Teresy Eminowicz-Jaśkowskiej (Uniwersytet Jagielloński), a następnie prof. Beaty Baczyńskiej, nie została dotychczas ukończona.

Rada Instytutu Filologii Romańskiej, na posiedzeniu w dniu 24 kwietnia, przyjmuje przygotowany w Zakładzie Iberystyki nowy program studiów stacjonarnych dla filologii hiszpańskiej²⁰⁴. Łączna liczba godzin na cyklu pierwszym (licencjackim) i drugim (magisterskim), łącznie z zajęciami opcyjnymi, wynosi 3300. Dla odciążenia przedmiotów kierunkowych część zajęć ma się odbywać w trybie wykładu (na I roku w języku polskim). Od roku II studenci mogą wybierać zajęcia z określonej puli przedmiotów literackich, historyczno-kulturowych i językoznawczych, zgodnie z aktualną ofertą Zakładu opartą na propozycjach pracowników.

maj

Decyzją rektora Uniwersytetu Wrocławskiego z 25 maja 2007 prof. Sawicki otrzymuje roczny płatny urlop do celów naukowych w okresie od 1 września 2007 do 31 sierpnia 2008.

30 maja Zakład Iberystyki organizuje doktorowi Zygmuntowi Wojskiemu, kończącemu 31-letni okres pracy dydaktycznej w Instytucie Filologii Romańskiej, pożegnalny „benefis” wspomnieniowo-artystyczny, przygotowany przez naszych studentów, zakończony towarzyskim spotkaniem z pracownikami.

◆ Uczestnicy programu artystycznego z bohaterem wieczoru

²⁰⁴ Program opracował zespół w składzie: Beata Baczyńska, Ewa Kulak, José Luis Losada, Magdalena Świątek, Justyna Ziarkowska i Monika Głowicka.

◆ Podziękowania i kwiaty od studentów

◆ Pożegnalna fotografia z kolegami z Zakładu

czerwiec

5 czerwca egzaminy magisterskie zdają przygotowujące się od kilku miesięcy do podjęcia studiów doktoranckich kandydatki prof. Sawickiego (Agnieszka Sycińska) i dr Ziarkowskiej (Anna Kęsek). Na załączonych fotografiach obie absolwentki w otoczeniu członków komisji (prof. Sawicki, dr Ziarkowska – promotorzy, dr August-Zarębska – recenzent).

Dodatkowy, roczny cykl seminariów doktoranckich Zakładu Iberystyki zostaje zakończony popołudniowym spotkaniem w dniu 22 czerwca. W jego trakcie dr Anna Konieczna wygłasza referat *Schizofrenia kulturowa osoby dwujęzycznej – rozważania o kulturze, języku i tożsamości*, nawiązujący do obronionego poza Instytutem Filologii Romańskiej doktoratu²⁰⁵, a Natasza Posadzy przedstawia swą świeżo ukończoną pracę doktorską (zob. 2007: listopad). W ostatnim punkcie programu kandydatki na studia doktoranckie prezentują swoje projekty badawcze.

czerwiec–lipiec

W dniach 1 czerwca–23 lipca odbywa się postępowanie rekrutacyjne na filologię hiszpańską. Spośród 397 kandydatów komisja, po ubiegłorocznych doświadczeniach (zob. 2006: czerwiec – sierpień) zakwalifikowała do przyjęcia na studia 80 osób (dwa razy tyle, ile wynosił limit), z czego 51 złożyło w terminie komplet dokumentów. Ostatecznie na liście przyjętych znalazło się 46 osób, w tym 35 z „nową” i 9 ze „starą” maturą oraz dwie z maturą zagraniczną.

²⁰⁵ Tytuł rozprawy doktorskiej brzmiał: *Kompetencja socjolingwistyczna w języku obcym. Storylines – schematy kulturowe* (promotor Eugeniusz Roman Lewicki). Data obrony: 6 czerwca 2006.

lipiec

Dr hab. Beata Baczyńska, jako reprezentantka Polskiego Stowarzyszenia Hispanistów²⁰⁶, bierze udział w spotkaniu przewodniczących krajowych stowarzyszeń Hispanistów (II Reunión de Presidentes de Asociaciones Nacionales de Hispanistas), odbywającym się w Paryżu w trakcie kongresu AIH (XVI Congreso de la Asociación Internacional de Hispanistas, 9–13 lipca 2007).

Nakładem Uniwersytetu Ostrawskiego ukazuje się przeznaczony dla studentów niestacjonarnych podręcznik do zajęć z literatury hiszpańskiej do końca XVII wieku *Literatura española 1*, uzupełniony o wybór tekstów i komentarze krytyczne. Autorami tego opracowania, wykorzystywanego również na niektórych polskich uczelniach, są prof. Piotr Sawicki i mgr Irena Fialová z katedry romanistyki w Ostravské univerzita.²⁰⁷

wrzesień

W pierwszych dniach września ukazuje się inaugurujący serię wy-

²⁰⁶ We władzach Stowarzyszenia Beata Baczyńska pełniła kolejno funkcje sekretarza Zarządu Głównego (2000–2004), przewodniczącej Głównej Komisji Rewizyjnej (2004–2007), ponownie sekretarza ZG (2007–2010). Od maja 2010 jest przewodniczącą Polskiego Stowarzyszenia Hispanistów.

²⁰⁷ Zob. P. Sawicki, Fialová I., *Literatura española 1. Esbozo histórico-literario. Selección de textos. Comentarios*, Ostrava 2007, Ostravská univerzita v Ostravě.

dawniczą „Debiuty iberystyczne” *Mały studencki ilustrowany przewodnik po kinie hiszpańskim. Część pierwsza* opracowany przez Agnieszkę Sycińską i Emilię Dowgiało²⁰⁸. Zawiera on 35 wybranych recenzji filmowych pióra 27 autorów, w większości powstałych jako prace zaliczeniowe z zajęć opcyjnych z historii filmu hiszpańskiego prowadzonych na iberystyce od roku akademickiego 1994/95 przez prof. Sawickiego. Do wydania części drugiej *Przewodnika* oraz kolejnego opracowania, *Kino Luisa Buñuela w oczach wrocławskich studentów* niestety nie doszło, z uwagi na wątpliwości dotyczące praw autorskich do tekstów zgromadzonych w archiwum dydaktycznym wykładowcy²⁰⁹.

◆ Emilia Dowgiało i Agnieszka Sycińska, przyszłe autorki *Przewodnika*, w gabinecie swego opiekuna naukowego (1 września 2006)

²⁰⁸ *Mały studencki ilustrowany przewodnik po kinie hiszpańskim. Część pierwsza*. Opracowanie Agnieszka Sycińska. Noty o reżyserach i filmach Emilia Dowgiało, Wrocław 2007, Instytut Filologii Romańskiej, Studenckie Koło Naukowe Iberystów Mañana. Recenzja tej publikacji, pióra Anny Kęsek, ukazała się w „Studia Romanistica” (Ostrava), nr 2/2010.

²⁰⁹ Twórcy *Przewodnika* przekazali jego egzemplarze autorom zamieszczonych w nim recenzji, niestety niektóre osoby zaprotestowały przeciwko upublicznieniu swych prac bez otrzymania ich wstępnej zgody, co stworzyło nieprzyjemny klimat wobec podjętej przez prof. Sawickiego i jego współpracowniczek inicjatywy.

Po rozmowie kwalifikacyjnej decydującej o przyjęciu na studia doktoranckie (10 września) odrzucono dwie z trzech zgłoszonych przez prof. Sawickiego kandydatek, Annę Kęsek i Agnieszkę Sycińską. Słuchaczką Studium Doktoranckiego została jedynie trzecia z nich, Marta Minkiewicz.

Rok akademicki 2007/08

Z dniem 1 października awansowane zostały na stanowisko adiunkta dr Agnieszka August-Zarębska i dr Justyna Wesoła. Z zespołu pracowniczego ubyli lic. Pedro Campos Fernández de Piérola i dotychczasowy oficjalny lektor hiszpański, lic. Martínez Jiménez, którego zastąpił lic. Maciej Stępień-Stawicka, Polak wykształcony w Hiszpanii. Zespół lektorski uzupełnili lic. Marta García Gato i lic. Amelia Serraller Calvo, której roczny pobyt na wrocławskiej iberystyce zainaugurował wymianę doktorantów z madrycką sławistką, zgodnie z podpisanym w tej sprawie porozumieniem.

październik

W Zakładzie Iberystyki zostały utworzone roczne Podyplomowe Studium Języka i Kultury Hiszpanii i Ameryki Łacińskiej, mające w zamierzeniu organizatorów zapewnić jego absolwentom możliwość poszerzenia ich kompetencji lingwistycznej oraz uzupełnienia i pogłębienia wiedzy o krajach hiszpańskiego obszaru językowego.

W programie znalazły się trzy bloki zajęć: praktyczna nauka języka hiszpańskiego (120 godzin), przedmioty dotyczące problemów polityczno-społecznych krajów hiszpańskojęzycznych (75 godzin) oraz ich kultury i sztuki (75 godzin). Na kierownika Studium powołano dr Justynę Ziarkowską²¹⁰.

listopad

30 listopada w Instytucie Filologii Romańskiej odbywa się obrona doktoratu mgr Nataszy Posadzy, doktorantki prof. Sawickiego zatrudnionej w Nauczycielskim Kolegium Języków Obcych w Bydgoszczy, gdzie pełni funkcję kierownika Sekcji Języka Hiszpańskiego. Rozprawę, zatytułowaną *Kształtowanie się obrazu Hiszpanii i Hiszpanów w wydanych w języku polskim podręcznikach szkolnych do historii i geografii (do końca XIX w.)*, recenzują profesorowie Cezary Taracha (Katolicki Uniwersytet Lubelski) i Teresa Kulak (Uniwersytet Wrocławski), przewodniczącą komisji jest dr hab. Beata Baczyńska. Mimo drobnych zastrzeżeń ze strony recenzentów, komisja podkreśliła niezwykłą skrupulatność i rzetelność badawczą doktorantki, nadając jej jednogłośnie stopień doktora nauk humanistycznych.

²¹⁰ Inicjatywa ta nie miała kontynuacji w latach kolejnych z uwagi na niewystarczającą liczbę zgłoszeń.

◆ Promocja doktorska Nataszy Posadzy (nieobecnego we Wrocławiu promotora zastępuje Beata Baczyńska)

◆ W gronie świeżo wypromowanych doktorów, obok Nataszy Posadzy, widzimy Maksymiliana Drozdowicza

listopad–grudzień

Z początkiem listopada ukazuje się jubileuszowy, XV tom „Estudios Hispánicos” w opracowaniu Justyny Ziarkowskiej i José Luisa Losada Palenzuela, dedykowany, w 60-tą rocznicę urodzin, współtwórcy pisma, co podkreślał tytuł, jakim go opatrzone: *Hispano-Polonica. Homenaje a Piotr Sawicki*²¹¹. Na jego zawartość, obok części biograficzno-bibliograficznej, złożyło się 28 uporządkowanych tematycznie artykułów (pierwszy dział, *Decadentismo ideológico y decadentismo literario*, inaugurował tekst wybitnego hiszpańskiego historyka literatury, prof. José Carlosa Mainera) i wybór przekładów literackich, w tym studenckich tłumaczeń z francuskiego (Prévert) i hiszpańskiego (Antonio Machado) Piotra Sawickiego. Tom zaprezentowano podczas promocyjnego spotkania zorganizowanego 1 grudnia w Instytucie Filologii Polskiej, z udziałem członków redakcji (w tym jego „krakowskiej” i „poznańskiej” części, w osobach Marii Filipowicz-Rudek, Barbary Łuczak i Anny Sawickiej) oraz współpracowników i sympatyków pisma (Monika Bednarczuk, Magda Pabiś, prof. Stanisław Prędota). Gości powitała dr Ewa Kulak, przedstawiając następnie dorobek pisma i plany redakcji, jego pełną zawirowań historię przedstawił w okolicznościowym referacie Piotr Sawicki²¹², po

◆ Redaktorzy „Estudios Hispánicos”, poprzedni (Piotr Sawicki) i przyszły (José Luis Losada) słuchają wystąpienia Ewy Kulak

²¹¹ *Hispano-polonica. Homenaje a Piotr Sawicki*. Coordinadores Justyna Ziarkowska, José Luis Losada Palenzuela en colaboración con Marlena Krupa, Marcin Kurek. „Estudios Hispánicos”, t. XV (2007).

²¹² Referat, zatytułowany *Dole i niedole „Estudios Hispánicos”* – zwierzenia eks-redaktora nie został opublikowany.

czym jubileuszowy tom zaprezentowali Justyna Ziarkowska i José Luis Losada. Ciąg dalszy, o nieformalnym charakterze, miał miejsce w uniwersyteckiej restauracji „Bazylią”. Oba spotkania utrwalone zostały na fotografiach (wybór poniżej) i w formie nagrania wideo, obejmującego również popołudniowe, kameralne spotkanie z gośćmi spoza Wrocławia w domu jubilata, pod hasłem „Podwieczorek bez mikrofonu” (autorzy Marcin Kurek i Justyna Ziarkowska).

◆ Justyna Ziarkowska omawia zawartość jubileuszowego numeru

◆ Współredaktorzy tomu wręczają byłemu redaktorowi jego pierwsze egzemplarze, trzymane dotąd pod kluczem

◆ Ewa Kulak i Piotr Sawicki wznoszą toast za pomyślną przyszłość pisma

◆ Rumieniec na twarzy jubilata, obdarowanego wieńcem laurowym

◆ Podczas obiadu w restauracji „Bazylią”. Pierwsi od prawej: Amelia Serraller (doktorantka z Madrytu) i Maciej Stępień (nowy lektor)

◆ Nie zabrakło też okolicznościowego tortu, który upiekła i wręczyła Małgorzata Kolankowska

◆ W ramach „Podwieczorku bez mikrofonu” Piotr Sawicki czyta swoje wiersze z lat studenckich, a Marcin Kurek, z pełną powagą, dokonuje ich krytycznego rozbioru

◆ Przysłuchują się z lekkim zaskoczeniem Magda Pabisiak, Maria Filipowicz i Monika Bednarczuk

grudzień

Z dniem 1 grudnia 2007 dr hab. Beata Baczyńska zostaje awansowana na stanowisko profesora nadzwyczajnego. Decyzja rektora Uniwersytetu Wrocławskiego sankcjonuje jej własny dorobek i dokonania kilkunastoosobowego zespołu, którym kieruje²¹³.

²¹³ W dniu 11 stycznia 2017 dr hab. Beata Baczyńska, prof. UW, odebrała w Pałacu Prezydenckim w Warszawie tytuł profesora nauk humanistycznych. Recenzentami jej dorobku naukowego w postępowaniu wszczętym przez Radę Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Wrocławskiego 11 czerwca 2013 byli profesorowie Urszula Aszyk-Bangs (Uniwersytet Warszawski), Jerzy Brzozowski (Uniwersytet Jagielloński), Danuta Künstler-Lengner (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) i Piotr Sawicki (Wyższa Szkoła Filologiczna we Wrocławiu).

WSPOMNIENIA

rys. Barbara Kędzierska

Dawnych wspomnień czart, czyli niezapomniane lata siedemdziesiąte²¹⁴

Zastanawiałem się, jak daleko sięgnąć wspomnieniami w swoim dzisiejszym wystąpieniu. Może aż do roku 1966, kiedy to dr Jerzy Falicki wezwał do siebie dwóch studentów I roku, Grzegorza Ławickiego i mnie, by nam zaproponować zajęcie się językami Półwyspu Iberyjskiego, hiszpańskim i portugalskim, które na wrocławskiej romanistyce nie były wykładane. Zobaczył w nas wówczas przyszłych lektorów tych języków. Portugalski wydawał mi się znacznie trudniejszy do samodzielnego opanowania, więc, by uprzedzić kolegę, czym prędzej zacząłem uczyć się hiszpańskiego (Grzegorz zajął się z czasem, jak wiadomo, włoskim).

Ale nie, nie sięgajmy tak daleko, mamy však wspominać początki naszej iberystyki, naszego wspólnego dzieła; ma to być nasz kolektywny jubileusz, odwołujący się do daty 1978 – a dlaczego, zaraz to sobie wyjaśnimy.

Iberystyka zakiełkowała na żyznej glebie romanistyki wrocławskiej lat 70.; po siedmiu latach tłustych – od roku akademickiego 1971/72 do roku 1978/79 – przyszło však siedem lat chudych, kiedy dorobek tego pierwszego okresu został niemal doszczętnie zmarnowany i wszystko zaczynać trzeba było od nowa. Ów drugi okres wydał już sporo owoców (...).

Dziś jednak wolę przypomnieć naszych – moich – studentów sprzed lat i im właśnie owe wspominki zadedykować; z nimi wiązały się przecież nasze ówczesne nadzieje, plany, a czasem tylko marzenia. Niektórzy z nich są tu wśród nas, obecni. Witam ich serdecznie, wszystkich razem i każdego z osobna, i do nich głównie pragnąłbym swój niby-referat skierować.

Pamięć przechowała wiele wspomnień, czasem nawet zbyt osobistych, by je publicznie ujawniać. Niech jednak powróci dawnych wspomnień czar – „czar”, ale i „czart”, bo w pewnym momencie „czart”, czort jakiś, wmieszał się w to wszystko, machnął parę razy ogonem i rozpędził niedoszlą iberystykę wrocławską na cztery wiatry. Szuflady prywatnych biurów, półki szaf, zakurzone insty-

²¹⁴ Referat wygłoszony na spotkaniu jubileuszowym z okazji 15-lecia studiów hispanistycznych na Uniwersytecie Wrocławskim (29 maja 1993). Wersja skrócona, bez poprawek aktualizacyjnych.

◆ Spotkanie po 15 (lub więcej...) latach uczestników lektoratów języka hiszpańskiego i zajęć specjalizacyjnych prowadzonych w latach 70. przez dra Sawickiego. Od lewej: Ewa Pote-
rałowicz, Teresa Dorocinkowska, Anna Wawrykowicz, Elżbieta Skibińska, Katarzyna Wrze-
śniowska, Halina Sudoł, Beata Kopacka. Przed nimi, przykucnięty, Kazimierz Gołębiowski.
Na zdjęciu brak Barbary Hlibowickiej, która wzięła udział w dalszej części jubileuszowej
uroczystości

tutowe segregatory pełne są papierów i papierzyśk, z których wiele da się dziś
jeszcze odczytać. Wiele da się odczytać, jeszcze więcej dopowiedzieć. Składam
serdeczne podziękowanie tym wszystkim, którzy mi owych materiałów użyczy-
li i obiecuję korzystać z nich z rozważą. Ten wstęp – bo to wstęp jeszcze – robi się
już przydługi, przejdźmy więc *al grano*, do naszych romanistycznych „baranów”
(*revenons à nos moutons* – tyle jeszcze z francuskiego pamiętam).

Na początek dwa cytaty. Oto fragment *Plotek nie do druku o wrocław-
skiej romanistyce* pani docent Anny Nikliborc²¹⁵, naszej nieodżałowanej
Madame:

Od roku 1968 objął kierownictwo nasz kolega italianista, docent – obecnie pro-
fesor – Heistein. Powiększyła się kadra pracowników nauki wrocławskiej roma-
nistyki o naszych wychowanków tu obecnych, oprócz filologii francuskiej i wło-
skiej wykluwa się nieśmiało jeszcze iberystyka. Pedro od czasu jak przyjechał
z polskiego bieguna północnego zawsze dążył do słońca i cel swój osiągnął. (...) I
tak nadszedł rok 1974, rok mojej emerytury – jak całkiem niewłaściwie się
mówi, rok przejścia w stan spoczynku. Ileż to się zmieniło na naszej romani-
styce. Nowy, piękny gmach zamiast ciasnej, choć jakże miłej „Opatówki”. Nowa
młoda kadra, która zastąpiła tych, którzy nas opuścili dla Lublina. Nowe dokto-
raty i habilitacje, które świadczą, że dobre było postanowienie restytuowania ro-
manistyki na naszym uniwersytecie. Oby tak dalej (...).

²¹⁵ Cały tekst został zreprodukowany, według zachowanego maszynopisu, w opracowaniu za-
tytułowanym *Z romanistycznego sztabucha* P. Sawickiego (op. cit., s. 224–230).

Swe *Plotki nie do druku* kierowała autorka do absolwentów romanistyki, którzy w 1985 roku świętowali 25-lecie wznowienia studiów romanistycznych we Wrocławiu, zawieszonych w latach 50. Ironia losu sprawiła, że ów jubileusz odbywał się momencie, gdy przyjęcia na studia ponownie zostały zawieszone (...). W tym samym roku 1985, w okolicznościowym wydawnictwie „Życie Uniwersytetu”, ja sam tak oto wspominałem czasy świetności romanistyki, moje własne czasy studenckie i asystenckie:

Niegdyś byliśmy ukochanym dzieckiem Wydziału i Uczelni. Na naszych studenckich wieczorkach noszących wdzięczną nazwę *Soirée des Romanisants* bywał sam rektor [Alfred] Jahn, a dziekan [Jerzy] Łanowski, wznosząc toast czerwonym winem, dawał znak do rozpoczęcia programu artystycznego, który w języku Corneille’a przygotowywał studencki kabaret „Chanteclair” (...). Koło Romanistów organizowało niezliczone imprezy, konkursy tłumaczeniowe i naukowe seminaria, biblioteka pomnażała swe zbiory dzięki hojności zaprzyjaźnionych ambasad, a w gościnnych salonach Katedry, a potem Instytutu, spotkać można było na codzień wiele znakomitości światowej romanistyki (...). Dziś gości coraz mniej i jakby mniejszego kalibru, a gwarny niegdyś i rozdyktowany klub „Pain-Thé-Home”, urządzony z inwencją przez naszych wychowanków w „piwnicznych izbach” Instytutu, zamknął trzy lata temu swe podwoje po nader surowej inspekcji Władz Przeciwpowodziowych. Buchający z owej piwnicy ogień ugaszono w zarodku kilkoma kubłami zimnej wody, zanim zdołał objąć wyższe piętra. Dziś przy Placu Nankiera 4 tli się jedynie mała isierka, ostatni ślad życia romanistyki, walczącej już tylko o własne przetrwanie²¹⁶.

Powróćmy jednak do złotych lat romanistyki; jej „złote lata”, czyli druga połowa lat 60. i pierwsza 70., miały swój odcień hiszpański, dzięki inicjatywom sekcji hiszpańskiej działającego z rozmachem Koła Romanistów, a później – utworzeniu w Katedrze Filologii Romańskiej, w roku akademickim 1971/72, pierwszego oficjalnego (bo wpisanego już do planu studiów) lektoratu tego języka. W protokole z zebrania Katedry ze stycznia 1972 czytamy wypowiedź jej kierownika, doc. Józefa Heisteina: „Lektorat hiszpański ruszył i jest nieźle prowadzony”. W tym samym protokole wzmiankowana jest studentka IV roku, Elżbieta Lelental, która – cytuję – „nigdy nie zabiera głosu, odpowiada bardzo oszczędnie”. Elżbietę uczyłem hiszpańskiego w owym czasie indywidualnie, i oczywiście bezinteresownie, mając nadzieję na jej zatrudnienie na romanistce jako drugiej, obok mnie, hispanistki. Choć jednak była stypendystką naukową, posiadała indywidualny program studiów nastawiony na język i literaturę hiszpańską, a nadto jako jedna z dwóch studentek na Wydziale otrzymała odznakę *primus inter pares* – koledzy romaniści odrzucili wniosek kierownika Katedry z czerwca 1973 o przyznanie jej eta-

²¹⁶ P. Sawicki, *Cyt, isierka zgasła?*, „Życie Uniwersytetu” 15 listopada 1985, s. 11.

tu asystenta-stażysty; etat dostała jej koleżanka i konkurentka, Elżbieta Świdorska (obecnie Zawisza). Wtedy po raz pierwszy czart machnął ogonem, gasząc hispanistyczną iskierkę, iskierkę mojej nadziei na to, że jako iberysta nie pozostanę sam. Leleńtalówna poszła pracować do szkoły, a niedawno zrobiła w Poznaniu doktorat z metodyki nauczania języków romańskich.

W owych czasach udało mi się dwukrotnie, jeszcze przed nawiązaniem stosunków dyplomatycznych między Polską a Hiszpanią, zawitać podczas wakacji do tego kraju (po raz pierwszy w roku 1970, tuż po ukończeniu studiów), a wyniesioną z tych podróży wiedzę gorliwie upowszechniałem wśród swoich studentów (...).

W roku 1972 kierownik Katedry, doc. Heistein, podjął zabiegi o przekształcenie jej w Instytut. Przekazując władzom uczelni dane do wniosku o powołanie Instytutu Filologii Romańskiej, podawał m.in., że romanistyka posiada 30 pracowników; że kształci 230 studentów, w tym 120 na pierwszych dwóch latach studiów; że ilość tzw. godzin dydaktycznych wynosi ponad 7000 w skali rocznej; że księgozbiór Katedry przekracza już 20000 woluminów itd. Instytut powstał ostatecznie z początkiem roku akademickiego 1973/74, w rok później z owej wspomnianej przez doc. Nikliborc „Opatówki” (czyli budynek przy ul. Grodzkiej 12) przeniósł się do nowo odremontowanego, jakże wówczas przestronnego, bo pustego jeszcze gmachu, który dotąd zajmuje. Wiosną 1974 roku, jeszcze przed przeprowadzką, dyrektor Instytutu, wypatrując mnie gdzieś na korytarzu Grodzkiej 12, przywołał do swego gabinetu i oświadczył: „Pan zostanie moim zastępcą”. Swemu własnemu promotorowi (we wrześniu bronić miałem doktorat) odmówić nie mogłem i w ten oto sposób zostałem na blisko dwa lata postrachem studentów naszej romanistyki, jako wicedyrektor ds. dydaktyki, o czym przypomina następujący utwór, autorstwa Stefana Kaufmana:

W Instytucie od rana
ciągle słyszeć Szatana.
Pan dyrektor, wszak
każdy to wie.
Gdy lektorat zaczyna,
student drży biedaczyna,
bo hiszpański, niebłaha
to rzecz.
Lecz w Karpaczu się zdarza,
że się Szatan rozmarza,
kiedy z Witkiem²¹⁷ zasiądzie

²¹⁷ Chodzi o Witolda Łękawę, naszego ówczesnego studenta, potem pracownika romanistyki na Uniwersytecie Śląskim.

za stół.
W Don Kichota się zmienia,
płyną wtedy wspomnienia
pięknych lat, gdy prezesem
on był.

Powstanie Instytutu zbiegło się w czasie z reformą studiów neofilologicznych, polegającą na skróceniu nauki do czterech lat; objęła ona na początek studentów ówczesnego I roku – tych, którzy rozpoczynali swe studia w roku 1974, a kończyć je mieli już w roku 1978. W sporządzonej dwa lata później ekspertyzie, poddającej ów plan miazdzącej krytyce, dr Aleksander Labuda pisał:

Przejsie z pięcioletniego sytemu studiów na system czteroletni (...) doprowadziło (...) do takiego przeciążenia studentów, że pracują oni w warunkach urągających wszelkim normom związanym z higieną pracy umysłowej. Przykładowo na roku trzecim, który jest rokiem magisterskim, obciążenia w skali tygodniowej sięgają 40 godzin zajęć. (...) W praktyce studenci przebywają na uczelni od rana do wieczora i nie mają czasu na samodzielną pracę i lektury poza zajęciami, by nie wspomnieć już o wypoczynku. Natomiast program, co wygląda na niezamierzoną ironię, zobowiązuje do prowadzenia licznych zajęć w trybie konsersatoryjnym, a więc metodą, która zakłada szeroki margines poszukiwań, przygotowań i przemyśleń samodzielnych. (...) Zarówno nauczający jak i studenci postawieni zostali wobec zadań, o których z góry wiadomo, że są niewykonalne przy aktualnych ograniczeniach czasowych.

Pamiętając o powyższych słowach, przyjrzymy się bliżej rocznikowi, który w 1974 rozpoczynał studia; oto fragment jednego z zapisów w kronice Koła Romanistów:

Powiemy o nich jedynie to: w roku akademickim 1974/75 pełni optymizmu przekroczyli mury Uniwersytetu, stworzyli niepowtarzalną grupę hiszpańską, uczyli się z mniejszym lub większym zapalem, a teraz – oswiali pesymiści opuszczają mury uczelni.

◆ Dr Sawicki w swym (vice-) dyrektorskim gabinecie, który w dwa lata później, po zatrudnieniu mgra Wojskiego, stał się na czas jakiś przyczółkiem „hispanistyki w budowie”

Te cztery lata, spędzone z ową rzeczywiście niepowtarzalną grupą i z jej nieco starszymi i nieco młodszymi kolegami, lata 1974–1978, a także rok następny, 1978/79, były okresem szczególnym i niezapomnianym, okresem wielkiego zrywu, wielkich nadziei, wytężonej pracy, a także radosnej zabawy, okresem podejmowania się rzeczy niemożliwych, które okazywały się nie tylko wykonalne, ale i przynoszące podziwu godne efekty (...).

Ówczesne zabiegi i działania, inicjatywy i ich owoce odbite są w pismach dotyczących procesu dydaktycznego na romanistyce, programach studiów indywidualnych, urzędowej i prywatnej korespondencji, wreszcie tekstach z kroniki Koła Romanistów i wierszykach zebranych w unikalnej studenckiej *Antologii twórczości radosnej od zimy do wiosny AD 1974–1978*, odbitej w nakładzie 8 egzemplarzy na „papierze czerpanym z szuflady” (jak głosi stopka redakcyjna anonimowej i kolektywnie opracowanej książeczki). Oto pierwsza próbka tej „radosnej” twórczości:

Światem zaczęła rządzić jesień
I cały świat się zrobił rudy,
A ja tak pragnę, czemu – nie wiem,
Zwiąć z seminarium od Labudy.
Uciec tramwajem od Rimbauda,

Verlaine’a oraz des Esseintes’a
I nie pamiętać nigdy więcej
Co jak filolog mam pamiętać.

Wsiąść do tramwaju byle jakiego:
Siódemki, dwójki, piątki lub zera,
Kasując bilet nie myśleć wcale
Co to magister i co kariera.

Zostawić M. Tomaszewskiego²¹⁸,
Bergsona wrzucić do szuflady,
Powłóczyć trochę się nad Odrą
I wypić wino świtem bladym.
A potem z kacem ruszyć Szewską
W Ossolineum grube mury,
Szepcząc: Jak byłoby cudownie,
Gdyby mnie teraz zoczył który.

Usiąść przy stole naprzeciw Zdzicha²¹⁹,
Ziewnąć raz jeden, potem wtóry
I odsunawszy grube foliały,
Ulecieć duchem na Kotdazury²²⁰.

²¹⁸ Mgr Marek Tomaszewski, późniejszy profesor polonistyki w Lille.

²¹⁹ Imię bibliotekarza pełniącego dyżury w Czytelnii Głównej Ossolineum.

²²⁰ Od *Côte d’Azur* (Lazurowe Wybrzeże).

Posłuchajmy jeszcze jednej kompozycji, aby „wywołać temat”:

W porodówce

Pyzata, chwacka minka,
Czy chłopak czy dziewczynka,
Kraślutkie nibynóżki,
Wszędzie białe pieluszki,
Frędzelek u pępusia,
Uśmiecha się gębusia.
Czy to on jest czy to ona,
Rany boskie, gdzie jest żona?!
Pan nie może, ona słaba,
Kurka wodna, co za baba!
Czy to moje, czy nie moje,
Może usiąść? Nie! Postoję.

Tematem wywołanym przez ten wierszyk jest oczywiście, jak się Państwo domyślają ...iberystyka, a ściślej: okoliczności, w których się rodziła, a rodziła się w bólach. Pierwszym krokiem do jej utworzenia miało być pozyskanie odpowiedniej kadry, albo jej wykształcenie, a właściwie jedno i drugie. Kolejną, po Elżbiecie Lelental, kandydatką na hispanistkę stała się Halina Gołąbek, którą w 1974 roku przyjęto na staż w zakresie językoznawstwa po pozytywnej opinii promotora jej pracy magisterskiej, doktora Ucherka. Prowadziła ona lektorat hiszpański z I rokiem (sama, dodajmy, uczyła się tego języka nadprogramowo, gdyż w czasie studiów miała lektorat włoski) oraz, wraz ze mną, zorganizowane pod egidą sekcji hiszpańskiej Koła Romanistów zajęcia z „Wiedzy o Hiszpanii” (przedmiotu takiego w planie studiów oczywiście nie było). Dodajmy tu od razu, że odeszła na własną prośbę z Instytutu już po roku pracy, we wrześniu 1975, wyjeżdżając na Wybrzeże – do Gdańska lub Gdyni. Odtąd nie miałem od niej żadnych wiadomości; nie wiem, co dziś robi i czym się zajmuje. Szukać więc trzeba było dalej. Za poradą znanej tłumaczki, Kaliny Wojciechowskiej, skontaktowałem się z przebywającym wówczas pod Madrytem, po dłuższym pobycie w Ameryce Łacińskiej, doktorantem prof. Haliny Lewickiej, Zygmuntem Wojskim, młodym (wszyscy byliśmy wówczas młodzi!), obiecującym językoznawcą. Ożywiona korespondencja poprzedzająca jego zatrudnienie trwała przez rok; oto fragment listu z Móstoles z 21 stycznia 1976:

Z Pańskiego listu wynika, że perspektywy dla wrocławskiej hispanistyki rysują się wspaniale. Nie muszę Pana zapewniać, jak bardzo mnie to cieszy. Nic mnie absolutnie nie przeraża, jeśli chodzi o ilość zajęć, które miałbym poprowadzić, a raczej usposabia entuzjastycznie, byle bym tylko miał zapewnione odpowiednie warunki materialne.

Warunki materialne – mieszkanie – zostały przez Uniwersytet zapewnione i w październiku tegoż roku mgr Wojski mógł już podjąć zajęcia; początkowo również z francuskiego (tzw. przekłady). Osobowość nowego „pana od hiszpańskiego i od przekładów” fascynowała naszych studentów, spragnionych szczegółów jego peregrynacji po krajach Ameryki Łacińskiej, o których tak barwnie potrafił opowiadać. Oto relacja kronikarza Koła Romanistów z wieczoru w klubie romanistów, noszącym wówczas swą pierwotną nazwę „Cendrillon” (zapis pod datą 20 maja 1977):

Spośród wielu spotkań w klubie zorganizowanych przez sekcję włoską i hiszpańską, szczególnie jedno zasługuje na dłuższą wzmiankę w naszej Kronice. Był to wieczór przygotowany przez pana mgr Z. Wojskiego, poświęcony jego wspomnieniom z długich podróży po krajach Ameryki Południowej. Odnosiło się wrażenie, że nie ma na tym terenie zakątka, którego by nasz podróżnik nie obejrzał, nie sfotografował, nie wyniósł maksymalnej ilości ciekawostek. Dużo paczek z przeżroczkami, taśm magnetofonowych, ciekawe talizmany, barwne widokówki, prospekty – to wszystko oglądaliśmy do późnych godzin wieczornych. W końcu okazało się, że nie zdążymy z wszystkim się zaznajomić – postanowiliśmy powtórzyć spotkanie. Tak więc doczekaliśmy się dwóch seansów, o całej gamie różnorodności geograficznych, muzykologicznych, politycznych, językowych.

Pan Wojski podawał nam co ciekawsze zwroty i wyrażenia w tamtejszych odmianach języka hiszpańskiego. Wykład, początkowo prowadzony w j. polskim, wydawał nam się nieco zubożony, więc spontanicznie poprosiliśmy o hiszpański. Tego nam właśnie brakowało.

Na swój prywatny użytek dziewczęta z grupy hiszpańskiej ułożyły wówczas dodatkowo następujący poemacik:

Panegiryk

Segismundo, mi Segismundo
Del Méjico enamorado,
spadłeś do nas *del otro mundo,*
co najmniejszą jest twoją wadą.

Czy nie lepiej było ci, chłopie,
leżeć w hamaku, ssąc ananasek,
i zapomniawszy na śmierć o Europie,
podziwiać Czibczów płas bez opasek?

Aleś ty wrócił śród troglodyty,
do tej jaskini w romańskim stylu,
gdzie lud pogański i niedomyty
wrzaskiem cię witał, rajski motyłu.

Przygotowania do uruchomienia iberystyki, którą wyobrażaliśmy sobie wówczas na kształt iberystyki warszawskiej, funkcjonującej jako kierunek od roku 1972, szły – jak się to mówi – pełną parą. W styczniu 1976 udało mi się, po dłuższych targach z Radą Instytutu, zrezygnować z funkcji zastępcy dyrektora; w piśmie, jakie wówczas złożyłem, przeczytać można: „Zgodnie z planem rozwoju Uniwersytetu, przewidującym powstanie iberystyki jako nowego kierunku studiów, pragnę przyczynić się do umożliwienia jak najszybszego jej otwarcia, deklarując wykonanie w ciągu obecnego i przyszłego roku akademickiego kilku niezbędnych dla tego kierunku skryptów i antologii”. Jednocześnie zwracałem się o porady praktyczne i plan studiów do szefa iberystyki warszawskiej, wówczas jeszcze docenta, Jana Kieniewicza. Zachowała się jego odpowiedź, w której pisał m.in.: „Miło mi było otrzymać Pana list, tym bardziej, że sygnalizuje on bliskie rozwinięcie studiów iberystycznych także we Wrocławiu”. I dalej: „Jak Pan wie zapewne, nawiązał z nami kontakt lic. Mariano Bravo Valbuena, którego ściągamy na zastępstwo chorego lektora. Rozumiem, że bierzecie go pod uwagę w roku przyszłym jako lektora?”.

Ten *passus* pisma prof. Kieniewicza pozwala mi tu przypomnieć osobę pierwszego kandydata na lektora hiszpańskiego w Uniwersytecie Wrocławskim. *Marianito*, jak go nazywaliśmy, pojawił się w naszym mieście, po wcześniejszej wymianie korespondencji, za sugestią prof. Gabrieli Makowieckiej z Universidad Complutense (ona sama zresztą, wraz z mężem, inż. Stanisławem Makowieckim, regularnie odwiedzała wówczas Wrocław, z cyklami corocznych wykładów dla naszych studentów). Etatu nie otrzymał, ani wtedy (jesienią 1975), ani rok później, gdy powrócił do Wrocławia po jednym semestrze przepracowanym w Warszawie. Szwendał się po Uniwersytecie, uczył się polskiego, a że był dość gwałtownego usposobienia i język miał niewyparzony, często wdawał się w rozmaite scysje słowne, np. w tramwaju (*Baja si tienes cojones* – powiedział kiedyś pasażerowi, który go potracił czy obraził, ale tamten go nie zrozumiał i nie chciał z nim wysiąść); określenia typu *¿Qué le den por culo, joder!* i tym podobne nie schodziły mu z ust. Po wyjeździe z Polski nie odzywał się przez lat piętnaście; ostatnio do mnie jednak napisał: przebywa w Madrycie, pracuje jako wychowawca w jakimś internacie, wciąż jest w dobrej formie.

Zanim jeszcze w roku akademickim 1975/76 zaproponowałem studentom ówczesnego II roku wspólne seminarium magisterskie z polsko-hiszpańskich stosunków literackich (o czym za chwilę), sporo osób postanowiło pogłębić swoją wiedzę na temat Hiszpanii, jej kultury i języka deklarując chęć podjęcia studiów indywidualnych z tego zakresu. Konieczne było w tym celu, podobnie jak dziś, spełnienie pewnych wymogów formalnych (jak wysoka średnia), a także – akceptacja Rady Insty-

tutu, która wszystkie zgłoszenia bardzo szczegółowo rozpatrywała. Tak np. na posiedzeniu w dniu 31 października 1974, jak wynika z protokołu, omówiono aż 19 wniosków studentów II, III i IV roku, przy czym chęć wyboru specjalizacji hiszpańskiej (dla grupy specjalizacyjnej odbywały się dodatkowe, nie wpisywane do pensum, zajęcia) zadeklarowali: Dorota Szmidt, Agnieszka Wierszelis i Elżbieta Iwańska z roku II; Barbara Hlibowicka, Andrzej Naumowicz i Danuta Witczak z roku III; Stefan Kaufman („Językoznawstwo ogólne i hispanistyka”), Barbara Marcinek, Barbara Zielińska i Maria Janusz z roku IV. Jak informuje kolejny protokół, tym razem z posiedzenia Zakładu Literatur Romańskich z 7 listopada tegoż roku, „uformowała się już grupa hispanistów; językoznawcy zajmą się omówieniem materiałów do nauczania jęz. hiszpańskiego w okresie między- i powojennym, literaci zaś – recepcją literatury hiszpańskiej w Polsce” (prace te miały wciągać najzdolniejszych studentów w badania prowadzone w Instytucie). Zachował się indywidualny program studiów (tzn. zachował w moich podręcznych materiałach) dwóch z wymienionych wyżej osób: Danuty Witczak (temat specjalizacji brzmiał: „Teoria i technika pracy tłumaczeniowej z zakresu języka hiszpańskiego”) i Barbary Marcinek (temat: „Współczesny teatr hiszpański i jego recepcja w Polsce”). Barbara przygotowała, na seminarium prowadzonym przez prof. Heisteina, pierwszą w historii naszej romanistyki pracę magisterską o tematyce hispanistycznej; tytuł brzmiał *Twórczość dramatyczna Federica Garcíi Lorki i jej recepcja w Polsce w latach 1960–1970*, data obrony: 1976. Wiosną 1976 roku przygotowane zostały i zatwierdzone kolejne cztery programy indywidualne: dla Ireny Ochlewskiej i Anny Wawrykowicz z I roku oraz Ewy Warmuz i Jerzego Zielonki z II roku; byli to wówczas nasi najbardziej obiecujący studenci.

Cóż stało się z tymi wszystkimi osobami? W większości – rozsypali się po świecie. Dorota Szmidt mieszka w Barcelonie i tłumaczy na kataloński polską literaturę m.in. przełożyła utwory Witkacego, Gombrowicza i Mrożka²²¹; Elżbieta Iwańska uczy hiszpańskiego w jednym z podparyskich liceów; pozostałe osoby przebywające za granicą od swych pierwotnych zainteresowań odeszły, choć niektóre mają mężów Hiszpanów. Z absolwentów, którzy pozostali w kraju, Barbara Marcinek i Anna Wawrykowicz są wykładowcami języka hiszpańskiego (pierwsza na Uniwersytecie Szczecińskim, druga na Politechnice Wrocławskiej²²²). Portugalskim zajęła się, jeszcze podczas studiów we Wrocławiu, Basia Hlibo-

²²¹ Niedawno, już jako pracownik slawistyki na Universitat de Barcelona, obroniła doktorat z fonetyki kontrastywnej.

²²² W latach 1994–2005 mgr (od 1999 doktor) Anna Wawrykowicz była, na dodatkowym etacie starszego wykładowcy, pracownikiem naszego Zakładu Iberystyki.

wicka; niestety jej dorobek w zakresie portugalistyki procentuje dziś dla Uniwersytetu Marie Curie-Skłodowskiej w Lublinie i Uniwersytetu Warszawskiego.

Osobno wymienić trzeba nazwiska uczestników seminariów magisterskich z zakresu stosunków literackich polsko-hiszpańskich, recepcji literatury hiszpańskiej i hispanoamerykańskiej w Polsce oraz współczesnej powieści i współczesnego dramatu hiszpańskiego; seminariów prowadzonych w latach 1976–1979 dla roczników rozpoczynających studia w 1974 i 1975 roku. Wszyscy oni, poza jedną osobą, prace magisterskie ukończyli i obronili, uzyskując na ogół bardzo dobre i dobre oceny. Byli to, z rocznika 1974: Danuta Curkowicz, Danuta Chodorowska, Barbara Dziubek, Hanna Kamińska, Małgorzata Kozar, Dariusz Natkowski, Jerzy Pietrzak, Joanna Strzyż, Halina Sudoł, Michalina Szulc, Ewa Warmuz i Jerzy Zielonka, z rocznika 1975: Danuta Borecka, Kazimierz Gołębiowski, Danuta Mrozik, Irena Ochlewska, Elżbieta Regulska (niestety, jej jedynej nie udało się swego magisterium sfinalizować), Alicja Skorupska, Anna Wawrykowicz i Andrzej Zazoniuk. Prawdziwa „złota dwudziestka”: dwudziestu męczenników, bo ludzie ci, obok swych „normalnych” studiów romanistycznych, skomprimowanych w owym okresie do czterech lat, musieli opanować podstawy wiedzy o Hiszpanii i jej kulturze, hiszpańską literaturę – w zarysie przynajmniej, historię polsko-hiszpańskich związków kulturalnych itd. Szczególnie ciężki (a mówię to bez cienia ironii, i z pewnym przynajmniej poczuciem winy) był los tych, którzy wybrali indywidualny tok studiów, z obowiązkiem licznych dodatkowych lektur, kolokwiiów i egzaminów. Choć brakowało w ich programach dyscyplin językoznawczych, wykaz przedmiotów dający się odczytać np. z indeksu Anny Wawrykowicz, jest rzeczywiście imponujący; były to, oprócz lektoratu języka hiszpańskiego, „Wiadomości o Hiszpanii”, „Historia stosunków polsko-hiszpańskich”, „Przekład literackich i technicznych tekstów hiszpańskich”, „Historia literatury hiszpańskiej do XX wieku”, „Współczesna literatura hiszpańska i jej recepcja w Polsce”, „Cywilizacja i sztuka hiszpańska”, wreszcie „Powieść łotrzykowska i jej ewolucja w literaturze europejskiej”.

Na wszystko to starczało, musiało starczyć czasu. Na wszystko to ...i jeszcze na coś. Gdy z początkiem 1976 roku przestałem pełnić funkcję wicedyrektora, Rada Instytutu powierzyła mi opiekę nad Kołem Romanistów, które zrezygnowało wówczas na jakiś czas z nazwy „Naukowe” (co nam na różnych gremiach wielokroć wypominano), by w ten sposób przyciągnąć do wspólnych działań jak najszerze grono studentów romanistyki. „Przejęcie władzy” przez nową ekipę (czyli wybór nowego Zarządu Koła) odbyło się, jak o tym zaświadcza kronikarz, Barbara Dziubek, 23 lutego 1976; posłuchajmy opisu tej ceremonii:

dy zebrał się lud poddany, by pana a władcę sobie obrać /w sali audiencyjnej księgami bogatymi zdobnej /co majestatem swym podniosłoby jego zasługi i cnoty, jeden tylko człek z zebranej gromady godnym był panowania.

JERZY ZIELONKA – to imię na ustach wszystkich było.

Ale, jako iż żaden władca sam panować niewładny, przeto pod opieką, możnych protektorów grono ludzi ku pomocy obrano, co ku chwale Jego i królestwa pracować winni.

ELŻBIETA SKIBIŃSKA, znana tym co językoznawstwem parać się zwykli, w zarząd otrzymała sprawy wewnętrzne królestwa i pokój jego poddanych. Każde państwo jednakoz wśród innych tkwi, tedy urząd pierwszego ministra powołano, aby kontakty z innymi krajami ościennymi utrzymywał. Urząd ten powierzono ZBIGNIEWOWI PANKIEWICZOWI. W tym samym czasie kilka pomniejszych urzędów potworzono, aby wszyscy spragnieni wiedzy z morza napić się mogli. Tedy EWA WARMUZ o Hiszpanii i jej dziejach nauczać będzie, WIESŁAWA PIELAK słoneczną Italię wspominać, by tęsknotę ku obcym krajom wzbudzić i do ich odwiedzania opornych zachęcić.

Są takoz i zupełnie maluczcy,co blisko króla siedzą, by poezją, muzyką i śpiewem go zabawić. BARBARA DZIUBEK władcę i jego dwór na próżno głośnym czytaniem wabi, zaś KRYSTYNA KLING i MIECZYŚLAW CHOMICZ pieśni uciészne udalnie składają.

Tedy pod rządami najmiłościwiej nam panującego Jerzego I zywot swój wiedzimy, a w przyszłości dobrodziejstw i task za wierną służbę domagać się nie omieszkamy.

Dan we Wrocławiu
23 lutego A.D. 1976.

Zgodność z prawdą zaświadczaamy :

ZARZĄD KOŁA

Wkrótce już, jak z rogu obfitości, posypały się rozmaite imprezy, dla których zwyczajową scenerią był kameralny półmrok przytulnych pomieszczeń w podziemnym pięttrze Instytutu, czyli własny klub, ochrzczony „przy zapachu świec, w oparach grzańca” (cytuję za „Kroniką”) mianem „Cendrillon” (było to podczas premiery odnowionej i „uromanistycznionej” teatralnej wersji bajki o Kopciuszku – stąd nazwa). Na zachętę dla najmłodszych odbył się wieczór wspomnień byłych działaczy Koła, w tym jego pierwszej przewodniczącej, studentki I rocznika restytuowanej romanistyki, dr Krystyny Gabryjelskiej (wpisała ona do kroniki, jak na przyszłą prodziekan ds. studenckich przystało: „Nie zapominajcie działając, że przede wszystkim trzeba skończyć, i to dobrze, studia”). Nawiązano bliskie kontakty ze studentami z innych ośrodków, odwiedzano się wzajemnie; zapraszano do Instytutu młodzież licealną, by ją zachęcić do studiowania romanistyki; nadejście wiosny powitano bogatym programem oferowanym klubom studenckim, czyli operacja pod kryptonimem „Wiosna Romańska – 1976”, na którą złożyły się przeglądy filmów, wieczory płytowe, prelekcje o krajach romańskich, konkurs tłumaczeniowy, sesja naukowa „Problemy przekładu” z udziałem tłumaczy (z Krakowa dojechał zawsze nam wierny Marek Baterowicz) itp. itd. Marek, wspólnie z mówiącym te słowa, oceniał przekłady z hiszpańskiego, a Aleksander Labuda – przekłady z francuskiego. Takie były początki dzisiejszych warsztatów przekładowych Koła Romanistów, choć ich prehistorii należałoby oczywiście szukać w czasach jeszcze odleglejszych, za moich własnych lat studenckich. W tymże roku 1976 odwiedziła naszych studentów dwukrotnie Kalina Wojciechowska, a jej przekład *Podróż do źródeł czasu* (jak i innych powieści Carpentiera) stał się czytelnicznym przebojem dla tych, którzy go dopiero wówczas odkryli (ślady tego mamy choćby na karykaturce ozdabiającej zaproszenia na nasze dzisiejsze spotkanie). Znakomita tłumaczka wpisała się do kroniki z radością, że tytu jest (we Wrocławiu, oczywiście) tych, którzy (podobnie jak niżej podpisana) *lle van España en su corazón*. Na następnej stronie kroniki Koła mamy wpis prof. Gabrieli Makowieckiej, która owego roku przybliżała nam pisarzy hiszpańskiego romantyzmu; wyrażała ona nadzieję, że będzie mogła spotkać się ze swymi „miłymi słuchaczami” w „mojej dalekiej Hiszpanii”.

Już w roku następnym, dzięki jej zabiegom, uzyskaliśmy pierwsze stypendium na wakacyjny kurs językowy w Santander; pojechała na nie Irena Ochlewska, by – niestety, a może „stety” – tam właśnie znaleźć sobie narzeczonego (z niewątpliwą stratą dla mówiącego te słowa, mówię to w imieniu owej kielkującej iberystyki, która definitywnie traciła jedną ze swoich najlepszych wychowanek).

Nie sposób tu wszystkie ówczesne imprezy opisać czy choćby wzmiankować. Pozostając przy tematyce hiszpańskiej – tj. przy działalności sekcji

Najcieś i najdrożsi, nie będę mogła spotkać
 się z miłymi studentami Uniwersytetu
 Wrocławskiego w mojej dalekiej Hiszpanii,
 serdecznie pozdrawiam i życzę:
 Hasta pronto en España.
 Gabriela Makowiecka
 Wrocław 27.10.1976

hiszpańskiej, którą kierowały Ewa Warmuz, a po niej Anna Wawrykowicz –
 przypomnijmy przynajmniej dwa obozy językowo-popularyzatorskie, które
 odbyły się w okresie przerwy międzysemestralnej, w roku akademickim
 1976/77 w Nysie i w roku 1977/78 w Lubinie.

Podczas ostatniego wieczoru spędzonego w Lubinie, na owym obozie na-
 zwanym przez nas uczenie „Seminarium Hispanologicznym” (było to zresztą
 prawdziwe seminarium, pod ogólnym hasłem „Literatura i kultura kręgu
 iberyjskiego w Polsce”, z kilkunastoma referatami studenckimi); otóż pod-

Było mi naprawdę bardzo miło poznać jako
 Romanistów we Wrocławiu i wiedzieć, że jeszcze
 zachowam w głębi wdzięcznej pamięci.
 Z życzeniami owocnej pracy i wielkich
 osiągnięć, z nadzieją że tylko jest tylko
 piękny (podobnie jak nieś podziękowa)
 „Helen Espinoza en su corazón”
 Helene Wajerschińska
 26 października 1976, Wrocław

czas ostatniego, pożegnalnego wieczoru, zebrała się pewna – znana dziś
 wszystkim raczej tylko ze słyszenia – instytucja, a raczej jej oddział tereno-
 wy, by postanowić co następuje:

y, z taski Boga Wojewódzka Rada Świętej Inkwizycji, w oparciu o donosy licznych familiarsów, oskarżamy obecnego tu don Pedro de Saviz y Suvalle-Inchán o dokonywanie następujących występków przeciw Kodeksowi Świętej Inkwizycji:

1. Zorganizowanie karnego obozu pracy w Nysie.
2. Zorganizowanie karnego obozu pracy w Lubinie.
3. Próbę zorganizowania podobnego obozu na Wyspach Kurtylskich.
4. Ukreślanie funduszy uczestników obozu o sumę potrzebną na ^{potępi} i obywateli.
5. Narzucanie własnych preferencji kulinarnych.
6. Zmiękczenie kręgozłupa ideologicznego uczestników obozu poprzez zmuszanie ich do oglądania filmów o wymowie niezgodnej z ideologią partii i rządu.
7. Jednostronną deportację uczestników obozu do Legnicy na ich własny koszt.
8. Tłumienie zdrowych ludzkich instynktów lenistwa.
9. Narzucanie koczarowego trybu życia.
10. Narzucanie zbiorowej jedynomyślności.
11. Brutalne zrywanie ze snu w środku nocy o 8⁰⁰ rano.

Wobec tak poważnego charakteru popełnionych przestępstw Rada Św. Inkwizycji skazuje oskarżonego na przymusowe uczestnictwo w spektaklu "Światło i dzialek" czyli na spalanie na stosie. W wypadku jednak okazania nadmiernej skruchy, kara może być w drodze wyjątku zamieniona na karę banicji i przymusowego objęcia katedry iberyjskiej w Instytutu.

Niestety, mimo darowania mi kary wobec okazania skruchy (a przestraszyłem się wtedy nie na żarty), okazałem się osobą niepoprawną i może nawet nieodpowiedzialną, bo tej samej wiosny zaciągnąłem wszystkich raz jeszcze na zajęcia terenowe – tym razem do Karpacza, na Ogólnopolskie Seminarium Teatrolologiczne Kół Romanistów. Kolejne tego typu spotkanie, gromadzące młodych badaczy literatur romańskich z kilku ośrodków uniwersyteckich,

odbyło się rok później w nieco skromniejszym wymiarze – z braku środków finansowych zorganizowaliśmy je we Wrocławiu, w gmachu Instytutu, choć z udziałem silnych reprezentacji romanistów z zewnątrz (w tym grupy krakowskiej, która przyjechała pod opieką prof. Anny Drzewickiej). Jesienią tego samego 1979 roku opiekę nad Kołem przekazałem w ręce Zygmunta Wojskiego: pewien okres w moim życiu miał już bezpowrotnie.

Przenieśmy się jeszcze na chwilę w ów 1978 rok, od którego datujemy (umownie; wszak wszystko jest umowne) nasze 15-lecie. 29 maja, ostatnie zajęcia z moimi seminarzystami z III roku; z rokiem IV, kończącym studia, spotykam się po raz ostatni w komplecie 27 czerwca – ale już kilka dni wcześniej, jako pierwszy zdaje egzamin magisterski Jerzy Pietrzak (temat: „Agustí Bartra y su obra”; praca przedstawia sylwetkę twórczą wybitnego poety katalońskiego, którego *Jorge* poznał osobiście, konsultował z nim zresztą rozdział biograficzny swego opracowania).

Moi pierwsi seminarzyści kończą studia, rozjeżdżają się, dla nikogo nie udaje się zdobyć etatu w Instytucie, nawet etatu bibliotecznego ani naukowo-technicznego. Ta sama sytuacja powtórzy się za rok, choć wtedy najlepsi zostaną „na pniu” kupieni przez wrocławski ośrodek Alliance Française w charakterze lektorów języka francuskiego (będą to Halina Sudoł, Ewa Warmuz oraz nieodżałowany Jurek Zielonka); swoją drogą – musieli oni wszyscy być naprawdę wszechstronni, jeśli kierownicze Alliance, mgr Annie Karpowej, nie przeszkadzał fakt, iż osoby te wybrały hiszpańską specjalizację i hispanistyczne seminarium.

Dla iberystyki wrocławskiej zapalono najwyraźniej czerwone światło, czy wręcz – czerwony reflektor z wielkim napisem „Stop”. Stop, ani kroku dalej. Stop, żadnych już więcej seminariów magisterskich z hispanistyki. Stop, żadnych wykładów czy konwersatoriów z literatury hiszpańskiej. Stop, możecie mieć wyłącznie lektorat – o ilość godzin wolno wam popertraktować, ale ma to być tylko lektorat, co najwyżej „poszerzony”, choć z jednym tylko, końcowym egzaminem. Tak zadecydowało zebranie Instytutu obradujące nad nowym planem studiów, wiosną 1981 roku, kiedy to „demokratycznie”, przez głosowanie, załatwiono nas (nas, to jest kilkoro hispanistów i italianistów) odmownie. Na długo, na bardzo długo. Tak, by nam się raz na zawsze odechciało.

Ale nie odechciało się.

(1993)

Miłe złego początki, czyli iberystyka wrocławska wczoraj i przedwczoraj²²³

Dla naszkicowania historycznego kontekstu; tradycji, w której wolno nam – jak sądzę – osadzić nasze własne zmagania i dokonania, odwołać się chciałbym na wstępie do tekstu pióra Beaty Baczyńskiej, jaki ukazał się w 1992 roku w „Boletín de la Sociedad Suiza de »Estudios Hispánicos«”:

„(...) La Universidad polaca de Wrocław, en la capital de la Baja Silesia – cambiadas las fronteras después de la segunda guerra mundial – continuaba las tradiciones de la Universidad de Lwów de antaño. Entre los profesores que se trasladaron a Wrocław se encontraba Anna Nikliborc, que todavía en Lwów fue discípula y colaboradora del célebre polígrafo e hispanista Edward Porębowicz. Durante años la profesora Nikliborc dedicó una parte de sus conferencias y cursillos monográficos al teatro clásico español y a Cervantes. Sin embargo, el estudio de lo hispánico seguía dependiendo de la carrera de filología francesa”²²⁴.

Potwierdzam te ostatnie słowa. „Seguía dependiendo”. *Dependiendo de* i – dodajmy – *subordinado a*. Jako student III roku romanistyki mijałem się w przerwie między poszczególnymi zajęciami naszej grupy (była to praktyczna nauka języka francuskiego) z kolegami ze starszego rocznika, którzy udawali się do sąsiedniej sali na proseminarium z teatru hiszpańskiego Złotego Wieku z doc. Anną Nikliborc. Patrzyłem na nich z zazdrością, ale nie miałem najmniejszych szans, by się do nich przyłączyć. O hiszpańskiej dramaturgii, klasycznej i współczesnej, mogłem – i musiałem – z Panią Docent publicznie porozmawiać dopiero w kilkanaście lat później, gdy

²²³ Referat wygłoszony podczas konferencji jubileuszowej *Iberystyka wrocławska – wczoraj i dziś*, jaka odbyła się w Instytucie Filologii Romańskiej w dniach 17–18 października 2003. Publikuje się ze skrótami, z uwagi na powtarzalność pewnych informacji, zawartych już w tekście poprzednim.

²²⁴ Zob. B. Baczyńska, *La universidad de Wrocław en el panorama de los estudios hispánicos en Polonia*, „Boletín de la SSdeEH” 1992, nr 41, s. 7–10.

zapytała mnie o nią podczas mojego kolokwium habilitacyjnego. Wcześniej okazji ku temu nie było.

Pani Anna, nasza ukochana *Madame*, napisała kiedyś w swych wspominkach kierowanych do absolwentów romanistyki zgromadzonych na rocznicowym zjeździe o swej radości z faktu, iż obok filologii francuskiej i włoskiej „wykluwa się nieśmiało jeszcze iberystyka”. W następnym zdaniu precyzowała: „Pedro, od czasu jak przyjechał z polskiego bieguna północnego, zawsze dążył do słońca i cel swój osiągnął.” Miłe to dla mnie słowa, choć nie wiem, czy do końca prawdziwe. Celu, jakim było powołanie iberystyki – iberystyki *tout court*, a nie umownego „profilu hiszpańskiego” w ramach specjalności „iks” na kierunku „igrek” – i utworzenie stosownej katedry uniwersyteckiej, dotąd nie osiągnąłem i pewnie się już go nie doczekam. (...)

Tak się jakoś złożyło, że zbiegły się oto w czasie trzy rocznicowo-jubileuszowe uzasadnienia dla naszego spotkania – w gronie, w którym się tu zebraliśmy.

O drugim parę słów powiem teraz (*y permítanme que lo haga en castellano*). *Nuestro estimadísimo y queridísimo amigo, maestro y colaborador, el entrañable e incansable profesor Roberto Mansberger Amorós, catedrático de Instituto en España, catedrático invitado de dos universidades polacas,*

◆ Prof. Mansberger odbiera okolicznościowy upominek z rąk dra Włodzimierza Szymaniaka; obok kierująca Zakładem Iberystyki dr Beata Baczyńska

la de Varsovia y la de Wrocław, acaba de cumplir – hecho memorable sucedido durante el caluroso mes de agosto de este año – 75, los primeros 75 años. ¡Enhorabuena, Profesor! Sto lat ! (...)

Pierwsze – 25-lecie studiów hispanistycznych w Uniwersytecie Wrocławskim – ujawniliśmy publicznie, przygotowując program konferencji i rozsyłając zaproszenia.

Trzecie rocznicowe uzasadnienie może nie ja sam powinienem ujawniać, ale skoro już wygadałem się, że są (będą) aż trzy, to niech i to trzecie w mojej – i Państwa – świadomości przez chwilę zaistnieje.

Pozwolę sobie na początek oddać głos nieodżałowanemu kronikarzowi Koła Romanistów z moich studenckich czasów, zarazem twórcy Kabaretu „Chanteclair” i autorowi kilkunastu miniatur scenicznych, zebranych w cyklu „Teatrzyk »Złoty Struś« przedstawia”, Zenonowi Kulejowi. Oto jedna z nich:

TEATRZYK „ZŁOTY STRUŚ” PRZEDSTAWIA

lesedram w jednym akcie

SAWICKI I PRZEDSZKOLANKA

- Sawicki: *(Jest w złym humorze i ciska gromy z oczu.)*
Przedszkolanka: *(Ładna 20-letnia dziewczyna, blondynka 165 cm wzrostu, 92 cm w biuście, 60 cm w pasie i 92 cm w biodrach)*
No Piotruś, nie gniewaj się na mnie...
Sawicki: *Nie chcę! (Odwraca się od niej.)*
Przedszkolanka: *Piotrusiu, bo się pogniewam na ciebie!*
Sawicki: *Wszystko mi jedno!*
Przedszkolanka: *Będziesz żałował. Popatrz na mnie. Nie podobam ci się?*
Sawicki: *Nie. Jesteś brzydka, zabrałaś mi mój słowniczek do hiszpańskiego. (Płacze.)*
Przedszkolanka: *Uspokój się! Jesteś już dorosłym mężczyzną, wczoraj skończyłeś przecież 5 lat!*

KURTYNA

◆ Inscenizacja *Sawickiego i Przedszkolanki* (Karpacz, 1969): W roli Przedszkolanki – Ewa Latos (później: Kulesza); w roli Sawickiego on sam

Realia w tym tekście są umowne, ale jednocześnie zawiera on sporo prawdy, prawdy natury czysto psychologicznej. Otóż w owym czasie paradowałem po korytarzach budynku przy Grodzkiej 12 z nieodłącznym słowniczkiem polsko-hiszpańskim (czy raczej hiszpańsko-polskim), w którym zapisywałem wszystkie napotkane, nowe dla mnie słówka. Takie było źródło inspiracji, a reszta to już, niestety, tylko owoc wyobraźni mojego starszego kolegi. Ale – skąd taki pomysł, by się uczyć hiszpańskiego? Kiedy się on zrodził? W czyjej głowie? Wszak przyjechałem do Wrocławia, z moich rodzinnych Suwałk, na studia romanistyczne, to jest studia w zakresie języka francuskiego (z dodatkowym – i obowiązkowym! – lektoratem włoskim). A ponadto, jak śpiewał pewien estradowy artysta, „gdzieś Hiszpania za górami”; za daleko na studencką kieszeń, a nawet – na studenckie marzenia.

Prawda była dość prozaiczna i przedstawiała się następująco (...) ²²⁵: w intensywnej nauce, rozpoczętej w październiku 1966 roku, korzystałem z samouczka Oskara Perlina oraz, w zakresie wymowy, z konsultacji u jednej z koleżanek z roku, Ewy Bieńczyckiej, która chodziła wcześniej na kurs hiszpańskiego w rodzinnych Gliwicach. Potem pojawił się

²²⁵ Zob. początek referatu poprzedniego (s. 307).

we Wrocławiu, jako stażysta w Teatrze Laboratorium Jerzego Grotowskiego, Kolumbijczyk Felipe Solano i z nim ćwiczyłem hiszpańską konwersację. No, a gdzie ten jubileusz – owa trzecia, dzisiejsza okoliczność rocznicowa – zapytają Państwo. Otóż, ja mam niestety taką naturę, że jak już się czegoś dowiem, to natychmiast dzielę się tą wiedzą z innymi. Okazji ku temu mi nie brakowało, ponieważ przez kilka lat (1966–1969) „zasiedziałem się” wręcz w fotelu prezesa Koła Naukowego Romanistów, w obrębie którego utworzona została sekcja hiszpańska. Przeglądając ówczesne sprawozdania, czytam (bo pamięć niektóre szczegóły już zatarła), że odbywały się recitale poezji Garcíi Lorki i Antonia Machado, poprzedzone prelekcjami (o poetyckim kunszcie granadyjczyka opowiadała nam niezastąpiona doc. Nikliborc, twórczość autora *Pól Kastylji* przedstawiałem już ja sam); że słowno-muzyczny program oparty na *Romancero* (w przekładach Jarosława Marka Rymkiewicza) urozmaicił nasze naukowe seminarium w Karpaczu; że prezentowaliśmy też poetów hispanoamerykańskich, współczesne literatury języka hiszpańskiego itd. Swą fascynację Hiszpanią zawdzięczam też, w dużej mierze, dwóm Paniom Profesor: Gabrieli Makowieckiej z Madrytu (a konkretnie, jej wykładowi *Kordoba, miasto Seneki*, wygłoszonym w Instytucie Geograficznym naszej uczelni; dzięki niej mogłem też nawiązać korespondencyjny kontakt z jedną z jej madryckich studentek, Eleną Tacoronte i otrzymywać tamtejsze studenckie publikacje, w tym „La Gaceta Universitaria”) i Marii Strzałkowej z Uniwersytetu Jagiellońskiego, autorce świeżo wówczas wydanego zarysu historii literatury hiszpańskiej, który ukształtował na długo mój sposób postrzegania hiszpańskiej literatury i kultury. Asumptem do trzeciej dzisiejszej rocznicowej okoliczności jest – a przynajmniej być może – fakt opublikowania przeze mnie, w roku 1968, kilku artykułów i przekładów literackich – w tym tekstu o studenckich zamieszkach w Madrycie wczesną wiosną tegoż roku i eseju o twórczości Antonia Machado²²⁶, wraz z paroma próbkami przekładowymi obejmującymi dotąd w Polsce nietłumaczone fragmenty cyklu *Proverbios y cantares* oraz piękny wiersz Luisa López Anglada *Poeta wspomina Antonia Machado na ziemiach Kastylji* (parę innych tłumaczeń z tamtego okresu pozostało do dziś w rękopisie). Jeśli dodać do tego organizowany przez Koło, a przeze mnie prowadzony, od roku akademickiego 1967/68, kurs języka hiszpańskiego dla naszych studentów (zajęcia odbywały się w czytelni Katedry Filologii Romańskiej przy ul. Grodzkiej; śladem po nich są zachowane do dziś fotografie), to za początek swojej – by tak to określić – działalności hispanistycznej (publikacje, wkomponowany

²²⁶ Przedruk: „Gdy rozstroili się hiszpańskie gitary i Antonio Machado – największy poeta hiszpański naszej doby”, w: P. Sawicki, *Polska-Hiszpania, Hiszpania-Polska. Poszerzanie horyzontów*, Wrocław 2013, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Filologicznej we Wrocławiu.

w studencki harmonogram zajęć nieoficjalny lektorat) przyjąć mogę rok 1968, a zatem obchodzić dziś mógłbym jubileusz 35-lecia teje. (...)

Powróćmy jednak do jubileuszu wspólnego. Ponieważ jednak celebруем nie początek studiów hispanistycznych we Wrocławiu, a rocznicę wydania przez te studia pierwszych wymiernych owoców – to właśnie nastąpiło w roku 1978 oraz rok później – wypada choćby pokrótce przypomnieć, jak do tego doszło (...)²²⁷.

Po roku 1979 hispanistyczne seminaria nie były już organizowane, gdyż przyciągały zbyt dużo najlepszych studentów romanistyki (czyli *de facto* filologii francuskiej). (...)

Ja sam natomiast, chociaż miałem już za sobą doktorat i intensywnie pracowałem w owym okresie nad habilitacją, prowadziłem wyłącznie zajęcia lektoratowe, gdyż na przełomie lat 70. i 80. w Instytucie Filologii Romańskiej wykreślono z planu studiów (już wówczas ponownie pięcioletnich) wykłady z literatury włoskiej i hiszpańskiej (te pierwsze za moich własnych studenckich czasów prowadził, w języku Dantego, docent Józef Heistein; te drugie, dla hiszpańskich grup lektoratowych, prowadziłem po zdobyciu doktoratu ja). Zamiast nich, otrzymaliśmy jedynie prawo do tzw. „poszerzonego lektoratu”, tj. możliwość wypełniania jego sztywnych ram godzinowych (2 godz. tygodniowo przez osiem semestrów) dowolną treścią, z elementami hiszpańskiej (bądź włoskiej) cywilizacji i literatury łącznie. W indeksie wpisywać się miało odąd wyłącznie te trzy słowa: „lektorat II-go języka romańskiego” z dopiskiem „hiszpański” lub „włoski”.

Gdy zbliżał się termin złożenia mojej habilitacji uznano jednak, że jakoś nie uchodzi przedstawiać Radzie Wydziału habilitanta jako... lektora języka hiszpańskiego i przywdziano mi kostium teoretyka literatury, powierzając przygotowanie i prowadzenie wprowadzonego wówczas do planu studiów przedmiotu „Metodologia badań literackich” z następującą instrukcją słowną: „Weźmie Pan antologię współczesnej krytyki literackiej we Francji i da studentom poszczególne teksty do zreferowania”. Do owego nowego zadania podszedłem jednak bardziej ambitnie, tyle że odbywało się to kosztem czasu, który mogłem poświęcić redagowaniu tekstu monografii mającej być podstawą do otwarcia przewodu habilitacyjnego. (...)

Swe hispanistyczne ambicje naukowe i wychowawcze realizowałem w owym okresie na innej uczelni, po przyjęciu złożonej mi w roku akademickim 1978/79 przez doc. Stanisława Widłaka propozycji podjęcia zajęć na pół etatu na Uniwersytecie Jagiellońskim. Dojeżdżałem tam, z dwuletnią przerwą w latach 1982–1984, przez blisko dziesięć lat, kształcąc stu-

²²⁷ Zob. stosowny *passus* w poprzednim tekście (s. 315 i następne).

dentów filologii hiszpańskiej w zakresie literatury oraz historii Hiszpanii. Przez moje seminaria przewinęło się spore już grono znanych później tłumaczy, krytyków i historyków literatury, tam też wypromowałem pierwszego doktora (był nim Piotr Fornelski). Z Krakowa ściągnąłem później do pracy w Uniwersytecie Wrocławskim przyszłą tłumaczkę hiszpańskiej literatury klasycznej, mgr Magdalenę Pabisiak i, oczywiście, moją obecną szefową, rozpoczynającą wówczas studia doktoranckie mgr²²⁸ Beatę Baczyńską. (...)

Powróćmy jednak do tematu zasadniczego, jakim są początki naszej iberystyki. O ile romanistyka – czyli filologia francuska – była ongiś, po jej reaktywacji jako kierunku studiów w roku 1960, „oczkiem w głowie” Wydziału i Uczelni (szczególnie za czasów dziekana Jerzego Łanowskiego i rektora Alfreda Jahna); o ile w kolejnym okresie cały wysiłek Wydziału i jego władz skierowany został na ponowne uruchomienie i rozbudowę anglistyki; o ile potem promowano (przy wydatnym udziale instytucji i sponsorów holenderskich i belgijskich) wrocławską niderlandystykę, o tyle iberystyka traktowana była nieodmiennie jak kukułcze jajo, które ktoś podłożył w gnieździe francuskiego skowronka.

Sposobem przygotowywania kadry dydaktycznej jest, było i będzie indywidualne kształcenie, a czasami też doksztalcanie, najzdolniejszych studentów – co też robiłem począwszy od roku 1974, po obronie własnego doktoratu. Aby jednak kadra ta mogła się na uczelni pojawić, trzeba tych najzdolniejszych zatrudniać (to wczoraj) lub przyjmować na studia doktoranckie (to dziś). Jeżeli wszak tym najzdolniejszym odmawia się zatrudnienia – nikt z 20-osobowego grona absolwentów z lat 1978–1979 aprobaty Rady Instytutu nie uzyskał, choć tworzone w tym czasie nowe etaty dla romanistów – trudno wobec tego rodzaju faktów dziś jeszcze, przy rocznicowych wspominkach, zachować niezmacony spokój.

Po decyzji walnego zebrania pracowników Instytutu, podjętej wiosną 1981 roku, o wykreśleniu z planu studiów przedmiotów nie związanych z francuskim językiem bądź literaturą, a więc naruszających postulowaną wówczas jednorodność kształcenia romanistów, pozostało nam na dobrą sprawę już chyba tylko jedno: wzorem dzieci z Mickiewiczowskiej ballady udać się „za miasto, pod słup, na wzgórek” i... pomodlić się o to, by los się nad nami zmiłował (...).

W międzyczasie podnosiliśmy indywidualnie zawodowe kwalifikacje. W tym samym, 1984 roku, Zygmunt Wojski obronił swój długo oczekiwany doktorat, ja – swoją, przygotowywaną od roku 1978, habilitację. I czekaliśmy dalej, choć w atmosferze, tym razem dla całego Instytutu, wręcz złowrogiej, gdyż przyjęcia na romanistykę zostały dwukrotnie (rok 1984 i 1985) zawie-

²²⁸ Od grudnia 2016 Beata Baczyńska jest już profesorem „belwederskim”.

szone, tytułem represji wobec ośrodka, który zatrudniał grono wybitnych działaczy Solidarności, uwięzionych (Barbara Labuda, Zbigniew Kruszyński) bądź internowanych (Aleksander Labuda) w trakcie stanu wojennego. Nowe władze Instytutu (którego kierownictwo objął ponownie, po doktorze Edmundzie Sikorze, prof. Heistein) przedstawiły firmowany przezeń projekt studiów dwuspecjalizacyjnych, które miały odtąd stanowić rodzaj „znaku firmowego” wrocławskiej romanistyki. Nasi studenci, obok zasadniczej specjalizacji francuskiej, realizować mieli program tzw. półspecjalizacji (hiszpańskiej, włoskiej, a w przyszłości – jak zakładano – również angielskiej czy np. polonistycznej). Jak stwierdzał autor projektu:

„(...) jesteśmy chyba już jednym z nielicznych krajów, które stać na luksus kształcenia studentów przez pięć lat w jednej specjalizacji, w której potem nie znajduję zatrudnienia (...). Wiele krajów socjalistycznych kształci studentów w dwóch specjalizacjach tylko przez cztery lata, i przez to nie »zawali« się ich system nauki i oświaty”.

Ów „eksperyment wrocławski”, jak go wówczas nazwano w publikacjach prasowych, nawiązywał do swoistej interdyscyplinarności i „wielospecjalizacyjności” cechującej naukowe oblicze naszego Instytutu, na którego terenie mieściła się, utworzona wspólnie z polonistami, a kierowana przez prof. Mieczysława Klimowicza, Pracownia Literackich Badań Porównawczych. Plonem koordynowanej przez nią, a także przez samego prof. Heisteina, rozległej współpracy zagranicznej były m.in. międzynarodowe sympozja komparatystyczne, monograficzne tomy serii „*Romanica Wratislaviensia*”, badania z zakresu językoznawstwa kontrastywnego itp. Ośmielę się tu dodać, że wprowadzony w życie w roku akademickim 1986/87, kiedy to przyjęcia na romanistykę przywrócono, dwuspecjalizacyjny program studiów nawiązywał w sposób pośredni (a dla mnie przynajmniej – oczywisty) do „eksperymentu wrocławskiego” na mniejszą skalę, podjętego i zmaterializowanego przeze mnie w latach 1976–1979.

Idąc niejako za ciosem, przedłożyliśmy jednocześnie Radzie Wydziału, a następnie Rektorowi, wniosek powołania Zakładu Iberystyki i Italianistyki (czerwiec 1986). Po rocznych przetargach i pertraktacjach Rektor powołał ów zakład (ostateczna nazwa brzmiała „Zakład Hispanistyki i Italianistyki”) z dniem 1 września 1987. Pierwszym kierownikiem został doc. dr hab. Piotr Sawicki, w składzie znalazł się też oczywiście prof. Heistein, dwóch adiunktów (dr Wojski i świeżo zatrudniony na pół etatu dr Wiaczesław Nowikow z Uniwersytetu Łódzkiego), ponadto trzech italianistów – dwójka asystentów i jeden wykładowca.

Pierwsze seminaria magisterskie dla grup dwuspecjalizacyjnych hiszpańskich prowadzili dr Nowikow i doc. Sawicki; spośród naszych ówczesnych wychowanków, a także absolwentów wprowadzonych w roku 1990 studiów

jednospecjalizacyjnych, czyli tzw. profilu hiszpańskiego romanistyki (o którym za chwilę), cztery osoby zdążyły się już wydoktoryzować (Monika Głowicka, Ewa Kulak, Marcin Kurek, Justyna Ziarkowska), parę kolejnych ma otwarte przewody doktorskie, wielu pracuje w szkolnictwie jako nauczyciele hiszpańskiego, para się dziennikarstwem itd. W Instytucie nastąpiły dalsze przekształcenia strukturalne. Dla nas najważniejsze było powołanie samodzielnego bytu organizacyjnego, w postaci Zakładu Iberystyki, w roku 1990. Zbiegło się to w czasie z zatwierdzeniem przez Dział Nauczania – pod presją prorektora do spraw dydaktycznych, doc. Romualda Gellesa – odrębnej, jednospecjalizacyjnej siatki godzin dla studentów wybierających hispanistykę (iberystykę) bez komponentu frankofońskiego.

Pozwolę sobie jednak w tym miejscu cofnąć się do momentu, gdy – jeszcze jako kierownik owego podwójnego Zakładu – złożyłem po raz pierwszy wniosek o utworzenie na Uniwersytecie Wrocławskim iberystyki, co nastąpiło jesienią 1989. Zatrudnialiśmy już wówczas sześciu hispanistów: obok doc. Sawickiego, dra Wojskiego i dra Nowikowa dwie asystentki po ukończonych studiach hispanistycznych na Uniwersytecie Jagiellońskim (Magdalena Pabisiak, Beata Baczyńska) i pierwszego w naszym gronie hiszpańskiego lektora, a ściślej lektorkę – niezapomnianą dla wielu Pilar Gil Cánovas, zarazem tłumaczkę literatur słowiańskich (serbskiej, a później polskiej). Wniosek o powołanie kierunku „iberystyka ze specjalnością hispanistyka” uzyskał poparcie Rady Wydziału i Senatu naszej uczelni, Ministerstwo Edukacji Narodowej uznało go wszak za przedwczesny, sugerując rektorowi Uniwersytetu Wrocławskiego odstępianie od tego zamiaru, ponieważ „poważne zastrzeżenia budzi przewidywana obsada kadrowa (tylko jeden samodzielny pracownik naukowy)”.

Trudno mi było ministerialną argumentację zaakceptować. Wiedziałem przecież – choćby z racji dodatkowego zatrudnienia na Uniwersytecie Jagiellońskim i bliskich podówczas kontaktów zawodowych z utworzonym poza romanistyką Zakładem Hispanistyki Uniwersytetu Adama Mickiewicza, kierowanym przez doc. Rościława Pazuchina – że ośrodki te posiadały, mając odrębny kierunek studiów (filologia hiszpańska w Krakowie, hispanistyka w Poznaniu), zaledwie po jednym pracowniku samodzielnym – hispaniście, przy czym w Instytucie Filologii Romańskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego byłem nim (oczywiście wówczas)... ja sam.

Odmowa powołania nowego kierunku, naruszająca zasadę równości wszystkich podmiotów wobec prawa, skłoniła nas do podjęcia działań odwoławczych, tym razem jedynie w ramach uczelni (szkoły wyższe otrzymały bowiem w międzyczasie prawo do powoływania i znoszenia kierunków studiów). Z początkiem roku następnego (luty 1991) złożyłem kolejny wniosek, w którym podkreślałem nasze osiągnięcia naukowe

i organizacyjne (m.in. przygotowanie trzech ogólnopolskich konferencji hispanistycznych; wydanie kilku książek i podręczników, dziesiątków artykułów naukowych; rozwiniętą współpracę międzynarodową itd.). Podnosiłem też fakt, że w momencie uruchomienia studiów iberystycznych każda z trzech uczelni, które takie prawo otrzymały (Uniwersytet Warszawski w 1972, Uniwersytet Jagielloński w 1975, Uniwersytet Adama Mickiewicza w 1986) dysponowała tylko jednym profesorem (lub docentem) hispanistą – byli nimi prof. Zofia Karczevska-Markiewicz w Warszawie, prof. Maria Strzałkowa w Krakowie i wspomniany już doc. Pazuchin, językoznawca-fonolog (który z żywym językiem hiszpańskim radził sobie wówczas z trudem) w Poznaniu. Za przykładem romanistów, którym we wznowieniu naboru na studia w połowie lat 80. wydatnie pomogła Ambasada Francuska, napisałem nawet, w jakimś odruchu rozpaczy, do Jego Ekscelencji ambasadora Królestwa Hiszpanii z prośbą o poparcie naszych starań.

Na pismo to (z 18 marca 1991) Ambasada w ogóle nie zareagowała. Kłopoty zaczęły się natomiast na samej uczelni. Nasz ponowiony wniosek o utworzenie iberystyki Rada Wydziału Filologicznego poparła, i to jednomyślnie. Rzecz trafiła zatem pod obrady senackiej Komisji Dydaktycznej, gdzie sprawę powołania nowego kierunku w Instytucie Filologii Romańskiej zreferowali romaniści, prof. Aleksander Labuda i ówczesna prodziekan ds. dydaktyki, doc. Krystyna Gabryjelska. Nie wiem, jak przebiegały obrady komisji (kierownika Zakładu na to posiedzenie w ogóle nie zaproszono), dość że wniosek przepadł. Na Senat trafił z opinią negatywną i został ostatecznie odrzucony. (...)

Tak się oto skończył, przed 12 laty, nasz „bój o iberystykę”. Niderlandyści swoją szansę powołania kierunku (w tym samym zresztą czasie i na tym samym posiedzeniu komisji senackiej i Senatu) wykorzystali, doczekali się też wkrótce własnej Katedry; my – nie.

Nadzieje na następną iberystyczną habilitację własnego pracownika (dra Zygmunta Wojskiego) dotąd się nie spełniły. Habilitacja kolejna (myślę tu o doktorze Wiaczesławie Nowikowie, dziś już profesorze „belwederskim”) do skutku doszła wprawdzie bardzo szybko, bo już w grudniu 1993, ale zaprocentowała nie dla nas, a dla uczelni łódzkiej, z którą nasz były kolega był i wciąż jest związany. Ówczesny prorektor ds. nauki i współpracy z zagranicą, prof. Józef Ziółkowski, nie zgodził się na jego przejście na pierwszy etat na Uniwersytet Wrocławski (było to w momencie, gdy nasza uczelnia wysyłała go jako pierwszego lektora języka rosyjskiego i polskiego do Valladolid, w ramach świeżo podpisanej umowy o współpracy). Podyktował mu przez telefon pismo odstępujące od zamiaru zmiany pierwszego miejsca pracy z Łodzi na Wrocław, by Uniwersytetowi Łódzkiemu nie płaćć jakiejś śmiesznej kwoty tytułem od-

stępnego (czego wymagały stosowne przepisy). W ten sposób straciliśmy szansę na wciąż pożądanego, drugiego pracownika „samodzielnego”. Na ową drugą iberystyczną habilitację dziś, dziesięć lat później, wciąż czekamy²²⁹.

Ale ja tu przecież miałem mówić o wczoraj i... przedwczoraj. Co powiedziałem, pozostanie, może, choćby na krótko, w Państwa pamięci. Co przemilczałem, może raczej winno pozostać przemilczane, bo nie wszystkie żale należy publicznie wylewać – zwłaszcza przy takiej okazji jak dzisiejsza. Dziękuję wszystkim za uwagę i cierpliwość, z jaką mnie Państwo wysłuchali.

(2003)

(2014 – skróty i redakcja tekstu)

²²⁹ Odbyte w lipcu 2005 kolokwium habilitacyjne dr Baczyńskiej zapewniło iberystyce możliwość dalszego, niezagrożonego prowadzenia studiów na poziomie magisterskim. Studia te, na obu poziomach kształcenia, noszą dziś nazwę filologii hiszpańskiej.

Per aspera ad astra

Iberystyczne doktoraty i habilitacje absolwentów, doktorantów
i pracowników Uniwersytetu Wrocławskiego

Doktoraty²³⁰

1974

Piotr Sawicki, *Twórczość literacka Vicente Blasco Ibañeza i jej recepcja w Polsce w okresie międzywojennym*. Promotor: Józef Heistein. Uniwersytet Wrocławski, 27 września 1974. Wyd. książkowe: *Twórczość literacka Vicente Blasco Ibañeza i jej recepcja w Polsce*, Wrocław 1978, Ossolineum.

1984

Zygmunt Wojski, *Particularidades léxicas del habla llanera de Venezuela*. Promotor: Lubomír Bartoš. Uniwersytet Wrocławski, 21 września 1984. Druk w: „Español Actual” (Madrid, Instituto de Cooperación Iberoamericana), nr 48-50 (1988).

1986

Jerzy Achmatowicz, *Sytuacja bezpośrednich producentów w rolnictwie w Imperium Azteków – zastosowanie materializmu historycznego do badań nad*

²³⁰ Przy doktoratach obronionych w Uniwersytecie Wrocławskim nazwę wydziału podajemy jedynie wtedy, gdy przewód doktorski został przeprowadzony poza Wydziałem Filologicznym.

społeczeństwami przedkapitalistycznymi. Promotor: Włodzimierz Lebie-
dziński. Uniwersytet Gdański, 26 czerwca 1986.

Barbara Hlibowicka-Węglarz, *Les équivalents français et portugais de l'instrumental polonais en fonction d'argument propositionnel*. Promotor : Stanisław Karolak. UMCS, 19 grudnia 1986 /data zamknięcia przewodu doktorskiego²³¹/.

1994

Josep Antoni Ysern i Lagarda, *Arnoldus Leodiensis: „Recull d'exemples i miracles”*. Edició i estudi. Promotor: Albert Hauf Valls. Universitat de València, 23 grudnia 1994.

1995

Włodzimierz J. Szymaniak, *Środki masowego przekazu w kształceniu w kształceniu językowym*. Promotor: Wanda Krzemińska. Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu, 21 grudnia 1995*.

1996

Beata Baczyńska, *„El príncipe constante” Pedro Calderona de la Barca a „Księżę niezłomny” Juliusza Słowackiego: scenariusz teatralny i jego wykonanie*. Promotor: Florian L. Śmieja. Uniwersytet Wrocławski, 25 września 1996. Wyd. książkowe: *„Księżę niezłomny”. Hiszpański oryginał i polski przekład*, Wrocław 2002, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.

1999

Monika Głowicka, *Estructuras de repetición en los lemas publicitarios de la prensa española de hoy*. Promotor: Waczesław Nowikow. Uniwersytet Wrocławski, 25 maja 1999.

Anna Wawrykowicz, *Wykorzystanie tekstów autentycznych w nauczaniu języka hiszpańskiego*. Promotor: Eugeniusz Roman Lewicki. Uniwersytet Wrocławski, 15 czerwca 1999.

²³¹ Kolejne daty odnoszące się do momentu zamknięcia przewodu doktorskiego lub habilitacyjnego, a nie do terminu obrony doktoratu, kolokwium habilitacyjnego bądź posiedzenia komisji habilitacyjnej opatrujemy gwiazdką (*).

2000

Justyna Ziarkowska, *Romantyczna twórczość krytycznoliteracka Maurycego Mochnackiego i Mariana José de Lara. Studium porównawcze*. Promotor: Piotr Sawicki. Uniwersytet Wrocławski, 29 czerwca 2000. Wyd. książkowe: *W gorączce. Krytyka literacka Maurycego Mochnackiego i Mariana José de Lara*, Wrocław 2004, Dolnośląskie Wydawnictwo Edukacyjne.

Ewa Krystyna Kulak, *Literatury Półwyspu Iberyjskiego w polskich wydawnictwach encyklopedycznych, informacyjnych i popularnonaukowych*. Promotor: Piotr Sawicki. Uniwersytet Wrocławski, 19 grudnia 2000. Wyd. książkowe: *Owoce hesperyjskich ogrodów. Obraz literatur Półwyspu Iberyjskiego w polskich wydawnictwach informacyjnych i popularnonaukowych*, Toruń 2002, Wydawnictwo Adam Marszałek.

2001

Marcin Kurek, *Poglądy na powieść współczesną w pismach Ernesto Sábato i Mario Vargasa Llosy*. Promotor: Piotr Sawicki. Uniwersytet Wrocławski, 3 kwietnia 2001. Wyd. książkowe: *Powieść totalna. Wokół narracyjnych teorii Ernesta Sábato i Maria Vargasa Llosy*, Wrocław 2003, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.

2004

Katarzyna, Kacprzak *Problemas de identidad en Antonio Machado y Fernando Pessoa*. Promotor: Piotr Sawicki. Uniwersytet Wrocławski, 16 marca 2004.

Magdalena Defort, *Historia y ficción en “La Fiesta del Chivo” de Mario Vargas Llosa*. Promotor: Armando Perreira. Instituto de Investigaciones Sociales, Universidad Nacional Autónoma de México, 30 czerwca 2004. Wyd. książkowe: *Historia y ficción en “La Fiesta del Chivo” de Mario Vargas Llosa. La nueva novela sobre la dictadura latinoamericana*, Berlin 2012, Ediciones Españolas.

2005

Agnieszka August-Zarębska, *Poezja wobec rzeczywistości. Poetyckie epifanie Jorge Guillena i Czesława Miłosza*. Promotor: Piotr Sawicki. Uniwersytet Wrocławski, 11 lipca 2005. Wyd. książkowe: *Poezja jako hymn o świecie. Poetyckie wizje poznawcze Jorge Guillena i Czesława Miłosza*, Wrocław 2006, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.

Justyna Wesoła, *Hiszpańskie wykrzykniki w polskiej praktyce przekładowej*. Promotor: Elżbieta Skibińska-Cieńska. Uniwersytet Wrocławski, 20 grudnia 2005.

2006

Teresa Jaromin, *El ethos de trabajo de la sociedad andina en las crónicas hispanoamericanas de los siglos XVI y XVII*. Promotor: Piotr Sawicki. Uniwersytet Wrocławski, 21 marca 2006.

Dorota Szmidt, *La sonoritat en els grups consonàntics polonesos. La coordinació entre les articulacions glotal i supraglotal en els grups simples iniciats per les consonants fricatives*. Promotor: Joan Castellví Vives. Universitat de Barcelona, 7 kwietnia 2006.

Anna Maria Sroka, *Hiszpańskie Państwo Wspólnot Autonomicznych w procesie ewolucji struktury terytorialnej*. Promotor: Elżbieta Hanna Stadtmüller. Uniwersytet Wrocławski, Wydział Nauk Społecznych, 2 czerwca 2006*.

Anna Konieczna, *Kompetencja socjolingwistyczna w języku obcym. Storylines – schematy kulturowe*. Promotor: Roman Lewicki. Uniwersytet Wrocławski, 6 czerwca 2006.

Magdalen Świątek, *Od Somosierry do Saragossy. Pamiętnikarskie i literackie świadectwa udziału Polaków w hiszpańskiej Wojnie o Niepodległość*. Promotor: Piotr Sawicki. Uniwersytet Wrocławski, 26 czerwca 2006.

2007

Marlena Krupa, *Duch i litera. Liryczna ekspresja mistycznej drogi świętego Jana od Krzyża w przekładach polskich*. Promotor: Piotr Sawicki. Uniwersytet Wrocławski, 16 lutego 2007. Wyd. książkowe: *Duch i litera. Liryczna ekspresja mistycznej drogi świętego Jana od Krzyża w przekładach polskich*, Gdańsk 2007, Wydawnictwo słowo/ obraz/ terytoria.

Zuzanna Bułat-Silva, *Fado – podejście semantyczne. Próba interpretacji słów kluczy*. Promotor: Lesław Cirko. Uniwersytet Wrocławski, 20 marca 2007. Wyd. książkowe: *Fado – podejście semantyczne. Próba interpretacji słów kluczy*, Wrocław 2008, Oficyna Wydawnicza ATUT. Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe.

Edyta Waluch de la Torre, *Preposiciones espaciales en español, portugués y polaco: teoría y evolución*. Promotorzy (co-tutelle): Barbara Hlibowicka-Węglarz / Juan Antonio Moya Corral (Universidad de Granada). Uniwersytet Warszawski, 28 września 2007. Wyd. książkowe: *Preposiciones espaciales en español, portugués y polaco: teoría y evolución*, Warszawa 2008, Uniwersytet Warszawski, Instytut Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich.

Natasza Posadzy, *Kształtowanie się obrazu Hiszpanii i Hiszpanów w wydanych w języku polskim podręcznikach do historii i geografii (do końca XIX wieku)*. Promotor: Piotr Sawicki. Uniwersytet Wrocławski, 30 listopada 2007.

2008

Maksymilian Drozdowicz, *Językowy obraz świata guaraní w polskich tłumaczeniach prozy Augusto Roa Bastosa*. Promotor: Wojciech Soliński. Uniwersytet Wrocławski, 8 stycznia 2008. Wyd. książkowe: *Językowy obraz świata guaraní w polskich tłumaczeniach prozy Augusto Roa Bastosa*, Wrocław 2015, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Filologicznej we Wrocławiu.

José Luis Losada Palenzuela, *El diálogo de Arthur Schopenhauer con Baltasar Gracián*. Promotor: Francisco Javier Muñoz Acebes. Universidad de Valladolid, 17 czerwca 2008 /data zamknięcia przewodu doktorskiego/. Wyd. książkowe: *Schopenhauer traductor de Gracián: diálogo y formación*, Valladolid 2011, Secretariado de Publicaciones de la Universidad de Valladolid.

Hubert, Kastelik *Zjawisko globalizacji na przykładzie narodowości historycznej Katalończyków*. Promotor: Andrzej Antoszewski. Uniwersytet Wrocławski, Wydział Nauk Społecznych, 14 grudnia 2008.

2009

Alicja Walerich, *Jan od Krzyża i Edyta Stein. Wyobrażenia i obraz w procesie mistycznym*. Promotor: Feliks Przybylak. Uniwersytet Wrocławski, 26 maja 2009. Wyd. książkowe: *Jan od Krzyża i Edyta Stein. Wyobrażenia i obraz w procesie mistycznym*, Kraków 2013, Księgarnia Akademicka.

Małgorzata Kolankowska, *Czerwony i czarny. Polski spór o Chile w latach 1973-2006*. Promotor: Piotr Sawicki. Uniwersytet Wrocławski, 1 czerwca 2009. Wyd. książkowe: *Czerwony: Czarny. Polski spór medialny o Chile w latach 1973-2006*, Warszawa 2013, Uniwersytet Warszawski, Centrum Studiów Latinoamerykańskich CESLA.

2010

Michał Kuś, *Kontrola polityczna nad rynkiem mediów elektronicznych w Hiszpanii*. Promotor: Bogusława Dobek-Ostrowska. Uniwersytet Wrocławski, Wydział Nauk Społecznych, 22 stycznia 2010. Wyd. książkowe: *Telewizja publiczna w Hiszpanii. Pomiędzy polityką a rynkiem*, Wrocław 2013, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.

Aleksandra Nowak, *Prezydencjalizm argentyński (1983-1999). Między teoria a praktyką*. Promotor: Ryszard Herbut. Uniwersytet Wrocławski, Wydział Nauk Społecznych, 9 lipca 2010.

2011

Dorota Leszczyna, *Dziedzictwo Kanta i neokantyzmu marburskiego w filozofii José Ortegi y Gasset*. Promotor: Radosław Kuliniak. Uniwersytet Wrocławski, Wydział Nauk Społecznych, 20 kwietnia 2011.

Agnieszka Sycińska, *Przełamując stereotypy. Portrety Hiszpanek czasów frankizmu w twórczości filmowej Juana Antonio Bardema*. Promotor: Sławomir Bobowski. Uniwersytet Wrocławski, 28 czerwca 2011. Wyd. książkowe: Agnieszka Martínez-Lozano, *Przełamując stereotypy. Portrety Hiszpanek czasów frankizmu w twórczości filmowej Juana Antonio Bardema*, Wrocław 2015, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Filologicznej we Wrocławiu.

Magdalena Barbaruk, *Aksjotyczne przestrzenie donkichotyzmu. Postać Don Kichota we współczesnej refleksji humanistycznej*. Promotor: Stefan Bednarek. Uniwersytet Wrocławski, Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych, 20 grudnia 2011. Wyd. książkowe: *Długi cień Don Kichota*, Kraków 2015, Universitas.

2012

Agnieszka Mejnartowicz, *Entonación interrogativa del polaco en el diálogo semi-espontáneo*. Promotorzy: Joan Castellví Vives i Dorota Szmidt. Universitat de Barcelona, 21 stycznia 2012.

Justyna Cecylia Nowicka, *El poema digresivo romántico en España y en Polonia: Juliusz Słowacki, Ryszard Berwiński, José de Espronceda y José Joaquín de Mora*. Promotorzy (co-tutelle): Beata Baczyńska / Montserrat Amores García (Universitat Autònoma de Barcelona). Uniwersytet Wrocławski, 25 stycznia 2012.

Marta Minkiewicz, *Wizerunek Polski i Polaków w codziennej prasie hiszpańskiej po 1989 roku*. Promotor: Piotr Sawicki. Uniwersytet Wrocławski, 11 kwietnia 2012.

María Trinidad Marín Villora, *Entre espacios, entre exilios. Los espacios del exilio en la narrativa mexicana de Anna Seghers, Max Aub y Pere Calders*. Promotorzy (co-tutelle): Brigitte Jirku / Horst Weich (Ludwig-Maximilians-Universität München). Universitat de València, 22 czerwca 2012. Wyd. książkowe: *Entre espacios, entre exilios. Los espacios del exilio en la narrativa mexicana de Anna Seghers, Max Aub y Pere Calders*, Würzburg 2013, Königshausen & Neumann.

2013

Magdalena Urbaniak /d. Potocka/, *The Use of the European Portfolio for Student Teachers of Languages as a Tool for Reflection and Self-assessment*. Promotor: Anna Michońska-Stadnik. Uniwersytet Wrocławski, 26 lutego 2013*.

2014

Ewelina Topolska, *El vínculo entre la sexualidad y la violencia en el teatro de Angélica Liddell*. Pomotorzy (co-tutelle): Meri Torrá Francés / John London (Goldsmiths University of London). Universitat Autònoma de Barcelona, 13 luty 2014.

Emilia Dowgiało, *O flamenco polskim piórem... Kulturowe realia i słowne bariery*. Promotor: Wojciech Soliński. Uniwersytet Wrocławski, 15 kwietnia 2014.

Łukasz Smuga, *Wbrew naturze i kulturze. O odmienności w hiszpańskiej prozie homoerotycznej na przełomie XX i XXI wieku*. Promotor: Justyna Ziarkowska. Uniwersytet Wrocławski, 6 czerwca 2014. Wyd. książkowe: *Wbrew naturze i kulturze. O odmienności w hiszpańskiej prozie homoerotycznej na przełomie XX i XXI wieku*, Kraków, 2016, Universitas.

2015

Małgorzata Szczepanik, *Presencia y evolución de la dramaturgía femenina creada por mujeres en el teatro español postfranquista (entre 1975 y 1990 aproximadamente)*. Promotor: Urszula Aszyk-Bangs. Uniwersytet Warszawski, 1 lipca 2015.

Izabela Rychel, *Monitorowanie postępów w nauce języka obcego (hiszpańskiego) przy pomocy Europejskiego Portfolio Językowego*. Promotor: Anna Michońska-Stadnik. Uniwersytet Wrocławski, 30 listopada 2015.

2016

Joanna Popowicz, *Radość we współczesnym języku hiszpańskim i polskim. Kognitywna analiza semantyczna wybranych leksemów*. Promotor: Agnieszka Li-bura. Uniwersytet Wrocławski, 15 marca 2016.

Agata Draus-Kłobucka, *El proyecto “El Creador sin escape” a la luz de la teoría de la microficción*. Promotor: Justyna Ziarkowska. Uniwersytet Wrocławski, 16 czerwca 2016.

2017

Natalia Bursiewicz, *Od średniowiecznego “parvis” do Plaza Mayor. Ewolucja placu miejskiego w Hiszpanii w obrębie miasta historycznego*. Promotor: Rafał Eysymontt. Uniwersytet Wrocławski, Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych, przewidywany termin obrony: kwiecień 2017.

Habilitacje

1984

Piotr Sawicki, *Wojna domowa 1936 – 1939 w hiszpańskiej prozie literackiej. Ideologiczne konteksty literatury i jej misja społeczna*, Warszawa 1985, Państwowe Wydawnictwo Naukowe. Recenzenci w przewodzie habilitacyjnym: Józef Heistein, Jan Kieniewicz, Alojzy Pałasz. Uniwersytet Wrocławski, 26 maja 1984.

1993

Wiaczesław Nowikow, *Evolución funcional de los esquemas funcionales no reales en el español de los Siglos de Oro*, Łódź – Frankfurt 1993, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego – Vervuert Verlag. Recenzenci w przewodzie habilitacyjnym: Krzysztof Bogacki, Emilio Ridruejo, Józef Sypnicki, Marcela Świątkowska. Uniwersytet Łódzki, 17 grudnia 1993²³².

1999

Barbara Hlibowicka-Węglarz, *Processos de expressão do aspecto na língua portuguesa*, Lublin 1998, Wydawnictwo UMCS. Recenzenci w prze-

²³² Kolokwium habilitacyjne dra Nowikowa odbyło się w okresie, gdy był on pełnoetatowym pracownikiem Uniwersytetu Wrocławskiego.

wodzie habilitacyjnym: Krzysztof Bogacki, Stanisław Karolak, Marek Kęsik. UMCS, 17 lutego 1999*.

2005

Beata Baczyńska, *Dramaturg w wielkim teatrze historii. Pedro Calderón de la Barca*, Wrocław 2005, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego. Recenzenci w przewodzie habilitacyjnym: Ewa Miodońska-Brookes, Halina Sawecka, Piotr Sawicki. Uniwersytet Wrocławski, 5 lipca 2005.

2011

Justyna Ziarkowska, *Ucieczka do głębi. O surrealizmie w literaturze hiszpańskiej przed 1936*, Wrocław 2010, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego. Recenzenci w przewodzie habilitacyjnym: Urszula Aszyk-Bangs, Anna Sawicka, Piotr Sawicki, Barbara Stawicka-Pirecka. Uniwersytet Wrocławski, 11 stycznia 2011.

2015

Edyta Waluch de la Torre, *Secuencias preposicionales en español europeo*, Warszawa 2014, Uniwersytet Warszawski, Instytut Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich. Recenzenci w przewodzie habilitacyjnym: Jadwiga Linde-Usiekniewicz, Wiaczesław Nowikow, Joanna Wilk-Racięska. Uniwersytet Warszawski, 6 lutego 2015.

2016

Marcin Kurek, *Poezja przyziemna. Doświadczenie codzienności w liryce Joana Brossy*, Gdańsk 2014, Wydawnictwo słowo/obraz/terytoria. *Poesía rasa. La experiencia de lo cotidiano en la lírica de Joan Brossa*, Madrid 2017, Visor Libros. Recenzenci w przewodzie habilitacyjnym: Beata Baczyńska, Jerzy Brzozowski, Magda Potok. Uniwersytet Wrocławski, 15 stycznia 2016.

Maksymilian Drozdowicz, *Anarquistas y esclavos. Reminiscencias barrettianas en la literatura paraguaya (1940-1990)*, Ostrava 2013, Ostravská univerzita v Ostravě. *En busca del Reino de Dios. La dimensión comunitaria de la obra de Ernesto Cardenal*. Ostrava 2015, Ostravská univerzita v Ostravě. Recenzenci w przewodzie habilitacyjnym: Beata Baczyńska, Maria Falska, Ewa Nawrocka. Uniwersytet Jagielloński, 4 kwietnia 2016.

Opracowali:
Anna Olchówka i Piotr Sawicki

Indeks nazwisk

A

Achmatowicz, Jerzy 196, 207, 209, 214, 258
Acosta Martínez, Luis R. 107, 108, 118, 128
Adamczyk, Marzena 182
Aguado Terrón, Juan Manuel 146, 153
Aguirre de Cárcer, Miguel 75
Alba López, José Oliver 168
Alberti, Rafael 87
Aleksander II, car Rosji 57
Almodóvar, Pedro 108
Alvarado, Rafael 174
Amores García, Montserrat 342
Antoszewski, Andrzej 341
Anusiewicz, Janusz 19
Arrabal, Fernando 51
Aszyk, Urszula 67, 74, 87, 123, 152, 171, 210, 237, 303
August-Zarębska, Agnieszka 159, 242, 251, 258, 260, 263, 264, 271, 274, 293, 296
Augustyn, Aneta 209
Ayala, Francisco 61
Aznar, José María 158

B

Baczyńska, Beata 86, 87, 88, 95, 118, 131, 137, 141, 155, 159, 168, 169, 171,

174, 175, 176, 182, 190, 196, 199, 204, 208, 211, 220, 223, 227, 232, 234, 241, 245, 256, 259, 260, 265, 272, 273, 278, 281, 290, 291, 294, 296, 297, 303, 326, 331, 333,
Bagiński, Wacław 157, 190, 192
Bagno, Vsevolod 174, 210
Barbaruk, Magdalena 342
Bargiel, Ewa 214, 236, 284
Bargiel, Marek 246
Barrantes Herrera, Abel 29, 31
Barrantes Martín, Beatriz 159, 168, 169
Barteček, Ivo 171
Bartoš, Lubomír 65, 171
Bartra, Agustí 52, 323
Baterowicz, Marek 320
Bécquer, Gustavo Adolfo 190, 191
Bednarczuk, Monika 288, 298, 302
Bednarek, Stefan 19
Bednarz, Agata 249
Beladiez Navarro, Emilio 32
Berger, Maurycy 92
Bergson, Henri 312
Berutowicz, Włodzimierz 30
Biardzka, Elżbieta 207
Bieńczycka, Ewa 20, 328

Biernacka-Licznar Katarzyna
 Bittner, Wioletta 92, 93, 145, 146, 153
 Blanco, Beatriz 205
 Blanco Picado, Ana I. 146
 Blasco Ibáñez, Vicente 35, 55, 61
 Błasińska, Barbara 78
 Bober, Barbara 177
 Bobowski, Sławomir 342
 Bogacki, Krzysztof 129, 165, 241
 Borecka, Danuta 317
 Borrego, Inmaculada 264
 Borzycki, Bolesław 26
 Bosakowska, Agnieszka zob. Marhall, Agnieszka 203, 210
 Boyé, Edward 234
 Brossa, Joan 274
 Brzozowska-Zburzyńska, Beata 171
 Brzozowski, Jerzy 303
 Bravo Valbuena, Mariano 39, 315
 Buero Vallejo, Arturo 51
 Bułat Silva, Zuzanna 168, 251, 263, 264, 282, 288
 Burrieza García, María Angustias 88, 95
 Bursiewicz, Natalia 344
 Butiñá Jiménez, Julia 172, 210, 221, 224, 227, 261

C

Calderon de la Barca, Pedro 152, 199, 234, 249, 255
 Campos Fernández de Piérola, Pedro 220, 296
 Carpentier, Alejo 320
 Casañ, Juan Carlos 281
 Casona, Alejandro 51
 Castellví Vives, Joan 340, 342
 Cejrowski, Wojciech 250
 Cela, Camilo José 143

Cerezo Rubio, Waldo 87
 Černý, Jiří 174
 Cervantes, Miguel de 37, 158
 Chaberska, Anna 214
 Chodorowska, Danuta 317
 Chomicz, Mieczysław 49
 Choroszy, Jan A. 161
 Chwedkowska, Ewa 249
 Cichowicz, Stanisław 74
 Cieński, Andrzej 64
 Cieński, Marcin 10, 278, 279
 Cirko, Lesław 340
 Corneille, Pierre 309
 Curkowicz, Danuta 317
 Cyryl (właśc. Konstanty), misjonarz, św. 30
 Czajkowska, Agnieszka 205
 Czapski, Józef 149
 Czyżewski, Tytus 149

D

Dante Alighieri 330
 Dąbrowska, Anna 288
 Dąmbska-Prokop, Urszula 68, 86
 Defort, Magdalena 339
 Degler, Janusz 152
 Demidziuk, Krzysztof 109
 Deslandes, Augusto 121
 Dobek-Ostrowska, Bogusława 342
 Domeyko, Anita 209
 Domeyko, Ignacy 209, 210
 Domínguez Ortiz, Manuel 157
 Dorocinkowska, Teresa 308
 Dowgiało, Emilia 205, 213, 214, 218, 244, 248, 249, 260, 271, 295
 Draus-Kłobucka, Agata 344
 Drozdowicz, Maksymilian 171, 203, 233, 238, 248, 251, 264, 282, 284, 297

Drzewicka Anna 55
Duda, Roman 160
Dumas, Claude 49
Dymitraszczuk, Katarzyna 214
Dynak, Władysław 183, 242, 261
Dziubek, Barbara 51, 317

E

El Greco (właśc. Domenikos Theotokopulos) 191
Elbanowski, Adam 272
Eminowicz, Teresa 67, 138, 140, 146, 171, 172, 176, 181, 182, 184, 224, 226, 249, 290
Englert, Jan 149
Esseinte, Jean des 312
Eysymontt, Rafał 344

F

Falicka, Krystyna 11
Falicki, Jerzy 11, 19, 25, 27, 32, 86, 94, 148, 307
Falska, Maria 138, 141, 176
Ferdynand V Katolicki (Fernando el Católico), król Hiszpanii 100
Fialová, Irena 294
Filip (Felipe), następca tronu Hiszpanii, obecnie król Filip VI 251
Filip I Piękny (Felipe el Hermoso), król Kastylii 100
Filipowicz-Rudek, Maria 226, 298, 302
Fornelski, Piotr 60, 86, 88, 331
Fuente Ballesteros, Ricardo de la 87
Furdal, Antoni 142

G

Gabryjelska, Krystyna 44, 85, 285, 320, 334
García, Ramón 76
García Galán, Ruth 203

García Gato, Marta 296
García Lorca, Federico 51, 71
García Márquez, Gabriel 28
Geiger, Agnieszka 19
Gelles, Romuald 162, 333
Giertych, Roman 250
Gil Cánovas, Pilar 81, 88, 95, 100, 131, 144, 145, 153, 157, 333
Głowicka, Monika 160, 165, 168, 182, 187, 209, 258, 283, 291, 333
Gołąbek, Halina 37, 313
Gołębiowski, Kazimierz 52, 308, 317
Gombrowicz, Witold 316
Góngora, Luis de 49
González Caizán, Cristina 283
González de Lucas, Eva 146
González Esteban, José Luis 248
González Martínez, María Dolores 290
Goya, Francisco de 144
Goytisoló, Juan 61
Górski, Eugeniusz 118, 148, 172, 182
Gran Capitán, El (Gonzalo Fernández de Córdoba, zwany El Gran Capitán) 100, 102, 104
Grotowski, Jerzy 28, 329
Grudzińska, Grażyna 87, 158, 182
Guillén, Jorge 244, 258

H

Hauf Valls, Albert 338
Heistein, Józef 11, 19, 24, 26, 28, 29, 34, 35, 46, 55, 64, 65, 73, 74, 75, 77, 80, 93, 142, 207, 208, 289, 308, 309, 310, 316, 330, 332
Herbut, Ryszard 342
Hernández Alonso, César 73, 76, 82, 172, 173,
Hlibowicka-Węglarz, Barbara 67, 126, 210, 221, 224, 308, 316
Homska, Magdalena 214, 216, 248

I

Ibáñez, Paco 49
Idzikowska, Katarzyna 108, 114, 122
Ikonowicz, Piotr 250
Inglot, Mieczysław 142
Iriarte, Dolores 264
Iwańska, Elżbieta 316
Izabela II Katolicka (Isabel la Católica),
królowa Hiszpanii 100
Iżycka, Urszula 208

J

Jahn, Alfred 309, 331
Jakubowicz, Janina 26
Jakubowska-Cichoń, Anna 233
Jan Karol (Juan Carlos) I, król Hiszpanii
251
Jan Nepomucen, św. 227
Jan od Krzyża (San Juan de la Cruz), św. 341
Jankerka, Małgorzata 233, 237, 238, 240
Janusz, Maria 316
Jaquet, Pierre 127
Jaquet-Zakęs, Beata zob. Zakęs, Beata
127, 220, 225
Jaromin, Teresa 182, 235, 238, 241, 263,
264, 272, 273
Jarząb, Małgorzata 249
Jarzębski, Jerzy 194
Jastrzębski, Jerzy 19
Jędrusiak, Szymon 157
Jiménez, Juan Ramón 32, 157
Jirku, Brigitte 343
Joanna Szalona (Juana la Loca), królowa
Kastylii 100
Joanna (Juana) la Beltraneja 101
Juan Manuel 190
Jubé, Joanna 92, 93
Jurkiewicz-Sękiewicz, Ewa 60, 61

K

Kacprzak, Katarzyna 159, 168, 177, 205,
237
Kaczyński, Bogusław 250
Kajzerek, Alojzy 25
Kamińska, Hanna 317
Karaszewska, Hanna 208, 277
Karczewska-Markiewicz, Zofia 334
Karol (Carlos) III, król Hiszpanii 282
Karolak, Stanisław 338, 345
Karp, Anna 55, 323
Kastelik, Hubert 341
Kaufman, Stefan 208, 209, 310, 316
Kędzierska, Barbara 57, 305
Kędzierska, Renata 176
Kęsek, Anna 284, 293, 295, 296
Kęsik, Marek 345
Kieniewicz, Jan 44, 64, 74, 80, 137, 148,
158, 172, 315
Klave, Janina Z. 72
Klimowicz, Mieczysław 35, 332
Kodama, Maria 143
Kolankowska, Małgorzata 243, 247, 251,
264, 282, 301
Kolumb, Krzysztof 51, 98, 100, 115
Kołodzyńska, Agnieszka 108, 196
Kołodziejczak, Tomasz 108, 113, 122
Konieczna (d. Czesak), Anna 203, 238,
240, 244, 251, 264, 294
Konieczna-Twardzikowa, Jadwiga 78,
92, 120, 176
Kopacka, Beata 124, 308
Korobczak, Agnieszka 177, 179, 201,
214, 276
Korwin-Mikke, Janusz 250
Kosińska, Emilia 110
Kossak, Wojciech 149
Kosuć, Paweł 249

Koszla-Szymańska, Małgorzata 78, 120
 Koszut, Katarzyna 177, 180
 Kotański, Marek 250
 Kozar, Małgorzata 52, 317
 Krč, Eduard 247
 Król, Anna 171
 Krupa, Marlena 171, 177, 179, 211, 213, 220, 232, 233, 239, 240, 242, 251, 263, 264, 282
 Kruszelnicka, Anna 177, 179
 Kruszyński, Zbigniew 62, 64, 332
 Krzemińska, Wanda 338
 Krzyczonka, Magdalena, zob. Świątek, Magdalena
 Kuczyńska, Ewa 108
 Kuś, Michał 342
 Kula, Marcin 148
 Kulak, Ewa Krystyna 99, 108, 111, 118, 128, 131, 138, 144, 146, 155, 157, 159, 168, 171, 172, 182, 184, 186, 195, 205, 208, 210, 211, 220, 227, 232, 240, 258, 281, 283, 291, 298, 300, 333
 Kulak, Teresa 86, 296
 Kulej, Zenon 19, 44, 327
 Kulesza, Ewa zob. Latos, Ewa 328
 Kuliniak, Radosław 342
 Kunawicz, Emilia 21
 Kuran-Bogucka, Irena 87
 Kurek, Marcin 131, 143, 145, 146, 149, 155, 157, 168, 172, 194, 195, 205, 238, 261, 299, 302, 333,
 Künstler-Lengner, Danuta 303
 Kwaśniewski, Aleksander 182, 194

L

Labuda, Aleksander 26, 93, 158, 161, 241, 265, 266, 272, 311, 320, 332, 334
 Labuda, Barbara 44, 332
 Lara Pozuelo, Antonio 172, 210

Lasatowicz, Maria Katarzyna 166
 Lasota, Aleksandra 248
 Latajka, Zdzisław 144
 Latos, Ewa 328
 Lebedziński, Włodzimierz 338
 Leja, Justyna 171
 Lelental, Elżbieta 34, 309, 310, 313
 Lepiech, Józef 85
 Lera, Ángel María de 61
 Lesiak, Paulina 249
 Leszczyna, Dorota
 Letizia zob. Ortiz Rocasolano, Letizia, narzeczona księcia Filipa, następcy tronu Hiszpanii 251
 Lewicka, Halina 43, 313
 Lewicki, Eugeniusz Roman 166, 244, 294
 Libura, Agnieszka 344
 Libura, Krystyna 61
 Lima Ramírez, Francisco 199, 200
 Linde-Usiekiewicz, Jadwiga 345
 Líster, Enrique 196
 Liszka, Piotr 285, 286
 London, John 343
 Lope de Vega zob. Vega Carpio Lope Félix de 214, 221, 236
 López Anglada, Luis 329
 Lorca zob. García Lorca, Federico 51, 71
 Losada Palenzuela, José Luis 155, 156, 159, 168, 180, 182, 263, 264, 265, 291, 298, 299
 Losana Úbeda, José Emilio 203, 204, 227
 Lozano, José 74
 Lutosławski, Wincenty 149

Ł

Łanowski, Jerzy 92, 309, 331
 Łata, Zofia 44
 Ławicki, Grzegorz 63, 209, 307
 Łękawa, Witold 310

Łuczak, Barbara 225, 226, 298
Łukasiewicz, Jacek 138, 139, 162, 163,
164, 259, 285, 286
Łukaszewicz, Justyna 11, 208
Łukaszyk, Ewa 201, 232, 233, 258, 259,
288

M

Machado, Antonio 24, 196, 237, 298, 329
Magryś, Karolina 177, 179, 180
Mainer, José Carlos 298
Major, Janusz 26
Makowiecka, Gabriela 21, 39, 54, 137,
315, 320, 329
Makowiecki, Stanisław 315
Malinowski, Wiesław 237
Małcużyńska, Marie-Pierrette 194, 237
Mansberger Amorós, Roberto 154, 161,
165, 168, 169, 172, 174, 182, 184, 186,
187, 210, 221, 223, 224, 227, 232, 251,
252, 253, 254, 261, 278, 326
Mańczak, Witold 87
Marcinek, Barbara 316
Margalef, María Rosa 72
Marhall, Agnieszka 210, 226, 242, 251,
264, 290
Maria Amalia Saksońska (María Amalia
de Sajonia), królowa Hiszpanii 283
Marín Villora, María Trinidad 343
Markiewicz, Henryk 86
Marrodán Casas, Carlos 66, 74, 78, 99
Martín-Santos, Luis 61
Martinell Gifre, Emma 168, 170, 172
Martínez Jiménez, Jorge 243, 296
Martínez Lozano, Agnieszka zob.
Sycińska, Agnieszka
Mazurkiewicz, Sylwia 108
Mazuryk, Joanna 51
Meira Ferreira, Rui de 132

Mejnartowicz, Agnieszka 277
Metody (właśc. Michał), misjonarz, św.
30
Michalak, Michał 44
Michońska-Stadnik, Anna 243
Mielczarek, Agata 138, 141
Mielczarek, Elżbieta 277
Migoń, Krzysztof 184
Mihura, Miguel 174, 214
Mika, Jacek 214, 217
Miłkowski, Tadeusz 171
Miłosz, Czesław 244, 258
Minkiewicz, Marta 10, 12, 296
Miodek, Jan 142
Miodońska-Brookes, Ewa 255, 257
Mištinová, Anna 214, 227
Morciniec, Norbert 71, 75
Moreno Hernández, Antonio 221, 224,
227
Moskal, Anna 177, 180
Moya Corral, Juan Antonio 341
Mrozik, Danuta 317
Mrozek, Sławomir 316
Muñoz Acebes, Francisco Javier 341
Murcia Soriano, Abel 99
Mytnik, Łukasz 214, 218

N

Natkowski, Dariusz 317
Naumowicz, Andrzej 316
Navarro, Miguel Ángel 237
Nawrocka, Ewa 345
Niecikowski, Jerzy 38
Nikliborc, Anna 11, 17, 20, 24, 35, 44,
64, 99, 213, 308, 310, 325, 329
Nowak, Aleksandra 342
Nowak, Teresa 209
Nowicka, Justyna Cecylia 281

Nowikow, Wiaczesław 76, 78, 80, 83, 88,
92, 93, 94, 99, 129, 137, 145, 165, 168,
172, 221, 224, 226, 278, 332, 333, 334
Nowogórska, Teresa 50

O

Ochlewska, Irena 45, 49, 50, 54, 55, 316,
317, 320
Ochojska, Janina 250
Olędzka-Frybesowa, Aleksandra 38
Olchówka, Anna 10, 13
Ortiz Rocasolano, Letizia, narzeczona
księcia Filipa, następcy tronu Hiszpanii
251
Orzeszek, Agata 162, 163, 261
Owsiak, Jerzy 250

P

Pabisiak, Magdalena 60, 61, 81, 88, 94,
96, 144, 149, 176, 184, 188, 189, 298,
302, 331, 333
Pacholski, Leszek 274
Pałasz, Alojzy 64
Pawela, Ewa 55
Pazuchin, Rościśław 79, 86, 333, 334
Peiper, Tadeusz 51, 149
Pérez de Ágreda, Emilio 170
Pérez-López, María Ángeles 254
Perlin, Jacek 87
Perlin, Oskar 19, 328
Perreira, Armando 339
Pietrzak, Jerzy 48, 52, 317, 323
Pięczka, Bogdan 194
Pilar zob. Gil Cánovas, Pilar 81, 95, 99,
100, 131, 144, 145, 153, 157, 333
Pilchowska, Aleksandra 131, 146, 153
Pilecka, Elżbieta 81
Pindel, Tomasz 241
Piotrowski, Bogdan 210

Pluta, Nina 225, 226
Polańska, Justyna zob. Wesoła, Justyna
196, 204, 210, 235, 240, 242, 265
Pons, José 53
Popowicz, Joanna 344
Porębowicz, Edward 47, 99, 213, 276, 325
Posadzy, Natasza 203, 233, 240, 241,
251, 264, 294, 296, 297
Poterałowicz, Ewa 308
Potocka, Magdalena 243, 247, 264
Potok, Magda 345
Pożoga Witold 54
Presa González, Fernando 157, 172, 198
Presa Pereira, José Miguel 247
Prévert, Jacques 298
Prędota, Stanisław 137, 298
Przybylak, Feliks 220
Przybylska de Acosta, Iwona Wiktoria
107, 118
Przystał, Dorota 92, 93
Ptak, Karolina 214
Puga Alcalde, Inés 156, 159
Pustelny, Jerzy 55
Pydzińska, Kamila 249
Pyszny, Joanna 258, 259

Q

Quevedo, Francisco de 35, 220, 290

R

Rabsztyn, Ewa 100
Regulska, Elżbieta 51, 317
Reska, Jaroslav 172, 214
Ridruejo, Emilio 129
Rimbaud, Alfred 312
Rodowska, Krystyna 138, 139
Rok, Bogdan 110
Romera Castillo, José 161, 172, 210

Ros Togores, José María 66
Rubinstein, Artur 149
Rudnicki, Daniel 214, 218
Rychel, Izabela 343
Rymkiewicz, Jarosław Marek 24, 329

S

Sabik, Kazimierz 45, 171, 175
Safjan, Marek 184
Sakowska, Monika 92, 93
Salázar Aragón, Carmen 128, 131, 146
Samblancat, Neus 117
Sánchez Francisco, Luis 116, 128, 131, 145
Sanz Bazán, Eugenia 182
Sapak, Agnieszka 177
Sarduy, Severo 237
Sarnowski, Michał 261, 285
Saura, Carlos 98, 131
Sawecka, Halina 255, 257
Sawicka, Anna 61, 74, 168, 172, 274, 298
Sekrecka, Mieczysława 11
Serraller Calvo, Amelia 296, 301
Siara, Piotr 214, 216
Siciński, Bogdan 35
Siemek, Andrzej 26
Siemieński, Lucjan 190
Sikora, Edmund 183, 332
Skibińska-Cieńska, Elżbieta 196, 235, 258, 265, 266, 285, 339
Skorupska, Alicja 317
Skorupski, Remigiusz 171, 214, 216, 218
Skura, Magdalena 51
Sławomirski, Jerzy 87, 99
Słowacki, Juliusz 152
Słowik, Agnieszka 213, 214, 217, 236, 248, 249
Smagacz, Franciszek 11

Smičková, Jitka 184
Smuga, Łukasz 343
Smyk, Zofia zob. Łata, Zofia 29, 44
Sobczyńska, Monika 214
Sokołowski, Jan 30
Sokółska, Renata 60, 61
Solano, Felipe 28, 329
Soliński, Wojciech 203, 259, 284, 285, 286
Sroka, Anna Maria 340
Stadtmüller, Elżbieta Hanna 340
Starovoitova, Olga 168
Stawicka-Pirecka, Barbara 171, 176, 224, 237, 258, 272
Stępień-Stawicka, Maciej 226
Stiller, Robert 32, 38
Stopa, Danuta 60, 61
Strzałkowa, Maria 35, 38, 329, 334
Strzyż, Joanna 317
Sudoł, Halina 55, 124, 308, 317, 323
Suszczyński, Marcin 249
Swinarski, Konrad 162
Sycińska, Agnieszka 131, 284, 294, 295, 296
Sypnicki, Józef 129, 165
Szczepanik, Małgorzata 343
Szleyen, Zofia 74
Szłapka, Maciej 192
Szmidt, Dorota 162, 163, 316
Szulc, Michalina 317
Szymaniak, Włodzimierz 78, 87, 88, 99, 100, 134, 147, 152, 154, 158, 168, 220, 226, 326
Szymańska, Teresa 26, 44
Szymków, Agata 177, 179

Ś

Śmieja, Florian L. 93, 94, 95, 96, 108, 111, 118, 120, 138, 142, 145, 148, 149, 153, 157, 172, 174, 176, 181, 188, 190, 192, 199, 221, 252, 253, 285

Świątek, Magdalena 196, 197, 214, 233, 239, 241, 251, 252, 263, 264, 275, 278, 280, 281, 289, 291

Świątkowska, Marcela 129, 265, 266

Świdarska, Elżbieta 310

Świechowski, Zygmunt 32

T

Tacoronte, Elena 329

Taracha, Cezary 278, 279, 280, 296

Tejerina García, Fernando 83

Tena, Alfonso 83

Tirso de Molina (właśc. Gabriel Téllez) 54, 144, 189

Tomaszewski, Marek 161, 163, 164, 312

Tomicka, Małgorzata 55, 208

Topolska, Ewelina 343

Torquemada, Tomás de, inkwizytor hiszpański 103

Torrás Francés, Meri 343

Torre Zúñiga, Alfonso de la 155, 168, 169

Tracz, Daria 177, 267

Trup, Ladislav 171, 184

Trzynadłowski, Jan 142

Tuñón de Lara, Manuel 157

Turlej, Renata 120

Tyła, Agnieszka 201

U

Ucherek, Eugeniusz 313

Ucherek, Urszula 208

Unamuno, Miguel de 23, 71

Urbaniak, Magdalena zob. Potocka, Magdalena

V

Valdemoro, José María 96, 220, 226

Valdeón Barunque, Julio 157

Valero, Alet 117, 172, 210

Valle-Inclán, Ramón María del 51, 71

Vega Carpio Lope Félix de 214, 221, 236

Vercher, Amelia 96

Verlaine, Paul 312

Vilar, Jean 174

Vydrová, Hedvika 175

W

Walerich, Alicja 220, 232, 233, 240, 264, 282

Waluch de la Torre, Edyta 187

Warmuz, Ewa 55, 316, 317, 321, 323

Wawrykowicz, Anna 45, 49, 50, 124, 130, 131, 166, 167, 168, 182, 187, 225, 234, 243, 258, 264, 308, 316, 317, 321

Weich, Horst 343

Wesoła, Justyna 263, 264, 265, 296

Wędkiewicz, Stanisław 13

Widłak, Stanisław 54, 330

Wierszelis, Agnieszka 316

Wilk-Racińska, Joanna 171

Wisłocka, Bożena 60, 61

Wisłocki, Maciej 108, 112

Wiśniowska, Agnieszka zob. Sycińska, Agnieszka 214, 217

Witczak, Danuta 316

Witkiewicz, Stanisław Ignacy (Witkacy) 21, 316

Witkowski, Jacek 131, 137

Włodarczyk, Agata 214

Wojciechowska, Kalina 35, 313, 320

Wojciechowska, Magdalena 171, 177

Wojski, Zygmunt 43, 49, 54, 59, 63, 65, 66, 67, 76, 78, 79, 83, 88, 94, 98, 100, 104, 115, 121, 122, 130, 131, 132, 134, 145, 154, 158, 168, 182, 187, 201, 214, 220, 248, 252, 254, 274, 275, 281, 282, 283, 291, 311, 313, 314, 323, 331, 332, 333, 334

Wrzesiński, Wojciech 121, 132
Wrześniowska, Katarzyna 124, 308

Y

Ysern i Lagarda, Josep-Antoni 128, 131, 153

Z

Zaboklicka, Bożena 162, 163
Zajac, Marta 249
Zakęs, Beata 93, 94, 96, 98, 99, 108, 111, 115, 118, 123, 127, 128, 144, 149, 220, 221, 225
Zasada, Danuta zob. Stopa, Danuta
Zawadowski, Leon 11
Zawisza, Elżbieta zob. Świdarska, Elżbieta 310
Zazoniuk, Andrzej 41, 317
Zdzich (bibliotekarz z Ossolineum) 312

Zendel, Katarzyna 108, 113, 114
Ziarkowska, Justyna 100, 138, 141, 143, 145, 149, 153, 155, 157, 159, 160, 168, 172, 181, 182, 195, 196, 200, 204, 205, 209, 210, 220, 225, 235, 239, 240, 253, 256, 261, 263, 264, 291, 293, 296, 298, 299, 333

Zielińska, Barbara 316

Zielonka, Jerzy 44, 47, 49, 54, 55, 316, 317, 323

Ziomek, Henryk 87, 96

Ziółkowski, Józef 88, 334

Zlat, Mieczysław 137

Zofia (Sofía de Grecia), królowa Hiszpanii 194

Ż

Żebrowska, Urszula 214, 244, 248, 249

Żebrowski, Jerzy 64, 77

Żurowski, Maciej 72

Opracowali:
Piotr Sawicki i Anna Olchówka

Uwadze Autorów wydają się nie umykać żadne istotne zdarzenia wyznaczające kolejne etapy rozwoju naukowego i dydaktycznego wrocławskiej iberystyki, takie jak obrony rozpraw doktorskich i habilitacyjnych, zatrudnienia nowych wykładowców, organizowane konferencje, ogłaszane publikacje, zdobywane stypendia i granty, a także cykliczne i okazjonalne fakty z życia akademickiego – gościnne wykłady, studenckie spotkania naukowe, prezentacje, wyjazdy integracyjne studentów i pracowników czy wystawiane w języku hiszpańskim przedstawienia teatralne. Co warto podkreślić, niemal zawsze jako strona tych wydarzeń w charakterze pomysłodawcy, organizatora bądź uczestnika występuje prof. Piotr Sawicki, założyciel i pierwszy kierownik Zakładu Iberystyki, wychowawca i patron wielu dzisiejszych adiunktów i profesorów Uniwersytetu Wrocławskiego.

(z recenzji prof. Floriana Śmiei, dr. h.c. Uniwersytetu Wrocławskiego)

Autorzy podzielili obejmującą okres 1967-2007 historię studiów iberystycznych na Uniwersytecie Wrocławskim na sześć faz rozwoju, szczegółowo opisanych w ramach mijających miesięcy kolejnych lat akademickich i udokumentowanych niezwykle barwnym i heterogenicznym materiałem, takim jak wycinki prasowe, dokumenty uczelniane, prywatne listy, afisze, ulotki, zdjęcia i rysunki. Struktura ta jest dla czytelnika niezwykle atrakcyjna, chociaż redakcyjnie stanowiła zapewne ogromne wyzwanie. Taka konstrukcja zakłada prezentację szczegółów i niepowiązanych epizodów, które same w sobie byłyby marginalne i anegdotyczne, ale zebrane razem tworzą spójną i zamkniętą całość.

(z recenzji dr hab. Justyny Ziarkowskiej, prof. UW)

ISBN 978-83-7977-277-3

